

AJUNTAMENT D'ALBESA

VIL-LA ROMANA DEL ROMERAL. MEMÒRIA DE LES INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015:

CONTROL I SEGUIMENT RASES FONAMENTACIÓ MÒDUL POLIVALENT
CONTROL I SEGUIMENT RASES XARXA EVACUACIÓ AIGÜES PLUVIALS
CONTROL I SEGUIMENT POUS FONAMENTACIÓ SEGONA FASE COBERTA

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

S U M A R I

SITUACIÓ DE LA VIL·LA	2
ANTECEDENTS (1995-2013)	3
El període 1961-1968. La descoberta de la vil·la	5
El període 1995-2013. La interpretació del conjunt	9
INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015	24

ANNEXES:

- A - MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT
- B - MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DE LES RASES DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS
- C - MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS POUS FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

SITUACIÓ DE LA VIL·LA

La vil·la del Romeral està situada en la partida del mateix nom, a la riba esquerra del riu Noguera Ribagorçana, damunt de la primera terrassa al·luvial, i a uns 10 quilòmetres, en línia recta, de Lleida. La seva situació li atorga una vista privilegiada sobre el territori proper, ja que la terrassa es situa a uns 12 metres sobre el llit del riu. Des d'aquest lloc, el terreny va elevant-se lentament en direcció nord i nord-est, formant una plana molt ampla i de relleu suau, que presenta condicions idònies per a l'explotació agrícola: drenatge natural, insolació i accés fàcil. La seva situació, aproximadament en el centre del peristil es correspon amb les coordenades UTM amb el datum GPRS-89: x: 302.160 y: 4.627.528

La vil·la ha estat objecte de varies intervencions arqueològiques en la dècada dels anys 60, condicionades per la necessitat de preservar elements excepcionals (concretament, un conjunt de mosaics policroms) i realitzades sense una metodologia adequada. Mai no ha estat excavada d'acord amb un projecte de recerca integral i, per tant, el coneixement actual sobre la seva organització arquitectònica i funcional i sobre la seva evolució és molt limitat. Aquest problema, que aparentment només afectaria l'àmbit de la recerca científica, també condiona les possibilitats de preservar i condicionar el conjunt per a una adequada exposició didàctica.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

ANTECEDENTS (1995-2013)

Els treballs de recuperació de la Vil·la romana del Romeral començats l'any 1995, van tenir des d'un principi un doble objectiu: l'excavació científica de l'establiment i la consolidació, restauració i posterior museïtzació del conjunt arqueològic

Les intervencions que s'han dut a terme sense interrupció des d'aquella data, han permès conèixer tant les seves dimensions i característiques com les successives fases de la vil·la, que s'estenien per un llarg període que anava des de la primera meitat del segle I dC, fins l'abandó en un moment no determinat en les darreries del s-IV. Al mateix temps, les tasques de consolidació i reconstrucció d'algunes estructures han ajudat, any rere any a fer més intel·ligible el jaciment.

Com s'ha esmentat, la consolidació de les estructures que s'anaven documentant, ha permès que, en la intervenció de l'any 2012, s'hagi pogut completar la primera fase de la museïtzació i protecció del conjunt, amb l'aixecament d'una coberta en el costat NW de la vil·la, bastida amb material i tècnica similar a la que hauria estat l'original, com es pot veure en la imatge de la pàgina següent.

En una segona fase, es preveia la construcció d'un espai –mòdul polivalent-, així com continuar amb l'excavació arqueològica dels àmbits de la vil·la en els que no s'havia actuat.

Per a l'any 2015, com es descriurà més endavant, es contempla l'excavació dels *balnea* de la vil·la, així com la construcció de l'esmentat Mòdul Polivalent i la senyalització del recorregut interior.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

El període 1961-1968. La descoberta de la vil·la

La vil·la romana del Romeral (01) és, sense dubte, l'exemple més clar del poblament del territori d'Albosa en l'època romana. El Romeral permet seguir l'evolució de la societat i de l'economia en el decurs d'un període de poc més dels 450 anys que transcorren des de l'esmentada eclosió de les vil·les en època d'August, a principis del segle I dC, fins a finals del segle IV i inicis del V, quan es documenta l'abandonament, que no destrucció, de la vil·la.

Situada en la partida del mateix nom, en la riba esquerra de la Noguera Ribagorçana, damunt de la primera terrassa al·luvial, a quatre quilòmetres aigües amunt de la població d'Albosa i a uns dotze quilòmetres, en línia recta, al nord de Lleida. La seva situació li atorga una vista privilegiada sobre el territori proper, ja que la terrassa es situa a uns dotze metres sobre el llit del riu. Des d'aquest lloc, el terreny va elevant-se lentament en direcció nord i nord-est, formant una plana molt ampla.

La vil·la va ser descoberta de forma casual l'any 1961, quan es va localitzar un primer mosaic en el decurs dels treballs que el propietari, Sr. Josep Bo, estava realitzant per completar la conducció d'aigües que li havien de permetre canviar les característiques dels camps on es troba la vil·la, i passar de secà a regadiu.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

Entre 1965 i 1968 la vil·la va ser objecte de tres intervencions arqueològiques empeses per la necessitat de preservar els excepcionals mosaics descoberts d'una més que possible destrucció¹. Amb tot, la vil·la no va estar mai excavada d'acord amb un projecte de recerca integral i, per tant, el coneixement sobre la seva organització arquitectònica i la seva evolució era molt limitat. Aquest problema, que aparentment només afectaria l'àmbit de la recerca científica, també condicionava les possibilitats de preservar i condicionar el conjunt per a una adequada exposició didàctica. Les intervencions arqueològiques iniciades l'any 1995, i que continuen en l'actualitat, tenen com a finalitat avaluar l'estat de conservació i les característiques de la vil·la com a pas previ per a desenvolupar un programa integral de recerca i museïtzació.

Aquestes primeres intervencions van permetre delimitar els costats nord, oest i sud d'un gran edifici organitzat a l'entorn d'un pati, anomenat peristil, de planta trapezial. L'entorn del peristil estava ocupat per un seguit de dependències, entre les que cal destacar un espai (A-101 i 102) de grans dimensions (02) que ocupava una posició central en relació a un dels eixos principals de simetria de l'edifici (eix nord-sud). Les dimensions i la posició d'aquesta estança, així com la seva decoració musivària, la més rica del conjunt conservat, fa pensar

---

¹ Els mosaics recuperats (la totalitat del mosaic B que, amb una longitud de 29 metres per 3,20 d'amplada, decorava el corredor oest, i 18 metres del mosaic E situat en el corredor nord del peristil) estan dipositats actualment en els magatzems del Museu d'Arqueologia de Catalunya; fins el moment només s'ha restaurat un fragment del Mosaic B -una composició on es combinen motius florals i animals (ocells)- i que estava situat davant una de les habitacions del sector nord-occidental, així com alguns fragments d'aquest mateix mosaic.

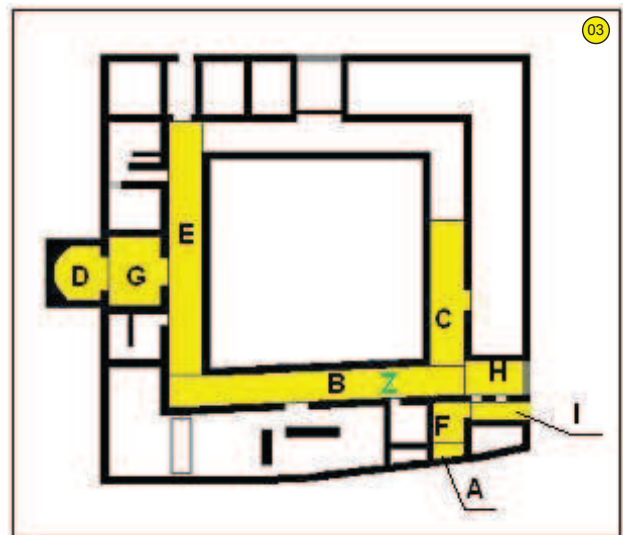

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.

en una sala destinada sobretot a les recepcions. Aquest tipus d'espais és relativament freqüent a les vil·les més importants d'època tardana d'*Hispania* (Díez-Coronel i Pita parlen d'un *triclinium* o *tablinum*)². En les intervencions de la dècada dels anys 60, es localitzaren mosaics (03) a la sala de representació (mosaics D i G, àmbits A-101 i 102), al peristil (mosaics B, C i E, àmbits A-502, 503 i 504) i a una habitació del sector meridional (mosaics A i F, àmbit A-202)³. Tanmateix els excavadors senyalen la possibilitat de que també existís un altre al passadís est (àmbit A-303).

El caràcter d'urgència de les campanyes realitzades els anys 60 no permet establir una seqüència clara de l'ocupació ni unes cronologies absolutes fiables. Els seus excavadors parlen d'una primera ocupació, documentada exclusivament

² R. Pita, L. Díez-Coronel, "Informe sobre la primera campanya de excavaciones de la Villa romana de 'El Romeral', en Albesa (Lérida)", *Noticiario Arqueológico Hispánico* 8-9 (1964-1965) [1966].

³ Per la descripció dels mosaics hem mantingut les lletres utilitzades pels primers excavadors; un estudi general a: J. M^a. Blázquez, G. López Monteagudo, M. L. Neira Jiménez, M. P. San Nicolás Pedráz, *Mosaicos romanos de Lérida y Albacete, Corpus de mosaicos de España, fascículo VIII*, Madrid, 1989, pàgs. 13-18 i làms. 1-5.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

---

per els materials ceràmics, que se situaria en els segles I a III dC. i que finalitzaria amb les suposades destruccions que acompanyaren les incursions bàrbares del 260 dC.; cal recordar, però, que no hi ha cap referència literària o arqueològica que relacioni clarament aquests esdeveniments amb l'àrea de Lleida. La fase més important, representada per la construcció del programa musivari la situen entre mitjans segle IV i el segon quart o mitjans del segle V dC.; aquesta data final correspondria, suposadament, a la *destrucció* definitiva. També en aquest cas s'esmenten factors polític-militars com a causes fonamentals i exclusives ⁴. Els excavadors consideraren que el programa musivari fou desenvolupat gradualment i intentaren establir una successió, recolzant-se en criteris estilístics i dades estratigràfiques ⁵. Segons L. Díez-Coronel i R. Pita, amb posterioritat a la seva destrucció, el lloc fou ocupat per un assentament molt més modest que no tenia cap relació amb la vil·la. La cronologia proposada es situa en els segles VI i VII, però no es disposa de cap dada segura per a recolzar aquesta afirmació ⁶.

---

4 L Díez-Coronel, R. Pita, "Una villa con mosaicos...", cit., pàg. 356; L. Díez-Coronel, R. Pita, "El mosaico de la galería norte de la villa romana de "El Romeral", *XI Congreso Nacional de Arqueología, Mérida, 1968* (Zaragoza, 1970) pàg 773; Díez-Coronel, Pita 1969-1970: L. Díez-Coronel, R. Pita, "Informe sobre la segunda campaña de excavaciones...", cit., pàg. 183.

5 Els senyors Pita i Díez-Coronel esmenten la troballa d'un fragment de sigil·lada africana D sota el mosaic B, però no la consideren una dada conclouent, ja que podria haver arribat per la reparació d'un mosaic ja existent: R. Pita, L. Díez-Coronel, "Informe sobre la primera campaña de excavaciones...", pàg.180; a més, L. Díez-Coronel, R. Pita, "Informe sobre la segunda campaña de excavaciones..." pàg 180, i L. Díez-Coronel, R. Pita, "El mosaico de la galería norte de la villa romana de "El Romeral", *XI Congreso Nacional de Arqueología, Mérida, 1968* (Zaragoza, 1970) pàgs. 772-773; J. M^a. Blázquez, G. López Monteagudo, M. L. Neira Jiménez, M. P. San Nicolás Pedráz, *Mosaicos romanos de Lérida y Albacete*, cit. pàg. 18, proposen una cronologia de segona meitat del segle IV per els mosaics.

6 Es parla de ceràmiques visigòtiques sense especificar: R. Pita, L. Díez-Coronel, "Informe sobre la primera campaña de excavaciones...", cit., pàgs. 188-189; L. Díez-Coronel, R. Pita, "El mosaico de la galería norte...", cit., pàg 773; L. Díez-Coronel, R. Pita, "Informe sobre la segunda campaña de excavaciones...", cit., pàg, 186.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

El període 1995-2013. La interpretació del conjunt.

Les darreres excavacions han permès identificar, de forma clara, construccions que confirmen una ocupació més antiga que s'organitza en dues fases. A aquesta primera ocupació li succeeix un nou edifici bastit en el segle IV dC. Pertany a la primera fase d'ocupació un gran dipòsit (05) excavat al terra natural, construït amb un revestiment de calç gruixut i molt fràgil de color vermell, completat amb un paviment en morter i una mitja canya molt grollera. El dipòsit, que no ha estat excavat en la seva totalitat, continua per sota els nivells no excavats dels àmbits A-302 i A-603. Les parets s'han conservat en una alçada superior a un metre. L'amortització del dipòsit, i per tant el seu abandonament, se situa, amb tota precisió, en el segon quart del segle I dC (període de govern de Tiberi fins a Neró).

9

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

Cap a aquest dipòsit sembla dirigir-se una conducció (06), versemblantment d'aigua, molt senzilla, realitzada amb una barreja de petits còdols i morter. Aquesta conducció, que provenia d'un punt indeterminat proper al límit de la terrassa fluvial, es conserva un tram de poc més de dos metres.

Sembla adient relacionar totes aquestes estructures amb les restes de murs en carreus de sorrenca local localitzades l'any 2004 sota l'habitació o passadís A-303 (07) i amb alguns trams de mur de tècnica molt grollera, fet amb còdols, situats just a l'exterior d'aquest punt (trobat a l'excavació de l'any 2005), entre els quals es troba la conducció ja esmentada. També es podria incloure en aquest primer moment d'ocupació alguns carreus que ha aparegut dispersos per diversos punts del jaciment arqueològic, trobats dins el pati del peristil, o incorporats en estructures posteriors, però que permeten reconèixer algunes alineacions.

De confirmar-se aquesta hipòtesi, la primera ocupació del Romeral correspondria a un edifici de certa entitat; tot i que no es poden definir, ara per ara, ni l'extensió ni l'organització espacial; com tampoc les possibles reformes internes que hauria experimentat. L'edifici es caracteritza per la combinació de grans carreus de pedra sorrenca local, fàcil de treballar, i còdols. En aquest context es va dotar a la vil·la algunes infraestructures de conducció i emmagatzematge d'aigua relativament complexes. La

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

---

funció d'aquest primer edifici és encara totalment desconeguda, però es versemblant pensar en un assentament amb una finalitat essencialment agrícola. Tot i així podria comptar un petit i senzill sector residencial, tal i com coneixem en molts punts del litoral català. Aquests establiments es poden definir, utilitzant amb prudència les categories creades pels agrònoms llatins, com a *villae rusticae* i serviren com a centres d'una explotació o per a activitats especialitzades. La primera ocupació al Romeral es produiria entre finals del segle I aC i el primer quart del segle I dC.

En un moment indeterminat, que potser es podria situar en la segona meitat del segle I dC, es produeix un canvi general en l'establiment. Les evidències d'aquesta segona fase constructiva són molt més evidents, i mostren un canvi en les característiques i funció de l'hàbitat. Pertany a aquest moment un conjunt de dependències de forma i dimensions imprecises, però que ja semblen delimitar una de les ales del que serà posteriorment el peristil d'època tardana. Aquestes construccions ocupen bona part

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

---

del sector sud de la vil·la tardana. Fins el moment ha estat possible identificar una gran estructura quadrangular (08) excavada sota el nivell del terreny natural, de més d'un m de profunditat i unes dimensions properes als 20 m² (A-606). L'obra era formada per grans murs amb encofrat de morter i pavimentada en *opus signinum*, rematada amb una mitja canya molt grollera. A l'angle occidental es conserva un possible forat de desguàs. Dos graons, (09) igualment recoberts en *signinum*, en permetien l'accés. Les dimensions i característiques fan pensar que es tracta d'una piscina –*piscina frigidaria*- que formaria part d'un conjunt termal. Els graons d'accés devien estar rematats amb un petit mur de poca alçada que es podria creuar fàcilment. Això permetia la comunicació de la piscina amb un nou espai pavimentat amb *opus signinum* i delimitada per murs de factura molt grollera, però molt sòlids. (10) Ha estat possible constatar que aquesta habitació, A-305 que es relaciona amb una sèrie de murs que delimiten

12

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

habitacions o espais de forma quadrangular, hauria exercit la funció de *cella frigidaria* quan la piscina estava en ús. Totes aquestes estructures, ocupen bona part del sector actualment ocupat per les galeries oest i sud, i pel pati del peristil d'època tardana. Alguns d'aquest murs ja es van identificar a la campanya de 1999.

A l'exterior de l'edifici, al sud-oest de la piscina, hom ha localitzat les restes d'un paviment en *opus signinum* en molt mal estat de conservació, així com una petita habitació annexa a la piscina. En aquest moment no disposem de dades sòlides per a relacionar aquestes estructures amb una o altre de les dues primeres fases.

També és possible adscriure a la segona fase algunes de les estructures que es troben a l'interior de l'habitació A-303 (11) i part de l'habitació A-302, totes aprofitades sistemàticament com a fonamentació de la vil·la tardana. El que és més important, és que s'ha d'incloure aquí un mur sobre el que es fonamenta la paret que forma la façana de les habitacions del costat oest del peristil i que enllaça amb un petit dipòsit (A-205) descobert els anys 60 a l'angle nord-oest de la vil·la. Aquest mur i el dipòsit presenten una

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

---

orientació lleugerament diferent a la que caracteritza el conjunt del peristil. De confirmar-se aquesta hipòtesi en properes campanyes, l'edifici de la segona fase mostraria unes dimensions similars a les de l'edifici tardà, i una organització igual de complexa: segurament a l'entorn d'un pati i amb una distribució de l'espai intern ortogonal. L'organització, les dimensions i, finalment, l'existència d'un complex termal (12) important permeten definir aquest segon edifici com una vil·la en el sentit clàssic del terme. És a dir, com un establiment rural que servia com a residència d'una família propietària, que es defineix per la separació rigorosa entre residència i activitats agrícoles i que

incorpora, en conseqüència, l'arquitectura, els serveis i les infraestructures adequades a unes necessitats domèstiques i al status social privilegiat dels seus residents. En relació amb aquestes exigències el lloc devia incloure un programa decoratiu i algunes evidències suggereixen que es tracta d'un programa prou important. En concret sembla possible relacionar amb aquesta fase la troballa, l'any 2005, de les restes d'una font decorada amb un cap de Medusa. (13) Aquesta obra va aparèixer formant part d'un farciment heterogeni que incloïa materials constructius i algunes ceràmiques i que anivellava un sector que, en la fase més tardana d'hàbitat, va restar fora de la vil·la.

En resum, la segona fase es presenta com un edifici de certa importància d'una extensió i riquesa semblants a les que mostrarà la vil·la del segle IV. L'orientació dels murs més antics és molt regular, seguint un pla, i això podria suggerir que l'edifici inicial també

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

---

s'organitzaria a l'entorn d'un pati central. En tot cas, el territori de *l'lerda* ha aportat prou evidències de vil·les construïdes entre els segles I i II dC. I alguns d'ells mostren una organització acurada dels espais a l'entorn d'un pati porticat de grans dimensions (cas de Torre Andreu a La Bordeta)⁷. Les dades cronològiques relacionades amb aquesta fase són molt escasses, i tampoc es pot documentar, ara per ara, possibles reformes dins els procés d'ocupació global.

En un moment, que podem situar en la meitat del S-IV, es basteix una nova vil·la que segueix un model arquitectònic molt ben definit. Aquest edifici, de planta quadrangular, s'organitza a l'entorn d'un peristil de forma lleugerament trapezial tancat per quatre galeries porticades de 29 m de longitud màxima i 3'20 m d'amplada. D'aquesta planta únicament sobresurten algunes àmbits amb una funció específica: l'exedra del *tablinum* (A-101), la *piscina frigidaria*, ja amortitzada, de les termes (A-606) i l'espai octogonal de funció desconeguda (A-606). El conjunt, per tant, es presenta com una construcció única i compacta, aïllada respecte a l'exterior, que devia mostrar un cert aspecte de fortalesa. L'àrea total ocupada és d'uns 3000 m². El pati del peristil te una superfície de 400 m². Cadascuna de les galeries articula i comunica directament una sèrie d'habitacions. A més, existien passadissos secundaris que portaven del peristil a altres dependències. Fins el moment només s'ha establert amb certa claredat la disposició de les habitacions situades en els costats nord, oest i part de l'est.

---

7 A. Pérez, N. Rafel, *La vil·la romana de Torre Andreu (la Bordeta, Lleida): un establiment suburbà dels segles II-III dC.*, Lleida, 1993; per altres vil·les a les terres de Ponent es pot consultar: A. Pérez, M.T. Amare, P. Camps, I. Garcès, M.T. Marco, *Els materials del jaciment romà de Raïmat, Lleida*, Lleida, 1988; J. Llinàs, J. Sagrera, "La vil·la romana de la Vinya del Crispí (Guissona, la Segarra)", *Revista d'Arqueologia de Ponent* 3, 1993, pàgs. 323-331; J. Pera, "La vil·la romana dels Vilassos (Tarroja de Segarra, la Segarra)", *Revista d'Arqueologia de Ponent* 5, 1995, pàgs. 195-209; C. Belmonte, J. Miquel, L. Moret, "La vil·la romana de Sant Peregrí (Biosca, Segarra). Una explotació agrícola a l'ager lessonensis", *Tribuna d'Arqueologia 2004-2005*, Barcelona, 2006, pàgs. 179-202.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

En el costat nord, destaca, ocupant una posició central, una habitació de grans dimensions articulada en dos espais: (14) un de rectangular (àmbit 102) i un altre rematat per un absis, inscrit dins d'una obra de planta quadrangular que sobresortia de la paret de tanca nord de l'edifici (Àmbit 101). L'organització d'aquesta estança i la seva decoració de mosaic, la més rica del conjunt conservat, fa pensar en un gran menjador o en una sala de representació destinada a les recepcions del propietari. Aquest tipus de sales s'inspiren en els models de l'arquitectura oficial romana i en els cerimonials corresponents, que destacaven la distància entre l'emperador i els seus súbdits. Traslladades ràpidament a les residències aristocràtiques, serveixen com a espais de relació social en els que conflueixen les esferes pública i privada i es mostren les fortes jerarquies que caracteritzen la societat tardorromana. A *Hispania* són construïdes amb relativa freqüència a les grans vil·les d'època tardana i els paral·lels a Catalunya són ben coneguts: Darró, a Vilanova i la Geltrú; Torre Llauder, a Mataró⁸. Les construccions esmentades (obra totalment nova o una reforma d'un edifici anterior, segons els casos) es situen dins el segle IV. A ambdós costats

⁸ A. López, X. Fierro, A. Caixal, A. Castellano, *La primera Vilanova. L'establiment ibèric i la vil·la romana d'Arró, Darró o Adarró de Vilanova i la Geltrú. Síntesi dels resultats de les darreres recerques arqueològiques i històriques*, 1992 (Institut d'Estudis Penedesencs); M. Prevosti, *Cronologia i poblament a l'àrea rural d'Iluro*, Mataró, 1981; M. Prevosti, J.-F. Clariana, *Torre Llauder, Mataró. Vil·la romana*, Barcelona, 1993.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

---

de la sala se situaven sengles habitacions que servien per a funcions encara no precisades i que van experimentar una evolució complexa al llarg del temps. A orient, es disposaven dues cambres que es comunicaven indirectament amb el peristil mitjançant un passadís de servei (15) d'un metre d'amplada cobert amb un paviment de terra batuda (àmbit 105). L'habitació més propera a la gran sala es va excavar parcialment i va mostrar un senzill paviment, també de terra, que substituïa un paviment de mosaic. A occident, es situava una habitació a la que s'accedia directament des del peristil, dividida per un

petit mur en dos espais menors. Aquí el paviment era de morter. Cap a l'extrem occidental d'aquesta ala existeixen altres dependències que semblen de majors dimensions i que condueixen a una petita cisterna (16) situada en l'angle entre les ales nord i oest de l'edifici. Algunes d'aquestes dependències podien haver servit com a cuina. El sector oest de l'edifici presenta una gran complexitat arquitectònica. Aquí s'ha identificat un gran espai, potser una sala utilitzada per la família resident com a lloc d'estatge, i un conjunt de petites habitacions, una de les quals sembla ser un *cubiculum* o dormitori (Àmbit 202). Aquesta habitació (17) es dividia en dos espais menors: el més allunyat de l'entrada, de forma rectangular i més petit, era destacat i separat de l'altre per dues columnes o pilastres adossades. Ambdós espais eren decorats amb mosaics policroms (Mosaics A i F); el més luxós (A) pavimentava l'espai menor, que sembla així el lloc privilegiat de l'habitació -l'emplaçament del llit?

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

L'habitació es comunicava indirectament amb el peristil mitjançant un petit passadís de servei (àmbit A-301) pavimentat amb una obra formada amb petites peces ceràmiques disposades en forma d'espina -*opus spicatum*-, molt deteriorat. (18) Aquesta disposició dels accessos reforçava el caràcter privat i la intimitat de l'habitació. En un moment indeterminat, però que sembla situar-se dins la fase d'ocupació representada pels mosaics, l'angle sud-oest de l'edifici va patir una destrucció parcial com a resultat d'un enfonsament de la terrassa natural en la que s'assenta el conjunt. Aquest enfonsament només va afectar poques habitacions, però en tractar-se d'un angle això devia perjudicar l'estabilitat estructural de tot el conjunt. La reacció dels ocupants va ser endegar un seguit de reformes que portaren a la creació d'habitacions més petites enretirades respecte al límit de la terrassa.

En el sector oriental, fins el moment, només s'han identificat algunes habitacions de planta quadrada i un àmbit rectangular que s'obre al peristil amb una gran porta flanquejada per dues bases de columna (una, ja desapareguda) i amb una llinda que també devia ser de grans dimensions. La disposició i l'ús dels elements ornamentals per a destacar la porta fan pensar que segurament es tracta d'un

18

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

---

passadís que comunicava el peristil amb l'exterior o amb un altre sector important de la vil·la. Precisament, els descobridors havien situat l'entrada principal de la vil·la en aquesta ala, identificant com a tal una curiosa estructura de forma semicircular que suposadament ocupava el centre exacte. Les darreres excavacions, però han mostrat que es tractava d'una interpretació errònia realitzada a partir d'una excavació massa limitada. Ara per ara, doncs, la única possible comunicació directa amb l'exterior és el passadís acabat d'esmentar.

El sector sud és un dels pitjors coneguts de tot l'edifici i, per aquest motiu, les excavacions iniciades el 1995 s'han concentrat aquí. Fins el moment s'ha localitzat i excavat parcialment una habitació que sembla de grans dimensions i que devia tenir una certa importància (àmbit A-302). Avalen aquesta suposició el fet de que l'habitació se situa just davant de la sala absidal, sobre un dels eixos que organitzen l'edifici, i la troballa, en un costat del mosaic C, d'un motiu ornamental que es podria relacionar amb una gran porta. El tema d'aquest motiu, una palma(19) i la seva elaboració acurada semblen una forma d'indicar l'accés a l'interior d'un espai de prestigi (a efectes de comparació es pot recordar que a *Villa Fortunatus*, a Fraga, el sector ocupat per les termes es situa al altra banda del pati central, enfront una ala ocupada per estances molt importants, on després es construirà una basílica cristiana). Aquesta habitació conduïa a una construcció molt interessant que sobresortia del conjunt de l'edifici. Es tracta d'una habitació de planta octogonal comunicada amb l'edifici

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

mitjançant un passadís. Tant l'habitació com el passadís semblen haver estat decorat amb paviments de mosaic. Aquest tipus de construccions, amb formes molt diverses i situades en la façana o en un angle, són molt característiques de l'arquitectura senyorial dels segles IV i V. Els exemples més complexos es localitzen a la Meseta (La Olmeda, a Palència) i a la vall mitjana de l'Ebre (La Malena, a Saragossa). La seva aparició al Romeral confirma el caràcter de gran residència rural que utilitzava els models arquitectònics més avançats de l'època⁹.

El peristil, (20) com ja s'ha indicat, no ha estat excavat i pot aportar dades d'interès per a conèixer aspectes relacionats amb la vida dels residents. A llocs com *Villa Fortunatus*, a la província d'Oscà, i La Malena, a Saragossa, el pati disposa d'un estany decoratiu que indica que aquests espais eren utilitzats com a lloc per al descans, l'oci o l'activitat intel·lectual, combinant vegetació, aigua i mobiliari. Aparentment el pati era tancat per un mur de poc més de 50 cm

⁹ A. Chavarría, "Villas en Hispania durante la Antigüedad Tardía", a A. Chavarría, J. Arce, G.P. Brogiolo (eds.), *Villas Tardoantiguas en el Mediterráneo Occidental*, Madrid, 2006, pàgs. 17-35; J. I. Royo, *La Malena*, Zaragoza, 2003.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

---

d'alçada sobre el que recolzarien files de columnes; però no es pot precisar si tota la superfície era ocupada per aquestes o hi havia altres elements arquitectònics intercalats. Tot i la manca d'excavació, s'ha comprovat la presència d'una estructura de recollida d'aigües de la teulada en l'angle entre les galeries nord i oest. Possiblement, l'aigua recollida era conduïda a la cisterna del sector oest.

L'obra constructiva és bastant modesta i consisteix en una barreja de morter de calç, pedra i còdols de tamany mig, de forma que els murs mostren l'aparença d'un *opus spicatum* molt rústec. (21) La pedra treballada només apareix en alguns angles de mur i portes i com a basament del que serien pilastres adossades i columnes. Es tracta sempre de carreus de dimensions medianes o petites, fets amb les sorrenques properes. Segurament, totes les superfícies deurién ésser arrebossades. Per al contrari, l'únic mur de límit extern conegut fins ara, el que tanca l'edifici per el costat nord, està recobert d'un parament de falsos carreus, obtinguts mitjançant el facetat d'una de les cares de pedres sorrenques de petit tamany.

És evident, en resum, que la fase més important del Romeral correspon a la construcció i ocupació de l'edifici decorat amb mosaics, que es devia perllongar entre mitjans segle IV i el segon quart o mitjà del segle V dC., quan es produiria l'abandonament. Els descobridors de la vil·la parlen d'una destrucció violenta i indiquen els factors polític-militars com a causa fonamental de la fi de la vida a aquest lloc. En concret, esmenten les incursions dels sueus, a inicis del segle V, i la inseguretat generada pels bagaudes, grups camperols potser associats a alguns bàrbars, a mitjans segle V dC., que afectaren especialment algunes ciutats de la vall de l'Ebre i que van obligar a la intervenció de tropes romanes amb campanyes sistemàtiques. Però es tracta d'episodis molt diferents i que no coincideixen clarament amb la cronologia que proporcionen les ceràmiques trobades a la vil·la. Els factors històrics, per altra banda, han de ser situats en el seu context precís. Les escasses fonts escrites sobre la *Hispania* del segle V conegudes fins fa poques dècades (Orosi i Hidaci) oferien una imatge catastròfica de la història del període, que es limitava a una successió d'invasions, fams i epidèmies,

**VII-LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

---

en un context de vida urbana i rural totalment arruïnada. La correspondència d'alguns clergues de l'època, descoberta recentment, mostra, per al contrari, la continuïtat de la vida quotidiana, tot i la presència de bàrbars i la relativa inseguretat a la zona de Lleida a començaments del segle V dC. L'epístola 11 de la correspondència de Consenci amb Sant Agustí, per exemple, recull un episodi concret que mostra els contactes entre població local i bàrbars, així com la regularitat i intensitat dels contactes que encara mantenien *Ilerda* i l'administració romana a *Tarraco*. Aquestes dades contrasten radicalment amb la *Ilerda* en ruïnes de la que parlaven alguns autors llatins¹⁰.

Els resultats de les darreres excavacions ajuden a precisar els problemes que presenta la datació de les diverses fases, però tampoc no aporten solucions definitives. Pel que fa a la fase d'hàbitat que s'acompanya de la creació del programa de mosaics, la troballa d'algunes ceràmiques africanes en els estrats d'anivellació relacionats amb els mosaics suggereix una cronologia avançada de segle IV, potser de segona meitat de la centúria. Això coincideix amb la datació de les decoracions dels mosaics, fonamentada en criteris estilístics, que proposen alguns investigadors. El que si han evidenciat les darreres excavacions és la reforma d'algunes de les habitacions decorades amb mosaics. Sabem, per exemple, que el mosaic que decorava una habitació situada a orient de la sala de recepció va ser arrancat totalment i substituït per un senzill paviment de terra. Un fenomen similar es podria haver produït al passadís est. Aquí, les excavacions no han proporcionat cap evidència de mosaic, potser perquè mai n'hi va haver o perquè també va ser arrencat?. Aquestes reformes es devien realitzar en un moment indeterminat de la primera meitat del segle V.

---

¹⁰ Amengual, *Els orígens del cristianisme a les Balears i el seu desenvolupament fins a l'època musulmana*, Palma de Mallorca, 1992; les evidències aportades per l'arqueologia també permeten rebutjar aquesta imatge de crisi i decadència absoluta de la ciutat: A. Pérez, *La ciutat romana d'Ilerda*, Lleida, 1991; A. Pérez, "La ciutat d'Ilerda, de la conquesta romana al Baix Imperi (s. II a.C.- V d.C.)", *Fonaments* 9, 1996, pàgs. 145-201; E. Junyent, A. Pérez, "El Bajo Imperio ilerdense: las excavaciones de la Paeria", *III Reunión d'Arqueología Cristiana Hispánica*, Maó, 1988, Barcelona, 1994, pàgs. 127-150.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIONS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

Finalment, les excavacions recents tampoc no confirmen la hipòtesi tradicional d'una destrucció violenta de l'edifici. Per al contrari, sembla més probable un abandonament ordenat i segurament total realitzat en un sol moment. Però l'edifici devia restar en peu durant un període de temps relativament ampli i serviria com abric ocasional de pastors o camperols.

Així es podria interpretar una petita foguera (22) disposada directament sobre el mosaic F, i coberta pel sostre de teules de l'habitació. Aquest indici mostra que, com a mínim una part de l'edifici, encara va ser utilitzada. El problema és establir si es tracta

d'una ocupació estable i, en aquest cas, establir el moment final d'abandonament o, com sembla més probable, una presència esporàdica relacionada amb la mobilitat que imposen algunes activitats de la vida rural.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015

De les quatre intervencions realitzades, l'any 2015, en la Vil·la romana del Romeral, tres tenien com a finalitat el seguiment i control dels treballs per protegir i museïtzar el jaciment, i de la construcció de l'edifici destinat a l'acollida dels visitants i a la realització de cursos, tallers i altres activitats destinades a la difusió del poblament rural en època romana.

La quarta intervenció formava part dels treballs d'excavació i documentació del jaciment arqueològic. En la campanya del 2015 es va procedir a continuar els treballs en els *balnea* de la vil·la, que ja havien estat objecte d'una primera excavació l'any 2008. En la present intervenció es va excavar una part de l'*hypocaustum* dels banys. La memòria de la intervenció es redactarà en un volum apart una vegada completada la tasca d'estudi de la documentació i materials recuperats.

24

Pel que fa a les memòries de seguiment i control, en aquest volum presenten, separatament, les següents memòries:

Memòria del seguiment i control de l'execució de les rases de fonamentació del Mòdul Polivalent. Signada per Iban Cabrelles Albareda i Lluís Marí i Sala. Número de referència 15-ROM-01. Data, abril de 2016. En la construcció del Mòdul Polivalent es va treballar del 20 d'abril fins el 20 de juny de 2015. El seguiment i control arqueològic de les rases de fonamentació va ocupar els dies 20 i 21 d'abril.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DE LA RASA DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT, DE LA XARXA D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS I DE LA FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA.**

Memòria del control i seguiment de l'execució de les rases d'evacuació de les aigües pluvials de la vil·la i les rases dels serveis del Mòdul Polivalent. Signada per Iban Cabrelles Albareda i Lluís Marí i Sala. Número de referència 15-ROM-02. Data, abril de 2016. Les rases per a instal·lar-hi el conducte d'evacuació de les aigües pluvials de la coberta, així com les destinades als serveis del Mòdul Polivalent es van fer els dies 19 i 20 de maig de 2015. El seguiment i control de les rases va ocupar els mateixos dies.

Memòria del control i seguiment dels pous de fonamentació de la Segona fase de la coberta de la vil·la. Signada per Lluís Marí i Sala, Jesús Guevara Martín i Víctor Revilla Calvo. Número de referència 15-ROM-03. Data, abril de 2016. L'execució dels pous de fonamentació de la segona fase de la coberta de la vil·la i la construcció del mur-escullera es va completar en el període comprès entre el 30 de novembre i el 17 de desembre. El seguiment i control dels treballs va ocupar els mateixos dies.

Albesa, Maig del 2015

Signat: Lluís Marí i Sala

Ajuntament d'Albesa

ANNEX A

**MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DE LES RASES
DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT**

AJUNTAMENT D'ALBESA

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL. ALBESA-NOGUERA

**MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ
DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL
POLIVALENT. ANY 2015**

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.

**MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ
DEL MÒDUL POLIVALENT. ANY 2015.**

Memòria: 15-ROM-01

Data: Abril 2016

Autors: Iban Cabrelles Albareda

Lluís Marí i Sala

Ajuntament d'Albosa

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

S U M A R I

DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS	2
RESULTATS DEL SEGUIMENT	3

ANNEXES:

FITXES D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA. FITXES DE LES FOTOGRAFIES

CÒPIA DE LA PROPOSTA DE LA INTERVENCIÓ

CÒPIA DEL PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT

CÒPIA DE LA RESOLUCIÓ AUTORITZANT LA INTERVENCIÓ

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS

Des de la primera intervenció a la Vil·la del Romeral, l'any 1995, els treballs d'excavació han estat acompanyats de la consolidació de les estructures documentades, així com d'una primera restauració d'aquelles estructures que ho requerissin. Això permès que des de l'any 1997 fins avui, la vil·la hagi estat oberta a les visites escolars, i també que cada any s'organitzin Jornades de Porters Obertes, especialment per la Festa Major d'Albesa i per les Jornades Europees de Patrimoni. Any rere any el progrés dels treballs i del coneixement de la vil·la s'hagi pogut explicar a tots els visitants, però especialment als habitants d'Albesa, que poc a poc han anat fent seva la vil·la.

En haver actuat en el jaciment amb un projecte de consolidació i restauració des del principi, ha facilitat en gran manera els treballs de museïtzació, començats el 2012, amb la construcció de la coberta del costat NW que, reproduint la teulada original, protegeix una part de les restes al temps que permet als visitants fer-se una idea millor de com eren les característiques i dimensions de la vil·la.

La construcció de la coberta en el costat NW de la vil·la, no ha estat més que el primer pas per arribar a la completa museïtzació del conjunt arqueològic de la Vil·la del Romeral. Quedava pendent de finalitzar el tram SW de la coberta prevista, completar la consolidació i restauració de les restes, condicionar els accessos i zona d'aparcament, senyalitzar el circuit interior, l'enjardinament de l'accés, peristil i àrees de descans. Tal vegada, però, l'objectiu més important era la construcció de l'edifici destinat a l'acollida dels visitants, on fos possible realitzar les diverses activitats –conferències, tallers, etc- destinades a la difusió del la vil·la; activitats pensades pel públic en general, però especialment als grups escolars.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

A finals de l'any 2014, la concessió d'una subvenció dintre dels *Ajuts per a la diversificació econòmica de les zones del Programa Leader Catalunya 2007-2013. Mesures i actuacions de finançament de l'eix 4 del PDR d'aplicació. Mesura 323. Conservació i millora del patrimoni rural*, va possibilitar la construcció d'aquest espai.

El projecte va ser redactat el setembre de 2014 pel taller *Santi Sindreu Pedragosa. Arquitectura i Urbanisme*, de Lleida (al final s'adjunta còpia del Projecte Bàsic i d'Execució). En data 02 d'abril de 2015 es va presentar al registre del S.T. a Lleida la sol·licitud d'intervenció arqueològica, signada per l'alcalde d'Albesa Sr. Antoni Balasch Parisi, acompanyada pel *Projecte d'Intervenció Arqueològica per a l'any 2015*, redactat per l'arqueòleg Lluís Marí i Sala (al final s'adjunta còpia del Projecte). A aquesta sol·licitud se li va atorgar el número d'expedient 494K121 N-016-2015/1-12157. La resolució va ser signada pel senyor Josep Borrell i Figuera, Director Territorial, en data 09 d'abril, previ informe favorable de la senyora Marta Monjo, tècnica arqueòloga dels Serveis Territorial de cultura, a Lleida (al final s'adjunta còpia de la Resolució). La motivació de la sol·licitud era l' *Excavació arqueològica en extensió encaminada a l'adequació i museïtzació de la vil·la per a la visita pública i control arqueològic de les obres de construcció d'un mòdul polivalent*. Les característiques de l'edifici i, en especial de la part que podia afectar a estructures arqueològiques, es van descriure en el dossier adjunt al model 213/k 121 N, en el que s'havia incorporat també un exemplar complet del Projecte Bàsic i d'Execució.

Els treballs de construcció del Mòdul Polivalent van començar a les 8 del matí del dia 20 d'abril del 2015, quan una màquina retroexcavadora va iniciar les rases de fonamentació. El seguiment i control del rebaix va estar dirigit, d'acord amb la resolució esmentada, per l'arqueòleg Iban Cabrelles Albareda, amb la col·laboració de l'arqueòleg Lluís Marí i Sala com arqueòleg auxiliar.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

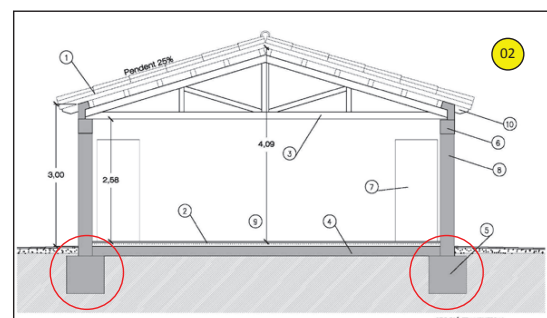
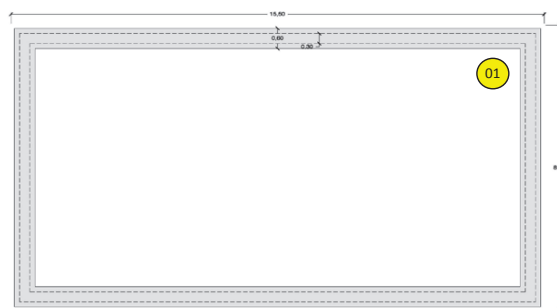
RESULTATS DEL SEGUIMENT

La planta de les rases de fonamentació del Mòdul Polivalent configuren un rectangle de 15,50 metres de llarg per 8,50 metres d'amplada (**Figura 01**). Quant a la rasa pròpiament dita, és un retall de 60 cm d'ample per 90 cm de profunditat (**Figura 02**). El treball d'obertura de la rasa i del seguiment, es va completar amb dos dies (20 i 21 d'abril), sota control arqueològic en tot moment.

La ubicació del Mòdul Polivalent en aquest punt del jaciment, es va decidir en base al coneixement que es posseïx de les estructures de la vil·la. L'any 1995, la prospecció geofísica per radar (GPR) i les rases de comprovació obertes posteriorment, van fer palès que es tractava d'un espai pràcticament lliure d'estructures arqueològiques; tan sols es va documentar les restes d'una petita estructura, molt malmesa, feta amb còdols lligats amb morter de cal.

Quant al seguiment de l'execució de les rases, les dues úniques alteracions documentades es van localitzar en la rasa NE (Foto 15-CMP-01).

- ❖ La primera, consistia en una acumulació de còdols, sense cap lligam entre ells, i que, evidentment, no formaven una estructura, localitzada entre els metres 4,50 i 5.61, comptats a partir de l'angle nord (**Figura 03**) i Fotos 15-

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

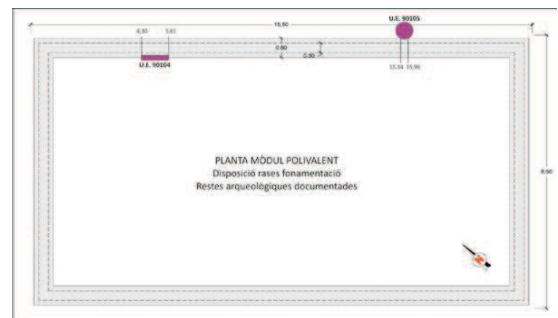

CMP-02, 03, 04 i 05. Els còdols no es trobaven directament sobre les graves del terreny, sinó a uns deu centímetres per sobre d'aquestes, formant part de l'UE 90103. Com s'ha documentat en altres llocs del jaciment, els treballs de conreu, apart d'afectar a una part de les estructures arqueològiques, ha motivat la formació de petites acumulacions de còdols, com a conseqüència de la neteja de petites zones del camp.

- ❖ La segona estructura documentada, va ser una sitja disposada en la rasa NE (Figura 03 i Foto 15-CMP-09)). D'aquesta sitja, tan sols es va poder veure una petita esclotxa de la boca coberta per una llosa de pedra sorrenca, d'uns 5 cm. de gruix (Fotos 15-CMP-06, 07 i 08)

Donat que la pràctica totalitat de la sitja quedava fora de la planta del Mòdul Polivalent, i que en qualsevol moment es podria procedir a la seva excavació, tan sols es va documentar les seves dimensions, aproximadament, i les característiques de l'interior.

La sitja tenia un diàmetre màxim d'uns 150/160, així com una profunditat mínima d'uns 130 cm. El seu interior estava parcialment reblert, sense que s'hagi pogut establir les característiques d'aquest rebliment; la part superior del contingut mostrava la presència de graves, tal vegada caigudes de les parets de la sitja. La petita esclotxa, just per sota de la tapa, tan sols va permetre la introducció d'un mòbil per poder documentar gràficament l'interior. Les imatges mostren la part inferior de la tapa (Foto 15-CMP-10), el retall de la boca i de l'eixamplament de la sitja (Fotos 15-CMP-12 i 14), així com el contacte entre la paret de la sitja i el contingut (Fotos 15-CMP-11 i 13).

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

La sitja, com es pot veure en la documentació adjunta (fitxes d'UE, fotografies) està situada fora de la planta del Mòdul Polivalent. L'únic punt de la rasa que té contacte amb la fonamentació de l'edifici, és la petita obertura que ha permès fotografiar el seu interior. Per tant, abans d'abocar el ciment en la rasa, es van protegir les restes per evitar la caiguda de material a l'interior. Així doncs, la rasa es podrà excavar completament quan es consideri oportú

Albesa, abril de 2016

Signat: Iban Cabrelles Albareda (Arqueòleg)

Signat: Lluís Marí i Sala (Arqueòleg)

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

FITXES D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Ajuntament d'Albosa

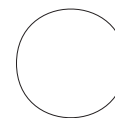

Número d'Unitat

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.
Mòdul	9			01	2015	99.84	98.94

90101

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

E
s
t
r
a
t

Superficial
 Hàbitat
 Abandó
 Rebliment
 Cont. paviment
 Cont. retall
 Altres

E
i
e
m
e
n
t

Mur
 Paviment
 Enllosat
 Retall
 Enderroc
 N. geològic
 Fonamentació
 Altres
 Other...

Descripció

Retall de 60 cm. d'amplada per 90 cm. de profunditat. El retall dibuixa un rectangle de 15,50 metres de llarg per 8,50 d'amplada.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

Rasa de fonamentació del Mòdul Polivalent.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90101	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90102	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Observacions

Data ante quem

Data post quem

Datació

Data redacció

Redactada per

Ref. Foto

Número d'Unitat

90102

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.
Mòdul	9			02	2015	99.84	99.54

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

E s t r a t

Superficial
 Hàbitat
 Abandó
 Rebliment
 Cont. paviment
 Cont. retall
 Altres

E l e m e n t

Mur
 Paviment
 Enllosat
 Retall
 Enderroc
 N. geològic
 Fonamentació
 Altres
 Other...

Descripció

Nivell de terra de color marró., amb força contingut de restes vegetal i material modern.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

Nivell que s'ha format recentment -en els darrers 15 anys-, sobre l'anterior nivell superficial.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90101	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90102	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90103	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Observacions

Data redacció

Redactada per

20 abril 2015

LLMS

Ref. Foto

Número d'Unitat

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.
Mòdul	9			03	2015	99.54	98.94

90103

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

E
s
t
r
a
t

Superficial
 Hàbitat
 Abandó
 Rebliment
 Cont. paviment
 Cont.retall
 Altres

E
i
e
m
e
n
t

Mur
 Paviment
 Enllosat
 Retall
 Enderroc
 N. geològic
 Fonamentació
 Altres
 Other...

Descripció

Nivell de color marró, amb alt contingut de restes vegetal i material modern.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

Superfial que, en aquest lloc, va estar a la vista fins fa uns 15 anys. Cobreix a la sitja 90105 i a les graves natural (UE 9999)

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90103	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90103	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90106	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Observacions

Data redacció

20 abril 2015

Redactada per

LLMS

Ref. Foto

Número d'Unitat

90104

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.
Mòdul	9			04	2015	99.26	99.01

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

E s t r a t

Superficial

Hàbitat

Abandó

Rebliment

Cont. paviment

Cont. retall

Altres

E l e m e n t

Mur

Paviment

Enllosat

Retall

Enderroc

N. geològic

Fonamentació

Altres

Other...

Descripció

Conjunt de còdols amuntegats sense formar cap estructura, d'una 90 cm de llarg i 25 cm. de gruix.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

Còdols aportats, tal vegada en la neteja d'un camp proper, a una cota que és pràcticament la mateixa que la de la tapa de la sitja 90105. Els còdols es troben enmig del nivell 90103, formant part d'aquest

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90104	90103	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Observacions

Data redacció

20 abril 2015

Redactada per

LLMS

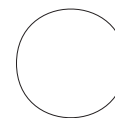
Ref. Foto

Número d'Unitat

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.
Mòdul	9			05	2015	98.89	

90105

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

- E**
s
t
r
a
t
- Superficial
  - Hàbitat
  - Abandó
  - Rebliment
  - Cont. paviment
  - Cont. retall
  - Altres

- E**
i
e
m
e
n
t
- Mur
  - Paviment
  - Enllosat
  - Retall
  - Enderroc
  - N. geològic
  - Fonamentació
  - Altres
  - Other...

Descripció

Retall practicat en les margues i graves que formen el nivell geològic. Al retall, de forma ovoïde, se li ha calculat unes dimensions d'una 150/160 cm d'amplada màxima, per una profunditat mínima d'uns 130 cm.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

Sitja.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90106	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90105	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	9999	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Observacions

Data ante quem

Data post quem

Datació

Data redacció

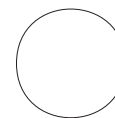
Redactada per

Ref. Foto

Número d'Unitat

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.
Mòdul	9			06	2015	98.94	98.89

90106

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

E
s
t
r
a
t

Superficial
 Hàbitat
 Abandó
 Rebliment
 Cont. paviment
 Cont. retall
 Altres

E
i
e
m
e
n
t

Mur
 Paviment
 Enllosat
 Retall
 Enderroc
 N. geològic
 Fonamentació
 Altres
 Other...

Descripció

Llosa de pedra sorrenca, tal vegada circular, d'uns 60/70 cm. de diàmetre i 5 cm. de gruix.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

Tapa de la sitja 90105.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90103	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90106	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90105	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Observacions

Data redacció

Redactada per

20 abril 2015

LLMS

Ref. Foto

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA
FITXES DE LES FOTOGRAFIES

Ajuntament d'Albesa

Foto núm:

Imatge: Vista general de la rasa NE del Mòdul Polivalent, on es van localitzar l'acumulació de còdols (UE 90104) i la sitja (UE 90105).

Autor:

Càmera:

Data: **Hora:**

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data:

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge: Detall de la part superior de la sitja UE 90105. Es pot apreciar la llosa de pedra sorrenca que exercia la funció de tapa. La sitja s'estenia per fora la rasa de fonamentació.

Autor: Càmera: Data: Hora: Velocitat: Obertura: Flash: Sensibilitat: Mida imatge: Ubicació: Àmbits: UEs: Estructures: Mosaics: Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data:

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data:

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data:

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

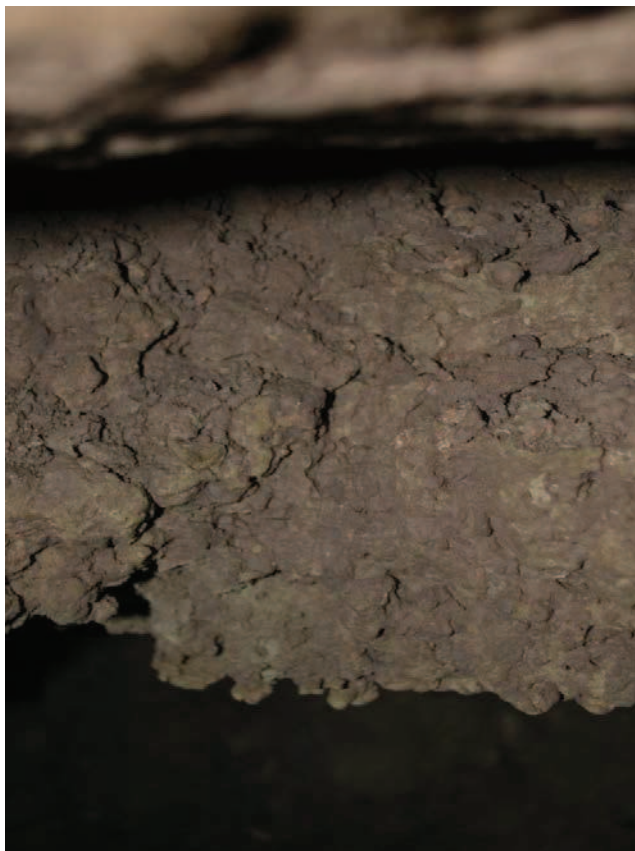

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data:

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

CÒPIA DE LA PROPOSTA DE LA INTERVENCIÓ

Ajuntament d'Albosa

AJUNTAMENT D'ALBESA

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL
PROPOSTA D'INTERVENCIÓ
ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015**

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL. PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015

S U M A R I

1 – SITUACIÓ	2
2 – ANTECEDENTS	3
3 – PROPOSTA D'ACTUACIÓ PER LA CAMPANYA DE L'ANY 2015	23
Construcció del mòdul polivalent	23
Senyalització del circuit arqueològic	25
Intervenció arqueològica	27
4 – VALORACIÓ ECONÒMICA	30
ANNEX: Projecte bàsic i d'execució de construcció del Mòdul Polivalent	

1 - SITUACIÓ

La vil·la del Romeral està situada en la partida del mateix nom, a la riba esquerra del riu Noguera Ribagorçana, damunt de la primera terrassa al·luvial, i a uns 10 quilòmetres, en línia recta, de Lleida. La seva situació li atorga una vista privilegiada sobre el territori proper, ja que la terrassa es situa a uns 12 metres sobre el llit del riu. Des d'aquest lloc, el terreny va elevant-se lentament en direcció nord i nord-est, formant una plana molt ampla i de relleu suau, que presenta condicions idònies per a l'explotació agrícola: drenatge natural, insolació i accés fàcil. La seva situació, aproximadament en el centre del peristil es correspon amb les coordenades UTM amb el datum GPRS-89: x: 302.160 y: 4.627.528

La vil·la ha estat objecte de varies intervencions arqueològiques en la dècada dels anys 60, condicionades per la necessitat de preservar elements excepcionals (concretament, un conjunt de mosaics policroms) i realitzades sense una metodologia adequada. Mai no ha estat excavada d'acord amb un projecte de recerca integral i, per tant, el coneixement actual sobre la seva organització arquitectònica i funcional i sobre la seva evolució és molt limitat. Aquest problema, que aparentment només afectaria l'àmbit de la recerca científica, també condiona les possibilitats de preservar i condicionar el conjunt per a una adequada exposició didàctica.

2 - ANTECEDENTS

Els treballs de recuperació de la Vil·la romana del Romeral començats l'any 1995, van tenir des d'un principi un doble objectiu: l'excavació científica de l'establiment i la consolidació, restauració i posterior museïtzació del conjunt arqueològic

Les intervencions que s'han dut a terme sense interrupció des d'aquella data, han permès conèixer tant les seves dimensions i característiques com les successives fases de la vil·la, que s'estenien per un llarg període que anava des de la primera meitat del segle I dC, fins l'abandó en un moment no determinat en les darreries del s-IV. Al mateix temps, les tasques de consolidació i reconstrucció d'algunes estructures han ajudat, any rere any a fer més intel·ligible el jaciment.

Com s'ha esmentat, la consolidació de les estructures que s'anaven documentant, ha permès que, en la intervenció de l'any 2012, s'hagi pogut completar la primera fase de la museïtzació i protecció del conjunt, amb l'aixecament d'una coberta en el costat NW de la vil·la, bastida amb material i tècnica similar a la que hauria estat l'original, com es pot veure en la imatge de la pàgina següent.

En una segona fase, es preveia la construcció d'un espai –mòdul polivalent-, així com continuar amb l'excavació arqueològica dels àmbits de la vil·la en els que no s'havia actuat.

Per a l'any 2015, com es descriurà més endavant, es contempla l'excavació dels *balnea* de la vil·la, així com la construcció de l'esmentat Mòdul Polivalent i la senyalització del recorregut interior.

El període 1961-1968. La descoberta de la vil·la

La vil·la romana del Romeral (01) és, sense dubte, l'exemple més clar del poblament del territori d'Albesa en l'època romana. El Romeral permet seguir l'evolució de la societat i de l'economia en el decurs d'un període de poc més dels 450 anys que transcorren des de l'esmentada eclosió de les vil·les en època d'August, a principis del segle I dC, fins a finals del segle IV i inicis del V, quan es documenta l'abandonament, que no destrucció, de la vil·la.

Situada en la partida del mateix nom, en la riba esquerra de la Noguera Ribagorçana, damunt de la primera terrassa al·luvial, a quatre quilòmetres aigües amunt de la població d'Albesa i a uns dotze quilòmetres, en línia recta, al nord de Lleida. La seva situació li atorga una vista privilegiada sobre el territori proper, ja que la terrassa es situa a uns dotze metres sobre el llit del riu. Des d'aquest lloc, el terreny va elevant-se lentament en direcció nord i nord-est, formant una plana molt ampla.

La vil·la va ser descoberta de forma casual l'any 1961, quan es va localitzar un primer mosaic en el decurs dels treballs que el propietari, Sr. Josep Bo, estava realitzant per completar la conducció d'aigües que li havien de permetre canviar les característiques dels camps on es troba la vil·la, i passar de secà a regadiu.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

Entre 1965 i 1968 la vil·la va ser objecte de tres intervencions arqueològiques empeses per la necessitat de preservar els excepcionals mosaics descoberts d'una més que possible destrucció¹. Amb tot, la vil·la no va estar mai excavada d'acord amb un projecte de recerca integral i, per tant, el coneixement sobre la seva organització arquitectònica i la seva evolució era molt limitat. Aquest problema, que aparentment només afectaria l'àmbit de la recerca científica, també condicionava les possibilitats de preservar i condicionar el conjunt per a una adequada exposició didàctica. Les intervencions arqueològiques iniciades l'any 1995, i que continuen en l'actualitat, tenen com a finalitat avaluar l'estat de conservació i les característiques de la vil·la com a pas previ per a desenvolupar un programa integral de recerca i museïtzació.

Aquestes primeres intervencions van permetre delimitar els costats nord, oest i sud d'un gran edifici organitzat a l'entorn d'un pati, anomenat peristil, de planta trapezial. L'entorn del peristil estava ocupat per un seguit de dependències, entre les que cal destacar un espai (A-101 i 102) de grans dimensions (02) que ocupava una posició central en relació a un dels eixos principals de simetria de l'edifici (eix nord-sud). Les dimensions i la posició d'aquesta estança, així com la seva decoració musivària, la més rica del conjunt conservat, fa pensar en una sala destinada sobretot a les recepcions. Aquest tipus

---

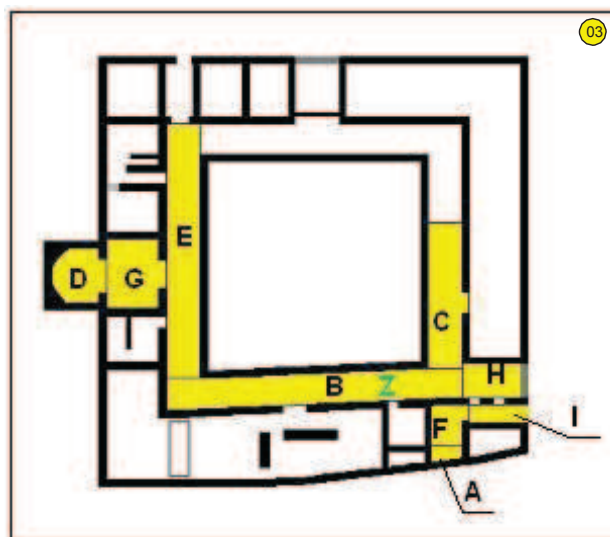
¹ Els mosaics recuperats (la totalitat del mosaic B que, amb una longitud de 29 metres per 3,20 d'amplada, decorava el corredor oest, i 18 metres del mosaic E situat en el corredor nord del peristil) estan dipositats actualment en els magatzems del Museu d'Arqueologia de Catalunya; fins el moment només s'ha restaurat un fragment del Mosaic B -una composició on es combinen motius florals i animals (ocells)- i que estava situat davant una de les habitacions del sector nord-occidental, així com alguns fragments d'aquest mateix mosaic.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

d'espais és relativament freqüent a les vil·les més importants d'època tardana d'*Hispania* (Díez-Coronel i Pita parlen d'un *triclinium* o *tablinum*)². En les intervencions de la dècada dels anys 60, es localitzaren mosaics (03) a la sala de representació (mosaics D i G, àmbits A-101 i 102), al peristil (mosaics B, C i E, àmbits A-502, 503 i 504) i a una habitació del sector meridional (mosaics A i F, àmbit A-202)³. Tanmateix els excavadors senyalen la possibilitat de que també existís un altre al passadís est (àmbit A-303).

El caràcter d'urgència de les campanyes realitzades els anys 60 no permet establir una seqüència clara de l'ocupació ni unes cronologies absolutes fiables. Els seus excavadors parlen d'una primera ocupació, documentada exclusivament per els materials ceràmics, que se situaria en els segles I a III dC. i que finalitzaria amb les suposades destruccions que acompanyaren les incursions bàrbares del 260 dC.; cal recordar, però, que no hi ha cap referència literària o arqueològica que relacioni clarament aquests esdeveniments amb l'àrea de Lleida. La fase més important, representada per la construcció del

2 R. Pita, L. Díez-Coronel, "Informe sobre la primera campaña de excavaciones de la Villa romana de 'El Romeral', en Albesa (Lérida)", *Noticiario Arqueológico Hispánico* 8-9 (1964-1965) [1966].

3 Per la descripció dels mosaics hem mantingut les lletres utilitzades pels primers excavadors; un estudi general a: J. M^a. Blázquez, G. López Monteagudo, M. L. Neira Jiménez, M. P. San Nicolás Pedráz, *Mosaicos romanos de Lérida y Albacete, Corpus de mosaicos de España, fascículo VIII*, Madrid, 1989, pàgs. 13-18 i làms. 1-5.

programa musivari la situen entre mitjans segle IV i el segon quart o mitjans del segle V dC.; aquesta data final correspondria, suposadament, a la *destrucció* definitiva. També en aquest cas s'esmenten factors polític-militars com a causes fonamentals i exclusives ⁴. Els excavadors consideraren que el programa musivari fou desenvolupat gradualment i intentaren establir una successió, recolzant-se en criteris estilístics i dades estratigràfiques ⁵. Segons L. Díez-Coronel i R. Pita, amb posterioritat a la seva destrucció, el lloc fou ocupat per un assentament molt més modest que no tenia cap relació amb la vil·la. La cronologia proposada es situa en els segles VI i VII, però no es disposa de cap dada segura per a recolzar aquesta afirmació ⁶.

---

4 L Díez-Coronel, R. Pita, "Una villa con mosaicos...", cit., pàg. 356; L. Díez-Coronel, R. Pita, "El mosaico de la galería norte de la villa romana de "El Romeral", *XI Congreso Nacional de Arqueología, Mérida, 1968* (Zaragoza, 1970) pàg 773; Díez-Coronel, Pita 1969-1970: L. Díez-Coronel, R. Pita, "Informe sobre la segunda campaña de excavaciones...", cit., pàg. 183.

5 Els senyors Pita i Díez-Coronel esmenten la troballa d'un fragment de sigil·lada africana D sota el mosaic B, però no la consideren una dada conclouent, ja que podria haver arribat per la reparació d'un mosaic ja existent: R. Pita, L. Díez-Coronel, "Informe sobre la primera campaña de excavaciones...", pàg.180; a més, L. Díez-Coronel, R. Pita, "Informe sobre la segunda campaña de excavaciones..." pàg 180, i L. Díez-Coronel, R. Pita, "El mosaico de la galería norte de la villa romana de "El Romeral", *XI Congreso Nacional de Arqueología, Mérida, 1968* (Zaragoza, 1970) pàgs. 772-773; J. M^a. Blázquez, G. López Monteagudo, M. L. Neira Jiménez, M. P. San Nicolás Pedráz, *Mosaicos romanos de Lérida y Albacete*, cit. pàg. 18, proposen una cronologia de segona meitat del segle IV per els mosaics.

6 Es parla de ceràmiques visigòtiques sense especificar: R. Pita, L. Díez-Coronel, "Informe sobre la primera campaña de excavaciones...", cit., pàgs. 188-189; L. Díez-Coronel, R. Pita, "El mosaico de la galería norte...", cit., pàg 773; L. Díez-Coronel, R. Pita, "Informe sobre la segunda campaña de excavaciones...", cit., pàg, 186.

El període 1995-2013. La interpretació del conjunt.

Les darreres excavacions han permès identificar, de forma clara, construccions que confirmen una ocupació més antiga que s'organitza en dues fases. A aquesta primera ocupació li succeeix un nou edifici bastit en el segle IV dC. Pertany a la primera fase d'ocupació un gran dipòsit (05) excavat al terra natural, construït amb un revestiment de calç gruixut i molt fràgil de color vermell, completat amb un paviment en morter i una mitja canya molt grollera. El dipòsit, que no ha estat excavat en la seva totalitat, continua per sota els nivells no excavats dels àmbits A-302 i A-603. Les parets s'han conservat en una alçada superior a un metre. L'amortització del dipòsit, i per tant el seu abandonament, se situa, amb tota precisió, en el segon quart del segle I dC (període de govern de Tiberi fins a Neró).

Cap a aquest dipòsit sembla dirigir-se una conducció (06), versemblantment d'aigua, molt senzilla, realitzada amb una barreja de petits còdols i morter. Aquesta conducció, que provenia d'un punt indeterminat proper al límit de la terrassa fluvial, es conserva un tram de poc més de dos metres.

Sembla adient relacionar totes aquestes estructures amb les restes de murs en carreus de sorrenca local localitzades l'any 2004 sota l'habitació o passadís A-303 (07) i amb alguns trams de mur de tècnica molt grollera, fet amb còdols, situats just a l'exterior d'aquest punt (trobat a l'excavació de l'any 2005), entre els quals es troba la conducció ja esmentada. També es podria incloure en aquest primer moment d'ocupació alguns carreus que ha aparegut dispersos per diversos punts del jaciment arqueològic, trobats dins el pati del peristil, o incorporats en estructures posteriors, però que permeten reconèixer algunes alineacions.

De confirmar-se aquesta hipòtesi, la primera ocupació del Romeral correspondria a un edifici de certa entitat; tot i que no es poden definir, ara per ara, ni l'extensió ni l'organització espacial; com tampoc les possibles reformes internes que hauria experimentat. L'edifici es caracteritza per la combinació de grans carreus de pedra sorrenca local, fàcil de treballar, i còdols. En aquest context es va dotar a la vil·la algunes infraestructures de conducció i emmagatzematge d'aigua relativament complexes. La funció d'aquest primer edifici és encara totalment desconeguda, però es versemblant pensar en un assentament amb una finalitat essencialment agrícola. Tot i així podria comptar un petit i senzill sector residencial, tal i com coneixem en molts punts del litoral català. Aquests establiments es poden definir, utilitzant amb prudència les categories creades pels agrònoms llatins, com a *villae rusticae* i servien com a centres d'una explotació o per a activitats especialitzades. La primera ocupació al Romeral es produiria entre finals del segle I aC i el primer quart del segle I dC.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

En un moment indeterminat, que potser es podria situar en la segona meitat del segle I dC, es produeix un canvi general en l'establiment. Les evidències d'aquesta segona fase constructiva són molt més evidents, i mostren un canvi en les característiques i funció de l'hàbitat. Pertany a aquest moment un conjunt de dependències de forma i dimensions imprecises, però que ja semblen delimitar una de les ales del que serà posteriorment el peristil d'època tardana. Aquestes construccions ocupen bona part del sector sud de la vil·la tardana. Fins el moment ha estat possible identificar una gran estructura quadrangular (08) excavada sota el nivell del terreny natural, de més d'un m de profunditat i unes dimensions properes als 20 m² (A-606). L'obra era formada per grans murs amb encofrat de morter i pavimentada en *opus signinum*, rematada amb una mitja canya molt grollera. A l'angle occidental es conserva un possible forat de desguàs. Dos graons, (09) igualment recoberts en *signinum*, en permetien l'accés. Les dimensions i característiques fan pensar que es tracta d'una piscina –*piscina frigidaria*– que formaria part d'un conjunt termal. Els graons d'accés devien estar rematats amb un petit mur de poca alçada que es podria creuar fàcilment. Això permetia la comunicació de la piscina

amb un nou espai pavimentat amb *opus signinum* i delimitada per murs de factura molt grollera, però molt sòlids. (10) Ha estat possible constatar que aquesta habitació, A-305 que es relaciona amb una sèrie de murs que delimiten habitacions o espais de forma quadrangular, hauria exercit la funció de *cella frigidaria* quan la piscina estava en ús. Totes aquestes estructures, ocupen bona part del sector actualment ocupat per les galeries oest i sud, i pel pati del peristil d'època tardana. Alguns d'aquests murs ja es van identificar a la campanya de 1999.

A l'exterior de l'edifici, al sud-oest de la piscina, hom ha localitzat les restes d'un paviment en *opus signinum* en molt mal estat de conservació, així com una petita habitació annexa a la piscina. En aquest moment no disposem de dades sòlides per a relacionar aquestes estructures amb una o altre de les dues primeres fases.

També és possible adscriure a la segona fase algunes de les estructures que es troben a l'interior de l'habitació A-303 (11) i part de l'habitació A-302, totes aprofitades sistemàticament com a fonamentació de la vil·la tardana. El que és més important, és que

s'ha d'incloure aquí un mur sobre el que es fonamenta la paret que forma la façana de les habitacions del costat oest del peristil i que enllaça amb un petit dipòsit (A-205) descobert els anys 60 a l'angle nord-oest de la vil·la. Aquest mur i el dipòsit presenten una

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

---

orientació lleugerament diferent a la que caracteritza el conjunt del peristil. De confirmar-se aquesta hipòtesi en properes campanyes, l'edifici de la segona fase mostraria unes dimensions similars a les de l'edifici tardà, i una organització igual de complexa: segurament a l'entorn d'un pati i amb una distribució de l'espai intern ortogonal.

L'organització, les dimensions i, finalment, l'existència d'un complex termal (12) important permeten definir aquest segon edifici com una vil·la en el sentit clàssic del terme. És a dir, com un establiment rural que servia com a residència d'una família propietària, que es defineix per la separació rigorosa entre residència i activitats agrícoles i que incorpora, en conseqüència, l'arquitectura, els serveis i les infraestructures adequades a unes necessitats domèstiques i al status social privilegiat dels seus residents. En relació amb aquestes exigències el lloc devia incloure un programa decoratiu i algunes evidències suggereixen que es tracta d'un programa prou important. En concret sembla possible relacionar amb aquesta fase la troballa, l'any 2005, de les restes d'una font decorada amb un cap de Medusa. (13) Aquesta obra va aparèixer formant part d'un farciment heterogeni que incloïa materials constructius i algunes ceràmiques i que anivellava un sector que, en la fase més tardana d'hàbitat, va restar fora de la vil·la.

En resum, la segona fase es presenta com un edifici de certa importància d'una extensió i riquesa semblants a les que mostrarà la vil·la del segle IV. L'orientació dels murs més antics és molt regular, seguint un pla, i això podria suggerir que l'edifici inicial també s'organitzaria a l'entorn d'un pati central. En tot cas, el territori de *Ilerda* ha aportat prou evidències de vil·les construïdes entre els segles I i II dC. I alguns d'ells mostren una organització acurada dels espais a l'entorn d'un pati porticat de grans dimensions (cas de Torre Andreu a La Bordeta)⁷. Les dades cronològiques relacionades amb aquesta fase són molt escasses, i tampoc es pot documentar, ara per ara, possibles reformes dins els procés d'ocupació global.

En un moment, que podem situar en la meitat del S-IV, es basteix una nova vil·la que segueix un model arquitectònic molt ben definit. Aquest edifici, de planta quadrangular, s'organitza a l'entorn d'un peristil de forma lleugerament trapezial tancat per quatre galeries porticades de 29 m de longitud màxima i 3'20 m d'amplada. D'aquesta planta únicament sobresurten algunes àmbits amb una funció específica: l'exedra del *tablinum* (A-101), la *piscina frigidaria*, ja amortitzada, de les termes (A-606) i l'espai octogonal de funció desconeguda (A-606). El conjunt, per tant, es presenta com una construcció única i compacta, aïllada respecte a l'exterior, que devia mostrar un cert aspecte de fortalesa. L'àrea total ocupada és d'uns 3000 m². El pati del peristil té una superfície de 400 m². Cadascuna de les galeries articula i comunica directament una sèrie d'habitacions. A més, existien passadissos secundaris que portaven del peristil a altres dependències. Fins el moment només s'ha establert amb certa claredat la disposició de les habitacions situades en els costats nord, oest i part de l'est.

---

7 A. Pérez, N. Rafel, *La vil·la romana de Torre Andreu (la Bordeta, Lleida): un establiment suburbà dels segles II-III dC.*, Lleida, 1993; per altres vil·les a les terres de Ponent es pot consultar: A. Pérez, M.T. Amará, P. Camps, I. Garcès, M.T. Marco, *Els materials del jaciment romà de Raïmat, Lleida*, Lleida, 1988; J. Llinàs, J. Sagrera, "La vil·la romana de la Vinya del Crispí (Guissona, la Segarra)", *Revista d'Arqueologia de Ponent* 3, 1993, pàgs. 323-331; J. Pera, "La vil·la romana dels Vilassos (Tarroja de Segarra, la Segarra)", *Revista d'Arqueologia de Ponent* 5, 1995, pàgs. 195-209; C. Belmonte, J. Miquel, L. Moret, "La vil·la romana de Sant Peregrí (Biosca, Segarra). Una explotació agrícola a l'ager lessonensis", *Tribuna d'Arqueologia 2004-2005*, Barcelona, 2006, pàgs. 179-202.

En el costat nord, destaca, ocupant una posició central, una habitació de grans dimensions articulada en dos espais: (14) un de rectangular (àmbit 102) i un altre rematat per un absis, inscrit dins d'una obra de planta quadrangular que sobresortia de la paret de tanca nord de l'edifici (Àmbit 101). L'organització d'aquesta estança i la seva decoració de mosaic, la més rica del conjunt conservat, fa pensar en un gran menjador o en una sala de representació destinada a les recepcions del propietari. Aquest tipus de sales s'inspiren en els models de l'arquitectura oficial romana i en els cerimonials

corresponents, que destacaven la distància entre l'emperador i els seus súbdits. Traslladades ràpidament a les residències aristocràtiques, serveixen com a espais de relació social en els que conflueixen les esferes pública i privada i es mostren les fortes jerarquies que caracteritzen la societat tardorromana. A *Hispania* són construïdes amb relativa freqüència a les grans vil·les d'època tardana i els paral·lels a Catalunya són ben coneguts: Darró, a Vilanova i la Geltrú; Torre Llauder, a Mataró⁸. Les construccions esmentades (obra totalment nova o una reforma d'un edifici anterior, segons els casos) es situen dins el segle IV.

---

8 A. López, X. Fierro, A. Caixal, A. Castellano, *La primera Vilanova. L'establiment ibèric i la vil·la romana d'Arró, Darró o Adarró de Vilanova i la Geltrú. Síntesi dels resultats de les darreres recerques arqueològiques i històriques*, 1992 (Institut d'Estudis Penedesencs); M. Prevosti, *Cronologia i poblament a l'àrea rural d'Iluro*, Mataró, 1981; M. Prevosti, J.-F. Clariana, *Torre Llauder, Mataró. Vil·la romana*, Barcelona, 19932.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

A ambdós costats de la sala se situaven sengles habitacions que servien per a funcions encara no precisades i que van experimentar una evolució complexa al llarg del temps. A orient, es disposaven dues cambres que es comunicaven indirectament amb el peristil mitjançant un passadís de servei (15) d'un metre d'amplada cobert amb un paviment de terra batuda (àmbit 105). L'habitació més propera a la gran sala es va excavar parcialment i va mostrar un senzill paviment, també de terra, que substituïa un paviment de mosaic. A occident, es situava una habitació a la que s'accedia directament des del peristil, dividida per un petit mur en dos espais menors. Aquí el paviment era de morter. Cap a l'extrem occidental d'aquesta ala existeixen altres dependències que semblen de majors dimensions i que condueixen a una petita cisterna (16) situada en l'angle entre les ales nord i oest de l'edifici. Algunes d'aquestes dependències podien haver servit com a cuina. El sector oest de l'edifici presenta una gran complexitat arquitectònica. Aquí s'ha identificat un gran espai, potser una sala utilitzada per la família resident com a lloc d'estatge, i un conjunt de petites habitacions, una de les quals sembla ser un *cubiculum* o dormitori (Àmbit 202). Aquesta habitació (17) es dividia en dos espais menors: el més allunyat de l'entrada, de forma rectangular i més petit, era destacat i separat de l'altre per dues columnes o pilastres adossades. Ambdós espais eren decorats amb mosaics policroms (Mosaics A i F); el més luxós (A) pavimentava l'espai menor, que sembla així el lloc

privilegiat de l'habitació -l'emplaçament del llit?-. L'habitació es comunicava indirectament amb el peristil mitjançant un petit passadís de servei (àmbit A-301) pavimentat amb una obra formada amb petites peces ceràmiques disposades en forma d'espina -*opus spicatum*-, molt deteriorat. (18) Aquesta disposició dels accessos reforçava el caràcter privat i la intimitat de l'habitació. En un moment indeterminat, però que sembla situar-se dins la fase d'ocupació representada pels mosaics, l'angle sud-oest de l'edifici va patir una destrucció parcial com a resultat d'un enfonsament de la terrassa natural en la que s'assenta el conjunt. Aquest enfonsament només va afectar poques habitacions, però en tractar-se d'un angle això devia perjudicar l'estabilitat estructural de tot el conjunt. La reacció dels ocupants va ser endegar un seguit de reformes que portaren a la creació d'habitacions més petites enretirades respecte al límit de la terrassa.

En el sector oriental, fins el moment, només s'han identificat algunes habitacions de planta quadrada i un àmbit rectangular que s'obre al peristil amb una gran porta flanquejada per dues bases de columna (una, ja desapareguda) i amb una llinda que també devia ser de grans dimensions. La disposició i l'ús dels elements ornamentals per a destacar la porta fan pensar que segurament es tracta d'un passadís que comunicava el peristil amb l'exterior o amb un altre sector

important de la vil·la. Precisament, els descobridors havien situat l'entrada principal de la vil·la en aquesta ala, identificant com a tal una curiosa estructura de forma semicircular que suposadament ocupava el centre exacte. Les darreres excavacions, però han mostrat que es tractava d'una interpretació errònia realitzada a partir d'una excavació massa limitada. Ara per ara, doncs, la única possible comunicació directa amb l'exterior és el passadís acabat d'esmentar.

El sector sud és un dels pitjors coneguts de tot l'edifici i, per aquest motiu, les excavacions iniciades el 1995 s'han concentrat aquí. Fins el moment s'ha localitzat i excavat parcialment una habitació que sembla de grans dimensions i que devia tenir una certa importància (àmbit A-302). Avalen aquesta suposició el fet de que l'habitació se situa just davant de la sala absidal, sobre un dels eixos que organitzen l'edifici, i la troballa, en un costat del mosaic C, d'un motiu ornamental que es podria relacionar amb una gran porta. El tema d'aquest motiu, una palma(19) i la seva elaboració acurada semblen una forma d'indicar

l'accés a l'interior d'un espai de prestigi (a efectes de comparació es pot recordar que a *Villa Fortunatus*, a Fraga, el sector ocupat per les termes es situa al altra banda del pati central, enfront una ala ocupada per estances molt importants, on després es construirà una basílica cristiana). Aquesta habitació conduïa a una construcció molt interessant que sobresortia del conjunt de l'edifici. Es tracta d'una habitació de planta octogonal comunicada amb l'edifici mitjançant un passadís. Tant l'habitació com el passadís semblen haver estat decorat amb paviments de mosaic. Aquest tipus de construccions, amb formes molt diverses i situades en la façana o en un angle, són molt característiques de l'arquitectura senyorial dels segles IV i V. Els exemples més complexos es localitzen a la Meseta (La Olmeda, a

Palència) i a la vall mitjana de l'Ebre (La Malena, a Saragossa). La seva aparició al Romeral confirma el caràcter de gran residència rural que utilitzava els models arquitectònics més avançats de l'època⁹.

El peristil, (20) com ja s'ha indicat, no ha estat excavat i pot aportar dades d'interès per a conèixer aspectes relacionats amb la vida dels residents. A llocs com *Villa Fortunatus*, a la província d'Osca, i La Malena, a Saragossa, el pati disposa d'un estany decoratiu que indica que aquests espais eren utilitzats com a lloc per al descans, l'oci o l'activitat intel·lectual, combinant vegetació, aigua i mobiliari. Aparentment el pati era tancat per un mur de poc més de 50 cm d'alçada sobre el que recolzarien files de columnes; però no es pot precisar si tota la superfície era ocupada per aquestes o hi havia altres elements arquitectònics intercalats. Tot i la manca d'excavació, s'ha comprovat la presència d'una estructura de recollida d'aigües de la teulada en l'angle entre les galeries nord i oest. Possiblement, l'aigua recollida era conduïda a la cisterna del sector oest.

L'obra constructiva és bastant modesta i consisteix en una barreja de morter de calç, pedra i còdols de tamany mig, de forma que els murs mostren l'aparença d'un *opus spicatum* molt rústec. (21) La pedra

⁹ A. Chavarría, "Villas en Hispania durante la Antigüedad Tardía", a A. Chavarría, J. Arce, G.P. Brogiolo (eds.), *Villas Tardoantiguas en el Mediterráneo Occidental*, Madrid, 2006, pàgs. 17-35; J. I. Royo, *La Malena*, Zaragoza, 2003.

treballada només apareix en alguns angles de mur i portes i com a basament del que serien pilastres adossades i columnes. Es tracta sempre de carreus de dimensions medianes o petites, fets amb les sorrenques properes. Segurament, totes les superfícies deurien ésser arrebossades. Per al contrari, l'únic mur de límit extern conegut fins ara, el que tanca l'edifici per el costat nord, està recobert d'un parament de falsos carreus, obtinguts mitjançant el facetat d'una de les cares de pedres sorrenques de petit tamany.

És evident, en resum, que la fase més important del Romeral correspon a la construcció i ocupació de l'edifici decorat amb mosaics, que es devia perllongar entre mitjans segle IV i el segon quart o mitjà del segle V dC., quan es produiria l'abandonament. Els descobridors de la vil·la parlen d'una destrucció violenta i indiquen els factors polític-militars com a causa fonamental de la fi de la vida a aquest lloc. En concret, esmenten les incursions dels sueus, a inicis del segle V, i la inseguretat generada pels bagaudes, grups camperols potser associats a alguns bàrbars, a mitjans segle V dC., que afectaren especialment algunes ciutats de la vall de l'Ebre i que van obligar a la intervenció de tropes romanes amb campanyes sistemàtiques. Però es tracta d'episodis molt diferents i que no coincideixen clarament amb la cronologia que proporcionen les ceràmiques trobades a la vil·la. Els factors històrics, per altra banda, han de ser situats en el seu context precís. Les escasses fonts escrites sobre la *Hispania* del segle V conegudes fins fa poques dècades (Orosi i Hidaci) oferien una imatge catastròfica de la història del període, que es limitava a una successió d'invasions, fams i epidèmies, en un context de vida urbana i rural totalment arruïnada. La correspondència d'alguns clergues de l'època, descoberta recentment, mostra, per al contrari, la continuïtat de la vida quotidiana, tot i la presència de bàrbars i la relativa inseguretat a la zona de Lleida a començaments del segle V dC. L'epístola 11 de la correspondència de Consenci amb Sant Agustí, per exemple, recull un episodi concret que mostra els contactes entre població local i bàrbars, així com la regularitat i intensitat dels contactes que encara mantenien

Ilerda i l'administració romana a *Tarraco*. Aquestes dades contrasten radicalment amb la *Ilerda* en ruïnes de la que parlaven alguns autors llatins¹⁰.

Els resultats de les darreres excavacions ajuden a precisar els problemes que presenta la datació de les diverses fases, però tampoc no aporten solucions definitives. Pel que fa a la fase d'hàbitat que s'acompanya de la creació del programa de mosaics, la troballa d'algunes ceràmiques africanes en els estrats d'anivellació relacionats amb els mosaics suggereix una cronologia avançada de segle IV, potser de segona meitat de la centúria. Això coincideix amb la datació de les decoracions dels mosaics, fonamentada en criteris estilístics, que proposen alguns investigadors. El que si han evidenciat les darreres excavacions és la reforma d'algunes de les habitacions decorades amb mosaics. Sabem, per exemple, que el mosaic que decorava una habitació situada a orient de la sala de recepció va ser arrancat totalment i substituït per un senzill paviment de terra. Un fenomen similar es podria haver produït al passadís est. Aquí, les excavacions no han proporcionat cap evidència de mosaic, potser perquè mai n'hi va haver o perquè també va ser arrencat?. Aquestes reformes es devien realitzar en un moment indeterminat de la primera meitat del segle V.

Finalment, les excavacions recents tampoc no confirmen la hipòtesi tradicional d'una destrucció violenta de l'edifici. Per al contrari, sembla més probable un abandonament ordenat i segurament total realitzat en un sol moment. Però l'edifici devia restar en peu durant un període de temps relativament ampli i serviria com abríc ocasional de pastors o camperols.

---

¹⁰ Amengual, *Els orígens del cristianisme a les Balears i el seu desenvolupament fins a l'època musulmana*, Palma de Mallorca, 1992; les evidències aportades per l'arqueologia també permeten rebutjar aquesta imatge de crisi i decadència absoluta de la ciutat: A. Pérez, *La ciutat romana d'Ilerda*, Lleida, 1991; A. Pérez, "La ciutat d'Ilerda, de la conquesta romana al Baix Imperi (s. II a.C.- V d.C.)", *Fonaments* 9, 1996, pàgs. 145-201; E. Junyent, A. Pérez, "El Bajo Imperio ildense: las excavaciones de la Paeria", *III Reunión d'Arqueología Cristiana Hispánica*, Maó, 1988, Barcelona, 1994, pàgs. 127-150.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

Així es podria interpretar una petita foguera (22) disposada directament sobre el mosaic F, i coberta pel sostre de teules de l'habitació. Aquest indici mostra que, com a mínim una part de l'edifici, encara va ser utilitzada. El problema és establir si es tracta d'una ocupació estable i, en aquest cas, establir el moment final d'abandonament o, com sembla més probable, una presència esporàdica relacionada amb la mobilitat que imposen algunes activitats de la vida rural.

3 - PROPOSTA D'ACTUACIÓ PER LA INTERVENCIÓ DE L'ANY 2015

Construcció del Mòdul Polivalent

Ja des de la primera intervenció a la Vil·la del Romeral, l'any 1995, els treballs d'excavació anaven acompanyats de la consolidació de les estructures documentades, així com d'una primera restauració de les estructures que així ho requerissin. Tanmateix, això va permetre que a partir de l'any 1997 fins avui, la vil·la hagi estat oberta a les visites programades de les escoles, així com establir Jornades de Porters Obertes, especialment per la Festa Major d'Albesa i en les Jornades Europees de Patrimoni. Així, any rere any el progrés dels treballs ha estat explicat a tots els visitants, però especialment als habitants d'Albesa, que poc a poc han anat fent seva la vil·la.

En haver actuat en el jaciment amb un projecte de consolidació i restauració, ja des del principi, ha facilitat en gran manera els treballs de museïtzació començats el 2012. Aquest any es va poder completar la coberta que, reproduint la teulada original, protegeix una part de les restes al mateix temps que permet als visitants fer-se una idea millor de com eren les veritables dimensions de la vil·la.

La construcció de la coberta, no era més que el primer pas per arribar a la total museïtzació del conjunt arqueològic de la Vil·la del Romeral. Quedava doncs, completar la consolidació i restauració de les restes, condicionar els accessos i zona d'aparcament, senyalitzar el circuit interiors, així com bastir els espais destinats a la recepció de visitants i de treballs dels grups escolars (aules), enjardinament de l'accés, peristil i àrees de descans, etc., que són els objectius previstos en la present intervenció. La memòria descriptiva del Projecte de construcció del mòdul polivalent, s'adjunta al final d'aquesta proposta.

Com es pot veure en el projecte (plànol 8 del Projecte), el primer treball consistirà en fer les rases de fonamentació de 60 cm d'amplada per 80 cm de profunditat.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

Posteriorment se procedirà a la construcció del mòdul, segons el projecte esmentat, el que obligarà a fer les rases per a la portada d'aigua al mòdul, així com per l'evacuació d'aigües residuals.

En una darrera fase es faran les rases de drenatge d'aigües de la teulada de la coberta de la vil·la.

Tots aquests treballs es realitzaran sota control arqueològic.

Descripció de la senyalització del circuit de visita

El projecte de senyalització de les restes arqueològiques de la Vil·la romana del Romeral, es limita a la descripció estricta del conjunt. En aquesta fase no s'ha contemplat la senyalització dels accessos a la vil·la.

La senyalització s'ha previst articular-la a partir de dos formats de suports informatius:

- Plafons de 100 x 80 cm, sobre suports de pedra sorrenca
- Plafons de 42 x 29,7 cm (A3), sobre bloc de pedra sorrenca

Cadascun d'aquest plafons complirà una funció determinada:

- Els plafons de 100 x 80 cm, es presentaran en posició horitzontal, amb una lleugera inclinació cap el visitant. ames descriurà la funció i característiques de la Vil·la, a partir de la planta del conjunt arqueològic i/o dibuix de la reconstrucció. El primer plafó se situarà a l'exterior de la tanca de protecció del conjunt arqueològic, prop de l'entrada. Això permetrà que aquells visitants que s'acostin a la vil·la fora de les hores de visita, puguin tenir una breu descripció del conjunt i de la distribució interior. El segon plafó, estarà en l'interior del recinte, prop de l'inici del circuit de visita.
- Els 12 plafons sobre blocs de pedra es disposaran al llarg del la visita, i informaran sobre els diferents espais de la vil·la.
- Tanmateix, s'ha previst la possibilitat de disposar una sèrie de plafons complementaris que, gràficament, mostrin els elements materials més significatius: medusa, mosaics, etc. Aquests plafons se situaran en el lloc exacte, o el més a prop possible, on van ser trobats.

Excavació arqueològica

En paral·lel als treballs de control i seguiment de la construcció del mòdul polivalent, i de la instal·lació dels plafons informatius, se procedirà a l'excavació arqueològica dels *balnea*, documentats en l'angle Est de la vil·la.

Els primers indicis dels banys es van tenir l'any 2006 quan es va documentar l'existència d'una *piscina frigidaria*, d'uns 15 m² de superfície (4,20 x 3,5 m.), a la que s'accedia per un àmbit (*cella frigidaria*), que comptava amb un paviment d'*opus signinum*. En aquell moment vàrem escriure:

Pel que respecta a la identificació de les termes, s'ha pogut establir que aquestes efectivament es localitzen en el costat Sud i que, tal vegada, els seus àmbits es distribueixen a ambdós costats de la paret de tancament de la vil·la. Fins avui s'ha pogut excavar per complet la piscina frigidaria, conservada en una profunditat d'1 metre, així com una part de la cella frigidaria. El buidat de la piscina ha evidenciat la una amortització ràpida i en un únic moment. Com a detall curiós, en el fons de la piscina, just sobre el pis es van trobar nombrosos fragments de lapis specularis...

Dos anys més tard, el 2008, es va procedir a la retirada dels nivells superficials de l'espai que, se suposava, ocuparien els *balnea*. La intervenció va permetre documentar la presència de l'*hypocaustum*, en molt mal estat, així com part del *praefurnium*. Del que, tal vegada, seria la cella caldaria, sortia una conducció d'una sis metres de longitud que finalitzava en un punt proper a l'antiga tanca del jaciment.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

Documentades i dibuixades totes aquestes estructures, els *balnea*, excepte la *cella frigidaria* i la *piscina frigidaria*, van ser cobertes amb geotextil i una gruixuda capa de sorra.

Pel que respecta a la intervenció del 2015, s'ha previst la completa excavació dels *balnea*. El fet que l'any 2012 s'hagi ampliat la superfície de l'espai protegit per la tanca, amb la retirada d'aquesta uns deu metres més cap a l'est, permet ampliar l'excavació dels *balnea* per documentar on portava la conducció abans esmentada, i localitzar el límit est del jaciment.

Els treballs es duran a terme en dues fases. En la primera, prevista pel mes d'abril, es procedirà a destapar les estructures excavades l'any 2008, al temps que es retirarà el nivell superficial de l'àrea ampliada amb la retirada de la tanca. En una segona fase, prevista pel mes de maig, s'excavarà la totalitat dels *balnea* (àmbits A-308, A-607a).

PLANTA DE LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERA_L, AMB INDICACIÓ DE LA NUMERACIÓ DELS AMBITS DOCUMENTATS

4 – VALORACIÓ ECONÒMICA

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL, A ALBESA (NOGUERA)
DISTRIBUCIÓ PRESSUPOSTÀRIA DE LA SUBVENCIÓ DE L'INSTITUT D'ESTUDIS ILERDENCIS

CONCEPTE	UNITAT	NÚMERO	PREU	TOTAL
HONORARIS ARQUEÒLEG DIRECTOR	HORA	120	25,00 €	3.000,00 €
HONORARIS AUXILIARS D'ARQUEOLOGIA	HORA	240	20,00 €	4.800,00 €
HONORARIS AUXILIARS	HORA	80	12,00 €	960,00 €
HONORARIS DIBUIXANT/TOPÒGRAF	HORA	40	22,802 €	912,08 €
MEMÒRIA (25% HONORARIS DIRECTOR)	UNITAT	1	750,00 €	750,00 €

PRESSUPOST D'EXECUCIÓ	10.422,08 €
IVA 21%	2.188,64 €
TOTAL PRESSUPOST	12.610,72 €

Albesa, 30 de març de 2015

Lluís Marí i Sala
Arqueòleg

Ajuntament d'Albesa

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.

**CÒPIA DEL PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ
DEL MÒDUL POLIVALENT**

Ajuntament d'Albesa

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL
D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" A
ALBESA (LA NOGUERA)

SETEMBRE 2014

PROMOTOR:

AJUNTAMENT D'ALBESA

C/ Major nº 14
25135 Albesa
Tlf.973 186007

REDACTOR:

(eAUs)

ESTUDI D'ARQUITECTURA
I URBANISME SANTI SINDREU

C/ Bonaire, nº49, 4 rt-I
Tèlefon-Fax: 973 248165
e-mail: santisindreu@coac.es

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS
A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

ÍNDEX

1 Memòria descriptiva.....	2
1.1 Antecedents	2
1.2 Descripció del projecte	4
1.3 Prestacions de l'edifici	11
2 Memòria constructiva.....	13
2.1 Treballs previs	13
2.2 Sustentació del edifici.....	13
2.3 Sistema estructural	13
2.4 Sistema envoltant i sistema de compartimentació.....	13
2.5 Sistema d'acabats	14
2.6 Sistema de condicionament i instal·lacions.....	14
2.7 Equipament i mobiliari	17
2.8 Materials i sistemes constructius	17
3 Compliment del CTE.....	18
3.1 SE Seguretat estructural.....	18
3.2 SI Seguretat en cas d'incendi	22
3.3 SUA Seguretat d'utilització i accessibilitat.....	23
3.4 HS Salubritat (Higiene, salut i medi ambient)	24
3.5 HR Protecció enfront del soroll	26
3.6 HE Estalvi d'energia	26
3.7. Ecoeficiència.....	27
3.8 Pressupost.....	27
4 Annexes.....	28
4.1 Normativa aplicable.....	28
4.2 Compliment del DB SI	36
4.3 Compliment del DB SUA	37
4.4 Compliment del DB HS.....	38
4.5 Compliment del DB HR	39
4.6 Compliment del DB HE.....	40
4.7 Compliment del RITE.....	41
4.8 Adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis	42
4.9 Estudi de gestió de residus	43
4.10 Fitxa d'aplicació de la NCSE-02.....	44
4.11 Instal·lació de protecció al llamp.....	45

5 PLEC DE CLÀUSULES ADMINISTRATIVES

6 PLEC DE CONDICIONS TÈCNiques

7 AMIDAMENTS I PRESSUPOST

8 MANUAL D'ÚS I MANTENIMENT

9 PLA DE CONTROL DE QUALITAT

10 ESTUDI BÀSIC DE SEGURETAT I SALUT

11 PLÀNOLS

MEMÒRIA

1 Memòria descriptiva

1.1 Antecedents

Objecte del projecte

La construcció d'un edifici per acollida i serveis a la vila romana del Romeral d'Albesa:

Adreça	Polígon1,parcel·la665	UTM: x:302.205,1 ; y:4.627.535,3
Població	Albesa	Codi postal 25135
Municipi	Albesa	
Encàrrec	En missió completa	

Promotor

AJUNTAMENT D'ALBESA

Adreça	Carrer Major	Núm.	14
Municipi	Albesa	Codi postal	25135

Redactor

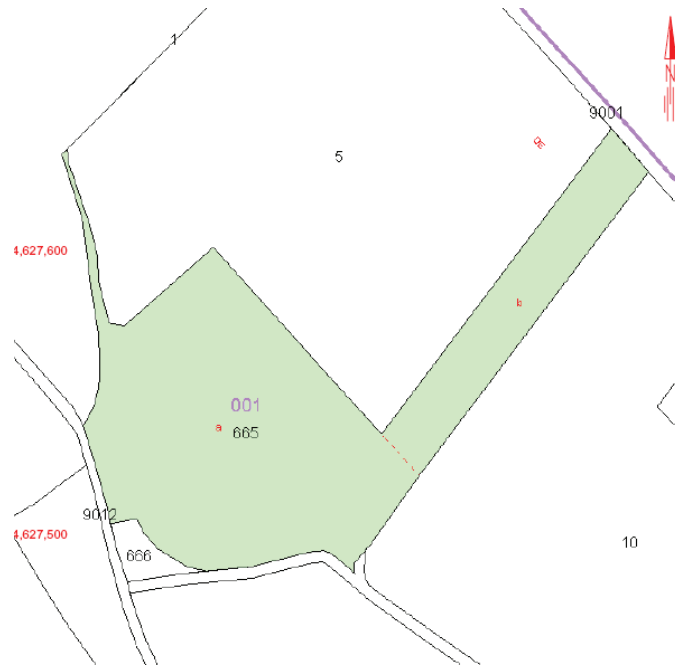
SANTI SINDREU PEDRAGOSA, arquitecte.	DNI	36551708-Q	
Adreça	C/ Bonaire	Núm.	49, 4rt i
Municipi	Lleida	Codi Postal	25004
Telèfon	973 24 81 65	e-mail:	santisindreu@coac.es

Descripció del terreny

El terreny està situat al nord oest del terme municipal d'Albesa, a ponent del nucli d'Albesa, a l'indret anomenat Vila del Romeral, a la riba esquerra del riu Noguera Ribagorçana, a una altura aproximada de 250 metres sobre el nivell del mar.

L'edifici d'acollida i serveis s'emplaça dins la parcel·la 665 del polígon 1 del terme municipal d'Albesa, dins la Vil·la Romana del Romeral. La parcel·la consta d'una superfície de 11.173 m².

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS
A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

Imatge fitxa cadastral

La parcel·la és plana. Dins la parcel·la s'hi troba el jaciment amb les restes arqueològiques de la "Vil·la Romana del Romeral d'Albesa". La terrassa de la parcel·la es situa a uns 12 m sobre el llit del riu Noguera Ribagorçana, des d'aquest punt el terreny s'eleva en direcció nord i nord est formant una plana àmplia i de relleu suau, bastant plana.

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS
A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

Fotografies de la parcel·la 665, polígon 1

En aquesta fase es preveu la implantació d'un edifici de planta baixa destinat a acollida i serveis. L'edifici es planteja amb la façana principal orientada en sentit sud-oest. La planta de l'edifici és rectangular, les dimensions de les façanes orientades a nord-oest i sud-est són de 8m, mentre que les de les façanes orientades a nord-est i sud-oest són de 15 m. La superfície ocupada és de 120 m².

L'edifici constarà únicament de planta baixa, s'hi accedirà a peu pla des de la parcel·la, que té un lleuger pendent del 2%, per tal d'afavorir-ne l'evacuació de les aigües pluvials.

1.2 Descripció del projecte

Dades urbanístiques

Planejament vigent	Normes de planejament urbanístic dels municipis sense planejament (NPU)
Classificació del sòl	Sòl no urbanitzable
Qualificació del sòl	Sol de protecció preventiva, clau 20 rústic
Usos compatibles	Els establerts als articles 47 a 51 del TRLU i 46 a 60 del RLU i el que disposa el PTP per als sòls de protecció preventiva

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS
A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

Imatge de els NPU d'Albesa

Condicions d'edificació

Paràmetres urbanístics	Segons normativa	Segons projecte	Compleix
Separacions a límits	>6m	10m	SI
Alçada reguladora	A ràfec 7 m	A ràfec 3 m	SI
Número plantes	PB	PB	SI
Pendent coberta max	30%	25%	SI

Dades urbanístiques POUM (aprovat provisionalment)

Planejament	Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM)
Classificació del sòl	Sòl no urbanitzable
Qualificació del sòl	Sol de protecció agrícola nous regs, clau 21 b i dins d'un àrea d'interès arqueològic

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS
A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

Imatge del POUM d'Albesa

Condicions d'edificació

Paràmetres urbanístics	Segons normativa	Segons projecte	Compleix
Separacions a límits	>5m	10m	SI
Alçada reguladora	A ràfec 10 m	A ràfec 3 m	SI

A continuació s'adjunta la fitxa de la Vila romana del Romeral del catàleg de patrimoni del municipi d'Albesa que consta al document del POUM aprovat provisionalment.

El present projecte dona compliment a l'indicat a la fitxa, el mòdul projectat respecta el jaciment arqueològic i permet la visualització del mateix. Malgrat això se li haurà de donar el tràmit urbanístic previst per la normativa vigent.

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

NOM Vil·la romana del Romeral

Nº16

Nucli , partida o indret: Fora del nucli urbà, Jaciment situat entre camps de conreu, a la zona d'horta d'Albesa, a la partida del Romeral, just vora el riu Noguera Ribagorçana i el naixement de la sèquia d'Albesa. Centre del pati del peristil.

* 8

Identificació al plànol: O.2 amb l'identificador 8*.

Coordenades UTM: x = 302160, y = 4627528

Parcel·la: 25008A500100665

Règim i qualificació: Sòl no urbanitzable. Sòl de protecció agrícola – Regs antics 21a.

Categoria: Nivell 3: Patrimoni arqueològic.

1. DESCRIPCIÓ DEL BÉ :

1.1. Descripció del bé i de l'entorn urbà:

L'accés a les runes es fa a través d'un camí que va paral·lel a la sèquia, que des de Albesa condueix fins al Romeral, topònim que sembla degut a les runes romanes. Una extensió de quasi una hectàrea en què es troben restes de murs i aforaments de "tegulae", que semblen indicar l'existència d'instal·lacions de la "villae" rústica en tota aquesta amplitud. Les alineacions de murs de la "villae" son de pedres unides amb morter de calç; cronològicament correspon a l'etapa de l'imperi Romà entre l'any 27a.C fins 476d.C. Lloc d'habitació amb estructures conservades: vil·la.

Actualment, es troba enmig d'uns camps de fruiters, en una explotació agropecuària.

Entre el passadís oest i el riu queda un espai estret, en que hi ha restes d'habitacions, dos d'elles amb paviment musivari. Han aparegut paviments d'opus signinum sense tesselles a la part nord de la villae. A la part oest ha aparegut un capitell d'ordre corinti molt ben treballat.

1.2. Ús actual i ús admès:

El jaciment és un lloc d'habitació amb estructures conservades: vil·la. Actualment, es troba enmig d'una explotació agropecuària.

1.3. Estat de conservació:

Excel·lent

2. RAONS QUE ACONSELLEN LA INCORPORACIÓ AL CATÀLEG:

Declaració com a element de patrimoni arqueològic, catalogat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Interès històric i arqueològic.

3.DETERMINACIONS NORMATIVES:

3.1. Elements a preservar:

Protecció total.

3.2. Elements modificables:

Qualsevol intervenció a realitzar en el lloc i l'entorn caldrà que sigui aprovada pel Departament de Cultura, prèviament a la concessió de llicència d'obres, de conformitat amb el que estableix l'article 34.1 de la Llei 9/1993, de patrimoni cultural català.

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

3.3. Elements de modificació o demolició obligada:

Cap

3.4. Altres condicions d'ordenació:

En el seu entorn s'ha d'actuar procurant el màxim respecte al jaciment, a la visualització del mateix i als elements tradicionals del paisatge i de l'ambient, aplicant les normes urbanístiques, però fent sempre incidència en els criteris de respecte i protecció de l'entorn del jaciment.

Compliment del Codi Tècnic

Les solucions adoptades en el projecte tenen com a objectiu assegurar que l'edifici ofereixi prestacions adequades per garantir els requisits bàsics de qualitat que estableix la Llei 38/1999 d'ordenació de l'edificació.

En compliment de l'article 1 del Decret 462/1971 del Ministerio de la Vivienda, "Normas sobre redacción de proyectos y dirección de obras de edificación", i de conformitat amb l'apartat 1.3 de l'annex del Codi Tècnic de l'Edificació, es fa constar que en el projecte s'han observat les normes sobre la construcció vigents, i que les dites normes figuren ressenyades relacionades a l'apartat de Normatives Aplicables d'aquesta memòria.

Requisit bàsic de Funcionalitat (LOE)

Utilització

El programa funcional o de necessitats definit pel promotor, és d'un edifici aïllat en planta baixa, un equipament de titularitat pública i dins d'una zona d'interès arqueològic.

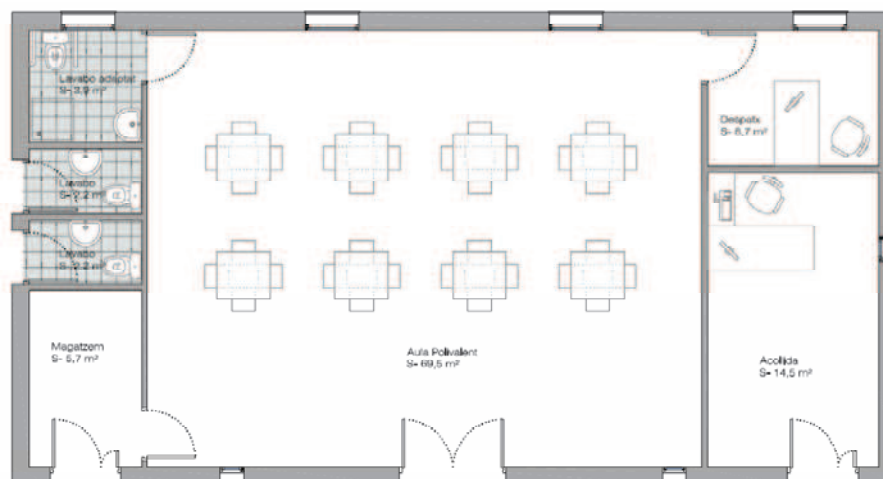
L'ús de l'edifici es socio-cultural on s'hi realitzaran activitats culturals, docents, científiques ....

Criteris funcionals del projecte

L'aspecte formal de l'edifici reflecteix els usos a que es dedica; tanmateix la relació amb l'entorn, s'ha procurat, sigui el més fàcil possible i sense traumatismes visuals.

L'edifici projectat és de construcció tradicional, el tractament dels acabats exteriors serà l'adequat als valors tradicionals de l'època romana, les façanes arrebossades amb morter de calç i la coberta a dues aigües amb estructura de fusta.

La planta de l'edifici de 15 m de llargada per 8 m d'amplada es troba composta per una sala polivalent, que ocupa l'espai central; un despatx i l'espai d'acollida, que ocupen la zona més propera a l'entrada a l'recinte; i els serveis que consten d'un magatzem i els lavabos, un dels quals és adaptat.

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

Es disposa de serveis separats per ambdós sexes, equipats amb rentamans, inodor, amb els accessoris corresponents. També s'hi emplaça un bany adaptat equipat amb inodor, lavabo i els accessoris corresponents adequats per servei a persones amb mobilitat reduïda. L'accés al bany adaptat es realitza a través de l'aula polivalent, i als altres dos lavabos s'accedeix des de l'exterior de l'edifici.

En els banys les aixetes del tipus monomando, disposaran d'un mecanisme economitador de cabal menor o igual a 12 litres/minut, sèrie Monodín de Roca o similar, amb airejador i desguàs automàtic, amb els enllaços d'alimentació flexibles. Els inodors amb mecanismes de doble descàrrega en les cisternes. Els accessoris dels banys, amb acabat cromat, compostos de tovallolers pel lavabo, portarull, penjador i porta escombreta.

La coberta serà de fusta, a dues aigües, amb vessant cap a les façanes principals. El pendent serà del 25% i l'acabat, de la coberta, amb teula romana color vermell envellit.

Les aigües residuals es recolliran separadament de les pluvials (Decret d'eficiència) i s'acondiran fins a la fosa sèptica.

La calefacció i climatització de l'espai es preveu amb bombes de calor (2 fase).

A continuació s'adjunta el quadre de superfícies:

QUADRE DE SUPERFÍCIES:

- Despatx:	6,7 m ²
- Acollida:	14,5 m ²
- Aula polivalent:	69,5 m ²
- Magatzem:	5,7m ²
- Lavabo 1:	2,2m ²
- Lavabo 2 :	2,2m ²
-Lavabo adaptat:	<u>3,9m²</u>
Superfície útil total:	104,7m ²
Superfície construïda:	120 m ²

Accessibilitat

El projecte de l'edifici incorpora unes condicions d'accessibilitat fixades en el Codi d'Accessibilitat de Catalunya (Decret 135/1995), el CTE DB SUA Seguretat d'Utilització i accessibilitat, de manera que es satisfà el requisit bàsic d'accessibilitat establert a la LOE.

Al tractar-se d'un espai de pública concurrència desenvolupat en una única planta, disposa d'un itinerari adaptat.

S'adjunta la fitxa justificativa del Decret 135/1995 i del DB SUA, on es recullen les condicions que presenta aquest itinerari adaptat.

Criteris compositius del projecte

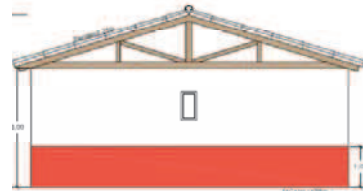
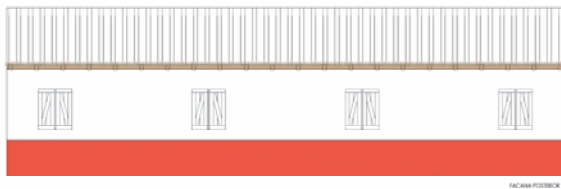
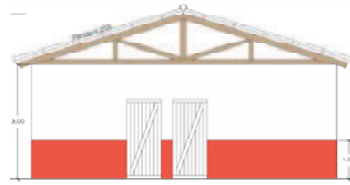
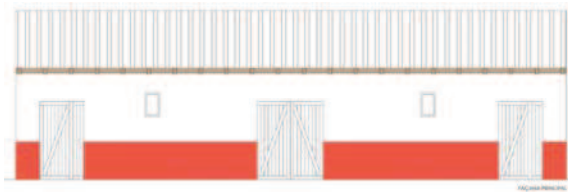
La façana adopta una tipologia d'obertures de proporció horitzontal, majoritàriament i simetria. La composició en façana d'aquestes obertures segueix els criteris de predominança de plens sobre buits, i el caràcter pla de la façana.

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

Condicions estètiques de l'envoltant exterior:

Les quatre façanes seran totalment acabades amb arrebossat de calç, amb sòcol d'un metre d'alçada pintat de color vermell pompeia, per assimilar-lo als edificis de l'època romana. Tota la fusteria exterior serà de fusta.

	Material	Color
Coberta	Teula romana Amb morter de calç	Vermell envellit
Façana	Amb morter de calç	blanc

Descripció bàsica dels sistemes

Sistema estructural

L'edifici a construir, aïllat, serà de construcció tradicional, respectant l'estètica romana, integrant-se al màxim amb la natura que l'envolta i atenent les necessitats del promotor d'acord amb la funcionalitat de l'edifici. Consta d'una única planta, planta baixa, d'una alçada de 3,0 metres a ràfec.

L'estructura és a base de parets de càrrega i coberta de fusta. (Veure sistema envoltant).

Sistema de compartimentació

Els paraments fixes de la compartimentació interior estaran formats per obra humida, amb fàbrica d'obra ceràmica de paredó foradat de 7 cm, col·locada amb morter. Els elements mòbils de fusteria es col·locaran amb marc sobre premarc.

Sistema envoltant

La coberta és inclinada a dues aigües, acabada amb teula romana color vermell envellit, sobre encadellat de fusta i rastrells, recolzats sobre l'estructura de la coberta, que serà de fusta. Aquesta anirà convenientment aïllada a base de llana de roca de 70mm mínim, amb barrera de vapor i làmina impermeabilitzant.

La façana és arrebossada amb morter de calç amb cambra d'aire, envà ceràmic interior i aïllament tèrmic a base de plaques rígides de poliestirè extruït o aïllament d'eficàcia similar. Fusteries de fusta, col·locades enrasades interiorment sobre premarcs, amb vidre de seguretat

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

i cambra d'aire. Les proteccions solars a la façana posterior i principal a base de porticons de fusta, en la part exterior del tancament.

Sistema d'acabats

Paviments a l'interior de l'edifici amb peces de gres ceràmic o similar, tipus rústic, serà antilliscant i haurà d'estar convenientment certificat d'acord amb el CTE.

L'espai destinat als serveis anirà convenientment enrajolat fins una alçada com a mínim de 2,20 metres, per tal de garantir la impermeabilitat i facilitar la neteja.

Sistema de condicionament ambiental

Subministrament d'aigua

L'edifici no disposarà de subministrament d'aigua potable, per tant s'hauran de senyalitzar adequadament els punts d'aigua per tal d'avisar a l'usuari que aquesta no és potable. La xarxa d'aigua de reg estarà formada pel comptador general del recinte, les canonades de distribució i la instal·lació interior.

Aquest subministrament serà vigent fins que es doti al recinte de subministrament des de xarxa pública, no contemplat en el present projecte.

Subministrament elèctric i característiques de la xarxa de distribució

L'edifici disposarà de subministrament elèctric generat amb grup electrogen (amb una tensió d'alimentació de 230 volts en monofàsic) i s'adaptarà al que estableix el "Reglament electrotècnic de baixa tensió" (REBT), aprovat per Reial Decret 842/2002 i les seves instruccions tècniques complementàries, garantint la seguretat de les persones i dels béns així com el normal funcionament d'altres instal·lacions i serveis.

En general, la xarxa de distribució elèctrica de l'edifici està formada per l'escomesa, la instal·lació interior i la xarxa de posada a terra de la instal·lació i els elements metàl·lics necessaris.

La previsió d'espais per a la instal·lació elèctrica i les seves característiques, així com l'equipament elèctric de l'interior de l'edifici, es realitzarà segons les prescripcions establertes en el REBT i les seves Instruccions tècniques complementàries (ITC).

Previsió de càrregues de l'edifici

La previsió de càrregues de l'edifici s'establirà tenint en compte que es tracta d'un edifici destinat a un ús socio cultural. (ITC-BT-10)

1.3 Prestacions de l'edifici

Les prestacions de l'edifici s'estableixen per requisits bàsics, amb relació a les exigències bàsiques del CTE.

Els requisits bàsics de Seguretat i Accessibilitat es satisfan a través del compliment del Codi tècnic d'edificació, que conté les exigències bàsiques per als edificis i de l'observança del Decret 21/2006, d'eficiència en els edificis.

El compliment del CTE es pot garantir a través dels Documents Bàsics corresponents, que incorporen la quantificació de les exigències i els procediments necessaris.

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS
A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

CONDICIONS ADMINISTRATIVES

Atès aquest projecte forma part d'un projecte global d'actuació sobre la Vil·la Romana de "El Romeral", els terminis d'execució i garantia, la forma de contractació i classificació del contractista, la declaració d'obra completa, la fórmula de revisió de preus, el pla de treball i altres qüestions administratives, seran les que s'assenyalen en el projecte global.

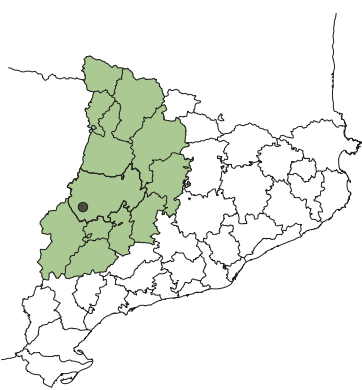
A més, atesa la singularitat del conjunt de la Vil·la Romana, és necessària la supervisió arqueològica de les mateixes.

Lleida, setembre de 2014

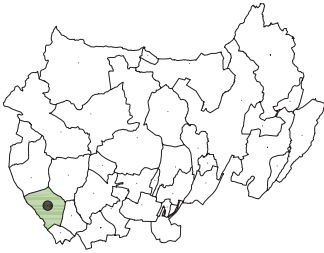
Santi Sindreu, Arquitecte

PLÀNOLS

Cartografia base: Institut cartogràfic de Catalunya

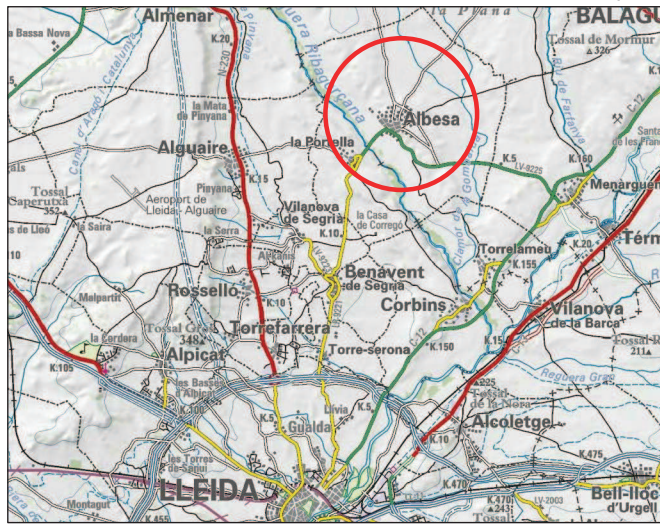
Comarca: La Noguera

Municipi: Albesa

Situació general

Ortofotomapa d'Albesa

PROMOTOR
Ajuntament d'Albesa

**PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ
DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL
D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA
VILA ROMANA DEL ROMERAL
D'ALBESA**

SANTI SINDREU PEDRAGOSA
ARQUITECTURA I URBANISME

c/BONAIRE, 49 - 41-1
e-mail: eslu@bonaire@gmail.com
tel: 973348165
Lleida 25004

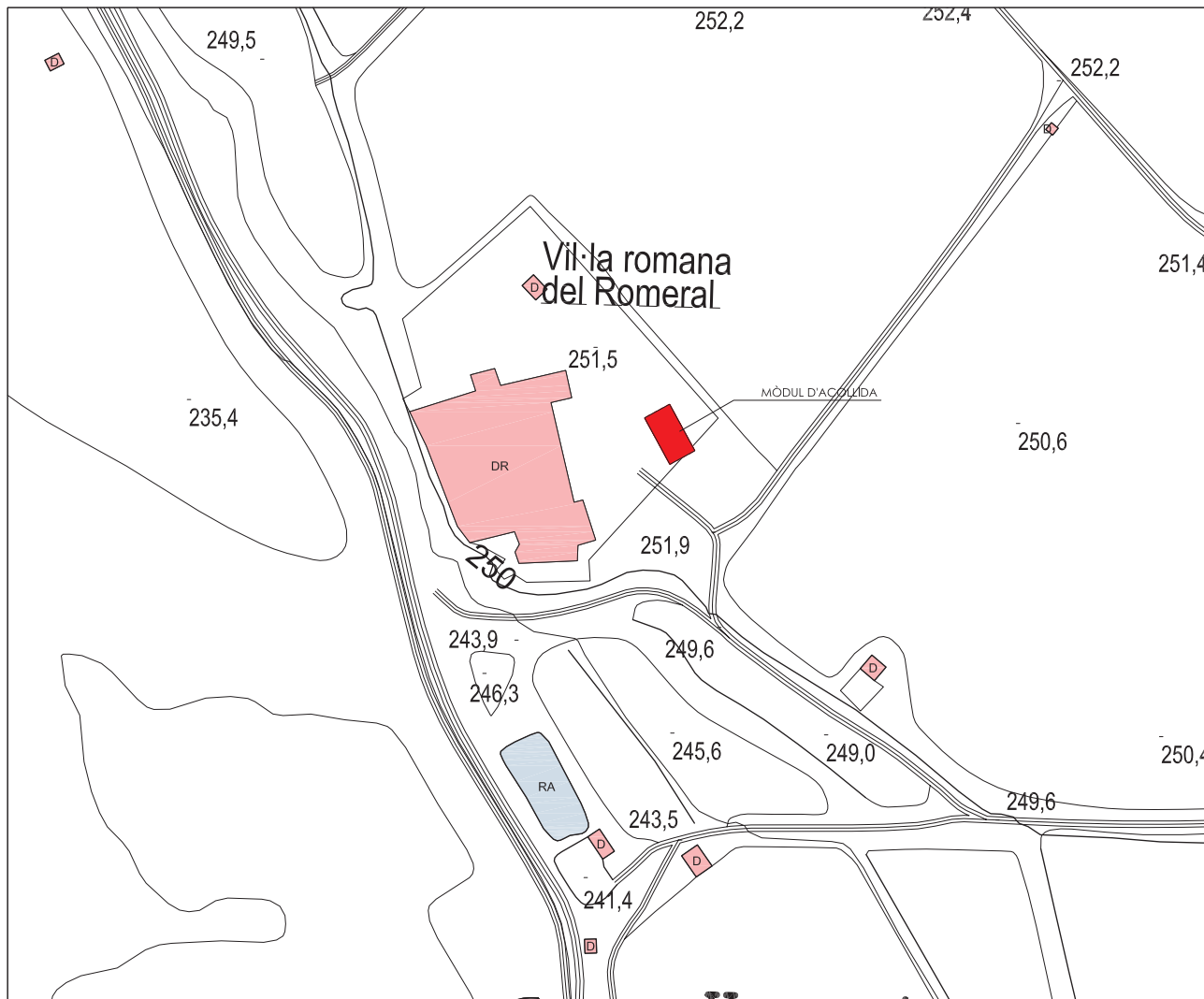
N ↑	COTES	METRES
	ESCALA	sense escala
	DATA	setembre de 2014

SITUACIÓ

PLÀNOL N°

1

SITUACIÓ
POLÍGON 1, PARCELA 665

EMPLAÇAMENT APROXIMAT
A AJUSTAR EN OBRA

PROMOTOR
Ajuntament d'Albesa

**PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ
DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL
D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA
VILA ROMANA DEL ROMERAL
D'ALBESA**

SANTI SINDREU PEDRAGOSA
ARQUITECTURA I URBANISME

c/BONAIRE, 49 -41-1
e-mail: eslu@bonaire@gmail.com
tel: 973348165
Ibeka 25004

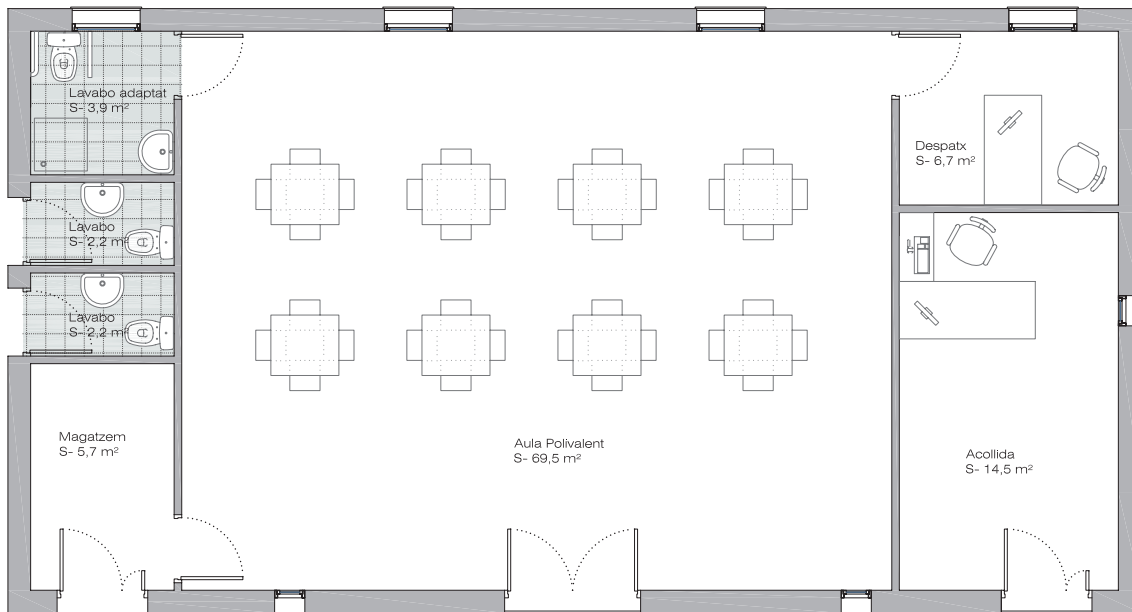
N ↑	COTES	METRES
	ESCALA	1:1.000
	DATA	setembre de 2014

**EMPLAÇAMENT I
REPLANTEIG**

PLÀNOL N°
2

SUPERFÍCIE CONSTRUÏDA: 120 M²

PROMOTOR							
Ajuntament d'Albesa							
PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA							
SANTI SINDREU PEDRAGOSA ARQUITECTURA I URBANISME							
c/BONAIRE, 49 -41-1 e-mail:esluciboncire@gmail.com tel: 973348165 Lleïda 25004							
	<table border="1"><tr><td>COTES</td><td>METRES</td></tr><tr><td>ESCALA</td><td>1:50</td></tr><tr><td>DATA</td><td>setembre de 2014</td></tr></table>	COTES	METRES	ESCALA	1:50	DATA	setembre de 2014
COTES	METRES						
ESCALA	1:50						
DATA	setembre de 2014						
PROPOSTA DISTRIBUCIÓ							
PLÀNOL N ^o							
3							

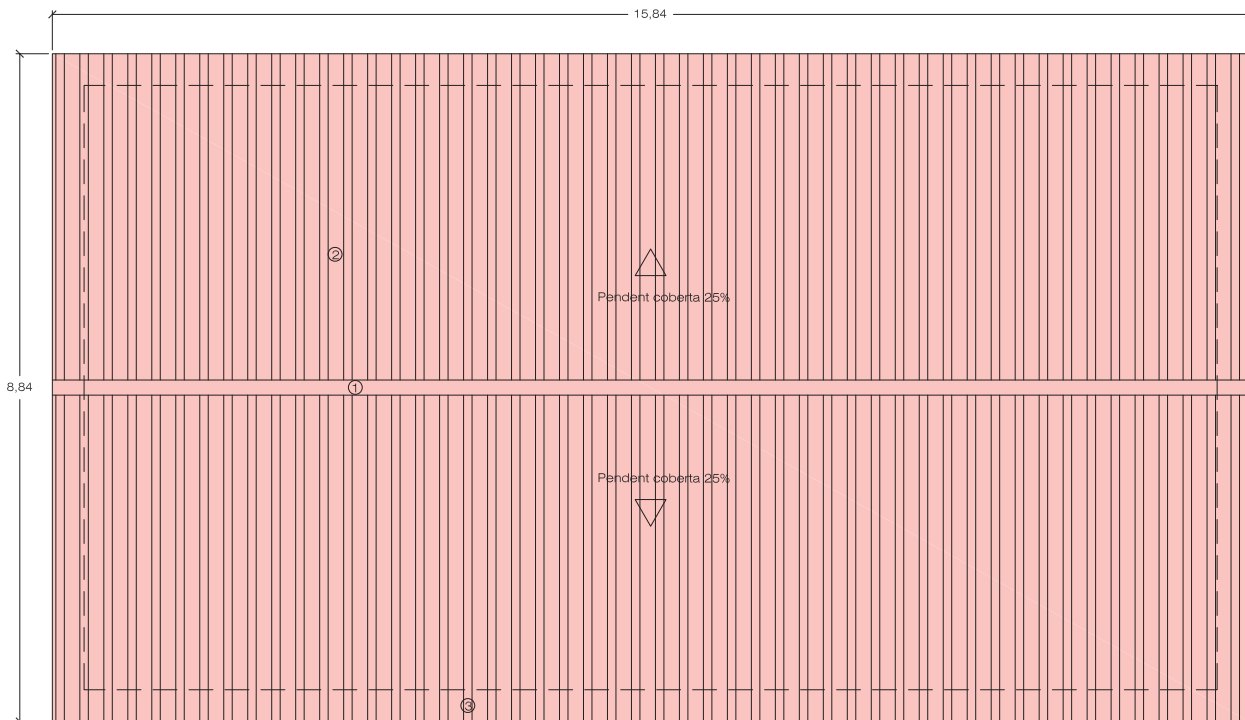

LLEGENDA:

- 1.- Carener
- 2.- Coberta amb teula romana color vermell, aparença envellida.
- 3.- Ràfec de 40cm de val

Superfície projecció horitzontal coberta: 140 m²

PROMOTOR
Ajuntament d'Albesa

**PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ
DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL
D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA
VILA ROMANA DEL ROMERAL
D'ALBESA**

SANTI SINDREU PEDRAGOSA
ARQUITECTURA I URBANISME

c/BONAIRE, 49 -41-1
e-mail:esludiboncire@gmail.com
tel: 973348165
Ibico 25004

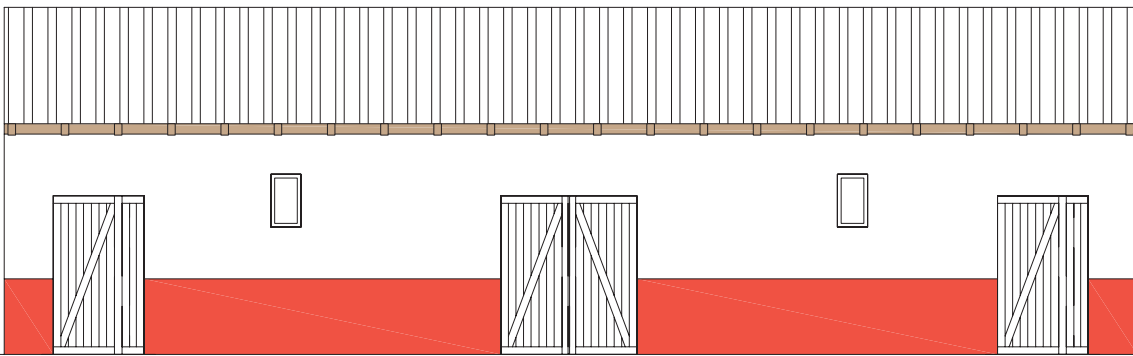
	COTES	METRES
	ESCALA	1:50
	DATA	setembre de 2014

COBERTA

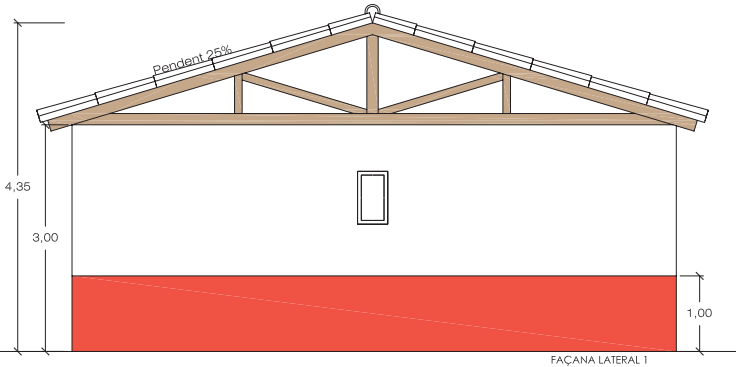
PLÀNOL N°

4

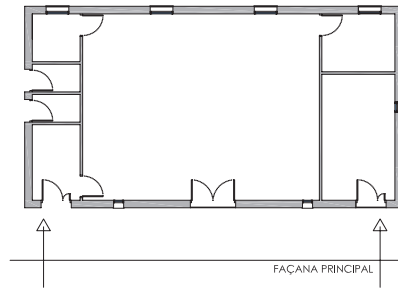

FAÇANA PRINCIPAL

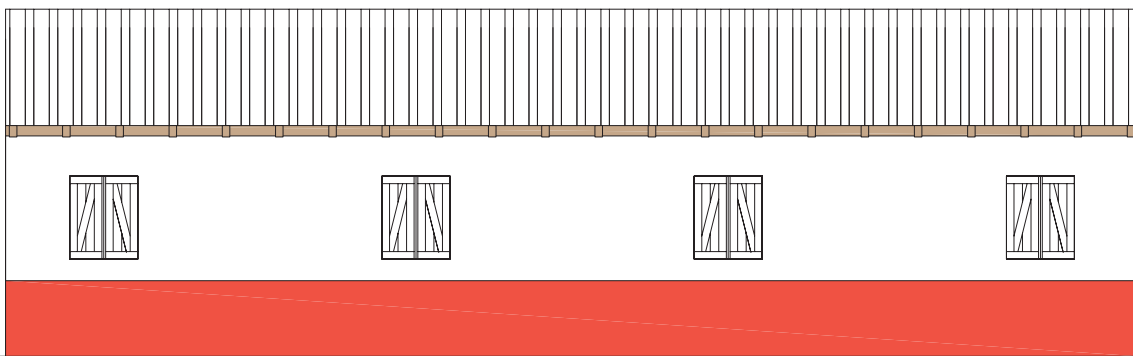
FAÇANA LATERAL 1

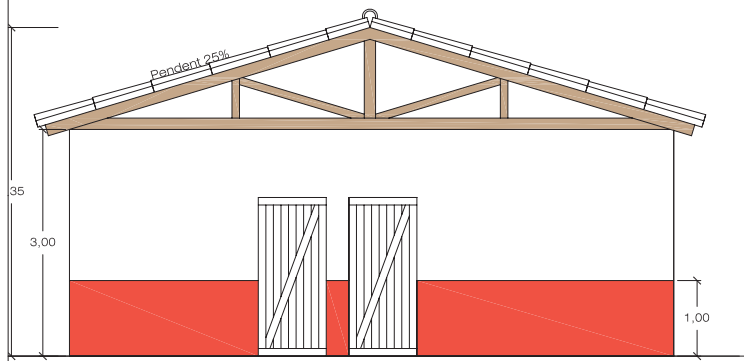
FAÇANA PRINCIPAL

PROMOTOR	
Ajuntament d'Albesa	
PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA	
SANTI SINDREU PEDRAGOSA ARQUITECTURA I URBANISME	
c/BONAIRE, 49 -41-1 e-mail:esludiboncire@gmail.com tel: 973348165 Llektó 25004	
	COTES METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014
FAÇANES	
PLÀNOL N°	

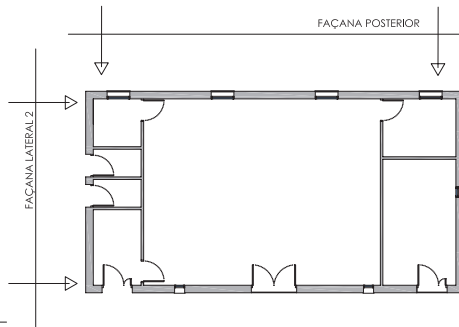

FAÇANA POSTERIOR

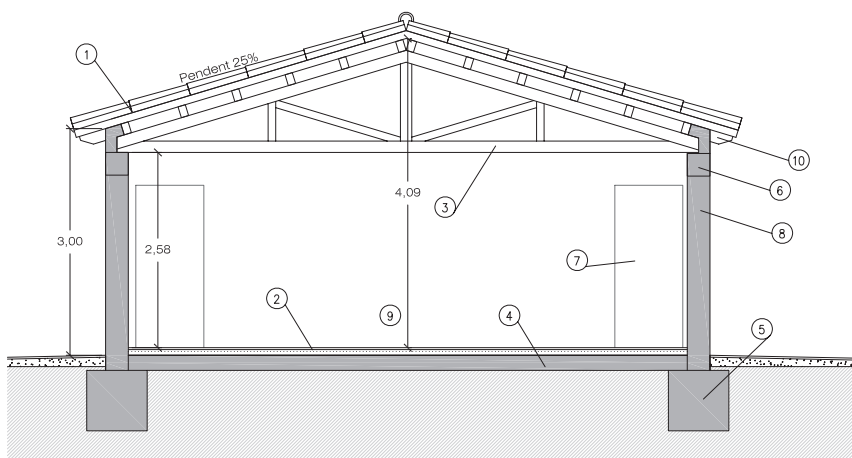

FAÇANA LATERAL 2

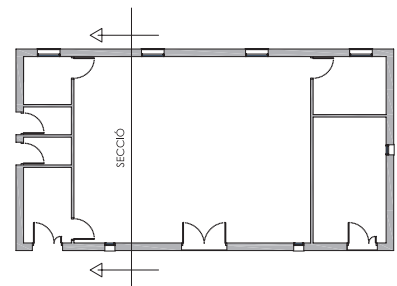

PROMOTOR	
Ajuntament d'Albesa	
PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA	
SANTI SINDREU PEDRAGOSA ARQUITECTURA I URBANISME	
c/BONAIRE, 49 -41-1 e-mail: eslu@bonaire@gmail.com tel: 973348165 Llektó 25004	
	COTES METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014
FAÇANES	
PLÀNOL N°	
	

SECCIÓ TRANSVERSAL

1. Coberta inclinada de fusta amb un pendent del 25% aproximadament . Coberta formada per estructura amb bigues de fusta laminada de secció 15 cm x 10 cm cada 0,70 cm, empostissat de fusta de pi de 17x2cm, aïllament amb manta de fibra de vidre de 10 cm de gruix, tauler hidrofugat de 18 mm de gruix col·locat sobre fixacions mecàniques i acabament amb làmina impermeabilitzant, i teula romana de ceràmica color vermell aparença envellida, clavada sobre enllatat.

2. Paviment Interior antilliscant de rajola ceràmica de forma rectangular de 28x14 de color vermell o similar, resistència als cops P4 o superior, el sòcol de 7 cm d'alçada del mateix material i color.

3. Encavallada de fusta laminada, de 15x10 cm de secció o similar.

4. Solera de formigó de 15 cm de gruix HA-25/P/20I armat amb malla electrosoldada de 200x200x6 mm, de consistència plàstica i grandària màxima del granulat 20 mm amb additiu hidròfug, de gruix 15 cm, sobre base de grava de 20 cm, grandària màxima 40mm, 4 cm d'aïllament continu amb poliestiré extruït o equivalent.

5. Fonament en sabata de formigó armat HA-25/F/20IIa abocat amb bomba, armat amb 30 kg/m3 d'acer en barres corrugades B 500 S. Armat segons plànol de fonamentació.

6. Cèrcol perimetral de 30x30cm, formigó HA-25/B/10/1, de 30x30 cm, 4Ø16 i estrebs Ø8 cada 20 cm

7. Porta interior de fusta, pintada, amb porta de fulles batents de DM, d'una llum de bastiment aproximada de 90x210 cm, amb bastiment de base d'envà per a porta de fusta, folrat de bastiment, fulla batent i tapajunts de fusta.

8. Les parets de façana amb el full principal exterior de paret recolzada de 14 cm de gruix de maó catat 290x140x100mm, cambra d'aire de 5cm, aïllament amb planxes de EPS de 60 mm de gruix o equivalent i full interior format per envà de 4cm. Acabat de façana amb estucats de calç i sorra de marbre blanc.

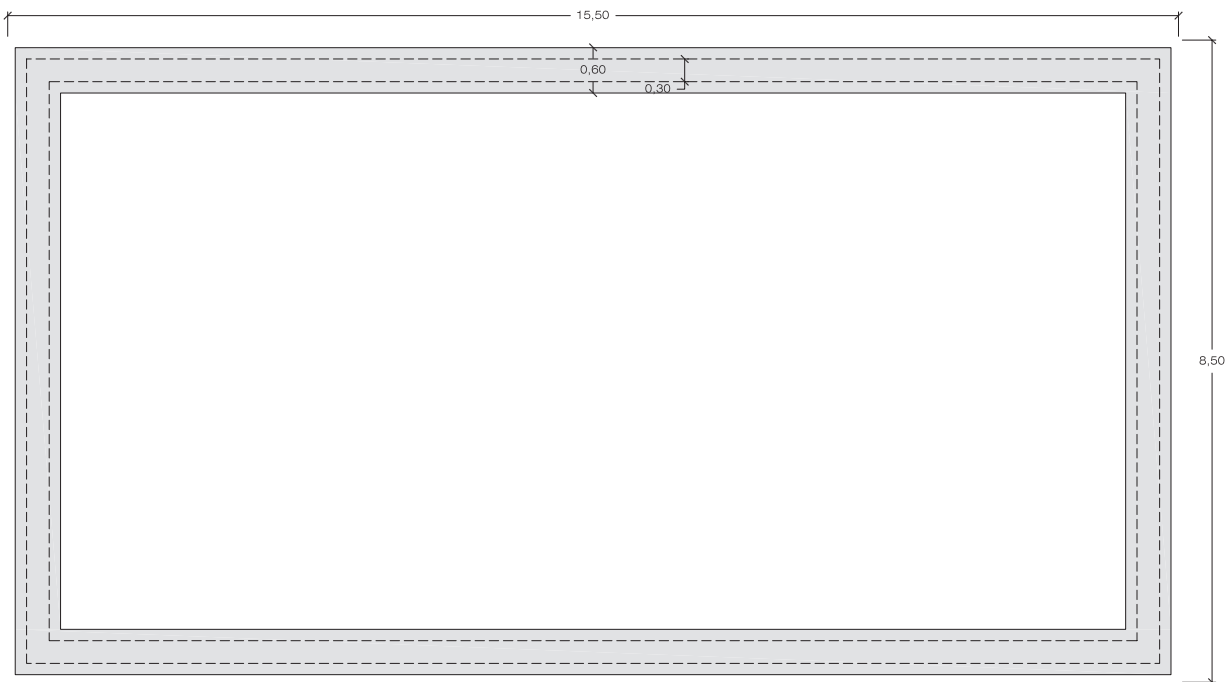
9. Paredó recolzat divisorí de 7.5 cm de gruix, de totxana de 290x140x75 mm, LD, categoria I, segons la norma UNE-EN 771-1 , revestit per les dos cares.

10. Cap de biga de fusta laminada de 10 x 15 cm.

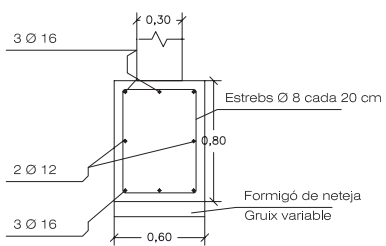
PROMOTOR	
Ajuntament d'Albesa	
PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA	
SANTI SINDREU PEDRAGOSA ARQUITECTURA I URBANISME	
c/BONAIRE, 49 -41-1 e-mail:esludiboncire@gmail.com tel: 973348165 Ibico 25004	
	COTES METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014
SECCIÓ	
PLÀNOL N°	

Sabata correguda

- El recobriment mínim serà de 7 cms.

- Solera de formigó de 15 cm de gruix HA-25/P/20I armat amb malla electrosoldada de 200x200x6 mm, de consistència plàstica i grandària màxima del granulat 20 mm amb additiu hidròfug, de gruix 15 cm, sobre base de grava de 20 cm, grandària màxima 40mm.

ESCALA DETALLS 1/25

PROMOTOR
Ajuntament d'Albesa

**PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ
DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL
D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA
VILA ROMANA DEL ROMERAL
D'ALBESA**

SANTI SINDREU PEDRAGOSA
ARQUITECTURA I URBANISME

c/BONAIRE, 49 -41-1
e-mail:esludiboncire@gmail.com
tel: 973348165
Ic1kta 25004

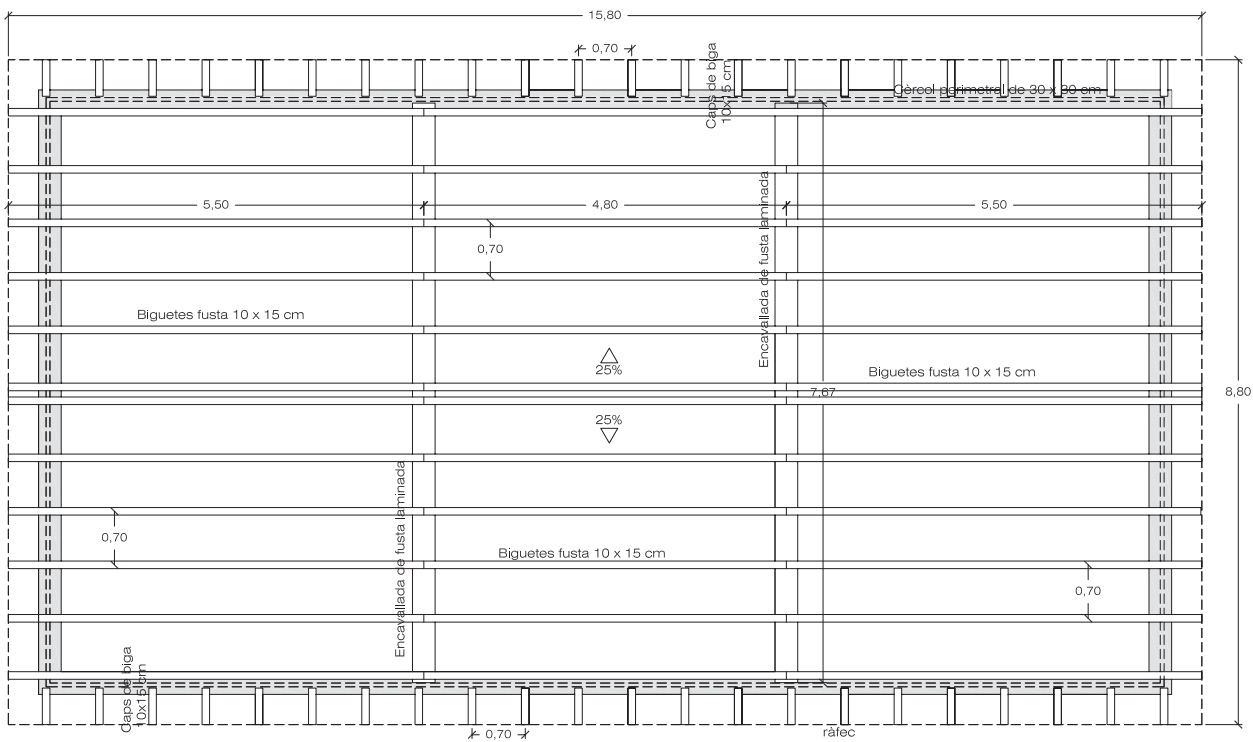
COTES	METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014

FONAMENTS

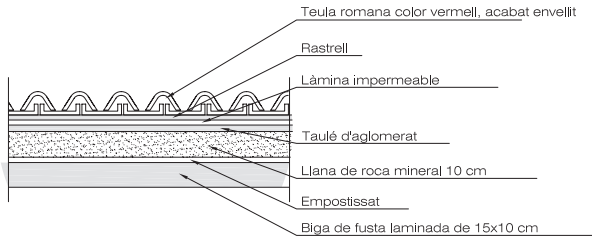
PLÀNOL N°

Detall secció coberta

CÈRCOL PERIMETRAL

Estrebs Ø 8 cada 20 cm
ESCALA DETALLS 1/25

L'empresa constructora haurà de justificar les seccions de l'estructura d'acord amb els seus productes i materials.

PROMOTOR
Ajuntament d'Albesa

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA

SANTI SINDREU PEDRAGOSA
ARQUITECTURA I URBANISME

c/BONAIRE, 49 -41-1
e-mail:esludibonaire@gmail.com
tel: 973348165
Lleida 25004

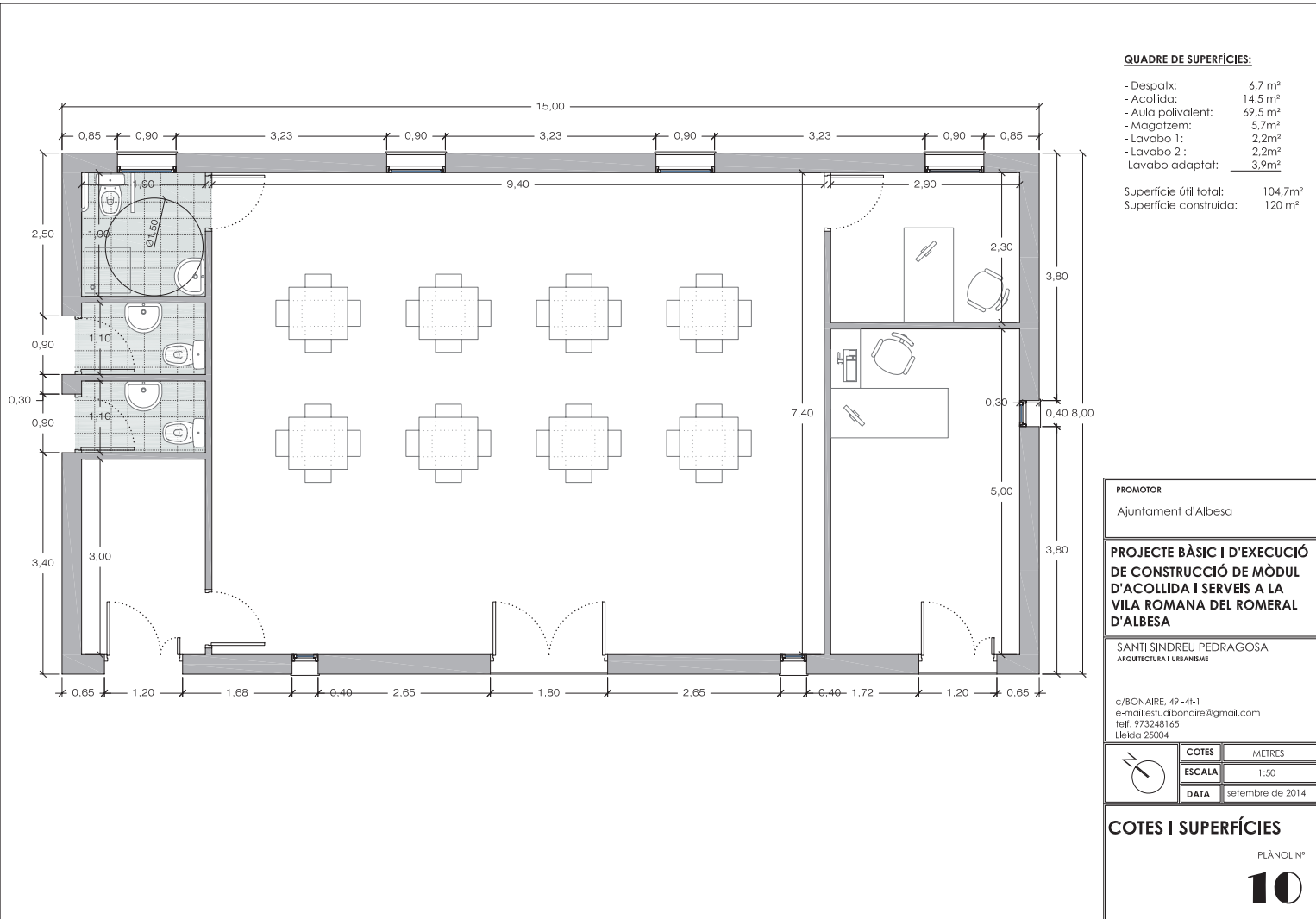
COTES	METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014

ESTRUCTURA COBERTA

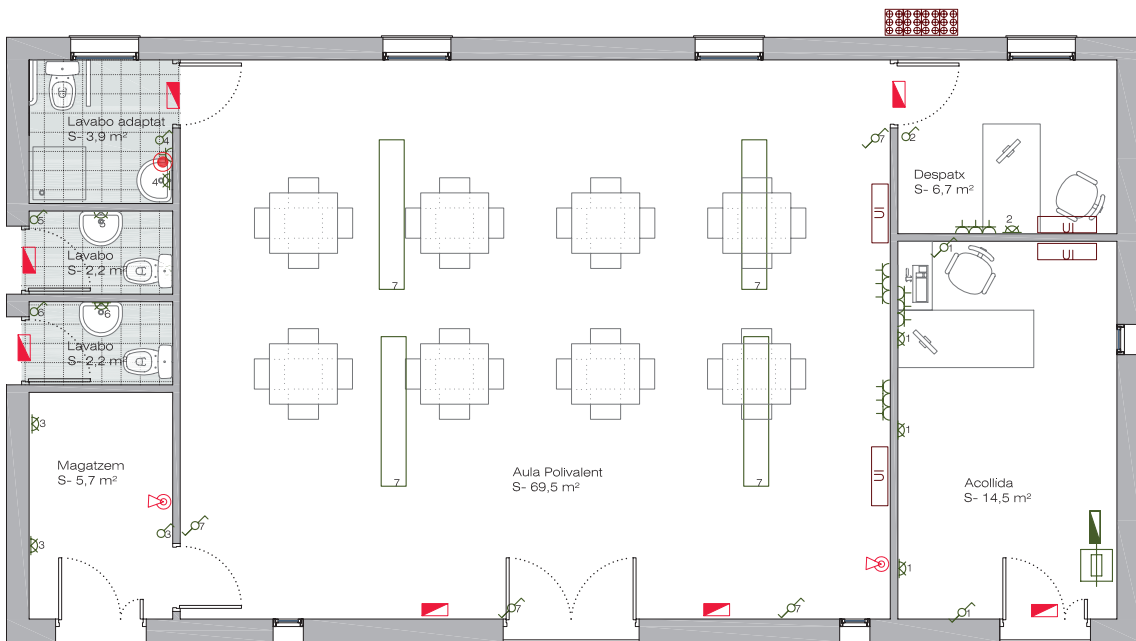
PLÀNOL N°

CONNEXIÓ PROVISIONAL
A GENERADOR
PORTÀTIL

Llegenda Instal·lació elèctrica

Llegenda de protecció i senyalització

Calefacció i climatització (OPCIONAL)

- ⚡ Interruptor unipolar
- ⚡ Interruptor conmutador
- ⚡ Endoll
- ☼ Punt de llum en sostre
- ☼ Punt de llum en paret
- 🔌 Quadre elèctric
- 🔌 Caixa general de protecció
- 🖨️ Quadre de comptadors
- 🔥 Termo elèctric de 25l

- 🔥 Extintor de capacitat 21A-113B
- 🚒 Enllumenat d'emergència i senyalització

- 🔥 Bomba de calor
- 🔥 UI Unitat interior aire refrigerant / aire calent
- 🔥 UI Unitat exterior aire refrigerant / aire calent

PROMOTOR
Ajuntament d'Albesa

**PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ
DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL
D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA
VILA ROMANA DEL ROMERAL
D'ALBESA**

SANTI SINDREU PEDRAGOSA
ARQUITECTURA I URBANISME

c/BONAIRE, 49 -41-1
e-mail:esludiboncaire@gmail.com
tel: 973348165
Ibeka 25004

COTES	METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014

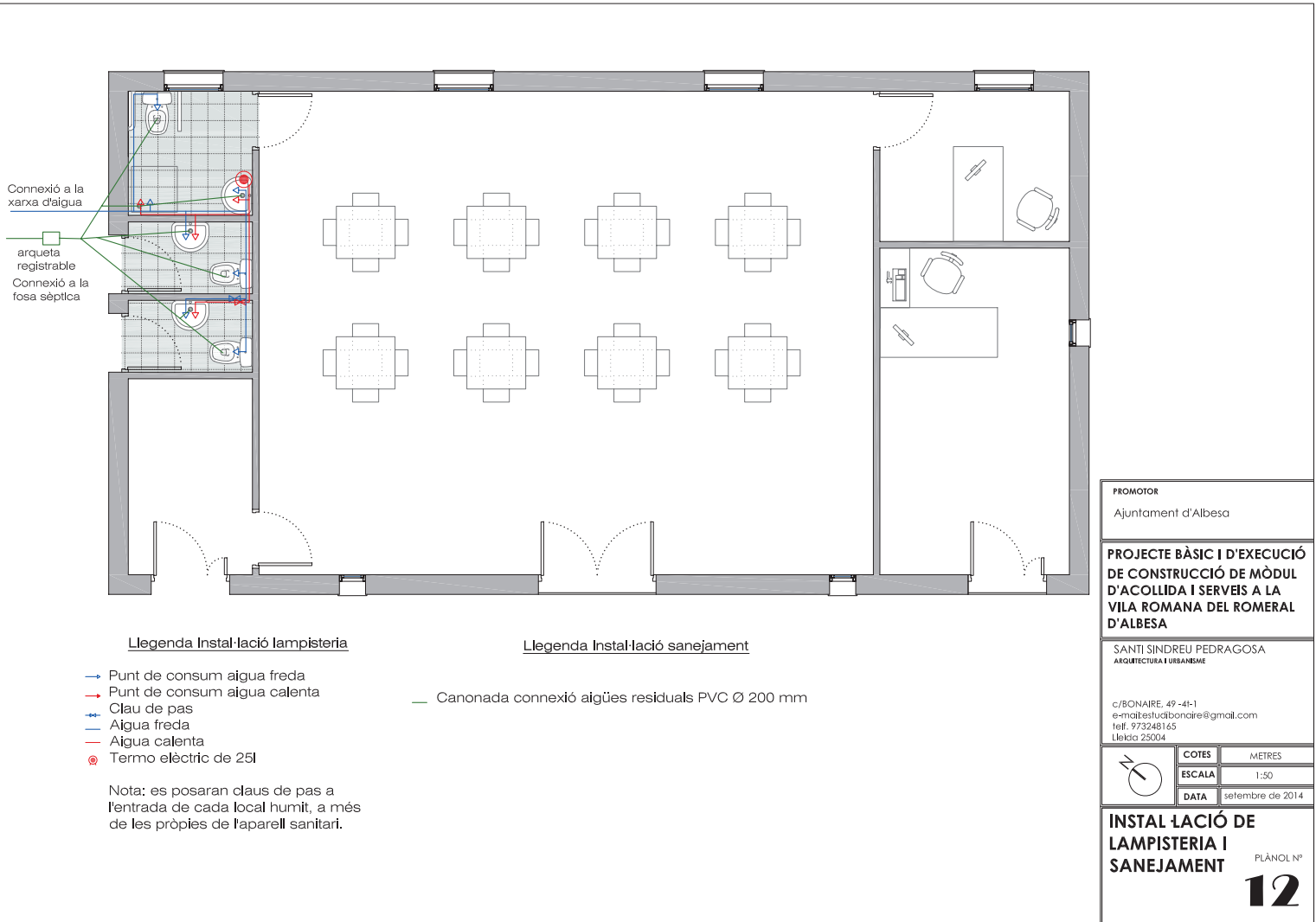
**INSTAL·LACIÓ ELÈCTRICA,
CONTRAINCENDIS I
CLIMATITZACIÓ**

PLÀNOL N°

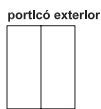
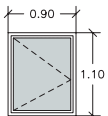

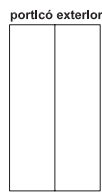
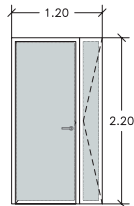
PROMOTOR	
Ajuntament d'Albesa	
PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA	
SANTI SINDREU PEDRAGOSA ARQUITECTURA I URBANISME	
c/BONAIRE, 49 -41-1 e-mail:esludiboncire@gmail.com tel: 973348165 Llesta 25004	
COTES	METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014
INSTAL·LACIÓ DE LAMPISTERIA I SANEJAMENT	
PLÀNOL Nº 12	

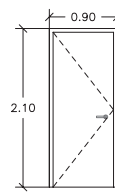
PORTES I FINESTRES EXTERIORS
CARPINTERIA DE FUSTA , COLOR MARRO.

MATERIAL: Alumini anoditzat
VIDRE: De baixa emissivitat amb vidre, vidre de càmera (4+12+LAM 6+6) amb trencament de pont tèrmic
ACABAT: de fusta
NOMBRE DE FULLES: 1
TIPUS: 1 batent amb porticó
QUANTITAT: 4
UBICACIÓ: Lavabo adaptat, despatx i sala polivalent

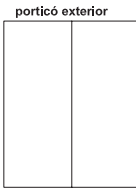
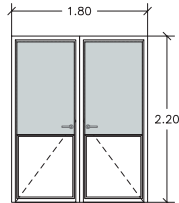
MATERIAL: Fusta
VIDRE: De baixa emissivitat amb vidre, vidre de càmera (4+12+LAM 6+6) de seguretat amb trencament de pont tèrmic
ACABAT: de fusta
NOMBRE DE FULLES: 2
TIPUS: 2 batents amb porticó
QUANTITAT: 1
UBICACIÓ: Entrada acollida

MATERIAL: Fusta massissa
ACABAT: Pintat a l'esmail
NOMBRE DE FULLES: 1
TIPUS: 1 batent
QUANTITAT: 2
UBICACIÓ: despatx, lavabo adaptat, magatzem

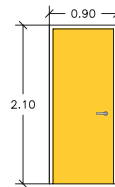

MATERIAL: Fusta
VIDRE: De baixa emissivitat amb vidre, vidre de càmera (4+12+LAM 6+6) amb trencament de pont tèrmic
ACABAT: de fusta
NOMBRE DE FULLES: 1
TIPUS: 1 fulla fixa
QUANTITAT: 3
UBICACIÓ: acollida i sala polivalent

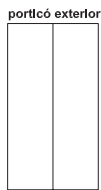
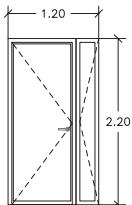

MATERIAL: Fusta
VIDRE: De baixa emissivitat amb vidre, vidre de càmera (4+12+LAM 6+6) de seguretat amb trencament de pont tèrmic
ACABAT: de fusta
NOMBRE DE FULLES: 2
TIPUS: 2 batents amb porticó
QUANTITAT: 1
UBICACIÓ: Entrada sala polivalent

PORTES INTERIORS

MATERIAL: Fusta massissa (DM)
ACABAT: Pintat a l'esmail
NOMBRE DE FULLES: 1
TIPUS: 1 batent
QUANTITAT: 3
UBICACIÓ: despatx, lavabo adaptat, magatzem

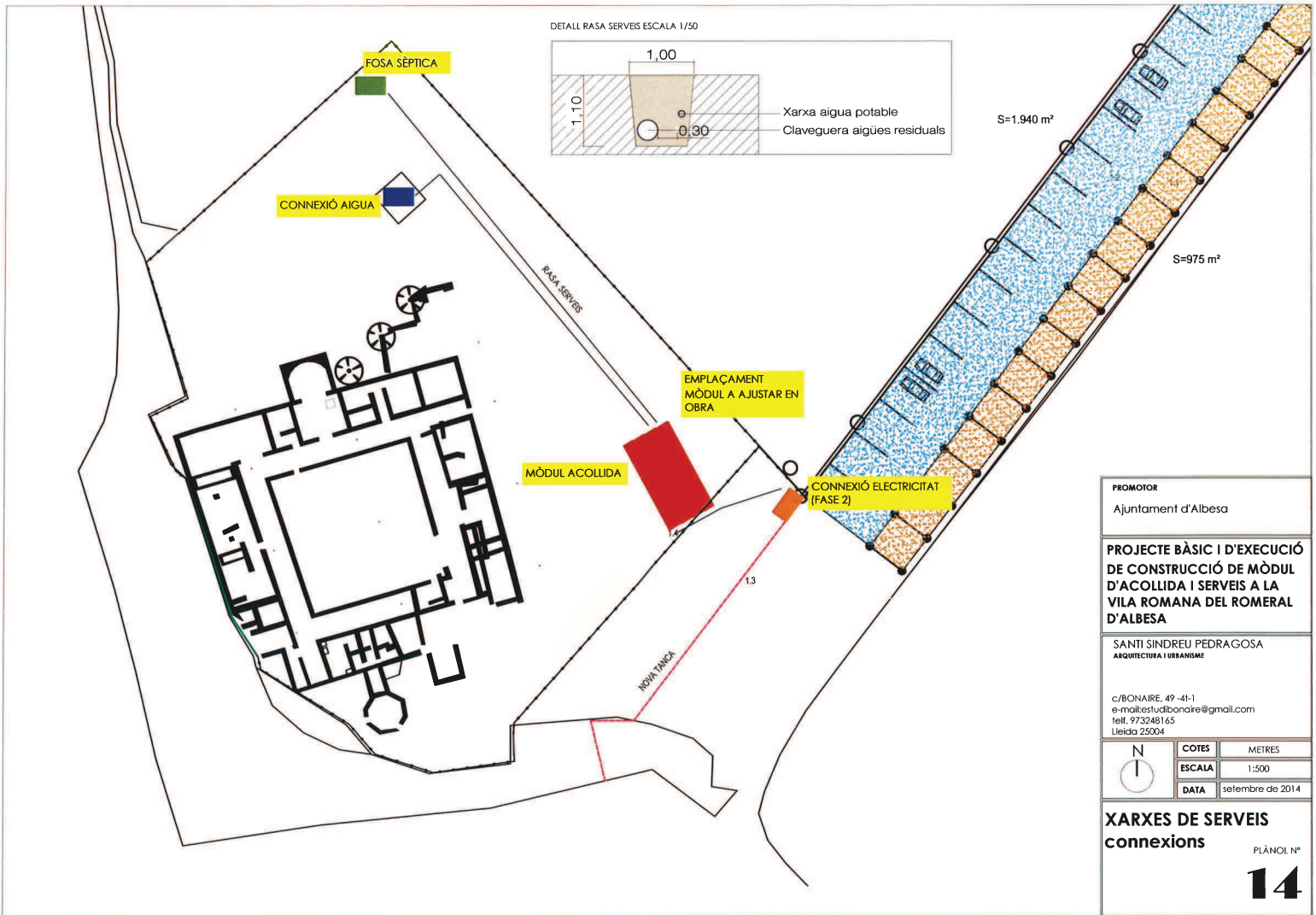

MATERIAL: Fusta
ACABAT: de fusta
NOMBRE DE FULLES: 2
TIPUS: 2 batents de fusta
QUANTITAT: 1
UBICACIÓ: Entrada magatzem

PORTICONS EXTERIORS, disseny orientatiu segons façanes

PROMOTOR	
Ajuntament d'Albesa	
PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA	
SANTI SINDREU PEDRAGOSA ARQUITECTURA I URBANISME	
c/BONAIRE, 49 -41-1 e-mail:esludiboncire@gmail.com tel: 973348165 Ictko 25004	
COTES	METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014
FUSTERIA	
PLÀNOL Nº	
13	

PROMOTOR		
Ajuntament d'Albesa		
PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA		
SANTI SINDREU PEDRAGOSA ARQUITECTURA I URBANISME		
c./BONAIRE, 49 -41-1 e-mail: estudi@bonaire@gmail.com telf. 973248165 Lleida 25004		
	COTES	METRES
	ESCALA	1:500
	DATA	setembre de 2014

XARXES DE SERVEIS
connexions

PLÀNOL Nº **14**

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.

**CÒPIA DE LA RESOLUCIÓ AUTORITZANT
LA INTERVENCIÓ**

Ajuntament d'Albosa

Expedient 494K121 N-016-2015/1-12157 sobre l'autorització per a 2015 de la intervenció preventiva a El Romeral (Albesa, la Noguera), segons el procediment establert en l'article 14 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Fets

1. El dia 2 d'abril de 2015, el senyor Antoni Balasch Parisi, alcalde de l'Ajuntament d'Albesa, va presentar una petició per realitzar una intervenció arqueològica a El Romeral (Albesa, la Noguera) del 13 d'abril al 15 de juliol de 2015, sota la direcció de l'arqueòleg Iban Cabrelles Albareda.
2. El dia 9 d'abril de 2015, la tècnica arqueòloga dels Serveis Territorials de Cultura a Lleida, va emetre informe favorable sobre la sol·licitud esmentada.
3. En data 9 d'abril 2015 el Servei d'Arqueologia i Paleontologia va proposar autoritzar la intervenció.

Motivació

Excavació arqueològica en extensió encaminada a l'adequació i museïtzació de la vil·la per a la visita pública i control arqueològic de les obres de construcció d'un mòdul polivalent.

Fonaments de dret

1. Article 47 i següents de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807).
2. Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594).
3. Decret 304/2011, de 29 de març, de reestructuració del Departament de Cultura (DOGC núm. 5849, de 31.3.2011) i Resolució CMC/254/2010, de 8 de gener, de delegació de competències de la persona titular de la Direcció General del Patrimoni Cultural en les persones directores dels Serveis Territorials del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació (DOGC núm. 5566, de 12.2.2010).

Resolució

Per tot això, resolc:

- 1: **Autoritzar** la realització d'una intervenció arqueològica preventiva d'acord amb les següents dades i condicions:

Lloc de la intervenció: El Romeral (Albesa, la Noguera).

Persona o institució autoritzada: Ajuntament d'Albesa.
Direcció de la intervenció arqueològica: Iban Cabrelles Albareda.
Activitat autoritzada: Excavació i control arqueològic preventiu.
Termini de realització de la intervenció: Del 13 d'abril al 15 de juliol de 2015.
Lloc de dipòsit provisional de les restes: Ajuntament d'Albesa.

La intervenció arqueològica o paleontològica autoritzada haurà de ser realitzada d'acord amb les disposicions de la Llei 9/1993, del patrimoni cultural català, i del Decret 78/2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, així com en els termes descrits en la documentació presentada per a la tramitació de l'expedient.

El termini de dos anys previst per a la presentació de la memòria, s'entendrà que comença a comptar a partir del dia en què ha finalitzat la intervenció.

2. Notificar aquesta resolució, que no exhaureix la via administrativa, a la persona o entitat interessada i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs d'alçada davant el conseller de Cultura, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació.

Notificar, així mateix, aquesta resolució a l'ajuntament del municipi afectat, i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació. Potestativament, dins el mateix termini, podrà efectuar el requeriment previ previst a l'article 44 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la jurisdicció contenciosa administrativa.

P.d. resolució CM/254/2010, DOGC 12.2.2010
Lleida, 9 d'abril de 2015

Josep Borréll i Figuera
Director territorial

ANNEX B

**MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES
D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS DE LA COBERTA DE LA VIL·LA I LES
RASES DELS SERVEIS DEL MÒDUL POLIVALENT**

AJUNTAMENT D'ALBESA

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL. ALBESA-NOGUERA

MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS DE LA COBERTA DE LA VIL·LA I LES RASES DELS SERVEIS DEL MÒDUL POLIVALENT. ANY 2015

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES D'EVACUACIÓ DE LES AIGÜES PLUVIALS DE LA COBERTA DE LA VIL·LA I LES RASES DELS SERVEIS DEL MÒDUL POLIVALENT. ANY 2015.**

MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES D'EVACUACIÓ DE LES AIGÜES PLUVIALS DE LA COBERTA DE LA VIL·LA I LES DELS SERVEIS DEL MÒDUL POLIVALENT. ANY 2015.

Memòria: 15-ROM-02

Data: Abril 2016

Autors: Iban Cabrelles Albareda

Lluís Marí i Sala

Ajuntament d'Albesa

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS DE LA
COBERTA DE LA VIL·LA I LES RASES DELS SERVEIS DEL MÒDUL POLIVALENT. ANY 2015.**

S U M A R I

DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS	2
RESULTATS DEL SEGUIMENT	3

ANNEXES:

FITXES D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA. FITXES DE LES FOTOGRAFIES

CÒPIA DE LA PROPOSTA DE LA INTERVENCIÓ PER L'ANY 2015

CÒPIA DELS APARTATS DELS PROJECTES, RELACIONATS AMB ELS TREBALLS OBJECTE
D'AQUESTA MEMÒRIA

CÒPIA DE LA RESOLUCIÓ AUTORITZANT LA INTERVENCIÓ

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS

Des de la primera intervenció a la Vil·la del Romeral, l'any 1995, els treballs d'excavació anaven acompanyats de la consolidació de les estructures documentades, així com d'una primera restauració d'aquelles estructures que ho requerissin. Tanmateix, això va permetre que a partir de l'any 1997 fins avui, la vil·la hagi estat oberta a les visites programades de les escoles, així com establir Jornades de Porters Obertes, especialment per la Festa Major d'Albesa i en les Jornades Europees de Patrimoni. Any rere any el progrés dels treballs ha estat explicat a tots els visitants, però especialment als habitants d'Albesa, que poc a poc han anat fent seva la vil·la.

En haver actuat en el jaciment amb un projecte de consolidació i restauració des del principi, ha facilitat en gran manera els treballs de museïtzació començats el 2012. Aquest any es va poder completar la coberta que, reproduint la teulada original, protegeix una part de les restes al mateix temps que permet als visitants fer-se una idea millor de com eren les veritables dimensions de la vil·la.

Aquest any, però, va quedar pendent l'execució dels treballs d'evacuació d'aigües de la coberta que s'acabava de bastir. La instal·lació de les canonades i baixants de l'aigua, comportava també l'obertura de les rases per conduir-la fins a l'espadat del costat NW. Aquest treball va ser ajornat fins la següent actuació, prevista per a l'any 2013. Diversos entrebancs van impedir finalitzar el treball en els anys 2013 i 2014.

Finalment, l'any 2015, aprofitant la construcció del Mòdul Polivalent, que comportava la obertura de la rases de portada d'aigua potable a l'edifici i l'evacuació de les aigües negres, es va procedir a la instal·lació de les canonades i baixants, així com a l'execució de les rases per instal·lar el tub d'evacuació. En aquest mateix moment, també es va procedir a la obertura de les rases –molt més superficials– destinades a acollir el tub per proveir d'aigua al Mòdul Polivalent, així com la rasa per a l'evacuació d'aigües negres.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

Els treballs d'evacuació de les aigües pluvials de la teulada estaven inclosos en el Projecte redactat el 26 de setembre de 2014 pel tècnic arquitecte del Consell Comarcal de la Noguera Josep Rull Grau (al final s'adjunta una còpia del Volum 2 del Projecte d'obres). Pel que fa als treballs d'obertura de les rases pels serveis del Mòdul Polivalent, la descripció d'aquests estan inclosos en el projecte –ja citat en la Memòria de l'execució de les rases de fonamentació- redactat el setembre de 2014 pel taller *Santi Sindreu Pedragosa. Arquitectura i Urbanisme*, de Lleida (al final s'adjunta còpia del Projecte Bàsic i d'Execució). En data 02 d'abril de 2015 es va presentar al registre del S.T. a Lleida la sol·licitud d'intervenció arqueològica, signada per l'alcalde d'Albesa Sr. Antoni Balasch Parisi, acompanyada pel *Projecte d'Intervenció Arqueològica per a l'any 2015*, redactat per l'arqueòleg Lluís Marí i Sala (al final s'adjunta còpia d'aquests Projecte). A aquesta sol·licitud se li va atorgar el número d'expedient 494K121 N-016-2015/1-12157. La resolució favorable va ser signada pel senyor Josep Borrell i Figuera, Director Territorial, en data 09 d'abril, previ informe favorable de la tècnica arqueòloga dels Serveis Territorial de cultura, a Lleida (al final s'adjunta còpia de la Resolució). La motivació de la sol·licitud era: *Excavació arqueològica en extensió encaminada a l'adequació i museïtzació de la vil·la per a la visita pública i control arqueològic de les obres de construcció d'un mòdul polivalent*. Les característiques de l'edifici i, en especial de la part que podia afectar a estructures arqueològiques, es van descriure en el dossier que s'adjuntava al model 213/k 121 N, en el que s'havia incorporat també un exemplar complet del Projecte Bàsic i d'Execució, redactat per l'arquitecte Santi Sindreu.

L'excavació de les rases va començar a les 8 del matí del dia 18 de maig del 2015. El seguiment i control del rebaix va estar dirigit, d'acord amb la resolució esmentada, per l'arqueòleg Iban Cabrelles Albareda, amb la col·laboració de l'arqueòleg Lluís Marí i Sala com arqueòleg auxiliar. Els dies 19 i 20 de maig es van destinar a la documentació fotogràfica i a la revisió de les fitxes de les unitats estratigràfiques.

RESULTATS DEL SEGUIMENT

El traçat final de les rases, tant les d'evacuació d'aigües pluvials com les dels serveis del Mòdul, difereix bastant del dibuixat en els projectes. El traçat definitiu no es va establir, d'acord amb els arqueòlegs responsables, fins haver finalitzat la construcció de la coberta i del Mòdul Polivalent.

Així, com es pot veure el **Figura 01**, la rasa d'evacuació d'aigües pluvials de la coberta comença en l'angle nord de la vil·la. El primer tram A-B segueix uns 8 metres en direcció nord; en aquest punt fa una inflexió cap l'oest, seguint uns 10 metres en aquesta direcció (Tram B-C) i, a partir d'aquí, gira al SW i seguint 50 metres en aquesta direcció, per finalitzar en la tanca que delimita el jaciment (Tram C-D).

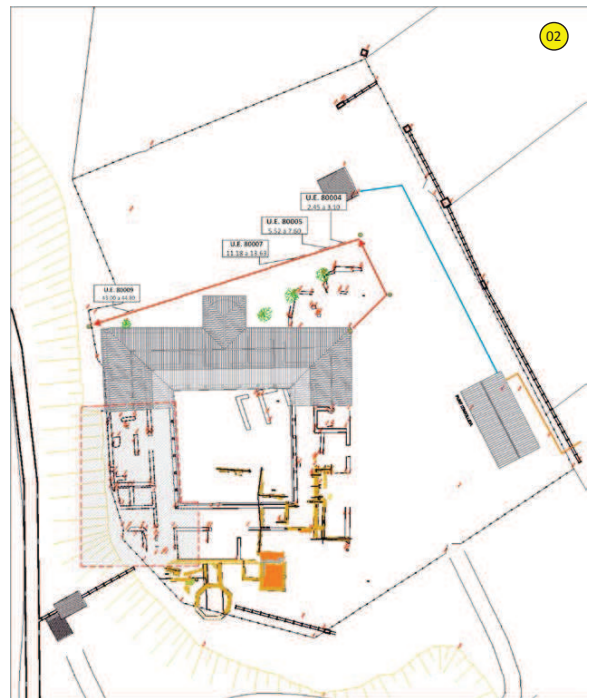
En els primers 18 metres de rasa (Trams A-B i BC), no s'ha documentat cap resta arqueològica. Totes les restes trobades ho han estat en els darrers 50 metres (Tram C-D) (**Figura 01**). El traçat d'aquest darrer tram de la rasa s'ha disposat el més lluny possible de l'angle nord de la vil·la, donat que els treballs de prospecció geofísica per radar (GPR) de 1995, van evidenciar la presència de possibles estructures que podrien estar

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

relacionades amb una possible instal·lació, tal vegada una premsa i/o magatzem dels productes elaborats –oli o vi-, situada en el costat NW. En canvi, a mida que la rasa progressava cap al SW, el traçat es va acostar a les estructures de la vil·la, donat que en la prospecció esmentada no s'havia documentat la presència d'alteracions importants. La primera evidència arqueològica trobada a l'interior de la rasa C-D, (UE 80004) es va documentar entre els metres 2.45 i 3.10 d'aquest tram (**Figura 02**). Es tracta d'una estructura –difícil d'identificar donada la poca amplada de la rasa- que podria correspondre a un mur o bé a l'amortització d'un possible retall per assentar-hi un *dolium* (**Figura 03**).

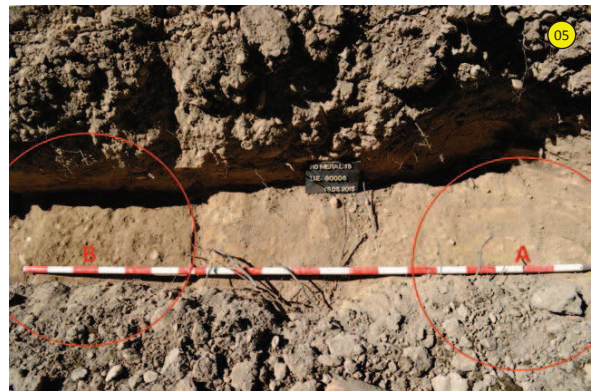
**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

Entre els metres 5.52 i 7.60 (**Figura 02**) es va poder observar un canvi en les característiques de les graves. En aquest espai de poc més de dos metres de llarg, les graves es presenten fortament compactades i, aparentment, lligades amb morter de cal (**Figura 04**).

Uns quatre metres més endavant, entre els metres 11.18 i 13.63, es van trobar dos fons de *dolia*, separats uns 83 cm (**Figura 05**). El primer (UE 80006A) ocupava la rasa entre els metres 11.18 i 11.98 (80 cm.); el segon (UE 80006B) es trobava entre els metres 12.81 i 13.63 (82 cm.).

La darrera evidència arqueològica es va documentar entre els metres 43.00 i 44.80. Es tracta d'un espai caracteritzat per la presència de grava de color blanc (UE 80009), de semblant característiques a les de les graves localitzades en els metres 5.52 a 7.60 (UE 80005). En aquest cas, però, la grava es troba barrejada amb còdols més grans (**Figura 06**).

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

Pel que respecta als quatre punts on s'ha documentat la presència de restes arqueològiques, tres d'aquests es concentren en els primers 14 metres de la rasa C-D (**Figura 08 A**), en tant que el quart punt es troba en l'extrem oposat de la rasa (**Figura 08 B**). Del primer grup cal destacar els dos fons de dolia (UE 80006) i el possible retall per assentar-hi un altre *dolium* (UE 80004). A aquest grup s'hi podria afegir el fons de *dolium* trobat en la prospecció de 1995 (**Figura 07**).

Com es pot veure en la **Figura 08**, els dos dolia documentats el 2015 i el *dolium* de 1995, es troben separats per poc més d'un metre. El possible retall per un altre dolium i el pis de grava compactada es troben força a prop; i tot el conjunt es troba situat a poc més de tres metres de les estructures que delimiten la probable instal·lació de premsat/emmagatzematge (**Figura 08 A**).

Completada la construcció de la rasa, totes les restes documentades van ser protegides amb geotextil i una capa de terra de gruix variable. Per damunt la terra es va col·locar el tub de drenatge, de PVC i 125 mm de diàmetre.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

Una vegada comprovada que el tub era totalment estanc, es va omplir la rasa amb les mateixes terres que contenia. El traçat de les rases està situat topogràficament. A més, els 50 metres del traçat del tram C-D estan indicats, al principi i al final, amb sengles varetes de ferro –visibles en superfície- que permeten la fàcil localització de les estructures descrites. Pel que respecte a la rasa de portada d'aigua al Mòdul Polivalent (**Figura 01 E**) i la rasa d'evacuació d'aigües residuals (**Figura 01 F**), el traçat d'aquestes també es va modificar en relació al traçat previst en el Projecte Bàsic i d'Execució. En aquest cas, el canvi de traçat es va fer a petició dels arqueòlegs responsables del jaciment, per minimitzar l'afectació sobre les restes arqueològiques.

Així, la rasa de portada d'aigua al Mòdul (**Figura 01 E**) va seguir pràcticament el traçat previst; amb tot, la profunditat de la conducció va ser menor de la projectada i, en cap punt del traçat, va superar el nivell de terra aportada modernament.

Quant a la rasa per a l'evacuació d'aigües residuals, que en principi havia de dirigir-se a l'extrem nord de la tanca del jaciment, amb una longitud de 75 metres, finalment es va decidir que el filtre biològic es disposés en l'angle est de la tanca (**Figura 08**). Amb aquest canvi s'ha

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

---

aconseguit que el longitud de la rasa fins els 25 metres i, evidentment, que la profunditat sigui molt menor. Igual que en la rasa de postada d'aigües, la cota a la que es va situar el tub d'evacuació és inferior a la de les terres aportades modernament. En el traçat no es va documentar, com és obvi, cap element o estructura arqueològica.

Albesa, abril de 2016

Signat:

9

Iban Cabrelles Albareda
(Arqueòleg)

Lluís Marí i Sala
(Arqueòleg)

Ajuntament d'Albesa

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS DE LA COBERTA I DE
LES RASES DELS SERVEIS DEL MÒDUL POLIVALENT. ANY 2015.

FITXES DE LES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Ajuntament d'Albosa

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.	Número d'Unitat
Exterior	8			01	2015	100.70	100.20	80001

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

E
s
t
r
a
t

Superficial
 Hàbitat
 Abandó
 Rebliment
 Cont. paviment
 Cont. retall
 Altres

E
i
e
m
e
n
t

Mur
 Paviment
 Enllosat
 Retall
 Enderroc
 N. geològic
 Fonamentació
 Altres
 Other...

Descripció

Nivell de color marró, amb presència de còdols i restes vegetals. El material antic es troba al costat d'objectes actuals.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

Superficial format l'any 1972 -quan es va procedir al rebaix del terreny i que s'ha mantingut fins avui.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80001	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80002	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Observacions

Data redacció

Redactada per

20 maig 2015

LLMS/ICA

Ref. Foto

Número d'Unitat

80002

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.
Exterior	8			02	2015	100.20	100.00

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

E Superficial

s Hàbitat

t Abandó

r Rebliment

a Cont. paviment

t Cont. retall

Altres

E Mur

i Paviment

e Enllosat

m Retall

e Enderroc

n N. geològic

t Fonamentació

Altres

Other...

Descripció

Nivell de terra de color rogenc, cobert directament per l'UE 80001.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

.Restes d'un antic nivell, versemblantment un superficial, que va estar parcialment rebaixat l'any 1971. Sembla cobrir a totes les estructures documentades i també al nivell de graves naturals.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80002	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80002	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Observacions

Data redacció

20 maig 2015

Redactada per

LLMS/ICA

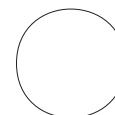
Ref. Foto

Número d'Unitat

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.
Exterior	8			03	2015	100.70	100.00

80003

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

- E**
s
t
r
a
t
- Superficial
  - Hàbitat
  - Abandó
  - Rebliment
  - Cont. paviment
  - Cont. retall
  - Altres

- E**
i
e
m
e
n
t
- Mur
  - Paviment
  - Enllosat
  - Retall
  - Enderroc
  - N. geològic
  - Fonamentació
  - Altres
  - Other...

Descripció

Retall d'uns 50 metres de llarg per 60 cm. d'amplada i 70 de profunditat, practicat en els nivells 80001 i 80002. El retall està orientat en sentit NS, aproximadament.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

.Rasa feta per a la instal·lació d'un tub de PVC, destinat a evacuar les aigües de pluja procedents de la coberta de vil·la.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80003	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80001	80002	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Observacions

Data redacció

20 maig 2015

Redactada per

LLMS/ICA

Ref. Foto

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.	Número d'Unitat	
Exterior	8			04	2015				80004

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

E s t r a t

Superficial

Hàbitat

Abandó

Rebliment

Cont. paviment

Cont. retall

Altres

E l e m e n t

Mur

Paviment

Enllosat

Retall

Enderroc

N. geològic

Fonamentació

Altres

Other...

Descripció

Nivell de terra de color fosc, situada entre el metre 2,45 i 3,10 de la rasa, que sembla trobar-se directament sobre les graves.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

Tal vegada sigui la base d'una estructura orientada en direcció E-W, o bé de les restes d'un pis.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80003	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80004	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	9999	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Observacions

Aquest nivell presenta una inclinació cap al Nord (inici de la rasa). En l'extrem Sud la cota és 100.00, en tant que en l'extrem nord és de 99.92.

Data redacció

Redactada per

Ref. Foto

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.	Número d'Unitat	
Exterior	8			05	2015	100.00	100.89		80005

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

E s t r a t

Superficial

Hàbitat

Abandó

Rebliment

Cont. paviment

Cont. retall

Altres

E i e m e n t

Mur

Paviment

Enllosat

Retall

Enderroc

N. geològic

Fonamentació

Altres

Other...

Descripció

Nivell de graves fortament compactades, documentades entre el metre 5.52 i 7.60 de la rasa, que semblen haver estat lligades amb morter de cal.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

.Possible preparació d'un pis, versemblantment d'alguna instal·lació o zona d'emmagatzematge.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80002	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80005	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	9999	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Observacions

Aquest nivell presenta una inclinació cap al Sud (final de la rasa). En l'extrem Nord la cota és 99.71, en tant que en l'extrem nord és de 99.87.

Data ante quem

Data post quem

Datació

Data redacció

20 maig 2015

Redactada per

LLMS/ICA

Ref. Foto

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.	Número d'Unitat
Exterior	8			06	2015	99.58		80006

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

E
s
t
r
a
t

Superficial
 Hàbitat
 Abandó
 Rebliment
 Cont. paviment
 Cont. retall
 Altres

E
i
e
m
e
n
t

Mur
 Paviment
 Enllosat
 Retall
 Enderroc
 N. geològic
 Fonamentació
 Altres
 Other...

Descripció

Fons de dues dolia, documentades entre el metre 11.18 i 13.63 de la rasa. La primera (UE 80006A), entre els metres 11.18 i 11.70, i la segona (UE 80006B), entre els metres 12.81 i 13.83. La cota en el centre de les dolies és, aproximadament de 99.58.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

.Podria tractar-se d'un cellarium, proper a la possible instal·lació de premsat del sector 7. Aquestes dues dòlies es troben molt a prop de la que es va localitzar l'any 1995, en les primeres rases que es van fer en el jaciment.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	90003	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80006	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	9999	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Observacions

Data redacció

20 maig 2015

Redactada per

LLMS/ICA

Ref. Foto

Número d'Unitat

80007

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.
Exterior	8			07	2015	100.68	100.18

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

Estat

Superficial

Hàbitat

Abandó

Rebliment

Cont. paviment

Cont. retall

Altres

EIement

Mur

Paviment

Enllosat

Retall

Enderroc

N. geològic

Fonamentació

Altres

Other...

Descripció

Retall d'uns 18 metres de longitud, dividida en dos trams. El primer tram A-B, d'uns 8 metres de longitud, està orientat en direcció Nord. A partir d'aques punt, el segon tram B-C, fa una inflexió cap a l'oest per arribar al metre 18 on s'inicia la rasa C-D. La profunditat de la rasa és de poc més dfe 50 cm.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

.Primer i segon tram de la rasa per a la instal·lació del tub de PVC per evacuar les aigües pluvials de la coberta de la vil·la.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80007	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80008	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Observacions

Data redacció

20 maig 2015

Redactada per

LLMS/ICA

Ref. Foto

Número d'Unitat

80008

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.
Exterior	8			08	2015	100.68	100.18

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

E Superficial

s Hàbitat

t Abandó

r Rebliment

a Cont. paviment

t Cont. retall

Altres

E Mur

i Paviment

e Enllosat

m Retall

e Enderroc

n N. geològic

t Fonamentació

Altres

Other...

Descripció

Terra de color marró, amb forta presència de material modern i restes vegetals.

Cobert per

Reomplert per

Tallat per 80007

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

Contingut de les rases A-B i B-C, al que s'ha donat aquest número per identificar-lo com el contingut de la rasa. En realitat seria un superficial fortament alterat pels treballs de conreu.

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80007	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80008	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

Observacions

Data redacció

20 maig 2015

Redactada per

LLMS/ICA

Ref. Foto

Zona	Sector	Ambit	Cala	Unitat	Any	Cota Sup.	Cota Inf.	Número d'Unitat
Exterior	8			09	2015			80009

Color estrat

Consistència

Conservació

Factura/Tèc.

Comp. Geo

Comp. Orgàn.

E
s
t
r
a
t

Superficial
 Hàbitat
 Abandó
 Rebliment
 Cont. paviment
 Cont. retall
 Altres

E
i
e
m
e
n
t

Mur
 Paviment
 Enllosat
 Retall
 Enderroc
 N. geològic
 Fonamentació
 Altres
 Other...

Descripció

Cobert per

Reomplert per

Tallat per

Se li entrega

Se li assenta

Se li recolza

Interpretació

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	80009	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Material Significatiu

Cobreix a

Reomple a

Talla a

S'entrega a

S'assenta en

Es recolza en

Data ante quem

Data post quem

Datació

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------

Observacions

Data redacció

Redactada per

20 maig 2015

LLMS/ICA

Ref. Foto

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS DE LA COBERTA I DE
LES RASES DELS SERVEIS DEL MÒDUL POLIVALENT. ANY 2015.

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA
FITXES DE LES FOTOGRAFIES

Ajuntament d'Albosa

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data:

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data:

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data:

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data:

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS DE LA COBERTA I DE
LES RASES DELS SERVEIS DEL MÒDUL POLIVALENT. ANY 2015.

CÒPIA DE LA PROPOSTA D'ACTUACIÓ
PER A L'ANY 2015

Ajuntament d'Albesa

AJUNTAMENT D'ALBESA

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL
PROPOSTA D'INTERVENCIÓ
ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015**

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL. PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015

S U M A R I

1 – SITUACIÓ	2
2 – ANTECEDENTS	3
3 – PROPOSTA D'ACTUACIÓ PER LA CAMPANYA DE L'ANY 2015	23
Construcció del mòdul polivalent	23
Senyalització del circuit arqueològic	25
Intervenció arqueològica	27
4 – VALORACIÓ ECONÒMICA	30

ANNEX: Projecte bàsic i d'execució de construcció del Mòdul Polivalent

PLÀNOLS:

- 2 – Situació
- 3 – Distribució interior
- 5 - Façanes
- 6 - Façanes
- 8 - Fonaments

1 - SITUACIÓ

La vil·la del Romeral està situada en la partida del mateix nom, a la riba esquerra del riu Noguera Ribagorçana, damunt de la primera terrassa al·luvial, i a uns 10 quilòmetres, en línia recta, de Lleida. La seva situació li atorga una vista privilegiada sobre el territori proper, ja que la terrassa es situa a uns 12 metres sobre el llit del riu. Des d'aquest lloc, el terreny va elevant-se lentament en direcció nord i nord-est, formant una plana molt ampla i de relleu suau, que presenta condicions idònies per a l'explotació agrícola: drenatge natural, insolació i accés fàcil. La seva situació, aproximadament en el centre del peristil es correspon amb les coordenades UTM amb el datum GPRS-89: x: 302.160 y: 4.627.528

La vil·la ha estat objecte de varies intervencions arqueològiques en la dècada dels anys 60, condicionades per la necessitat de preservar elements excepcionals (concretament, un conjunt de mosaics policroms) i realitzades sense una metodologia adequada. Mai no ha estat excavada d'acord amb un projecte de recerca integral i, per tant, el coneixement actual sobre la seva organització arquitectònica i funcional i sobre la seva evolució és molt limitat. Aquest problema, que aparentment només afectaria l'àmbit de la recerca científica, també condiona les possibilitats de preservar i condicionar el conjunt per a una adequada exposició didàctica.

2 - ANTECEDENTS

Els treballs de recuperació de la Vil·la romana del Romeral començats l'any 1995, van tenir des d'un principi un doble objectiu: l'excavació científica de l'establiment i la consolidació, restauració i posterior museïtzació del conjunt arqueològic

Les intervencions que s'han dut a terme sense interrupció des d'aquella data, han permès conèixer tant les seves dimensions i característiques com les successives fases de la vil·la, que s'estenien per un llarg període que anava des de la primera meitat del segle I dC, fins l'abandó en un moment no determinat en les darreries del s-IV. Al mateix temps, les tasques de consolidació i reconstrucció d'algunes estructures han ajudat, any rere any a fer més intel·ligible el jaciment.

Com s'ha esmentat, la consolidació de les estructures que s'anaven documentant, ha permès que, en la intervenció de l'any 2012, s'hagi pogut completar la primera fase de la museïtzació i protecció del conjunt, amb l'aixecament d'una coberta en el costat NW de la vil·la, bastida amb material i tècnica similar a la que hauria estat l'original, com es pot veure en la imatge de la pàgina següent.

En una segona fase, es preveia la construcció d'un espai –mòdul polivalent-, així com continuar amb l'excavació arqueològica dels àmbits de la vil·la en els que no s'havia actuat.

Per a l'any 2015, com es descriurà més endavant, es contempla l'excavació dels *balnea* de la vil·la, així com la construcció de l'esmentat Mòdul Polivalent i la senyalització del recorregut interior.

El període 1961-1968. La descoberta de la vil·la

La vil·la romana del Romeral (01) és, sense dubte, l'exemple més clar del poblament del territori d'Albesa en l'època romana. El Romeral permet seguir l'evolució de la societat i de l'economia en el decurs d'un període de poc més dels 450 anys que transcorren des de l'esmentada eclosió de les vil·les en època d'August, a principis del segle I dC, fins a finals del segle IV i inicis del V, quan es documenta l'abandonament, que no destrucció, de la vil·la.

Situada en la partida del mateix nom, en la riba esquerra de la Noguera Ribagorçana, damunt de la primera terrassa al·luvial, a quatre quilòmetres aigües amunt de la població d'Albesa i a uns dotze quilòmetres, en línia recta, al nord de Lleida. La seva situació li atorga una vista privilegiada sobre el territori proper, ja que la terrassa es situa a uns dotze metres sobre el llit del riu. Des d'aquest lloc, el terreny va elevant-se lentament en direcció nord i nord-est, formant una plana molt ampla.

La vil·la va ser descoberta de forma casual l'any 1961, quan es va localitzar un primer mosaic en el decurs dels treballs que el propietari, Sr. Josep Bo, estava realitzant per completar la conducció d'aigües que li havien de permetre canviar les característiques dels camps on es troba la vil·la, i passar de secà a regadiu.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

Entre 1965 i 1968 la vil·la va ser objecte de tres intervencions arqueològiques empeses per la necessitat de preservar els excepcionals mosaics descoberts d'una més que possible destrucció¹. Amb tot, la vil·la no va estar mai excavada d'acord amb un projecte de recerca integral i, per tant, el coneixement sobre la seva organització arquitectònica i la seva evolució era molt limitat. Aquest problema, que aparentment només afectaria l'àmbit de la recerca científica, també condicionava les possibilitats de preservar i condicionar el conjunt per a una adequada exposició didàctica. Les intervencions arqueològiques iniciades l'any 1995, i que continuen en l'actualitat, tenen com a finalitat avaluar l'estat de conservació i les característiques de la vil·la com a pas previ per a desenvolupar un programa integral de recerca i museïtzació.

Aquestes primeres intervencions van permetre delimitar els costats nord, oest i sud d'un gran edifici organitzat a l'entorn d'un pati, anomenat peristil, de planta trapezial. L'entorn del peristil estava ocupat per un seguit de dependències, entre les que cal destacar un espai (A-101 i 102) de grans dimensions (02) que ocupava una posició central en relació a un dels eixos principals de simetria de l'edifici (eix nord-sud). Les dimensions i la posició d'aquesta estança, així com la seva decoració musivària, la més rica del conjunt conservat, fa pensar en una sala destinada sobretot a les recepcions. Aquest tipus

---

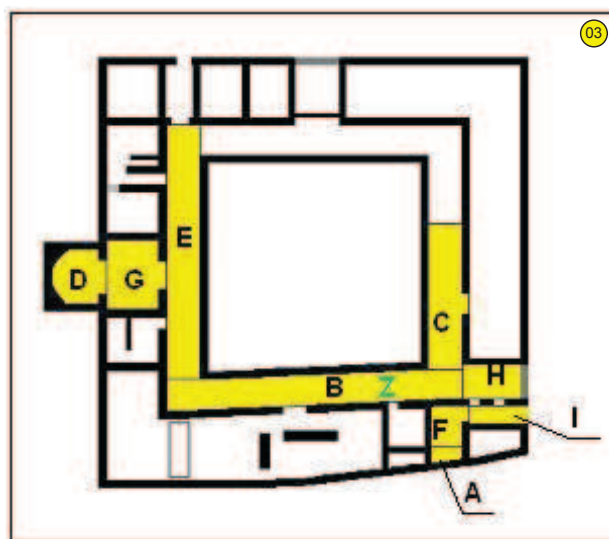
¹ Els mosaics recuperats (la totalitat del mosaic B que, amb una longitud de 29 metres per 3,20 d'amplada, decorava el corredor oest, i 18 metres del mosaic E situat en el corredor nord del peristil) estan dipositats actualment en els magatzems del Museu d'Arqueologia de Catalunya; fins el moment només s'ha restaurat un fragment del Mosaic B -una composició on es combinen motius florals i animals (ocells)- i que estava situat davant una de les habitacions del sector nord-occidental, així com alguns fragments d'aquest mateix mosaic.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

d'espais és relativament freqüent a les vil·les més importants d'època tardana d'*Hispania* (Díez-Coronel i Pita parlen d'un *triclinium* o *tablinum*)². En les intervencions de la dècada dels anys 60, es localitzaren mosaics (03) a la sala de representació (mosaics D i G, àmbits A-101 i 102), al peristil (mosaics B, C i E, àmbits A-502, 503 i 504) i a una habitació del sector meridional (mosaics A i F, àmbit A-202)³. Tanmateix els excavadors senyalen la possibilitat de que també existís un altre al passadís est (àmbit A-303).

El caràcter d'urgència de les campanyes realitzades els anys 60 no permet establir una seqüència clara de l'ocupació ni unes cronologies absolutes fiables. Els seus excavadors parlen d'una primera ocupació, documentada exclusivament per els materials ceràmics, que se situaria en els segles I a III dC. i que finalitzaria amb les suposades destruccions que acompanyaren les incursions bàrbares del 260 dC.; cal recordar, però, que no hi ha cap referència literària o arqueològica que relacioni clarament aquests esdeveniments amb l'àrea de Lleida. La fase més important, representada per la construcció del

2 R. Pita, L. Díez-Coronel, "Informe sobre la primera campaña de excavaciones de la Villa romana de 'El Romeral', en Albesa (Lérida)", *Noticiario Arqueológico Hispánico* 8-9 (1964-1965) [1966].

3 Per la descripció dels mosaics hem mantingut les lletres utilitzades pels primers excavadors; un estudi general a: J. M^a. Blázquez, G. López Monteagudo, M. L. Neira Jiménez, M. P. San Nicolás Pedráz, *Mosaicos romanos de Lérida y Albacete, Corpus de mosaicos de España, fascículo VIII*, Madrid, 1989, pàgs. 13-18 i làms. 1-5.

programa musivari la situen entre mitjans segle IV i el segon quart o mitjans del segle V dC.; aquesta data final correspondria, suposadament, a la *destrucció* definitiva. També en aquest cas s'esmenten factors polític-militars com a causes fonamentals i exclusives ⁴. Els excavadors consideraren que el programa musivari fou desenvolupat gradualment i intentaren establir una successió, recolzant-se en criteris estilístics i dades estratigràfiques ⁵. Segons L. Díez-Coronel i R. Pita, amb posterioritat a la seva destrucció, el lloc fou ocupat per un assentament molt més modest que no tenia cap relació amb la vil·la. La cronologia proposada es situa en els segles VI i VII, però no es disposa de cap dada segura per a recolzar aquesta afirmació ⁶.

---

4 L Díez-Coronel, R. Pita, "Una villa con mosaicos...", cit., pàg. 356; L. Díez-Coronel, R. Pita, "El mosaico de la galería norte de la villa romana de "El Romeral", *XI Congreso Nacional de Arqueología, Mérida, 1968* (Zaragoza, 1970) pàg 773; Díez-Coronel, Pita 1969-1970: L. Díez-Coronel, R. Pita, "Informe sobre la segunda campaña de excavaciones...", cit., pàg. 183.

5 Els senyors Pita i Díez-Coronel esmenten la troballa d'un fragment de sigil·lada africana D sota el mosaic B, però no la consideren una dada concloent, ja que podria haver arribat per la reparació d'un mosaic ja existent: R. Pita, L. Díez-Coronel, "Informe sobre la primera campaña de excavaciones...", pàg.180; a més, L. Díez-Coronel, R. Pita, "Informe sobre la segunda campaña de excavaciones..." pàg 180, i L. Díez-Coronel, R. Pita, "El mosaico de la galería norte de la villa romana de "El Romeral", *XI Congreso Nacional de Arqueología, Mérida, 1968* (Zaragoza, 1970) pàgs. 772-773; J. M^a. Blázquez, G. López Monteagudo, M. L. Neira Jiménez, M. P. San Nicolás Pedráz, *Mosaicos romanos de Lérida y Albacete*, cit. pàg. 18, proposen una cronologia de segona meitat del segle IV per els mosaics.

6 Es parla de ceràmiques visigòtiques sense especificar: R. Pita, L. Díez-Coronel, "Informe sobre la primera campaña de excavaciones...", cit., pàgs. 188-189; L. Díez-Coronel, R. Pita, "El mosaico de la galería norte...", cit., pàg 773; L. Díez-Coronel, R. Pita, "Informe sobre la segunda campaña de excavaciones...", cit., pàg, 186.

El període 1995-2013. La interpretació del conjunt.

Les darreres excavacions han permès identificar, de forma clara, construccions que confirmen una ocupació més antiga que s'organitza en dues fases. A aquesta primera ocupació li succeeix un nou edifici bastit en el segle IV dC. Pertany a la primera fase d'ocupació un gran dipòsit (05) excavat al terra natural, construït amb un revestiment de calç gruixut i molt fràgil de color vermell, completat amb un paviment en morter i una mitja canya molt grollera. El dipòsit, que no ha estat excavat en la seva totalitat, continua per sota els nivells no excavats dels àmbits A-302 i A-603. Les parets s'han conservat en una alçada superior a un metre. L'amortització del dipòsit, i per tant el seu abandonament, se situa, amb tota precisió, en el segon quart del segle I dC (període de govern de Tiberi fins a Neró).

Cap a aquest dipòsit sembla dirigir-se una conducció (06), versemblantment d'aigua, molt senzilla, realitzada amb una barreja de petits còdols i morter. Aquesta conducció, que provenia d'un punt indeterminat proper al límit de la terrassa fluvial, es conserva un tram de poc més de dos metres.

Sembla adient relacionar totes aquestes estructures amb les restes de murs en carreus de sorrenca local localitzades l'any 2004 sota l'habitació o passadís A-303 (07) i amb alguns trams de mur de tècnica molt grollera, fet amb còdols, situats just a l'exterior d'aquest punt (trobat a l'excavació de l'any 2005), entre els quals es troba la conducció ja esmentada. També es podria incloure en aquest primer moment d'ocupació alguns carreus que ha aparegut dispersos per diversos punts del jaciment arqueològic, trobats dins el pati del peristil, o incorporats en estructures posteriors, però que permeten reconèixer algunes alineacions.

De confirmar-se aquesta hipòtesi, la primera ocupació del Romeral correspondria a un edifici de certa entitat; tot i que no es poden definir, ara per ara, ni l'extensió ni l'organització espacial; com tampoc les possibles reformes internes que hauria experimentat. L'edifici es caracteritza per la combinació de grans carreus de pedra sorrenca local, fàcil de treballar, i còdols. En aquest context es va dotar a la vil·la algunes infraestructures de conducció i emmagatzematge d'aigua relativament complexes. La funció d'aquest primer edifici és encara totalment desconeguda, però es versemblant pensar en un assentament amb una finalitat essencialment agrícola. Tot i així podria comptar un petit i senzill sector residencial, tal i com coneixem en molts punts del litoral català. Aquests establiments es poden definir, utilitzant amb prudència les categories creades pels agrònoms llatins, com a *villae rusticae* i servirien com a centres d'una explotació o per a activitats especialitzades. La primera ocupació al Romeral es produiria entre finals del segle I aC i el primer quart del segle I dC.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

En un moment indeterminat, que potser es podria situar en la segona meitat del segle I dC, es produeix un canvi general en l'establiment. Les evidències d'aquesta segona fase constructiva són molt més evidents, i mostren un canvi en les característiques i funció de l'hàbitat. Pertany a aquest moment un conjunt de dependències de forma i dimensions imprecises, però que ja semblen delimitar una de les ales del que serà posteriorment el peristil d'època tardana. Aquestes construccions ocupen bona part del sector sud de la vil·la tardana. Fins el moment ha estat possible identificar una gran estructura quadrangular (08) excavada sota el nivell del terreny natural, de més d'un m de profunditat i unes dimensions properes als 20 m² (A-606). L'obra era formada per grans murs amb encofrat de morter i pavimentada en *opus signinum*, rematada amb una mitja canya molt grollera. A l'angle occidental es conserva un possible forat de desguàs. Dos graons, (09) igualment recoberts en *signinum*, en permetien l'accés. Les dimensions i característiques fan pensar que es tracta d'una piscina –*piscina frigidaria*– que formaria part d'un conjunt termal. Els graons d'accés devien estar rematats amb un petit mur de poca alçada que es podria creuar fàcilment. Això permetia la comunicació de la piscina

amb un nou espai pavimentat amb *opus signinum* i delimitada per murs de factura molt grollera, però molt sòlids. (10) Ha estat possible constatar que aquesta habitació, A-305 que es relaciona amb una sèrie de murs que delimiten habitacions o espais de forma quadrangular, hauria exercit la funció de *cella frigidaria* quan la piscina estava en ús. Totes aquestes estructures, ocupen bona part del sector actualment ocupat per les galeries oest i sud, i pel pati del peristil d'època tardana. Alguns d'aquests murs ja es van identificar a la campanya de 1999.

A l'exterior de l'edifici, al sud-oest de la piscina, hom ha localitzat les restes d'un paviment en *opus signinum* en molt mal estat de conservació, així com una petita habitació annexa a la piscina. En aquest moment no disposem de dades sòlides per a relacionar aquestes estructures amb una o altre de les dues primeres fases.

També és possible adscriure a la segona fase algunes de les estructures que es troben a l'interior de l'habitació A-303 (11) i part de l'habitació A-302, totes aprofitades sistemàticament com a fonamentació de la vil·la tardana. El que és més important, és que

s'ha d'incloure aquí un mur sobre el que es fonamenta la paret que forma la façana de les habitacions del costat oest del peristil i que enllaça amb un petit dipòsit (A-205) descobert els anys 60 a l'angle nord-oest de la vil·la. Aquest mur i el dipòsit presenten una

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

---

orientació lleugerament diferent a la que caracteritza el conjunt del peristil. De confirmar-se aquesta hipòtesi en properes campanyes, l'edifici de la segona fase mostraria unes dimensions similars a les de l'edifici tardà, i una organització igual de complexa: segurament a l'entorn d'un pati i amb una distribució de l'espai intern ortogonal.

L'organització, les dimensions i, finalment, l'existència d'un complex termal (12) important permeten definir aquest segon edifici com una vil·la en el sentit clàssic del terme. És a dir, com un establiment rural que servia com a residència d'una família propietària, que es defineix per la separació rigorosa entre residència i activitats agrícoles i que incorpora, en conseqüència, l'arquitectura, els serveis i les infraestructures adequades a unes necessitats domèstiques i al status social privilegiat dels seus residents. En relació amb aquestes exigències el lloc devia incloure un programa decoratiu i algunes evidències suggereixen que es tracta d'un programa prou important. En concret sembla possible relacionar amb aquesta fase la troballa, l'any 2005, de les restes d'una font decorada amb un cap de Medusa. (13) Aquesta obra va aparèixer formant part d'un farciment heterogeni que incloïa materials constructius i algunes ceràmiques i que anivellava un sector que, en la fase més tardana d'hàbitat, va restar fora de la vil·la.

En resum, la segona fase es presenta com un edifici de certa importància d'una extensió i riquesa semblants a les que mostrarà la vil·la del segle IV. L'orientació dels murs més antics és molt regular, seguint un pla, i això podria suggerir que l'edifici inicial també s'organitzaria a l'entorn d'un pati central. En tot cas, el territori de *Ilerda* ha aportat prou evidències de vil·les construïdes entre els segles I i II dC. I alguns d'ells mostren una organització acurada dels espais a l'entorn d'un pati porticat de grans dimensions (cas de Torre Andreu a La Bordeta)⁷. Les dades cronològiques relacionades amb aquesta fase són molt escasses, i tampoc es pot documentar, ara per ara, possibles reformes dins els procés d'ocupació global.

En un moment, que podem situar en la meitat del S-IV, es basteix una nova vil·la que segueix un model arquitectònic molt ben definit. Aquest edifici, de planta quadrangular, s'organitza a l'entorn d'un peristil de forma lleugerament trapezial tancat per quatre galeries porticades de 29 m de longitud màxima i 3'20 m d'amplada. D'aquesta planta únicament sobresurten algunes àmbits amb una funció específica: l'exedra del *tablinum* (A-101), la *piscina frigidaria*, ja amortitzada, de les termes (A-606) i l'espai octogonal de funció desconeguda (A-606). El conjunt, per tant, es presenta com una construcció única i compacta, aïllada respecte a l'exterior, que devia mostrar un cert aspecte de fortalesa. L'àrea total ocupada és d'uns 3000 m². El pati del peristil te una superfície de 400 m². Cadascuna de les galeries articula i comunica directament una sèrie d'habitacions. A més, existien passadissos secundaris que portaven del peristil a altres dependències. Fins el moment només s'ha establert amb certa claredat la disposició de les habitacions situades en els costats nord, oest i part de l'est.

---

7 A. Pérez, N. Rafel, *La vil·la romana de Torre Andreu (la Bordeta, Lleida): un establiment suburbà dels segles II-III dC.*, Lleida, 1993; per altres vil·les a les terres de Ponent es pot consultar: A. Pérez, M.T. Amare, P. Camps, I. Garcès, M.T. Marco, *Els materials del jaciment romà de Raïmat, Lleida*, Lleida, 1988; J. Llinàs, J. Sagrera, "La vil·la romana de la Vinya del Crispí (Guissona, la Segarra)", *Revista d'Arqueologia de Ponent* 3, 1993, pàgs. 323-331; J. Pera, "La vil·la romana dels Vilassos (Tarroja de Segarra, la Segarra)", *Revista d'Arqueologia de Ponent* 5, 1995, pàgs. 195-209; C. Belmonte, J. Miquel, L. Moret, "La vil·la romana de Sant Peregrí (Biosca, Segarra). Una explotació agrícola a l'ager lessonensis", *Tribuna d'Arqueologia 2004-2005*, Barcelona, 2006, pàgs. 179-202.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

En el costat nord, destaca, ocupant una posició central, una habitació de grans dimensions articulada en dos espais: (14) un de rectangular (àmbit 102) i un altre rematat per un absis, inscrit dins d'una obra de planta quadrangular que sobresortia de la paret de tanca nord de l'edifici (Àmbit 101). L'organització d'aquesta estança i la seva decoració de mosaic, la més rica del conjunt conservat, fa pensar en un gran menjador o en una sala de representació destinada a les recepcions del propietari. Aquest tipus de sales s'inspiren en els models de l'arquitectura oficial romana i en els cerimonials

corresponents, que destacaven la distància entre l'emperador i els seus súbdits. Traslladades ràpidament a les residències aristocràtiques, serveixen com a espais de relació social en els que conflueixen les esferes pública i privada i es mostren les fortes jerarquies que caracteritzen la societat tardorromana. A *Hispania* són construïdes amb relativa freqüència a les grans vil·les d'època tardana i els paral·lels a Catalunya són ben coneguts: Darró, a Vilanova i la Geltrú; Torre Llauder, a Mataró⁸. Les construccions esmentades (obra totalment nova o una reforma d'un edifici anterior, segons els casos) es situen dins el segle IV.

15

---

⁸ A. López, X. Fierro, A. Caixal, A. Castellano, *La primera Vilanova. L'establiment ibèric i la vil·la romana d'Arró, Darró o Adarró de Vilanova i la Geltrú. Síntesi dels resultats de les darreres recerques arqueològiques i històriques*, 1992 (Institut d'Estudis Penedesencs); M. Prevosti, *Cronologia i poblament a l'àrea rural d'Iluro, Mataró*, 1981; M. Prevosti, J.-F. Clariana, *Torre Llauder, Mataró. Vil·la romana*, Barcelona, 1993.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

A ambdós costats de la sala se situaven sengles habitacions que servien per a funcions encara no precisades i que van experimentar una evolució complexa al llarg del temps. A orient, es disposaven dues cambres que es comunicaven indirectament amb el peristil mitjançant un passadís de servei (15) d'un metre d'amplada cobert amb un paviment de terra batuda (àmbit 105). L'habitació més propera a la gran sala es va excavar parcialment i va mostrar un senzill paviment, també de terra, que substituïa un paviment de mosaic. A occident, es situava una habitació a la que s'accedia directament des del peristil, dividida per un petit mur en dos espais menors. Aquí el paviment era de morter. Cap a l'extrem occidental d'aquesta ala existeixen altres dependències que semblen de majors dimensions i que condueixen a una petita cisterna (16) situada en l'angle entre les ales nord i oest de l'edifici. Algunes d'aquestes dependències podien haver servit com a cuina. El sector oest de l'edifici presenta una gran complexitat arquitectònica. Aquí s'ha identificat un gran espai, potser una sala utilitzada per la família resident com a lloc d'estatge, i un conjunt de petites habitacions, una de les quals sembla ser un *cubiculum* o dormitori (Àmbit 202). Aquesta habitació (17) es dividia en dos espais menors: el més allunyat de l'entrada, de forma rectangular i més petit, era destacat i separat de l'altre per dues columnes o pilastres adossades. Ambdós espais eren decorats amb mosaics policroms (Mosaics A i F); el més luxós (A) pavimentava l'espai menor, que sembla així el lloc

privilegiat de l'habitació -l'emplaçament del llit?-. L'habitació es comunicava indirectament amb el peristil mitjançant un petit passadís de servei (àmbit A-301) pavimentat amb una obra formada amb petites peces ceràmiques disposades en forma d'espina -*opus spicatum*-, molt deteriorat. (18) Aquesta disposició dels accessos reforçava el caràcter privat i la intimitat de l'habitació. En un moment indeterminat, però que sembla situar-se dins la fase d'ocupació representada pels mosaics, l'angle sud-oest de l'edifici va patir una destrucció parcial com a resultat d'un enfonsament de la terrassa natural en la que s'assenta el conjunt. Aquest enfonsament només va afectar poques habitacions, però en tractar-se d'un angle això devia perjudicar l'estabilitat estructural de tot el conjunt. La reacció dels ocupants va ser endegar un seguit de reformes que portaren a la creació d'habitacions més petites enretirades respecte al límit de la terrassa.

En el sector oriental, fins el moment, només s'han identificat algunes habitacions de planta quadrada i un àmbit rectangular que s'obre al peristil amb una gran porta flanquejada per dues bases de columna (una, ja desapareguda) i amb una llinda que també devia ser de grans dimensions. La disposició i l'ús dels elements ornamentals per a destacar la porta fan pensar que segurament es tracta d'un passadís que comunicava el peristil amb l'exterior o amb un altre sector

important de la vil·la. Precisament, els descobridors havien situat l'entrada principal de la vil·la en aquesta ala, identificant com a tal una curiosa estructura de forma semicircular que suposadament ocupava el centre exacte. Les darreres excavacions, però han mostrat que es tractava d'una interpretació errònia realitzada a partir d'una excavació massa limitada. Ara per ara, doncs, la única possible comunicació directa amb l'exterior és el passadís acabat d'esmentar.

El sector sud és un dels pitjors coneguts de tot l'edifici i, per aquest motiu, les excavacions iniciades el 1995 s'han concentrat aquí. Fins el moment s'ha localitzat i excavat parcialment una habitació que sembla de grans dimensions i que devia tenir una certa importància (àmbit A-302). Avalen aquesta suposició el fet de que l'habitació se situa just davant de la sala absidal, sobre un dels eixos que organitzen l'edifici, i la troballa, en un costat del mosaic C, d'un motiu ornamental que es podria relacionar amb una gran porta. El tema d'aquest motiu, una palma(19) i la seva elaboració acurada semblen una forma d'indicar

l'accés a l'interior d'un espai de prestigi (a efectes de comparació es pot recordar que a *Villa Fortunatus*, a Fraga, el sector ocupat per les termes es situa al altra banda del pati central, enfront una ala ocupada per estances molt importants, on després es construirà una basílica cristiana). Aquesta habitació conduïa a una construcció molt interessant que sobresortia del conjunt de l'edifici. Es tracta d'una habitació de planta octogonal comunicada amb l'edifici mitjançant un passadís. Tant l'habitació com el passadís semblen haver estat decorat amb paviments de mosaic. Aquest tipus de construccions, amb formes molt diverses i situades en la façana o en un angle, són molt característiques de l'arquitectura senyorial dels segles IV i V. Els exemples més complexos es localitzen a la Meseta (La Olmeda, a

Palència) i a la vall mitjana de l'Ebre (La Malena, a Saragossa). La seva aparició al Romeral confirma el caràcter de gran residència rural que utilitzava els models arquitectònics més avançats de l'època⁹.

El peristil, (20) com ja s'ha indicat, no ha estat excavat i pot aportar dades d'interès per a conèixer aspectes relacionats amb la vida dels residents. A llocs com *Villa Fortunatus*, a la província d'Ozca, i La Malena, a Saragossa, el pati disposa d'un estany decoratiu que indica que aquests espais eren utilitzats com a lloc per al descans, l'oci o l'activitat intel·lectual, combinant vegetació, aigua i mobiliari. Aparentment el pati era tancat per un mur de poc més de 50 cm d'alçada sobre el que recolzarien files de columnes; però no es pot precisar si tota la superfície era ocupada per aquestes o hi havia altres elements arquitectònics intercalats. Tot i la manca d'excavació, s'ha comprovat la presència d'una estructura de recollida d'aigües de la teulada en l'angle entre les galeries nord i oest. Possiblement, l'aigua recollida era conduïda a la cisterna del sector oest.

L'obra constructiva és bastant modesta i consisteix en una barreja de morter de calç, pedra i còdols de tamany mig, de forma que els murs mostren l'aparença d'un *opus spicatum* molt rústec. (21) La pedra

⁹ A. Chavarría, "Villas en Hispania durante la Antigüedad Tardía", a A. Chavarría, J. Arce, G.P. Brogiolo (eds.), *Villas Tardoantiguas en el Mediterráneo Occidental*, Madrid, 2006, pàgs. 17-35; J. I. Royo, *La Malena*, Zaragoza, 2003.

treballada només apareix en alguns angles de mur i portes i com a basament del que serien pilastres adossades i columnes. Es tracta sempre de carreus de dimensions medianes o petites, fets amb les sorrenques properes. Segurament, totes les superfícies deurién ésser arrebossades. Per al contrari, l'únic mur de límit extern conegut fins ara, el que tanca l'edifici per el costat nord, està recobert d'un parament de falsos carreus, obtinguts mitjançant el facetat d'una de les cares de pedres sorrenques de petit tamany.

És evident, en resum, que la fase més important del Romeral correspon a la construcció i ocupació de l'edifici decorat amb mosaics, que es devia perllongar entre mitjans segle IV i el segon quart o mitjà del segle V dC., quan es produiria l'abandonament. Els descobridors de la vil·la parlen d'una destrucció violenta i indiquen els factors polític-militars com a causa fonamental de la fi de la vida a aquest lloc. En concret, esmenten les incursions dels sueus, a inicis del segle V, i la inseguretad generada pels bagaudes, grups camperols potser associats a alguns bàrbars, a mitjans segle V dC., que afectaren especialment algunes ciutats de la vall de l'Ebre i que van obligar a la intervenció de tropes romanes amb campanyes sistemàtiques. Però es tracta d'episodis molt diferents i que no coincideixen clarament amb la cronologia que proporcionen les ceràmiques trobades a la vil·la. Els factors històrics, per altra banda, han de ser situats en el seu context precís. Les escasses fonts escrites sobre la *Hispania* del segle V conegudes fins fa poques dècades (Orosi i Hidaci) oferien una imatge catastròfica de la història del període, que es limitava a una successió d'invasions, fams i epidèmies, en un context de vida urbana i rural totalment arruïnada. La correspondència d'alguns clergues de l'època, descoberta recentment, mostra, per al contrari, la continuïtat de la vida quotidiana, tot i la presència de bàrbars i la relativa inseguretad a la zona de Lleida a començaments del segle V dC. L'epístola 11 de la correspondència de Consenci amb Sant Agustí, per exemple, recull un episodi concret que mostra els contactes entre població local i bàrbars, així com la regularitat i intensitat dels contactes que encara mantenien

Ilerda i l'administració romana a *Tarraco*. Aquestes dades contrasten radicalment amb la *Ilerda* en ruïnes de la que parlaven alguns autors llatins¹⁰.

Els resultats de les darreres excavacions ajuden a precisar els problemes que presenta la datació de les diverses fases, però tampoc no aporten solucions definitives. Pel que fa a la fase d'hàbitat que s'acompanya de la creació del programa de mosaics, la troballa d'algunes ceràmiques africanes en els estrats d'anivellació relacionats amb els mosaics suggereix una cronologia avançada de segle IV, potser de segona meitat de la centúria. Això coincideix amb la datació de les decoracions dels mosaics, fonamentada en criteris estilístics, que proposen alguns investigadors. El que si han evidenciat les darreres excavacions és la reforma d'algunes de les habitacions decorades amb mosaics. Sabem, per exemple, que el mosaic que decorava una habitació situada a orient de la sala de recepció va ser arrancat totalment i substituït per un senzill paviment de terra. Un fenomen similar es podria haver produït al passadís est. Aquí, les excavacions no han proporcionat cap evidència de mosaic, potser perquè mai n'hi va haver o perquè també va ser arrencat?. Aquestes reformes es devien realitzar en un moment indeterminat de la primera meitat del segle V.

Finalment, les excavacions recents tampoc no confirmen la hipòtesi tradicional d'una destrucció violenta de l'edifici. Per al contrari, sembla més probable un abandonament ordenat i segurament total realitzat en un sol moment. Però l'edifici devia restar en peu durant un període de temps relativament ampli i serviria com abrigo ocasional de pastors o camperols.

---

10 Amengual, *Els orígens del cristianisme a les Balears i el seu desenvolupament fins a l'època musulmana*, Palma de Mallorca, 1992; les evidències aportades per l'arqueologia també permeten rebutjar aquesta imatge de crisi i decadència absoluta de la ciutat: A. Pérez, *La ciutat romana d'Ilerda*, Lleida, 1991; A. Pérez, "La ciutat d'Ilerda, de la conquesta romana al Baix Imperi (s. II a.C.- V d.C.)", *Fonaments* 9, 1996, pàgs. 145-201; E. Junyent, A. Pérez, "El Bajo Imperio ildense: las excavaciones de la Paeria", *III Reunión d'Arqueología Cristiana Hispánica*, Maó, 1988, Barcelona, 1994, pàgs. 127-150.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

Així es podria interpretar una petita foguera (22) disposada directament sobre el mosaic F, i coberta pel sostre de teules de l'habitació. Aquest indici mostra que, com a mínim una part de l'edifici, encara va ser utilitzada. El problema és establir si es tracta d'una ocupació estable i, en aquest cas, establir el moment final d'abandonament o, com sembla més probable, una presència esporàdica relacionada amb la mobilitat que imposen algunes activitats de la vida rural.

3 - PROPOSTA D'ACTUACIÓ PER LA INTERVENCIÓ DE L'ANY 2015

Construcció del Mòdul Polivalent

Ja des de la primera intervenció a la Vil·la del Romeral, l'any 1995, els treballs d'excavació anaven acompanyats de la consolidació de les estructures documentades, així com d'una primera restauració de les estructures que així ho requerissin. Tanmateix, això va permetre que a partir de l'any 1997 fins avui, la vil·la hagi estat oberta a les visites programades de les escoles, així com establir Jornades de Porters Obertes, especialment per la Festa Major d'Albesa i en les Jornades Europees de Patrimoni. Així, any rere any el progrés dels treballs ha estat explicat a tots els visitants, però especialment als habitants d'Albesa, que poc a poc han anat fent seva la vil·la.

En haver actuat en el jaciment amb un projecte de consolidació i restauració, ja des del principi, ha facilitat en gran manera els treballs de museïtzació començats el 2012. Aquest any es va poder completar la coberta que, reproduint la teulada original, protegeix una part de les restes al mateix temps que permet als visitants fer-se una idea millor de com eren les veritables dimensions de la vil·la.

La construcció de la coberta, no era més que el primer pas per arribar a la total museïtzació del conjunt arqueològic de la Vil·la del Romeral. Quedava doncs, completar la consolidació i restauració de les restes, condicionar els accessos i zona d'aparcament, senyalitzar el circuit interiors, així com bastir els espais destinats a la recepció de visitants i de treballs dels grups escolars (aules), enjardinament de l'accés, peristil i àrees de descans, etc., que són els objectius previstos en la present intervenció. La memòria descriptiva del Projecte de construcció del mòdul polivalent, s'adjunta al final d'aquesta proposta.

Com es pot veure en el projecte (plànol 8 del Projecte), el primer treball consistirà en fer les rases de fonamentació de 60 cm d'amplada per 80 cm de profunditat.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

Posteriorment se procedirà a la construcció del mòdul, segons el projecte esmentat, el que obligarà a fer les rases per a la portada d'aigua al mòdul, així com per l'evacuació d'aigües residuals.

En una darrera fase es faran les rases de drenatge d'aigües de la teulada de la coberta de la vil·la.

Tots aquests treballs es realitzaran sota control arqueològic.

Descripció de la senyalització del circuit de visita

El projecte de senyalització de les restes arqueològiques de la Vil·la romana del Romeral, es limita a la descripció estricta del conjunt. En aquesta fase no s'ha contemplat la senyalització dels accessos a la vil·la.

La senyalització s'ha previst articular-la a partir de dos formats de suports informatius:

- Plafons de 100 x 80 cm, sobre suports de pedra sorrenca
- Plafons de 42 x 29,7 cm (A3), sobre bloc de pedra sorrenca

Cadascun d'aquest plafons complirà una funció determinada:

- Els plafons de 100 x 80 cm, es presentaran en posició horitzontal, amb una lleugera inclinació cap el visitant. ames descriurà la funció i característiques de la Vil·la, a partir de la planta del conjunt arqueològic i/o dibuix de la reconstrucció. El primer plafó se situarà a l'exterior de la tanca de protecció del conjunt arqueològic, prop de l'entrada. Això permetrà que aquells visitants que s'acostin a la vil·la fora de les hores de visita, puguin tenir una breu descripció del conjunt i de la distribució interior. El segon plafó, estarà en l'interior del recinte, prop de l'inici del circuit de visita.
- Els 12 plafons sobre blocs de pedra es disposaran al llarg del la visita, i informaran sobre els diferents espais de la vil·la.
- Tanmateix, s'ha previst la possibilitat de disposar una sèrie de plafons complementaris que, gràficament, mostrin els elements materials més significatius: medusa, mosaics, etc. Aquests plafons se situaran en el lloc exacte, o el més a prop possible, on van ser trobats.

Excavació arqueològica

En paral·lel als treballs de control i seguiment de la construcció del mòdul polivalent, i de la instal·lació dels plafons informatius, se procedirà a l'excavació arqueològica dels *balnea*, documentats en l'angle Est de la vil·la.

Els primers indicis dels banys es van tenir l'any 2006 quan es va documentar l'existència d'una *piscina frigidari*, d'uns 15 m² de superfície (4,20 x 3,5 m.), a la que s'accedia per un àmbit (*cella frigidaria*), que comptava amb un paviment d'*opus signinum*. En aquell moment vàrem escriure:

Pel que respecta a la identificació de les termes, s'ha pogut establir que aquestes efectivament es localitzen en el costat Sud i que, tal vegada, els seus àmbits es distribueixen a ambdós costats de la paret de tancament de la vil·la. Fins avui s'ha pogut excavar per complet la piscina frigidaria, conservada en una profunditat d'1 metre, així com una part de la cella frigidaria. El buidat de la piscina ha evidenciat la una amortització ràpida i en un únic moment. Com a detall curiós, en el fons de la piscina, just sobre el pis es van trobar nombrosos fragments de lapis specularis...

Dos anys més tard, el 2008, es va procedir a la retirada dels nivells superficials de l'espai que, se suposava, ocuparien els *balnea*. La intervenció va permetre documentar la presència de l'*hypocaustum*, en molt mal estat, així com part del *praefurnium*. Del que, tal vegada, seria la cella caldaria, sortia una conducció d'una sis metres de longitud que finalitzava en un punt proper a l'antiga tanca del jaciment.

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA PER A L'ANY 2015 EN LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

Documentades i dibuixades totes aquestes estructures, els *balnea*, excepte la *cella frigidaria* i la *piscina frigidaria*, van ser cobertes amb geotextil i una gruixuda capa de sorra.

Pel que respecta a la intervenció del 2015, s'ha previst la completa excavació dels *balnea*. El fet que l'any 2012 s'hagi ampliat la superfície de l'espai protegit per la tanca, amb la retirada d'aquesta uns deu metres més cap a l'est, permet ampliar l'excavació dels *balnea* per documentar on portava la conducció abans esmentada, i localitzar el límit est del jaciment.

Els treballs es duran a terme en dues fases. En la primera, prevista pel mes d'abril, es procedirà a destapar les estructures excavades l'any 2008, al temps que es retirarà el nivell superficial de l'àrea ampliada amb la retirada de la tanca. En una segona fase, prevista pel mes de maig, s'excavarà la totalitat dels *balnea* (àmbits A-308, A-607a).

PLANTA DE LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL, AMB INDICACIÓ DE LA NUMERACIÓ DELS ÀMBITS DOCUMENTATS

4 – VALORACIÓ ECONÒMICA

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL, A ALBESA (NOGUERA)
DISTRIBUCIÓ PRESSUPOSTÀRIA DE LA SUBVENCIÓ DE L'INSTITUT D'ESTUDIS ILERDENCS

CONCEPTE	UNITAT	NÚMERO	PREU	TOTAL
HONORARIS ARQUEÒLEG DIRECTOR	HORA	120	25,00 €	3.000,00 €
HONORARIS AUXILIARS D'ARQUEOLOGIA	HORA	240	20,00 €	4.800,00 €
HONORARIS AUXILIARS	HORA	80	12,00 €	960,00 €
HONORARIS DIBUIXANT/TOPÒGRAF	HORA	40	22,802 €	912,08 €
MEMÒRIA (25% HONORARIS DIRECTOR)	UNITAT	1	750,00 €	750,00 €

PRESSUPOST D'EXECUCIÓ	10.422,08 €
IVA 21%	2.188,64 €
TOTAL PRESSUPOST	12.610,72 €

Albesa, 30 de març de 2015

Lluís Marí i Sala
Arqueòleg

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS DE LA COBERTA I DE
LES RASES DELS SERVEIS DEL MÒDUL POLIVALENT. ANY 2015.**

**CÒPIA DELS APARTATS DELS PROJECTES, RELACIONATS
AMB ELS TREBALLS OBJECTE D'AQUESTA MEMÒRIA.**

Ajuntament d'Albosa

AJUNTAMENT D'ALBESA

AJUTS PER A LA DIVERSIFICACIÓ ECONÒMICA DE LES ZONES DEL PROGRAMA LEADER CATALUNYA 2007-2013.

MESURES I ACTUACIONS DE FINANÇAMENT DE L'EIX 4 DEL PRD D'APLICACIÓ.

MESURA 323. CONSERVACIÓ I MILLORA DEL PATRIMONI RURAL

MUSEÏTZACIÓ DE LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL

VOLUM 2 – PROJECTE D'OBRES

AL0113-5

MEMÒRIA | .

I. MEMÒRIA

1. Dades generals
2. Memòria descriptiva
3. Memòria constructiva
4. Pressupost
5. Normativa aplicada
6. Annexos a la Memòria

II PLEC DE CONDICIONS

III AMIDAMENTS

IV PRESSUPOST

1. Pressupost detallat
2. Resum del pressupost per capítols

V PLÀNOLS

1. Situació. Emplaçament. Ortofoto
2. Cadastre. Normes Urbanístiques. Fots estat actual
3. Planta general. Topogràfic. Sanejament, Drenatges
4. Obres capítol 1
5. Obres capítol 2
6. Obres capítol 3
7. Obres capítol 5

VI ESTUDI BÀSIC DE SEGURETAT I SALUT

ÍNDEX DE LA MEMÒRIA

1. DADES GENERALS

1. Identificació i agents del projecte
2. Relació de projectes parcials, documents complementaris i altres tècnics

2. MEMÒRIA DESCRIPTIVA (MD)

1. Objecte del projecte
2. Antecedents
3. Descripció del projecte
  - 3.1. Descripció general
  - 3.2. Justificació del compliment de la normativa urbanística
  - 3.3. Descripció del programa funcional, usos i relació de superfícies
4. Requisits a complimentar per les característiques de l'edifici
5. Descripció i requisits dels sistemes que componen l'edifici

3. MEMÒRIA CONSTRUCTIVA (MC)

- 1.- TREBALLS D'ACABAT DE LA COBERTA EXISTENT
- 2.- CONSOLIDACIÓ I RESTAURACIÓ
- 3.- PROTECCIÓ DEL CONJUNT
- 4.- SENYALITZACIÓ
- 5.- EQUIPAMENTS

4. NORMATIVA APLICADA (CN)

1. Relació de normativa d'obligat compliment

5. ANNEXOS A LA MEMÒRIA

1. Instruccions d'ús i manteniment
2. Control de Qualitat
3. Quadre de preus núm. 1
4. Quadre de Preus núm 2
5. Justificació de preus
6. Volum 1. Memòria de l'actuació arqueològica

I. MEMÒRIA

1. DG DADES GENERALS

1. Identificació i agents del projecte

Projecte: Projecte de Museïtzació de la vil·la Romana del Romeral a Albesa

Tipus d'intervenció: Obres de reforma i acabats sobre una excavació arqueològica

Emplaçament: Polígon 1, Parcel·la 665 del terme municipal d'Albesa (La Noguera)

Municipi: ALBESA , comarca de la Noguera

Promotor: AJUNTAMENT D'ALBESA
Il·lm. Sr. Antoni Balasch i Parisi Alcalde-President
C/ Major, 14
25135 – ALBESA Tel. 973186007

Arquitecte: Josep Rull Grau
Arquitecte del Consell Comarcal de la Noguera
Pg. Àngel Guimerà, 28 -30
25600 BALAGUER Tel. 973448933

2. Relació de projectes parcials, documents complementaris i altres tècnics

Estudi topogràfic: Arqueoradar, SL

Projecte Executiu d'estructura de coberta per la protecció del jaciment arqueològic de la vil·la romana "El Romeral" de l'arquitecte Fernando Estrada Laza

Estudi de seguretat i salut: Redactat pel mateix arquitecte projectista

Estudi de gestió de residus: Redactat pel mateix arquitecte projectista

Arqueòleg Lluís Marí Sala

2. MEMÒRIA DESCRIPTIVA MD

2.1 Objecte del projecte

Ja des de la primera intervenció a la Vil·la del Romeral, l'any 1995, els treballs d'excavació compartaven també la consolidació de les estructures documentades, així com d'una primera restauració de les estructures que així ho requerissin. Tanmateix, això va permetre que a partir de l'any 1997 fins avui, la vil·la hagi estat oberta a les visites programades de les escoles, així com establir Jornades de Porters Obertes, especialment per la Festa Major d'Albesa i en les Jornades Europees de Patrimoni. Així, any rere any el progrés dels treballs ha estat explicat a tots els visitants, però especialment als habitants d'Albesa, que poc a poc han anat fent seva la vil·la.

A més, en haver actuat en el jaciment amb un projecte de consolidació i restauració, ja des del principi, ha facilitat en gran manera els treballs de museïtzació començats el 2012. Aquest any es va poder completar la coberta que, reproduint la teulada original, protegeix una part de les restes al mateix temps que permet als visitants fer-se una idea millor de com eren les veritables dimensions de la vil·la.

La construcció de la coberta, no era més que el primer pas per arribar a la total museïtzació del conjunt arqueològic de la Vil·la del Romeral. Quedava doncs, completar la consolidació i restauració de les restes, condicionar els accessos i zona d'aparcament, senyalitzar el circuit interiors, així com bastir els espais destinats a la recepció de visitants i de treballs dels grups escolars (aules), enjardinament de l'accés, peristil i àrees de descans, etc., que són els objectius principals del present Projecte.

L'actuació que es proposa comprèn, entre altres:

- Completar els treballs a la coberta ja construïda, que permetin recuperar el seu aspecte original.

- Instal·lar les conduccions d'aigua de la teulada i la xarxa d'evacuació d'aigües.
- Condicionament dels espais –cubicula, sala de representació (tablinum), espais de servei- situats en el costat nord, sota la coberta.
- Condicionament dels espais que es troben a l'aire lliure –peristil-, etc.)
- Restauració i protecció dels espais que comptin amb paviments sensibles als agents atmosfèrics –piscina frigidaria, paviment d'opus signinum-
- Construcció del Centre de Recepció, de l'espai de treball científic i el seu equipament.
- Condicionament del circuit de visita i de la seva senyalització.

2.2 Antecedents

La Vila del Romeral està situada en la partida del mateix nom, a la riba esquerra del riu Noguera Ribagorçana, damunt de la primera terrassa al·luvial, i a uns 10 quilòmetres, en línia recta de Lleida. La seva situació li atorga una vista privilegiada sobre el territori proper, ja que la terrassa se situa a uns 12 metres sobre el llit del riu. Des d'aquest lloc, el terreny va elevant-se lentament en direcció nord i nord-est formant una plana molt àmplia i de relleu suau, que presenta condicions idònies per a la explotació agrícola: drenatge natural, insolació i accés fàcil. La seva situació, aproximadament en el centre del peristil, es correspon amb les coordenades UTM – Datum European 50, x: 320250 y:4627746.

2.3 El període 1961-1968. La descoberta de la vil·la

La vil·la romana es va descobrir de forma casual l'any 1961, quan es localitzaren alguns mosaics en un terreny de conreu. Les primeres intervencions arqueològiques es van dur a terme els anys 1965, 1966 i 1968. Totes aquestes actuacions es van dedicar de forma preferent a delimitar el

conjunt per a localitzar nous mosaics, comprovar el seu estat de conservació i, de ser possible, extreure'ls.

Veure: Volum 1 – Memòria de la actuació; pàgs. 45-48

2.4 El període 1995-2011. La interpretació del conjunt

Les primeres campanyes del nou període d'actuacions (1995-1998) es van concentrar en la delimitació i excavació dels àmbits dels sectors nord i oest de la vil·la on es van poder documentar les fases més tardanes de vil·la. Ben haviat, però, es va poder comprovar la presència d'estructures que corresponien a períodes més antics, àdhuc al segle I dC. Aquests nivells primerens es van documentat, especialment, en el costat sud.

Veure: Volum 1 – Memòria de la actuació; pàgs. 50-63

2.5 La vil·la del Romeral en el seu context

La vil·la del Romeral respon a un tipus arquitectònic caracteritzat per una organització compacte i centralitzada dels volums construïts i per un relatiu aïllament respecta al medi natural que l'envolta. L'arquitectura i la cura del programa musivari, que cobreix amb seguretat tres del passadissos , fa pensar que bona part de l'edifici va tenir una destinació residencial i de representació, relacionada amb les necessitats de la família propietària. Els serveis i, òbviament, les infraestructures productives se situarien en àrees perifèriques.

Veure: Volum 1 – Memòria de l'actuació; pàgs. 64-77

2.6 El programa decoratiu del Romeral

El programa decoratiu del Romeral s'estructura, bàsicament, entorn l'important conjunt de mosaics que decoren el sòl de galeries i estances. Fins al moment s'ha documentat un total de vuit mosaics –de l'A a la I, segons la denominació atorgada pels seus descobridors. En un primer moment es van descriure nou mosaics; però després s'ha pogut comprovar que el conjunt dels mosaics A i H, era en realitat un únic mosaic amb dues parts diferents. En correspondre al mosaic d'un cubiculum, una part corresponia a la posició llit i l'altra a la avantcambra.

Veure: Volum 1 – Memòria de l'actuació; pàgs. 78-92

Abundant en el que s'ha comentat a l'inici, si bé l'actuació de l'any 2012, ha permès completar la protecció d'una part de la vil·la, concretament el costat, per medi d'una coberta que reproduïx de manera fidel el que havia estat la teulada de la vil·la, i que aquesta coberta, que protegeix una superfície superior als 500 m², s'hagi bastit a partir de les dades arqueològiques i de les referències d'altres vil·les de similars característiques, queda per completar la museïtzació del conjunt.

Per tant, l'objectiu d'aquest projecte es completar la museïtzació d'una construcció romana, de la que es mostra la planta completa de l'establiment del s-IV -gairebé 3000 m²-, així com la reproducció d'una part de la coberta amb una altura superior al set metres. L'enjardinament del pati del peristil, la presència en la vil·la de mosaics originals i la recreació de la decoració que tenia la vil·la, no faran sinó augmentar la valor cultural d'una vil·la que és l'únic exemple a la província de Lleida i, també, de Catalunya.

MD 3. Descripció del projecte

MD 3.1 Descripció general

Per acabar la museïtzació de la vil·la romana ara es volen fer una sèrie d'obres que agrupem en els capítols següents:

- 1.- TREBALLS D'ACABAT DE LA COBERTA EXISTENT
- 2.- CONSOLIDACIÓ I RESTAURACIÓ
- 3.- PROTECCIÓ DEL CONJUNT
- 4.- SENYALITZACIÓ
- 5.- EQUIPAMENTS

En l'apartat de la memòria constructiva es detallen les actuacions i com es duen a terme.

MD 3.2 Justificació del compliment de la normativa urbanística

Planejament: **Normes de planejament urbanístic dels municipis sense planejament de Ponent** aprovades definitivament en data 19-04-2010.

- a. *La utilització racional dels recursos naturals, dins dels límits establerts per la legislació*
- b. *compatibilitzar l'activitat agroramadera amb la conservació del territori.*
- c. *Millorar la qualitat paisatgística.*
- d. *Controlar les noves construccions.*
- e. *Controlar el perill d'incendi forestal.*
- f. *Mantenir la vegetació natural existent, sempre quan sigui compatible amb la resta d'objectius d'aquest article.*

Zonificació: Clau 20. Sòl Rústic

Art. 119. Rústic, clau 20

1.DEFINICIÓ

S'inclouen en aquest tipus els sòls que no hagin estat considerats espais naturals protegits, sòls de valor natural i de connexió, sòls paisatgístics i ecològics de valor i sòls de valor agrícola, considerats com a sòls de protecció preventiva segons el PTP Ponent

2. OBJECTIUS

3. REGULACIÓ

Es regula d'acord amb l'establert als articles 47 a 51 del TRLU i 46 a 60 del RLU i el que disposa el PTP de Ponent pel que fa als sòls anomenats de protecció preventiva, amb les limitacions derivades de l'article 115 d'aquesta normativa.

Element de Protecció patrimonial: Vila Romana del Romeral

Article 6. Patrimoni arquitectònic i cultural

1. Aquestes normes inclouen un llistat del patrimoni arquitectònic i cultural que el formen la relació de béns d'interès històric, arquitectònic, ambiental i paisatgístic sobre els quals cal establir mesures de protecció i preservació de la seva degradació. Aquest llistat que inclou els elements d'interès patrimonial i els entorns o recintes d'interès patrimonial que poden estar tant en sòl urbà com en sòl no urbanitzable, s'enumeren i es localitzen en els plànols d'ordenació de la següent manera:

Els elements d'interès patrimonial amb un asterisc vermell i/o ratllat del mateix color quan s'identifica clarament la parcel·la de l'element catalogat. l'entorn o recinte d'interès patrimonial es representa amb un asterisc vermell i l'entorn a punts del mateix color.

2. De la relació dels elements de patrimoni aquest document diferencia:

Aquells que tenen el nivell de protecció integral de béns culturals d'interès nacional (BCIN) que els assigna la Llei 9/1993, de 30 de setembre, de patrimoni cultural català i que corresponen a la dels béns culturals definida per la Llei de patrimoni històric espanyol.

Els elements patrimonials de tipus arquitectònic, paisatgístic i cultural d'interès local del propi municipi (BCII), amb el nivell de protecció que els assigna la Llei 9/1993, de 30 de setembre. S'inclouen els conjunts urbans, edificacions singulars, arbres monumentals, recorreguts paisatgístics, fonts, etc.

Una sèrie d'elements que sense tenir una protecció específica s'han de tenir en compte en el futur catàleg de béns a protegir.

3. Mentre el municipi no disposi de Pla especial de protecció del seu patrimoni, es podran redactar plans especials de protecció de caràcter individualitzat relatius a alguns elements o àmbits de relació d'elements de patrimoni anteriorment esmentats.

4. Mentre no sigui vigent el Pla especial de protecció de patrimoni corresponent als elements catalogats, només es podran autoritzar obres de consolidació i conservació de caràcter urgent, amb informe previ del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Els usos seran coherents amb l'entorn en què s'emplanten i amb la posada en valor dels edificis o elements a protegir. Es prohibeixen expressament l'enderrocament o la transformació i canvi de les característiques físiques dels edificis i, si escau, de llurs entorns ambientals.

Així mateix, mentre no sigui vigent el Pla especial, es limitaran les modificacions dels edificis catalogats als elements no estructurals ni constitutius de les seves característiques formals

d'identitat. El projecte de modificació haurà de justificar la conveniència o necessitat de les obres de modificació, que es descriuran en una memòria i es grafaran en un plànol de l'entorn i als plànols de planta, secció i alçat necessaris.

5. Qualsevol intervenció en un BCIN, d'acord amb l'article 34.1 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, ha de ésser autoritzada pel Departament de Cultura, i els criteris d'intervenció i autoritzacions de canvi d'ús s'ajustaran als articles 35 i 36 de l'esmentada Llei.

MD 3.3 Descripció del programa funcional, usos i relació de superfícies

A continuació es fa una descripció de les principals característiques dels diferents usos que es donen en aquest edifici.

Es tracta d'un equipament de titularitat pública i un element patrimonial protegit. L'ús dominant o principal de l'edifici es socio-cultural on s'hi realitzen activitats científiques, docents i culturals.

El programa demanava protegir les restes de la vila romana existents amb una intervenció mínimament invasiva i que permetés una futura recreació d'una vila romana

En la present fase es vol protegir el jaciment i fer-lo més comprensible al públic general de cara a les visites d'escolars o turistes ja que actualment s'aprecien sols les dos dimensions de la planta actual, amb els magnífics paviments i mosaics i les arrencades dels murs; i es vol aconseguir donar una idea del volum de la vila amb l'alçada de la coberta i els diferents vessants de la teulada i columnata del pati.

Relació de superfícies

Superfície de la parcel·la: 6. 978 m² (Pol. 1, parcel·la 665 del T.M d'Albesa)
2.915 m² (Pol 1, parcel·la 005)

Superfície excavació (aproximada): 2.800 m²

Superfície coberta: 562,47 m²

Superfície de nova urbanització: 2.915 m² (aparcament i passeig vianants)

MD 4 Requisits a complimentar per les característiques de l'edifici

Les obres projectades han de complir sols algunes prestacions de funcionalitat, seguretat que garantiran les exigències bàsiques del CTE, en relació amb els requisits bàsics de la LOE, així com també donen resposta la resta de normativa d'aplicació.

No són d'aplicació les prestacions d'habitabilitat i si cal complir les d'accessibilitat.

A continuació es defineixen els requisits generals a complimentar en el conjunt de l'edifici, que depenen de les seves característiques i ubicació, i que s'agrupen de la següent manera:

- Funcionalitat
- Utilització:
- Accessibilitat
- Seguretat

El projecte de l'edifici incorpora unes condicions d'accessibilitat que compleixen el Codi d'Accessibilitat de Catalunya (D. 135/1995) i el DB SU Seguretat d'Utilització, de manera que es satisfà el requisit bàsic d'accessibilitat establert a la LOE.

L'edifici disposa d'un itinerari practicable que el comunica amb la via pública
No hi ha comunicació vertical. Tots els desnivells es salven amb rampes, permanents o provisionals si cal.

Les condicions de seguretat en cas d'incendi de l'edifici projectat compleixen les exigències bàsiques SI del CTE.

Les condicions de seguretat d'utilització de l'edifici projectat compleixen les exigències bàsiques SU del CTE per tal de garantir l'ús de l'edifici en condicions segures i evitar, el màxim possible, els accidents i danys als usuaris.

Aquestes exigències es satisfan adoptant solucions tècniques basades en el Document Bàsic de Seguretat d'utilització, DB SU, i al D. 135/1995 "Codi d'Accessibilitat de Catalunya".

A continuació es relacionen els aspectes més importants, ordenats per exigències bàsiques del SU i als quals es dona resposta des del disseny de l'edifici:

SU 1 Risc de caigudes

- A totes les zones de l'edifici es contempla les discontinuïtats dels paviments, els desnivells i la disposició de barreres de protecció amb configuració de no escalable i alçada en funció de l'alçada del desnivell que s'està protegint.

Es considera la configuració de les escales no cal considerar la neteja dels vidres

A l'aparcament es considera el grau de lliscament del paviment que li és d'aplicació.

SU 2 Impactes o enganxades

- A totes les zones de l'edifici es contemplen els elements fixes i practicables susceptibles de produir impactes i aquells elements fràgils susceptibles de rebre'ls –els quals garantiran el nivell de risc d'impacte que els hi és d'aplicació i que es detallen a l'apartat MC 4 “Sistemes envolvent exterior, compartimentació interior i acabats”. També es considera, la protecció a enganxades amb elements d'obertures i tancaments automàtics.

No és d'aplicació en la fase actual ja que no es disposen tancaments. Tampoc es disposen espais per a la recollida adequada dels residus.

Si es disposen de xarxes de subministrament d'evacuació d'aigües pluvials. Per les residual caldrà preveure una depuradora compacta autònoma.

L'edifici garanteix l'exigència bàsica HS 1 de protecció enfront de la humitat
Els seus sistemes s'han dissenyat d'acord al document bàsic HS1, tenint en compte els següents paràmetres de l'edifici que condicionen la quantificació de l'exigència:

Pel que fa al disseny de les façanes:

- zona eòlica C,
- zona pluviomètrica III,
- i l'altura de coronament de l'edifici inferior a 15m.

Per al disseny de murs i terres:

- el terreny té un coeficient de permeabilitat $K_s=10^{-9}$ cm/s
- el nivell freàtic es troba 10m per sota del terra de l'edifici.

Recollida i evacuació de residus (HS 2)

El sistema municipal de recollida d'escombraries és mitjançant contenidors de carrer i per tant es preveuen contenidors per a la recollida de les 5 fraccions de residus.

En la fase actual, sense tancaments i essent un edifici aïllat amb tan sols la coberta i per l'ús previst no s'ha considerat l'exigència de protecció enfront del soroll mitjançant el DB HR.

L'edifici no disposa de producció d'ACS.

Ecoeficiència

No es d'aplicació pel que fa a l'aigua, energia i sí pel que fa als sistemes constructius i residus.

Cadascuna de les mesures adoptades es reflecteix en l'apartat de la Memòria Constructiva corresponent al sistema al qual es refereix (envolvent, instal·lacions, etc) i, en alguns casos, també en els Plànols i/o els Amidaments.

També s'incorpora, com a annex al projecte, el Pla de gestió dels residus de construcció que es generaran durant l'obra.

Com a informació complementària a la de la fitxa, s'opta perquè la família de productes de la construcció de l'edifici que disposaran del Distintiu de garantia de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya siguin la fusta del tauler d'encadellat.

MD 5 Descripció i requisits dels sistemes de l'edifici

Treballs previs

S'ha d'enderrocar l'actual caseta provisional. Es preveu l'existència d'elements enterrats: les restes arqueològiques de la vila Romana, que cal protegir. El terreny és pràcticament pla. El clavegueram i drenatges estan situades per l'exterior del perímetre de l'excavació arqueològica i en els cassos que calgui

discorrer per la zona arqueològica es farà amb la mínima afecció i sota control arqueològic.

Condicionament, instal·lacions i serveis

Es preveu la connexió dels mòduls a una xarxa soterrada elèctrica fins el generador electrogen. Que serà transportable per retirar-lo després de cada jornada per evitar el seu robatori.

Recollida i evacuació de residus

No es preveuen els espais necessaris per a la recollida i evacuació de residus de l'edifici.

Com que el municipi no té ordenança municipal de residus es garanteixen els paràmetres que determina el DB HS-2 així com les especificacions del D. 21/2006 de Criteris ambientals i d'Ecoeficiència en els edificis.

El sistema municipal de recollida d'escombraries és mitjançant contenidors de carrer, però donat que la vila romana es troba en sòl no urbà i allunyat de la població es prefereix no disposar de contenidors i que les diferents fraccions es transportin pels usuaris cap als contenidors de la població.

Subministrament d'aigua

Es connecta a la xarxa d'aigua existent.

Evacuació d'aigües

La instal·lació d'evacuació d'aigües recull de forma separativa les aigües pluvials de l'edifici conduint-les a la llera del riu Noguera Ribagorçana que discorre a tocar. Les residuals caldrà connectar-les a una fosa sèptica compacta.

Subministrament elèctric i instal·lació d'il·luminació

No es disposa d'instal·lacions de subministrament elèctric. Sols un generador portàtil i les connexions als punts de consum.

Telecomunicacions

No es disposa d'instal·lacions de Telecomunicacions.

3. MEMÒRIA CONSTRUCTIVA

1.- TREBALLS D'ACABAT DE LA COBERTA EXISTENT

En tot el perímetre de la teulada es disposen canals de recollida d'aigua per evitar que els regalims danyin les restes arqueològiques. Es connectes a baixans adossats als pilars existents i a la xarxa de drenatge.

2.- CONSOLIDACIÓ I RESTAURACIÓ

Es restaura la piscina frigidària (A-606); la cisterna (a-104).

Es recreix el mur exterior nord i es consoliden les estructures ja excavades, segons el tipus i estat del parament existent, essent necessari segons els trams una consolidació, una reposició o un recreixement.

3.- PROTECCIÓ DEL CONJUNT

Cal disposar una coberta lleugera, transparent i ventilada, pel damunt del mosaic spicatum fauces de l'àmbit (A-301) i de la piscina frigidària (A-606).per evitar els danys que podria fer la pluja.

4.- SENYALITZACIÓ

Es col·locaran senyals explicatiu en cada punt d'interès, del mateix disseny dels existents d'una mida DIN-A3 en un marc d'acer inoxidable, practicable, sobre faristols massissos de pedra sorrenca.

També dos panells d'una mida aproximada DIN-A1 també de dissenys com l'existent.

5- EQUIPAMENTS

S'instal·la una edificació en un sol mòdul destinat a la recepció dels visitants de 4x8m², amb instal·lació elèctrica, punts de llum interruptors, endolls i protecció diferencial i sanitaris connectats a desguàs i a escomesa d'aigua. amb finestres practicables d'alumini i doble vidre aïllant.

Inclou un mòdul de serveis adaptat a minusvàlids, amb lavabo suspès, wc, mirall, barres i accessoris.

4.- PRESSUPOST

L'import del present projecte, sense IVA, puja la quantitat de cent vint-i-cinc mil euros. (125.000,00 €).

L'import del projecte amb l'IVA del 21% puja CENT CINQUANTA-UN MIL DOS-CENTSCINQUANTA EUROS (151.250,00 €).

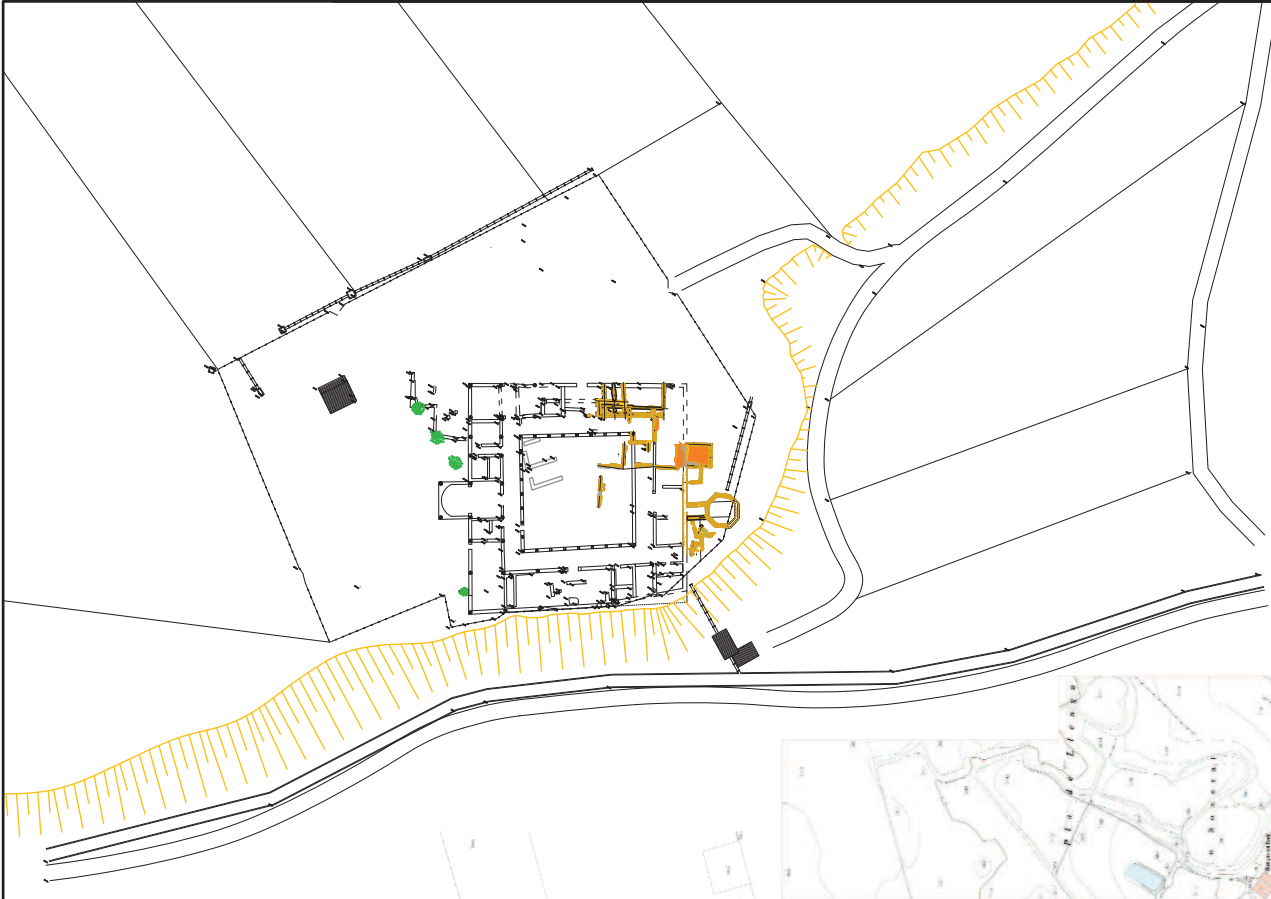
L'ARQUITECTE COMARCAL

Josep Rull Grau

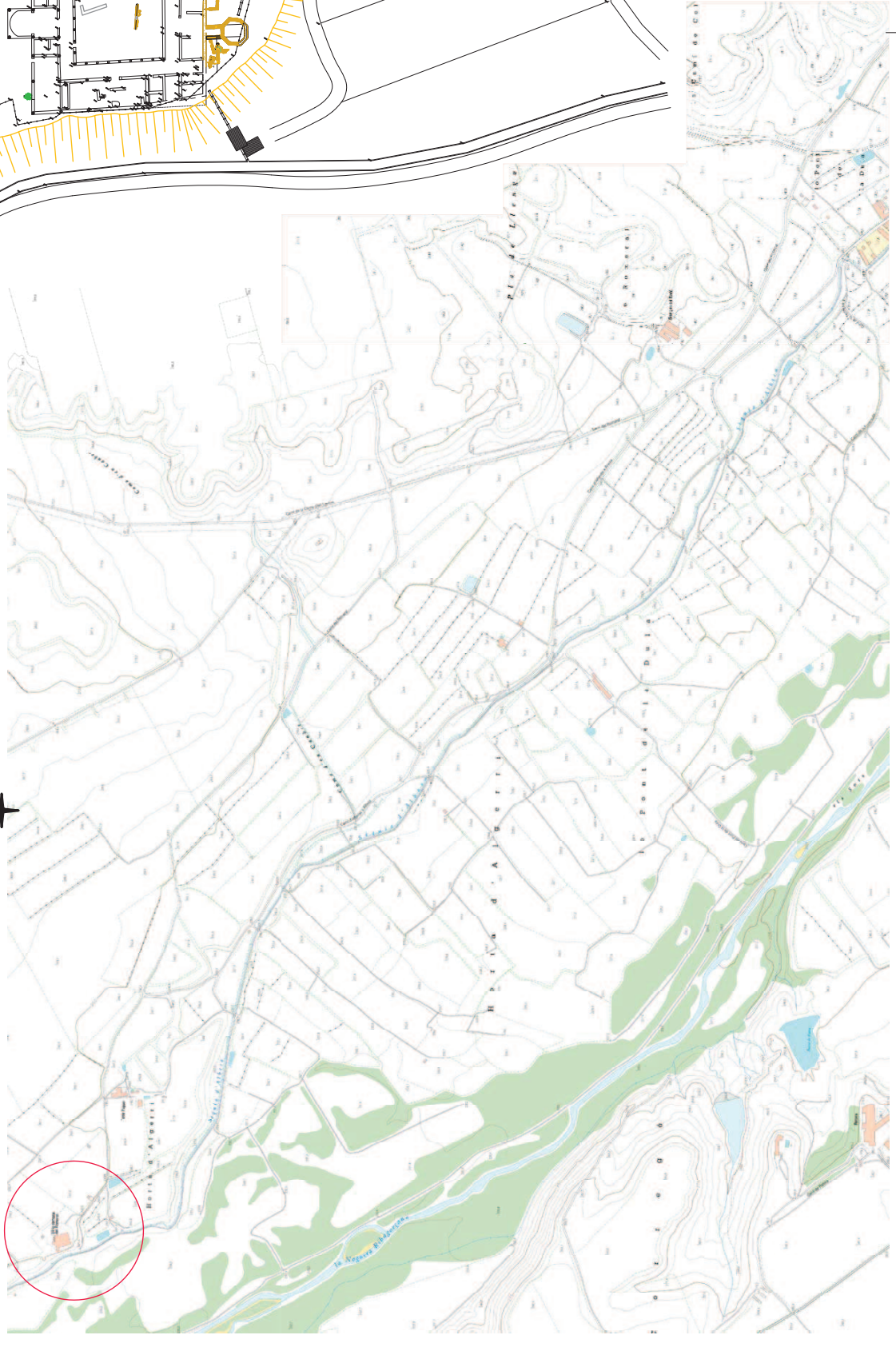
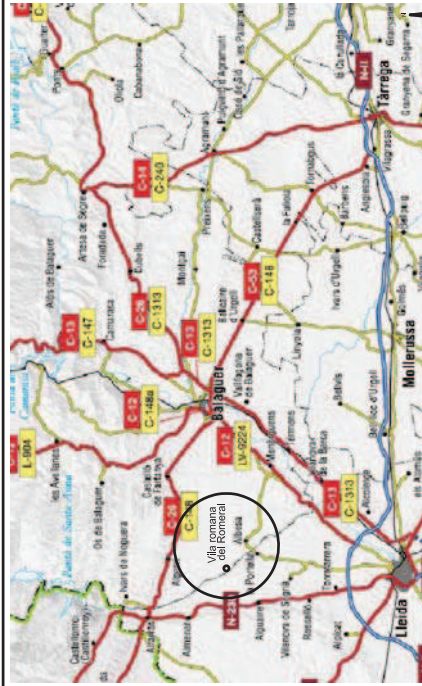
Albesa, 26 de setembre de 2014

PLÀNOLS **V** .

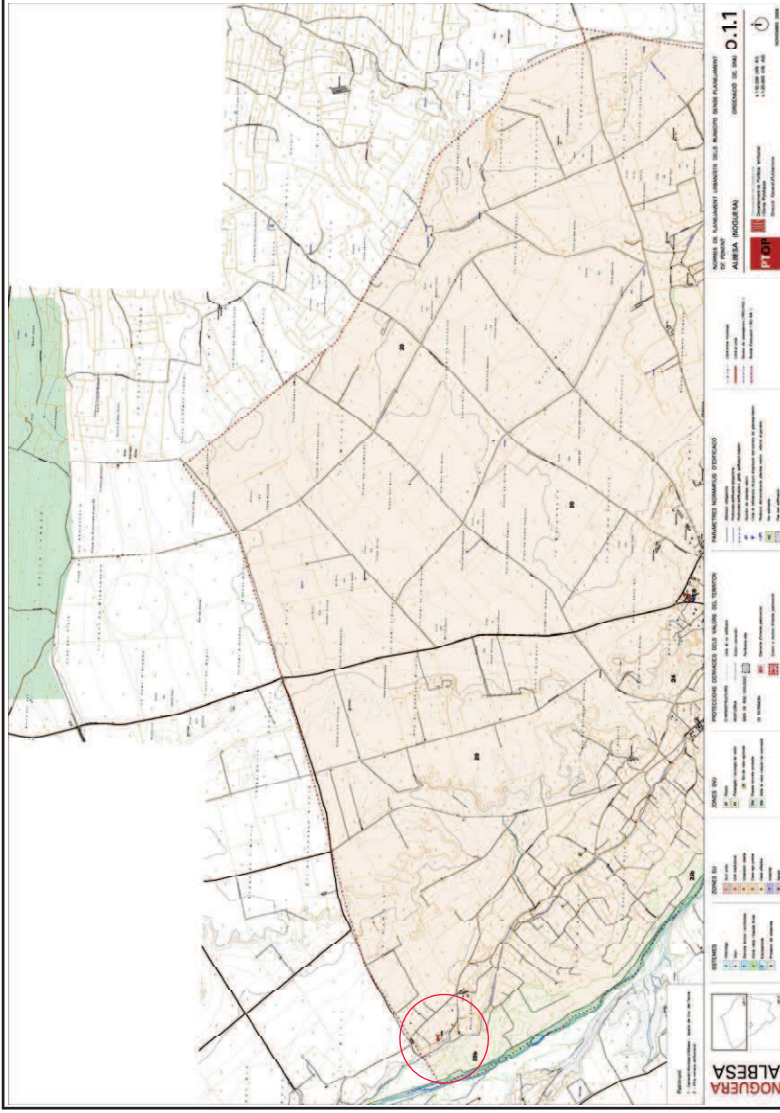

 PROYECTO DE INICIATIVA DE LA VILA ROMANA DEL ROMERAL ALBESA		PROYECTO DE INICIATIVA DE LA VILA ROMANA DEL ROMERAL ALBESA	
PROMOTORS: JOSEP RUIJ CRAN LLUIS MARI BALA		AJUNTAMENT D'ALBESA	
ARQUITECTE: ARQUELEGER		JOSEP RUIJ CRAN LLUIS MARI BALA	
EXP. ALC103		DATA: GENER 2012	
ESCALA: 1:2500		PLANOL: 1	

NORMES URBANÍSTIQUES:
Ciutad 20. Sol Rústic
Element d'interès patrimonial: Vila Romana del Romeral

El objectiu d'aquesta normativa és regular l'ús i l'edificació dels terrenys i edificis que formen part del patrimoni cultural, històric i artístic de la vila romana del Romeral, així com garantir la seva conservació i protecció. Aquesta normativa s'aplica a tots els terrenys i edificis que formen part del patrimoni cultural, històric i artístic de la vila romana del Romeral, així com a tots els terrenys i edificis que formen part del patrimoni cultural, històric i artístic de la vila romana del Romeral.

CONSULTA DESCRIPTIVA Y GRÁFICA DE DATOS CATASTRALES BIENES INMUEBLES DE NATURALEZA RÚSTICA
 Municipio de ALBESA Provincia de LLEIDA

INFORMACIÓN GRÁFICA

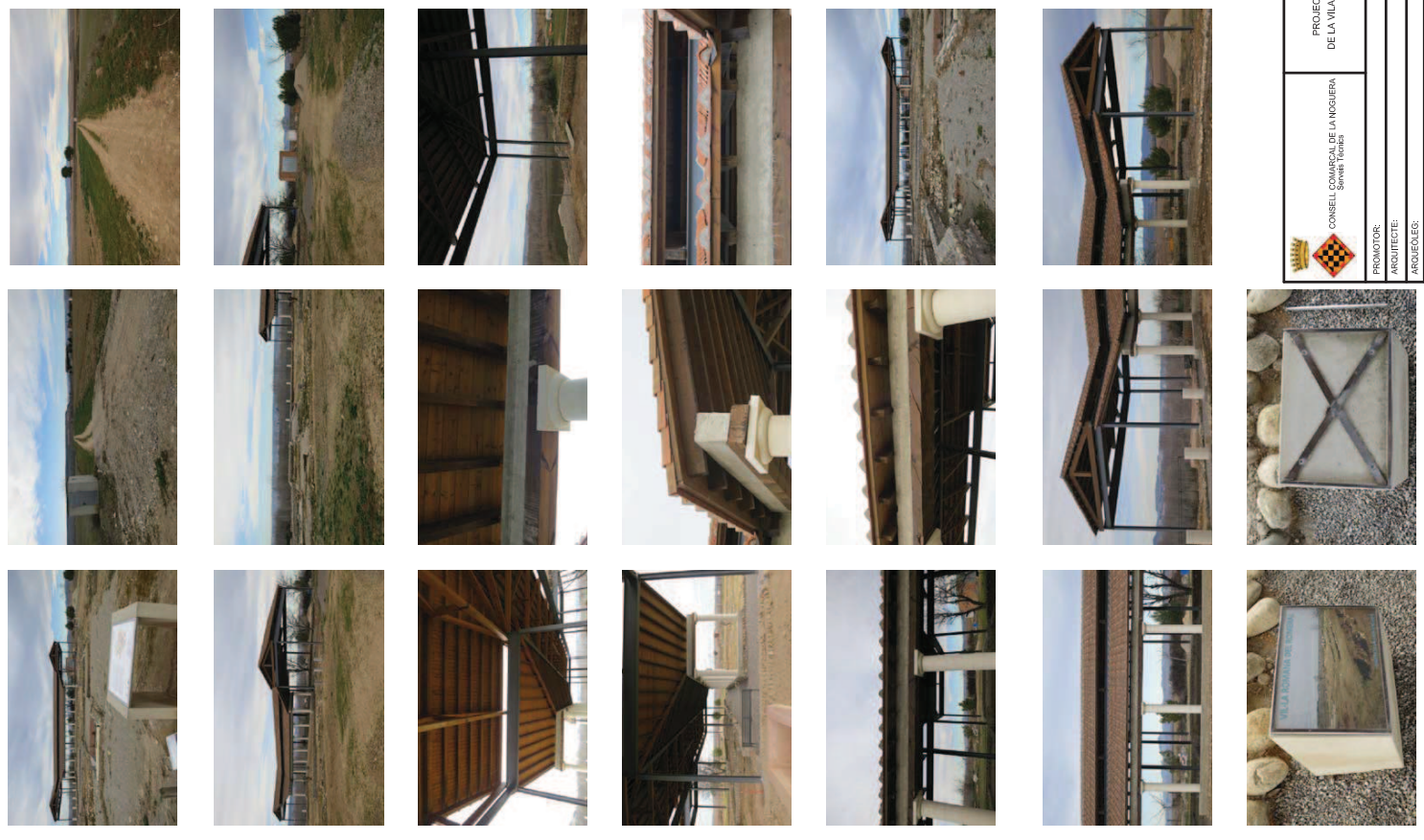
DATOS DEL INMUEBLE
 REFERENCIA CATASTRAL DEL INMUEBLE: 550804010063005037
 Parcela 1 Parcela 655
 NÚMERO DE INMUEBLE: 10074 ALGERI ALBESA LLEIDA
 LOCALIDAD: Albesa

DATOS DE LA FINCA A LA QUE PERTENECE EL INMUEBLE
 Parcela 1 Parcela 655
 NÚMERO DE FINCA: 10074 ALGERI ALBESA LLEIDA
 LOCALIDAD: Albesa

SUBPARCELAS

Parcela 1 Parcela 655
 Parcela 1 Parcela 655
 Parcela 1 Parcela 655

Mérida, 27 de Julio de 2010

PROYECTO DE REHABILITACION DE LA VILA ROMANA DEL ROMERAL ALBESA

CONSELL COMARCAL DE LA NOGUERA
 Serveis Tècnics

PROMOTOR: AJUNTAMENT D'ALBESA

ARQUITECTE: JOSEP FULL GRU

ARQUEÒLEG: LLUIS MARI SALA

CADASTRE - NORMES URBANÍSTIQUES - FOTOS ESTAT ACTUAL

EXP. AL-0103 DATA: GENER 2012 ESCALA: 1:9500 PLANOL: 2

Pou circular de diàmetre 100 cm, de 2,5 m de fondària, amb solera
 amb grut i fang i 10 cm de gruix, i 14 cm
 d'ampessada (lligada per dins amb moxer mtk 13,5/4, bastiment) capa de fosa grisa
 de diàmetre 70 cm (trons de ferro colat modular de 200x200x200 mm)

Pericó de pas de formigó prebrotat, de gruixos 15 cm de gruix,
 per a evasorats càlids, inclosa capa de formigó prefabricat, colat.

Tub de PVC de 200 mm de diàmetre nominal de formató helicoidal
 amb anells rígids i forats per a ventilació, amb
 malla protectora de plàstic i coberta alhora de la seva instal·lació de fosa

Drenatge amb tub ramunt de PVC de D=160 mm i
 rebollí amb material filtrant per sobre del dren amb lamina geotèxtil de separació.

PROJECTE DE MUNTJATGE
 DE LA VILA ROMANA DEL ROMERAL
 ALBESA

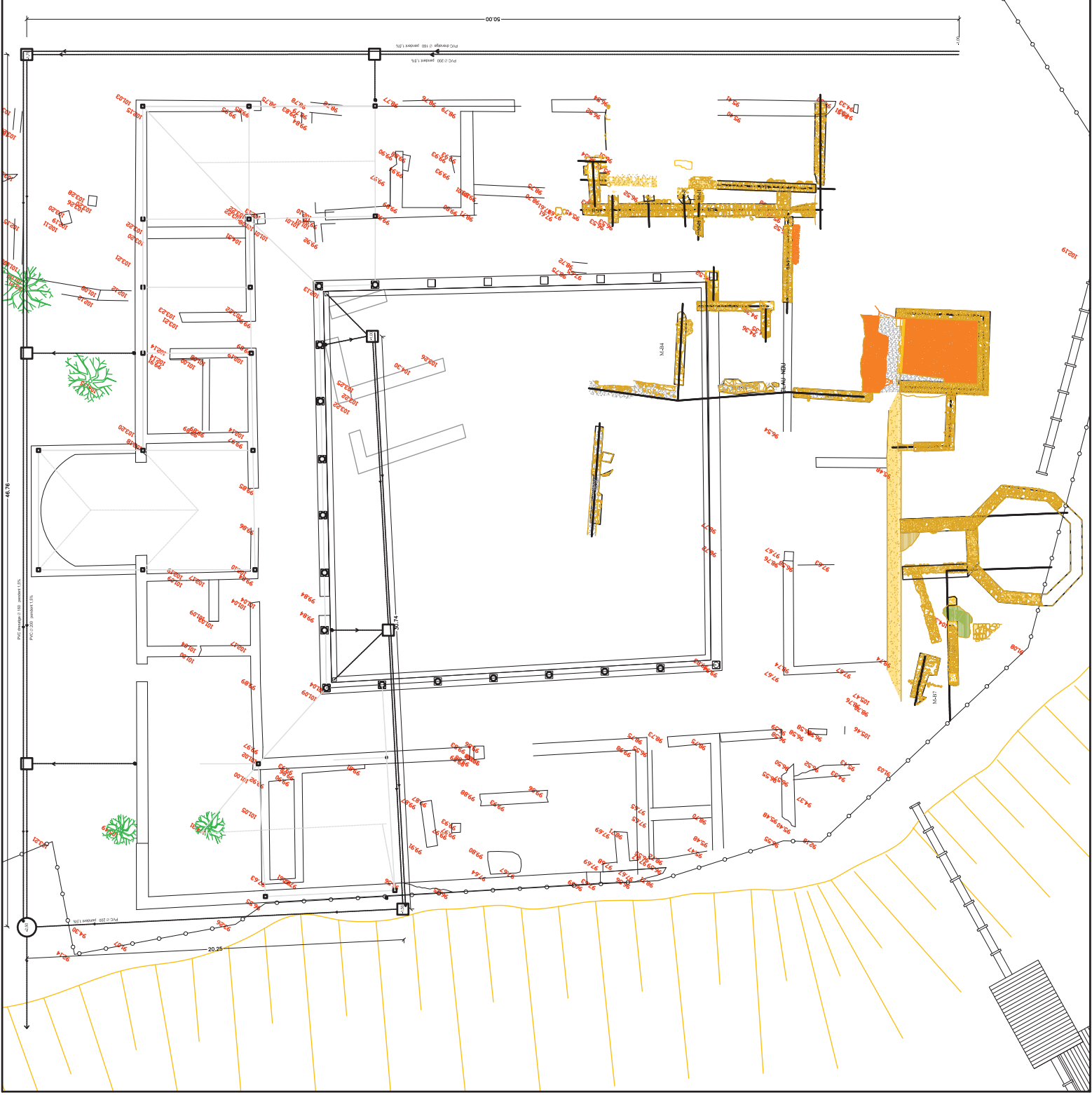
PROMOTOR:
 CONSELL COMARCAL DE LA NOGUERA
 Sierrita Tironas

ARQUITECTE:
 JOSEP RULL GRAY
 LLUIS MARI SALLA

ARQUEOLOG:
 LLUIS MARI SALLA

PLANTA GENERAL - TOPOGRÀFIC - SANEJAMENT - DRENATGE

EXP.: AL-0103   DATA: GENER 2012   ESCALA: 1:500   PLANOL: 3

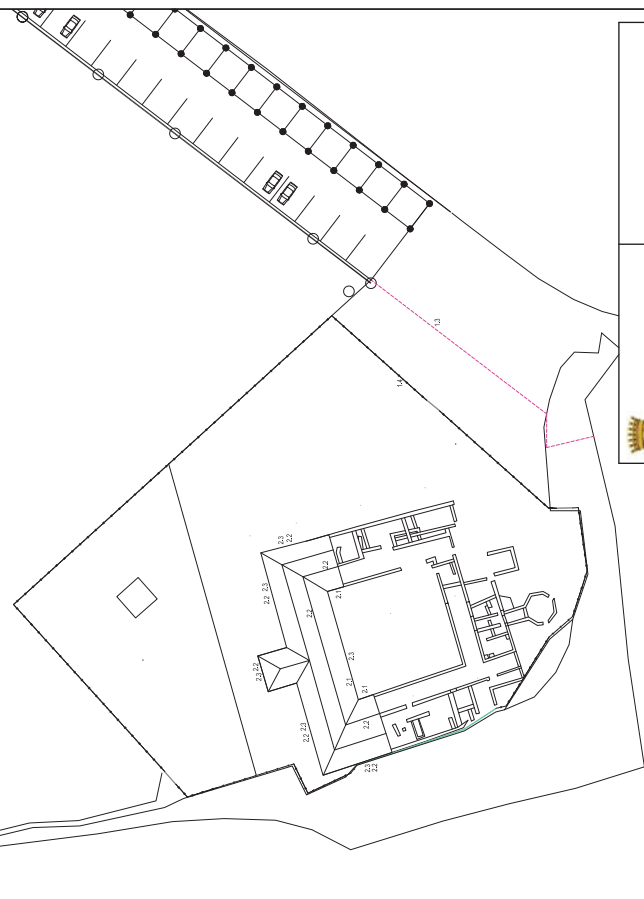
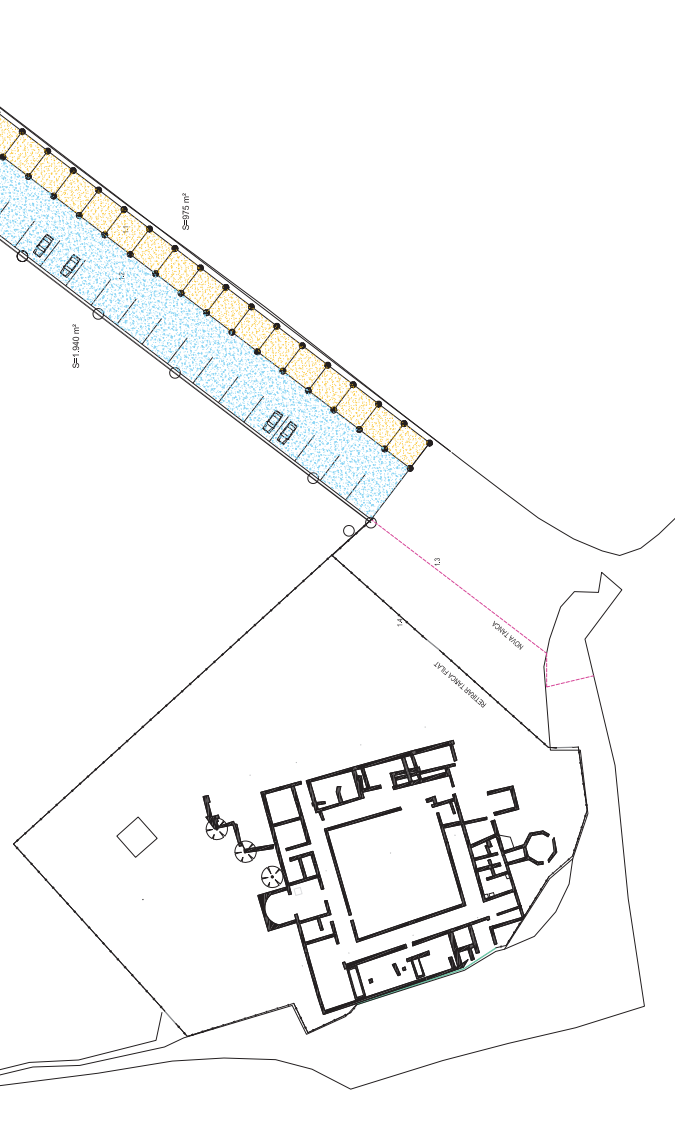

Parcel·la 1/005

Parcel·la 1/005

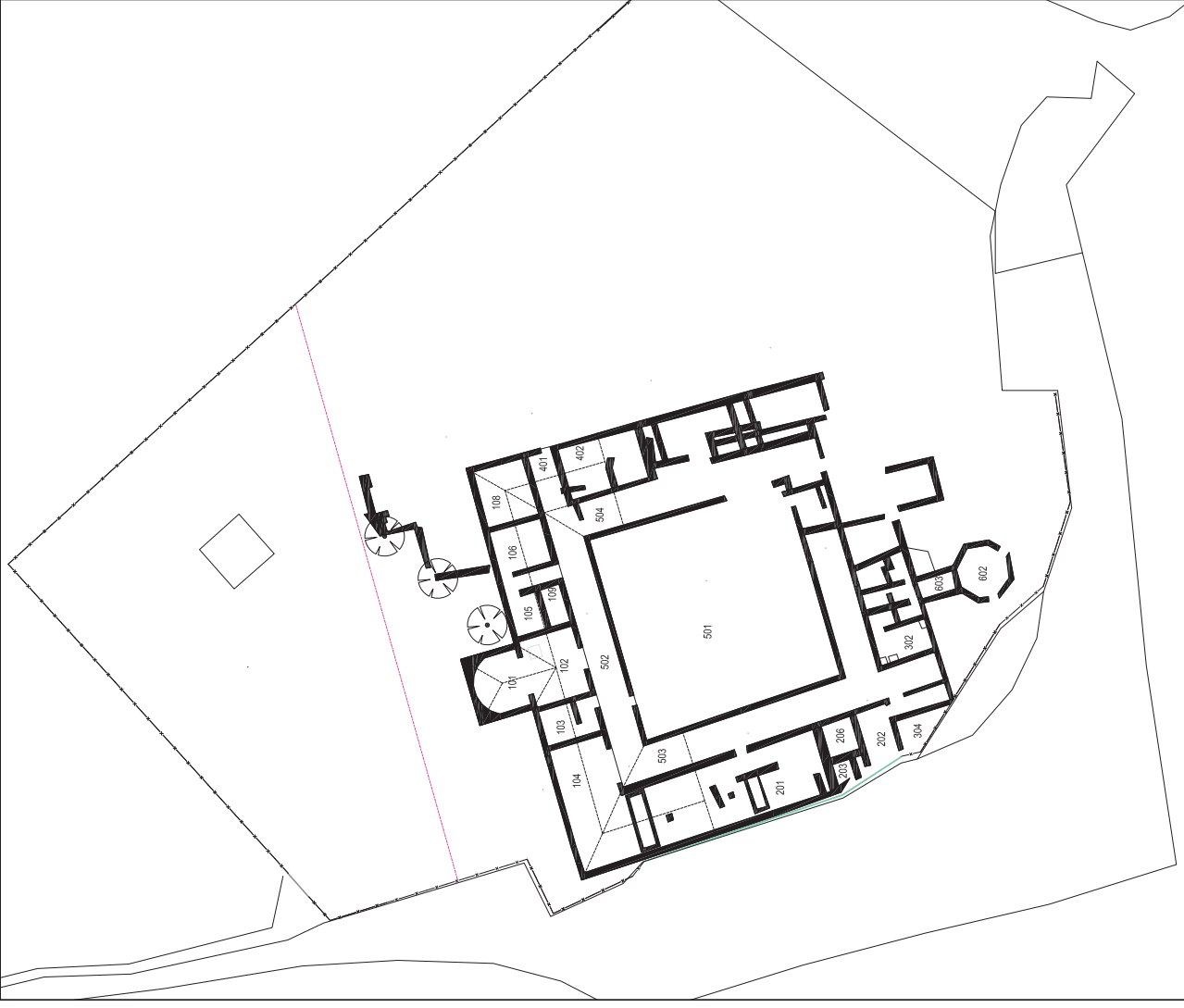
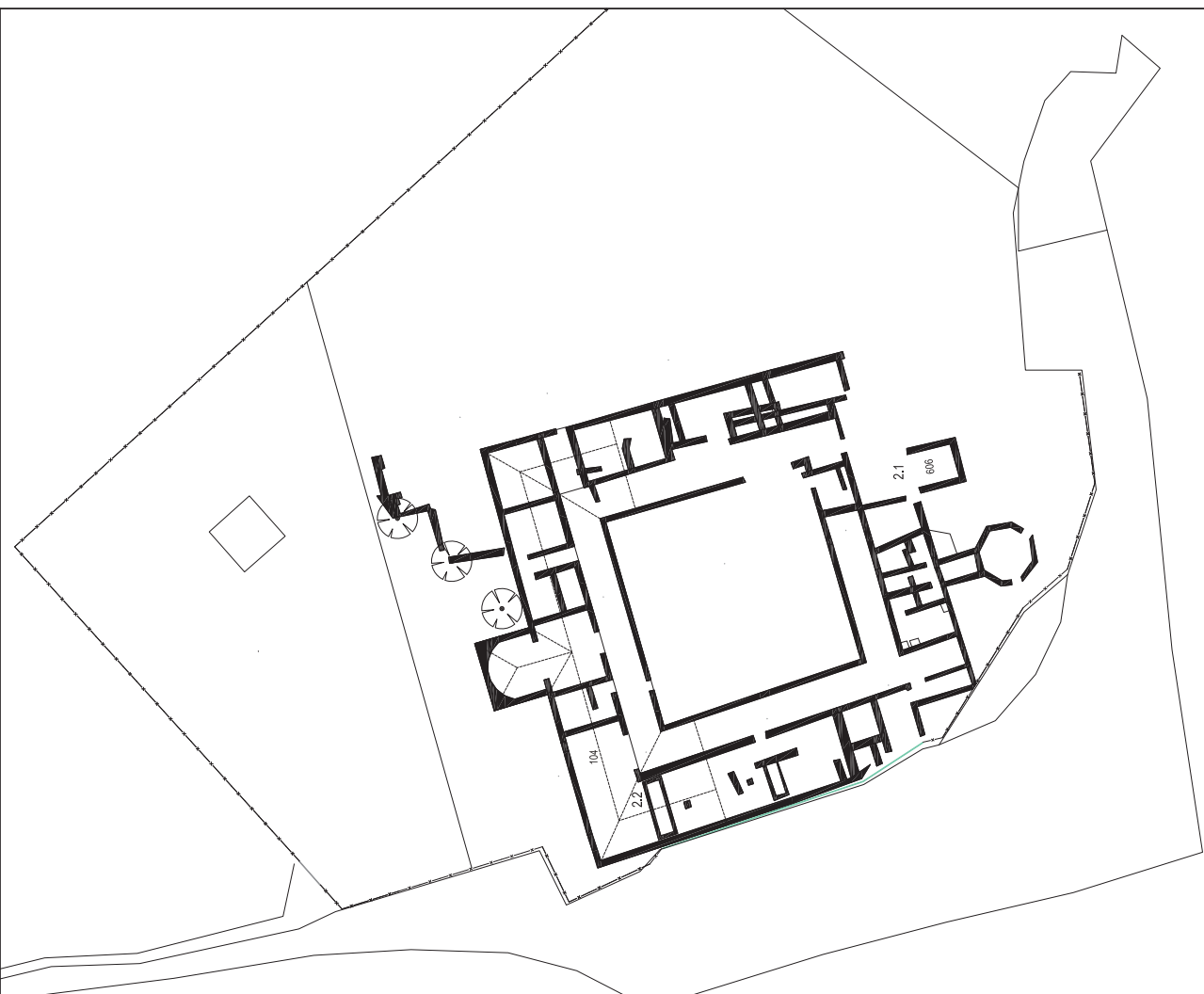

	CONSELL COMARCAL DE LA NOGUERA Sant Julià de Noya	PROJECTE DE MUSEJTZACIO DE LA VILA ROMANA DEL ROMERAL ALEBESA
	PROMOTOR: AJUNTAMENT D'ALEBESA	ARQUITECTE: JOSEP RULL GRAU
ARQUELEEG: LLUIS MARI SALA		EXP. AL·1/005-1
DATA: SETEMBRE 2014	ESCALA: AS: 1/1000	PLANOCL: 4

APARCAMENT ACCÉS A LA VILA

1.- TREBALLS COBERTA

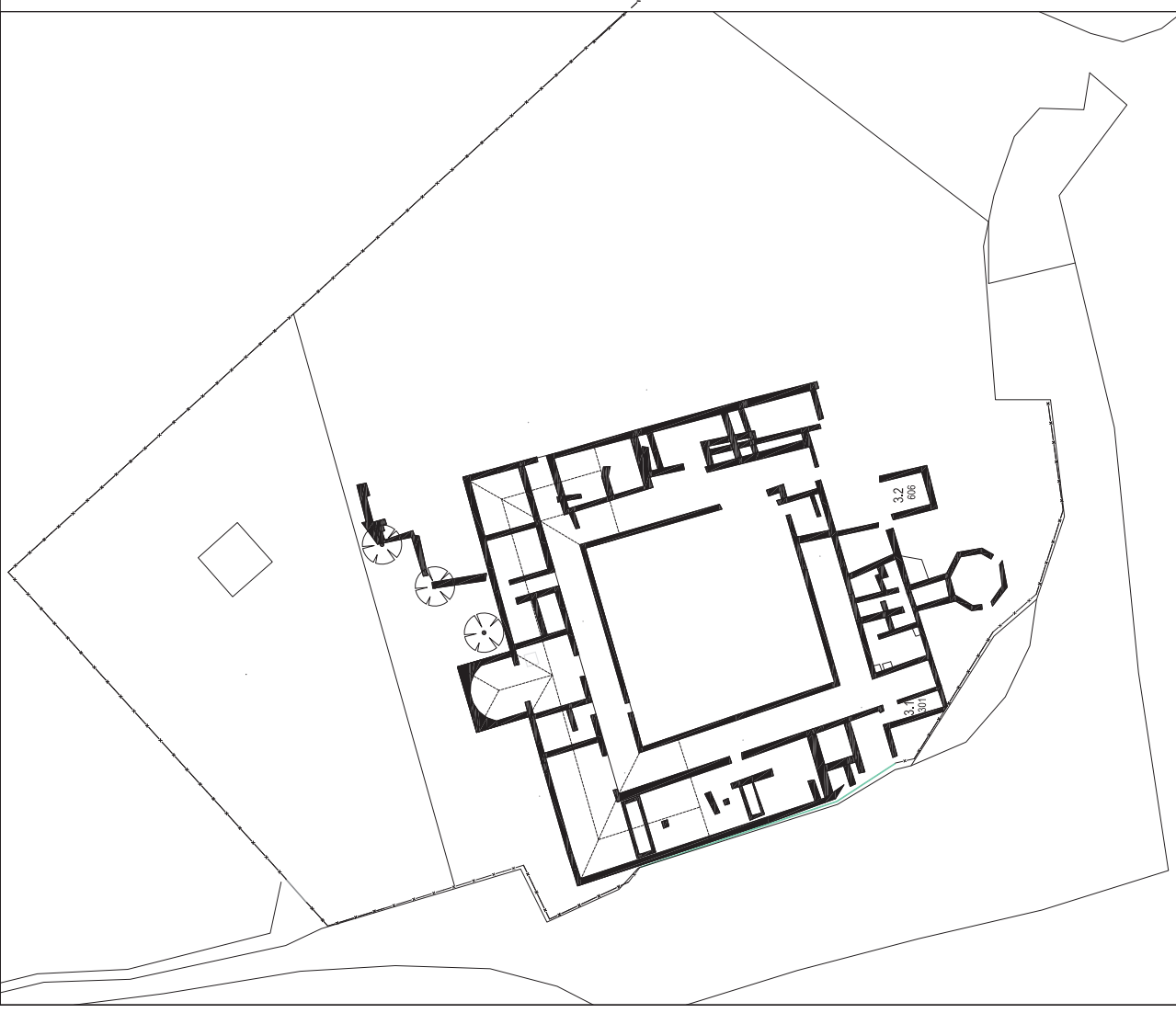
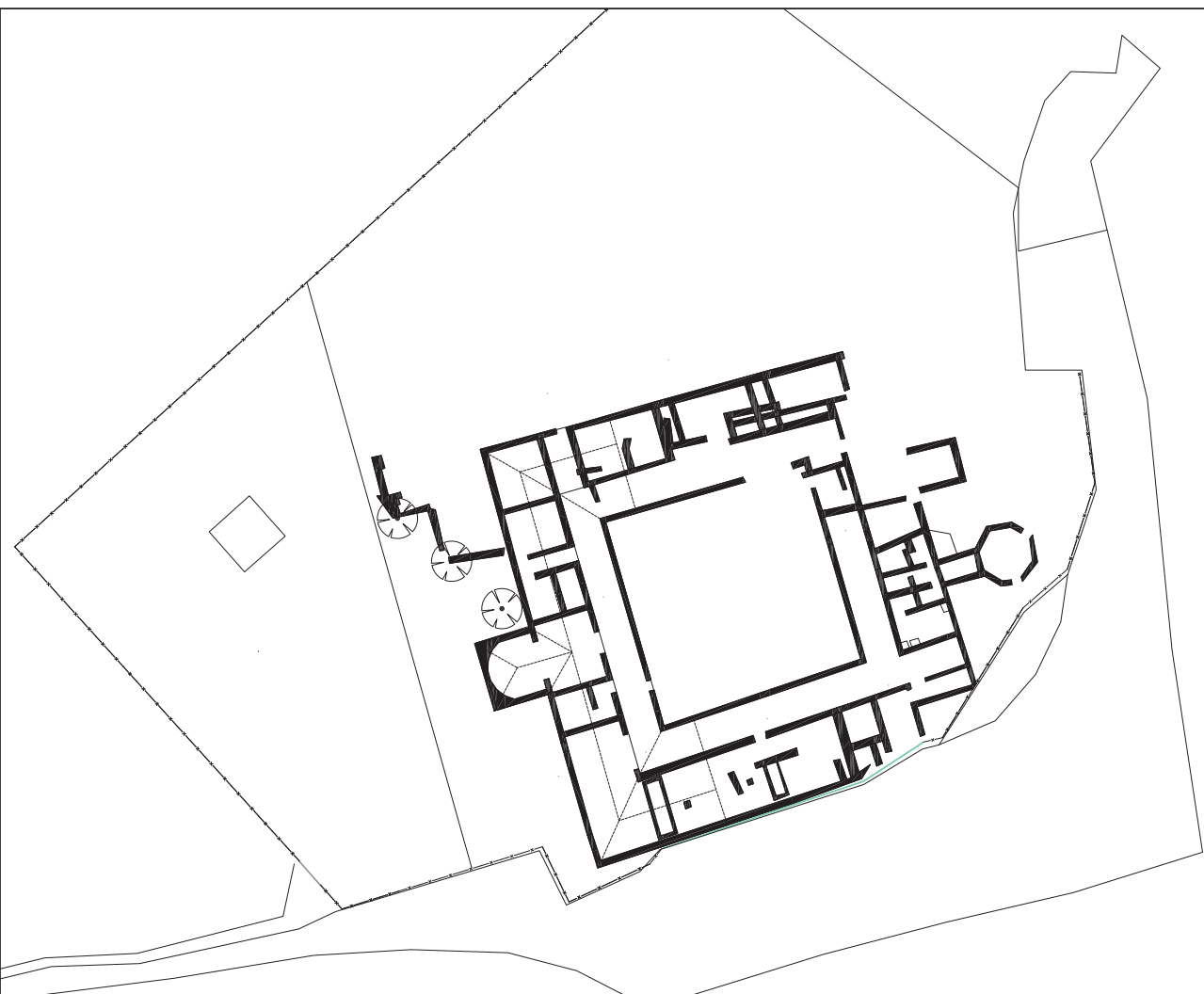

 CONSELL COMARCAL DE LA NOGUERA	PROJECTE DE MUSETZIACIÓ DE LA VILA ROMANA DEL ROMIERAL ALEBESA
	AJUNTAMENT D'ALEBESA JOSEP RULL GRAU LLUIS MARI SALA
PROMOTOR: ARQUITECTE: ARQUITECTES:	OBRES CAPTOLS 2 SETEMBRE 2014
EXP. AL·108-4	DATA:
ASS. 1050	ESCALA:
ASS. 1050	PLANOL:
5	5

2.- CONSOLIDACIÓ I RESTAURACIÓ

 CONSELL COMARCAL DE LA NOGUERA	PROJECTE DE MUSEUZZACIO DE LA VILA ROMANA DEL ROMERAL ALEBESA	
	AJUNTAMENT D'ALEBESA	
PROMOTOR:	JOSEP RULL GRAU	
ARQUITECTE:	LLUIS MARI SALA	
ARQUELECS:		
EXP. AL·1084	DATA: SETEMBRE 2014	ESCALA: 1:1000
		PLANO: 6

3.- PROTECCIÓ DEL CONJUNT

CONSELL COMARCAL DE LA NOGUERA

PROJECTE DE MUSEITZACIO
DE LA VILA ROMANA DEL ROMERAL
ALBESA

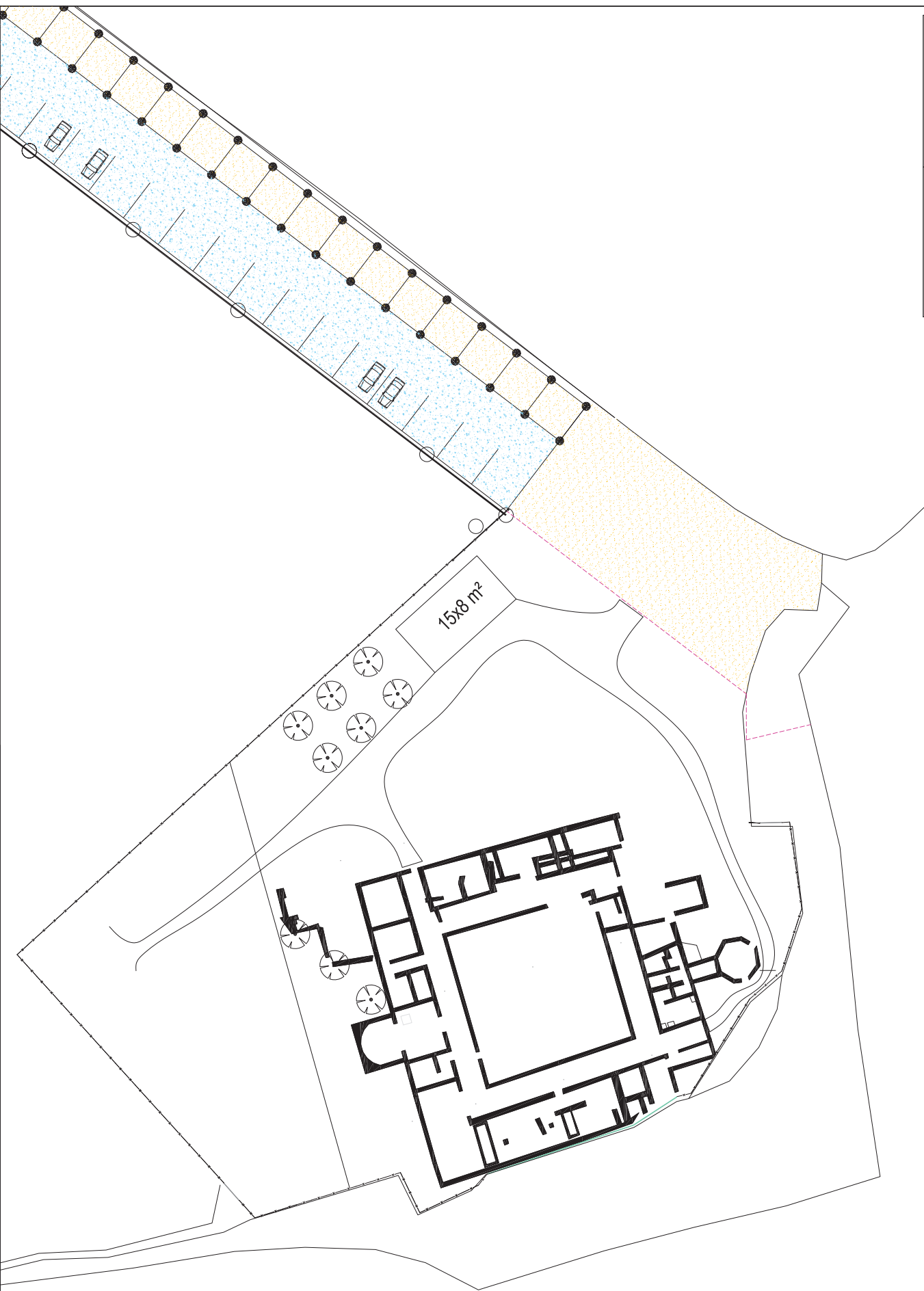
PROMOTOR:
ARQUITECTE:
ARQUEOLOG:

AJUNTAMENT D'ALBESA
JOSEP RULL GRAU
LLUIS MARÍ SALA

OBRES CAPTOL 5

EXP. AL-108-4
DATA: SETEMBRE 2014
ESCALA:
ASS. 1/500
PLANO: 7

5.- EQUIPAMENTS

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL
D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" A
ALBESA (LA NOGUERA)

SETEMBRE 2014

PROMOTOR:

AJUNTAMENT D'ALBESA

C/ Major nº 14
25135 Albesa
Tlf.973 186007

REDACTOR:

(eAUs)

ESTUDI D'ARQUITECTURA
I URBANISME SANTI SINDREU

C/ Bonaire, nº49, 4 rt-I
Tèlefón-Fax: 973 248165
e-mail: santisindreu@coac.es

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS
A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

ÍNDEX

1 Memòria descriptiva.....	2
1.1 Antecedents	2
1.2 Descripció del projecte	4
1.3 Prestacions de l'edifici	11
2 Memòria constructiva.....	13
2.1 Treballs previs	13
2.2 Sustentació del edifici.....	13
2.3 Sistema estructural	13
2.4 Sistema envoltant i sistema de compartimentació.....	13
2.5 Sistema d'acabats	14
2.6 Sistema de condicionament i instal·lacions.....	14
2.7 Equipament i mobiliari	17
2.8 Materials i sistemes constructius	17
3 Compliment del CTE.....	18
3.1 SE Seguretat estructural.....	18
3.2 SI Seguretat en cas d'incendi	22
3.3 SUA Seguretat d'utilització i accessibilitat.....	23
3.4 HS Salubritat (Higiene, salut i medi ambient)	24
3.5 HR Protecció enfront del soroll	26
3.6 HE Estalvi d'energia	26
3.7. Ecoeficiència.....	27
3.8 Pressupost.....	27
4 Annexes.....	28
4.1 Normativa aplicable.....	28
4.2 Compliment del DB SI	36
4.3 Compliment del DB SUA	37
4.4 Compliment del DB HS.....	38
4.5 Compliment del DB HR	39
4.6 Compliment del DB HE.....	40
4.7 Compliment del RITE.....	41
4.8 Adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis	42
4.9 Estudi de gestió de residus	43
4.10 Fitxa d'aplicació de la NCSE-02.....	44
4.11 Instal·lació de protecció al llamp.....	45
5 PLEC DE CLÀUSULES ADMINISTRATIVES	
6 PLEC DE CONDICIONS TÈCNIQUES	
7 AMIDAMENTS I PRESSUPOST	
8 MANUAL D'ÚS I MANTENIMENT	
9 PLA DE CONTROL DE QUALITAT	
10 ESTUDI BÀSIC DE SEGURETAT I SALUT	
11 PLÀNOLS	

MEMÒRIA

1 Memòria descriptiva

1.1 Antecedents

Objecte del projecte

La construcció d'un edifici per acollida i serveis a la vila romana del Romeral d'Albesa:

Adreça	Polígon1,parcel·la665	UTM: x:302.205,1 ; y:4.627.535,3
Població	Albesa	Codi postal 25135
Municipi	Albesa	
Encàrrec	En missió completa	

Promotor

AJUNTAMENT D'ALBESA

Adreça	Carrer Major	Núm.	14
Municipi	Albesa	Codi postal	25135

Redactor

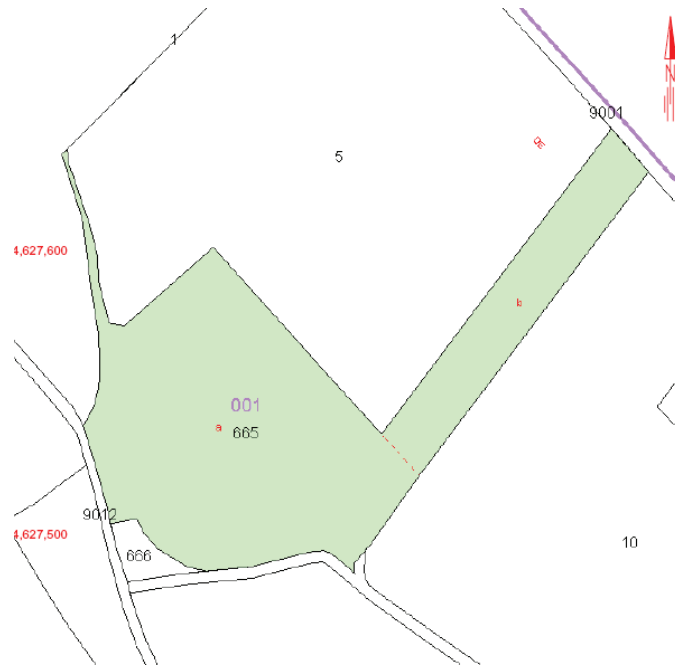
SANTI SINDREU PEDRAGOSA, arquitecte.	DNI	36551708-Q	
Adreça	C/ Bonaire	Núm.	49, 4rt i
Municipi	Lleida	Codi Postal	25004
Telèfon	973 24 81 65	e-mail:	santisindreu@coac.es

Descripció del terreny

El terreny està situat al nord oest del terme municipal d'Albesa, a ponent del nucli d'Albesa, a l'indret anomenat Vila del Romeral, a la riba esquerra del riu Noguera Ribagorçana, a una altura aproximada de 250 metres sobre el nivell del mar.

L'edifici d'acollida i serveis s'emplaça dins la parcel·la 665 del polígon 1 del terme municipal d'Albesa, dins la Vil·la Romana del Romeral. La parcel·la consta d'una superfície de 11.173 m².

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS
A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

Imatge fitxa cadastral

La parcel·la és plana. Dins la parcel·la s'hi troba el jaciment amb les restes arqueològiques de la "Vil·la Romana del Romeral d'Albesa". La terrassa de la parcel·la es situa a uns 12 m sobre el llit del riu Noguera Ribagorçana, des d'aquest punt el terreny s'eleva en direcció nord i nord est formant una plana àmplia i de relleu suau, bastant plana.

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS
A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

Fotografies de la parcel·la 665, polígon 1

En aquesta fase es preveu la implantació d'un edifici de planta baixa destinat a acollida i serveis. L'edifici es planteja amb la façana principal orientada en sentit sud-oest. La planta de l'edifici és rectangular, les dimensions de les façanes orientades a nord-oest i sud-est són de 8m, mentre que les de les façanes orientades a nord-est i sud-oest són de 15 m. La superfície ocupada és de 120 m².

L'edifici constarà únicament de planta baixa, s'hi accedirà a peu pla des de la parcel·la, que té un lleuger pendent del 2%, per tal d'afavorir-ne l'evacuació de les aigües pluvials.

1.2 Descripció del projecte

Dades urbanístiques

Planejament vigent	Normes de planejament urbanístic dels municipis sense planejament (NPU)
Classificació del sòl	Sòl no urbanitzable
Qualificació del sòl	Sol de protecció preventiva, clau 20 rústic
Usos compatibles	Els establerts als articles 47 a 51 del TRLU i 46 a 60 del RLU i el que disposa el PTP per als sòls de protecció preventiva

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS
A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

Imatge de els NPU d'Albesa

Condicions d'edificació

Paràmetres urbanístics	Segons normativa	Segons projecte	Compleix
Separacions a límits	>6m	10m	SI
Alçada reguladora	A ràfec 7 m	A ràfec 3 m	SI
Número plantes	PB	PB	SI
Pendent coberta max	30%	25%	SI

Dades urbanístiques POUM (aprovat provisionalment)

Planejament	Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM)
Classificació del sòl	Sòl no urbanitzable
Qualificació del sòl	Sol de protecció agrícola nous regs, clau 21 b i dins d'un àrea d'interès arqueològic

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS
A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

Imatge del POUM d'Albesa

Condicions d'edificació

Paràmetres urbanístics	Segons normativa	Segons projecte	Compleix
Separacions a límits	>5m	10m	SI
Alçada reguladora	A ràfec 10 m	A ràfec 3 m	SI

A continuació s'adjunta la fitxa de la Vil·la romana del Romeral del catàleg de patrimoni del municipi d'Albesa que consta al document del POUM aprovat provisionalment.

El present projecte dona compliment a l'indicat a la fitxa, el mòdul projectat respecta el jaciment arqueològic i permet la visualització del mateix. Malgrat això se li haurà de donar el tràmit urbanístic previst per la normativa vigent.

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

NOM Vil·la romana del Romeral

Nº16

Nucli , partida o indret: Fora del nucli urbà, Jaciment situat entre camps de conreu, a la zona d'horta d'Albesa, a la partida del Romeral, just vora el riu Noguera Ribagorçana i el naixement de la sèquia d'Albesa. Centre del pati del peristil.

* 8

Identificació al plànol: O.2 amb l'identificador 8*.

Coordenades UTM: x = 302160, y = 4627528

Parcel·la: 25008A500100665

Règim i qualificació: Sòl no urbanitzable. Sòl de protecció agrícola – Regs antics 21a.

Categoria: Nivell 3: Patrimoni arqueològic.

1. DESCRIPCIÓ DEL BÉ :

1.1. Descripció del bé i de l'entorn urbà:

L'accés a les runes es fa a través d'un camí que va paral·lel a la sèquia, que des de Albesa condueix fins al Romeral, topònim que sembla degut a les runes romanes. Una extensió de quasi una hectàrea en què es troben restes de murs i aforaments de "tegulae", que semblen indicar l'existència d'instal·lacions de la "villae" rústica en tota aquesta amplitud. Les alineacions de murs de la "villae" son de pedres unides amb morter de calç; cronològicament correspon a l'etapa de l'imperi Romà entre l'any 27a.C fins 476d.C. Lloc d'habitació amb estructures conservades: vil·la.

Actualment, es troba enmig d'uns camps de fruiters, en una explotació agropecuària.

Entre el passadís oest i el riu queda un espai estret, en que hi ha restes d'habitacions, dos d'elles amb paviment musivari. Han aparegut paviments d'opus signinum sense tesselles a la part nord de la villae. A la part oest ha aparegut un capitell d'ordre corinti molt ben treballat.

1.2. Ús actual i ús admès:

El jaciment és un lloc d'habitació amb estructures conservades: vil·la. Actualment, es troba enmig d'una explotació agropecuària.

1.3. Estat de conservació:

Excel·lent

2. RAONS QUE ACONSELLEN LA INCORPORACIÓ AL CATÀLEG:

Declaració com a element de patrimoni arqueològic, catalogat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Interès històric i arqueològic.

3.DETERMINACIONS NORMATIVES:

3.1. Elements a preservar:

Protecció total.

3.2. Elements modificables:

Qualsevol intervenció a realitzar en el lloc i l'entorn caldrà que sigui aprovada pel Departament de Cultura, prèviament a la concessió de llicència d'obres, de conformitat amb el que estableix l'article 34.1 de la Llei 9/1993, de patrimoni cultural català.

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

3.3. Elements de modificació o demolició obligada:

Cap

3.4. Altres condicions d'ordenació:

En el seu entorn s'ha d'actuar procurant el màxim respecte al jaciment, a la visualització del mateix i als elements tradicionals del paisatge i de l'ambient, aplicant les normes urbanístiques, però fent sempre incidència en els criteris de respecte i protecció de l'entorn del jaciment.

Compliment del Codi Tècnic

Les solucions adoptades en el projecte tenen com a objectiu assegurar que l'edifici ofereixi prestacions adequades per garantir els requisits bàsics de qualitat que estableix la Llei 38/1999 d'ordenació de l'edificació.

En compliment de l'article 1 del Decret 462/1971 del Ministerio de la Vivienda, "Normas sobre redacción de proyectos y dirección de obras de edificación", i de conformitat amb l'apartat 1.3 de l'annex del Codi Tècnic de l'Edificació, es fa constar que en el projecte s'han observat les normes sobre la construcció vigents, i que les dites normes figuren ressenyades relacionades a l'apartat de Normatives Aplicables d'aquesta memòria.

Requisit bàsic de Funcionalitat (LOE)

Utilització

El programa funcional o de necessitats definit pel promotor, és d'un edifici aïllat en planta baixa, un equipament de titularitat pública i dins d'una zona d'interès arqueològic.

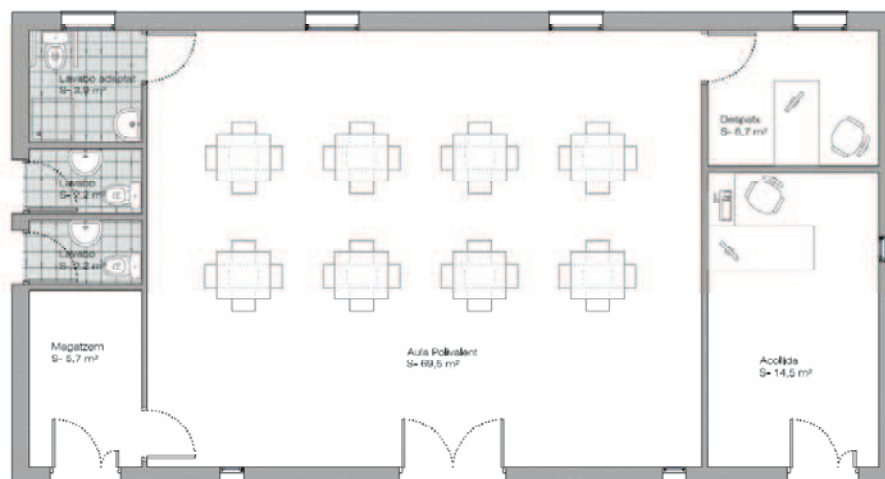
L'ús de l'edifici es socio-cultural on s'hi realitzaran activitats culturals, docents, científiques ....

Criteris funcionals del projecte

L'aspecte formal de l'edifici reflecteix els usos a que es dedica; tanmateix la relació amb l'entorn, s'ha procurat, sigui el més fàcil possible i sense traumatismes visuals.

L'edifici projectat és de construcció tradicional, el tractament dels acabats exteriors serà l'adequat als valors tradicionals de l'època romana, les façanes arrebossades amb morter de calç i la coberta a dues aigües amb estructura de fusta.

La planta de l'edifici de 15 m de llargada per 8 m d'amplada es troba composta per una sala polivalent, que ocupa l'espai central; un despatx i l'espai d'acollida, que ocupen la zona més propera a l'entrada a l'recinte; i els serveis que consten d'un magatzem i els lavabos, un dels quals és adaptat.

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

Es disposa de serveis separats per ambdós sexes, equipats amb rentamans, inodor, amb els accessoris corresponents. També s'hi emplaça un bany adaptat equipat amb inodor, lavabo i els accessoris corresponents adequats per servei a persones amb mobilitat reduïda. L'accés al bany adaptat es realitza a través de l'aula polivalent, i als altres dos lavabos s'accedeix des de l'exterior de l'edifici.

En els banys les aixetes del tipus monomando, disposaran d'un mecanisme economitador de cabal menor o igual a 12 litres/minut, sèrie Monodín de Roca o similar, amb airejador i desguàs automàtic, amb els enllaços d'alimentació flexibles. Els inodors amb mecanismes de doble descàrrega en les cisternes. Els accessoris dels banys, amb acabat cromat, compostos de tovallolers pel lavabo, portarull, penjador i porta escombreta.

La coberta serà de fusta, a dues aigües, amb vessant cap a les façanes principals. El pendent serà del 25% i l'acabat, de la coberta, amb teula romana color vermell envellit.

Les aigües residuals es recolliran separadament de les pluvials (Decret d'ecoeficiència) i s'aconduiran fins a la fosa sèptica.

La calefacció i climatització de l'espai es preveu amb bombes de calor (2 fase).

A continuació s'adjunta el quadre de superfícies:

QUADRE DE SUPERFÍCIES:

- Despatx:	6,7 m ²
- Acollida:	14,5 m ²
- Aula polivalent:	69,5 m ²
- Magatzem:	5,7m ²
- Lavabo 1:	2,2m ²
- Lavabo 2 :	2,2m ²
-Lavabo adaptat:	<u>3,9m²</u>
Superfície útil total:	104,7m ²
Superfície construïda:	120 m ²

Accessibilitat

El projecte de l'edifici incorpora unes condicions d'accessibilitat fixades en el Codi d'Accessibilitat de Catalunya (Decret 135/1995), el CTE DB SUA Seguretat d'Utilització i accessibilitat, de manera que es satisfà el requisit bàsic d'accessibilitat establert a la LOE.

Al tractar-se d'un espai de pública concurrència desenvolupat en una única planta, disposa d'un itinerari adaptat.

S'adjunta la fitxa justificativa del Decret 135/1995 i del DB SUA, on es recullen les condicions que presenta aquest itinerari adaptat.

Criteris compositius del projecte

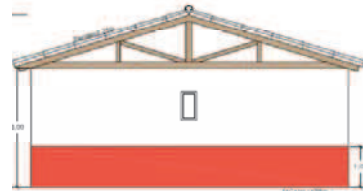
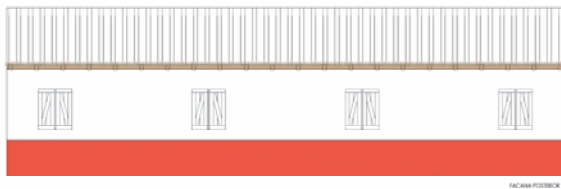
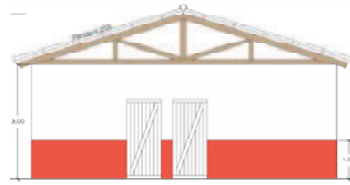
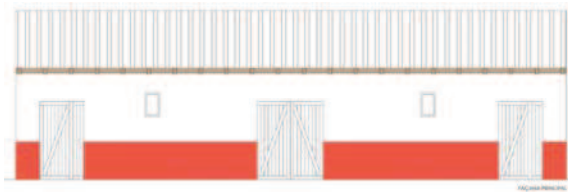
La façana adopta una tipologia d'obertures de proporció horitzontal, majoritàriament i simetria. La composició en façana d'aquestes obertures segueix els criteris de predominança de plens sobre buits, i el caràcter pla de la façana.

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

Condicions estètiques de l'envoltant exterior:

Les quatre façanes seran totalment acabades amb arrebossat de calç, amb sòcol d'un metre d'alçada pintat de color vermell pompeia, per assimilar-lo als edificis de l'època romana. Tota la fusteria exterior serà de fusta.

	Material	Color
Coberta	Teula romana Amb morter de calç	Vermell envellit
Façana	Amb morter de calç	blanc

Descripció bàsica dels sistemes

Sistema estructural

L'edifici a construir, aïllat, serà de construcció tradicional, respectant l'estètica romana, integrant-se al màxim amb la natura que l'envolta i atenent les necessitats del promotor d'acord amb la funcionalitat de l'edifici. Consta d'una única planta, planta baixa, d'una alçada de 3,0 metres a ràfec.

L'estructura és a base de parets de càrrega i coberta de fusta. (Veure sistema envoltant).

Sistema de compartimentació

Els paraments fixes de la compartimentació interior estaran formats per obra humida, amb fàbrica d'obra ceràmica de paredó foradat de 7 cm, col·locada amb morter. Els elements mòbils de fusteria es col·locaran amb marc sobre premarc.

Sistema envoltant

La coberta és inclinada a dues aigües, acabada amb teula romana color vermell envellit, sobre encadellat de fusta i rastrells, recolzats sobre l'estructura de la coberta, que serà de fusta. Aquesta anirà convenientment aïllada a base de llana de roca de 70mm mínim, amb barrera de vapor i làmina impermeabilitzant.

La façana és arrebossada amb morter de calç amb cambra d'aire, envà ceràmic interior i aïllament tèrmic a base de plaques rígides de poliestirè extruït o aïllament d'eficàcia similar. Fusteries de fusta, col·locades enrasades interiorment sobre premarcs, amb vidre de seguretat

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

i cambra d'aire. Les proteccions solars a la façana posterior i principal a base de porticons de fusta, en la part exterior del tancament.

Sistema d'acabats

Paviments a l'interior de l'edifici amb peces de gres ceràmic o similar, tipus rústic, serà antilliscant i haurà d'estar convenientment certificat d'acord amb el CTE.

L'espai destinat als serveis anirà convenientment enrajolat fins una alçada com a mínim de 2,20 metres, per tal de garantir la impermeabilitat i facilitar la neteja.

Sistema de condicionament ambiental

Subministrament d'aigua

L'edifici no disposarà de subministrament d'aigua potable, per tant s'hauran de senyalitzar adequadament els punts d'aigua per tal d'avisar a l'usuari que aquesta no és potable. La xarxa d'aigua de reg estarà formada pel comptador general del recinte, les canonades de distribució i la instal·lació interior.

Aquest subministrament serà vigent fins que es doti al recinte de subministrament des de xarxa pública, no contemplat en el present projecte.

Subministrament elèctric i característiques de la xarxa de distribució

L'edifici disposarà de subministrament elèctric generat amb grup electrogen (amb una tensió d'alimentació de 230 volts en monofàsic) i s'adaptarà al que estableix el "Reglament electrotècnic de baixa tensió" (REBT), aprovat per Reial Decret 842/2002 i les seves instruccions tècniques complementàries, garantint la seguretat de les persones i dels béns així com el normal funcionament d'altres instal·lacions i serveis.

En general, la xarxa de distribució elèctrica de l'edifici està formada per l'escomesa, la instal·lació interior i la xarxa de posada a terra de la instal·lació i els elements metàl·lics necessaris.

La previsió d'espais per a la instal·lació elèctrica i les seves característiques, així com l'equipament elèctric de l'interior de l'edifici, es realitzarà segons les prescripcions establertes en el REBT i les seves Instruccions tècniques complementàries (ITC).

Previsió de càrregues de l'edifici

La previsió de càrregues de l'edifici s'establirà tenint en compte que es tracta d'un edifici destinat a un ús socio cultural. (ITC-BT-10)

1.3 Prestacions de l'edifici

Les prestacions de l'edifici s'estableixen per requisits bàsics, amb relació a les exigències bàsiques del CTE.

Els requisits bàsics de Seguretat i Accessibilitat es satisfan a través del compliment del Codi tècnic d'edificació, que conté les exigències bàsiques per als edificis i de l'observança del Decret 21/2006, d'eficiència en els edificis.

El compliment del CTE es pot garantir a través dels Documents Bàsics corresponents, que incorporen la quantificació de les exigències i els procediments necessaris.

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS
A LA VIL·LA ROMANA DE "EL ROMERAL" D'ALBESA

CONDICIONS ADMINISTRATIVES

Atès aquest projecte forma part d'un projecte global d'actuació sobre la Vil·la Romana de "El Romeral", els terminis d'execució i garantia, la forma de contractació i classificació del contractista, la declaració d'obra completa, la fórmula de revisió de preus, el pla de treball i altres qüestions administratives, seran les que s'assenyalen en el projecte global.

A més, atesa la singularitat del conjunt de la Vil·la Romana, és necessària la supervisió arqueològica de les mateixes.

Lleida, setembre de 2014

Santi Sindreu, Arquitecte

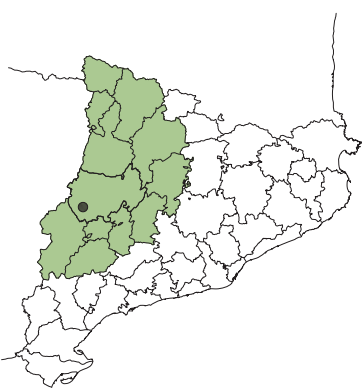

PLÀNOLS

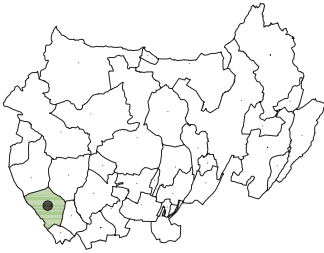

Cartografia base: Institut cartogràfic de Catalunya

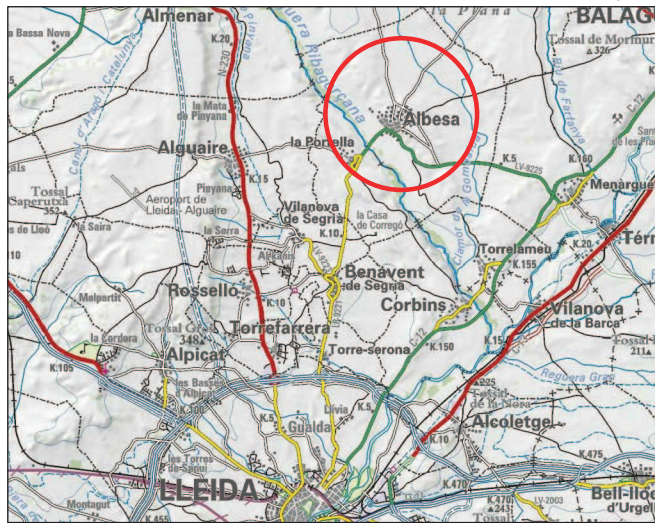
Comarca: La Noguera

Municipi: Albesa

Situació general

Ortofotomapa d'Albesa

PROMOTOR
Ajuntament d'Albesa

**PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ
DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL
D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA
VILA ROMANA DEL ROMERAL
D'ALBESA**

SANTI SINDREU PEDRAGOSA
ARQUITECTURA I URBANISME

c/BONAIRE, 49 - 41-1
e-mail: eslu@bonaire@gmail.com
tel: 973348165
Lleida 25004

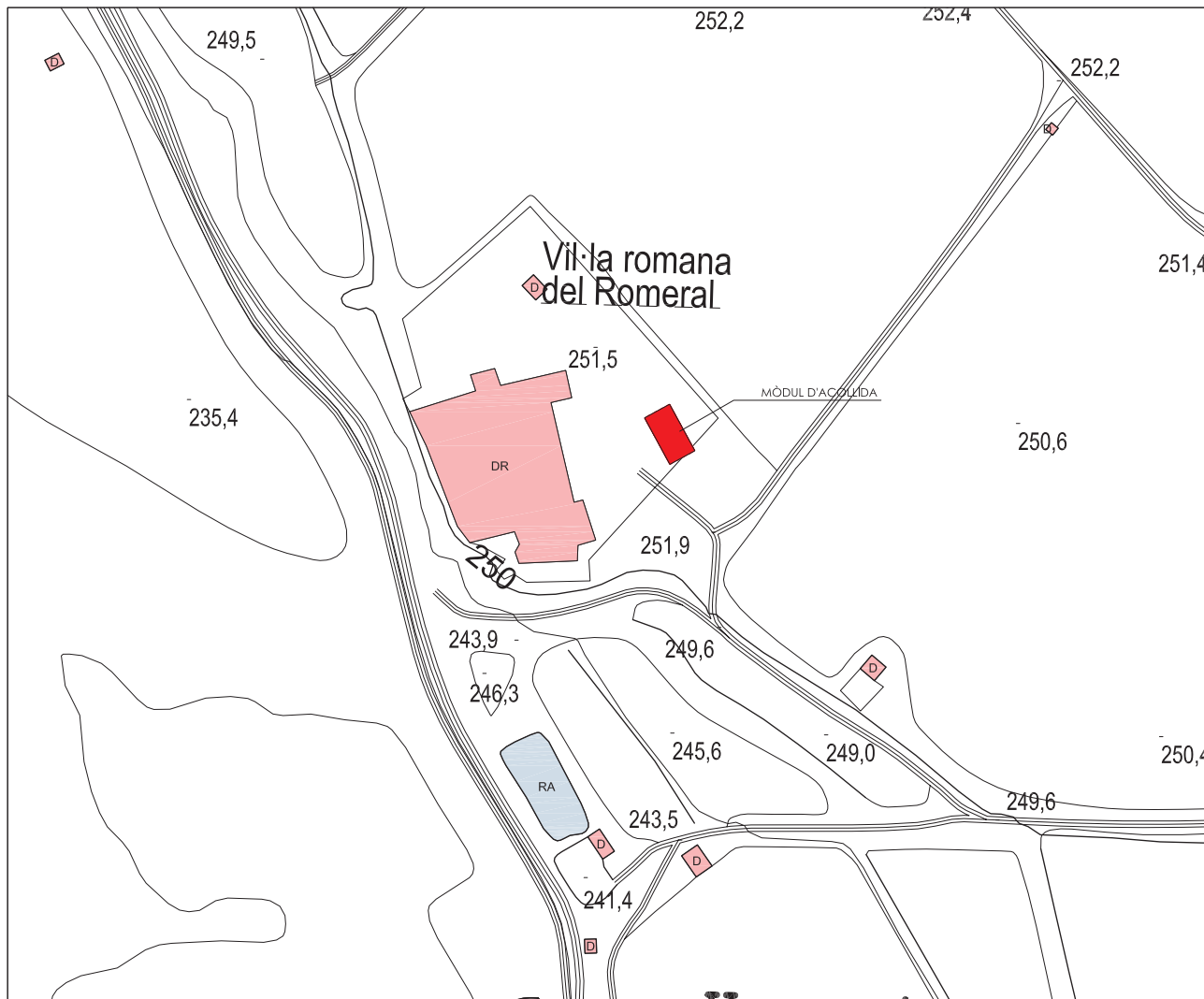
N ↑	COTES	METRES
	ESCALA	sense escala
	DATA	setembre de 2014

SITUACIÓ

PLÀNOL N°

1

SITUACIÓ
POLÍGON 1, PARCELA 665

EMPLAÇAMENT APROXIMAT
A AJUSTAR EN OBRA

PROMOTOR
Ajuntament d'Albesa

**PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ
DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL
D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA
VILA ROMANA DEL ROMERAL
D'ALBESA**

SANTI SINDREU PEDRAGOSA
ARQUITECTURA I URBANISME

c/BONAIRE, 49 -41-1
e-mail: eslu@bonaire@gmail.com
tel: 973348165
Ibeka 25004

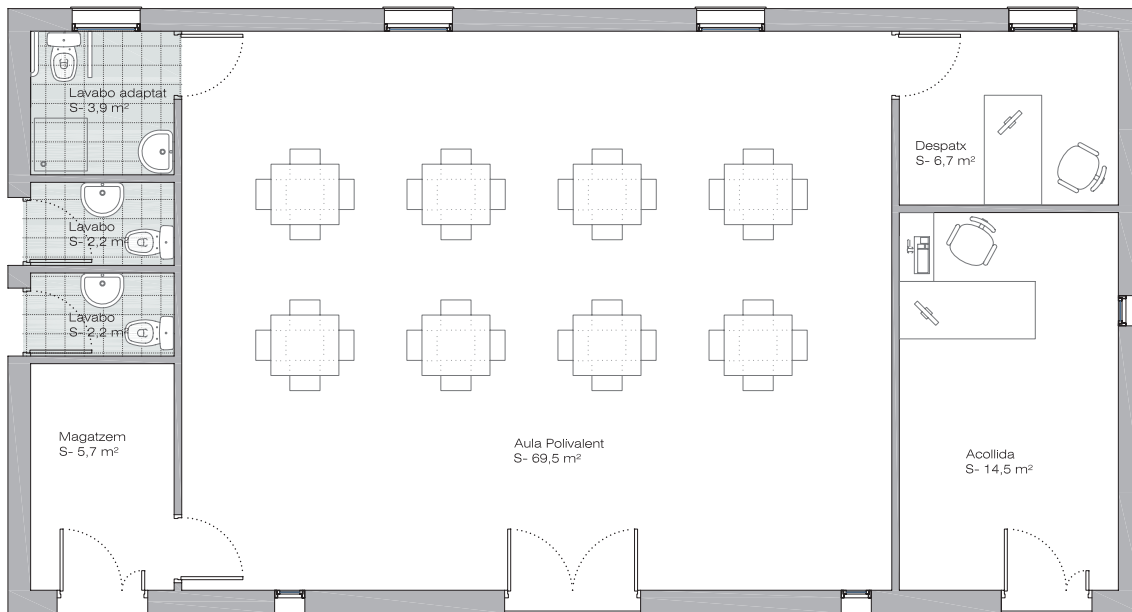
N ↑	COTES	METRES
	ESCALA	1:1.000
	DATA	setembre de 2014

**EMPLAÇAMENT I
REPLANTEIG**

PLÀNOL N°
2

SUPERFÍCIE CONSTRUÏDA: 120 M²

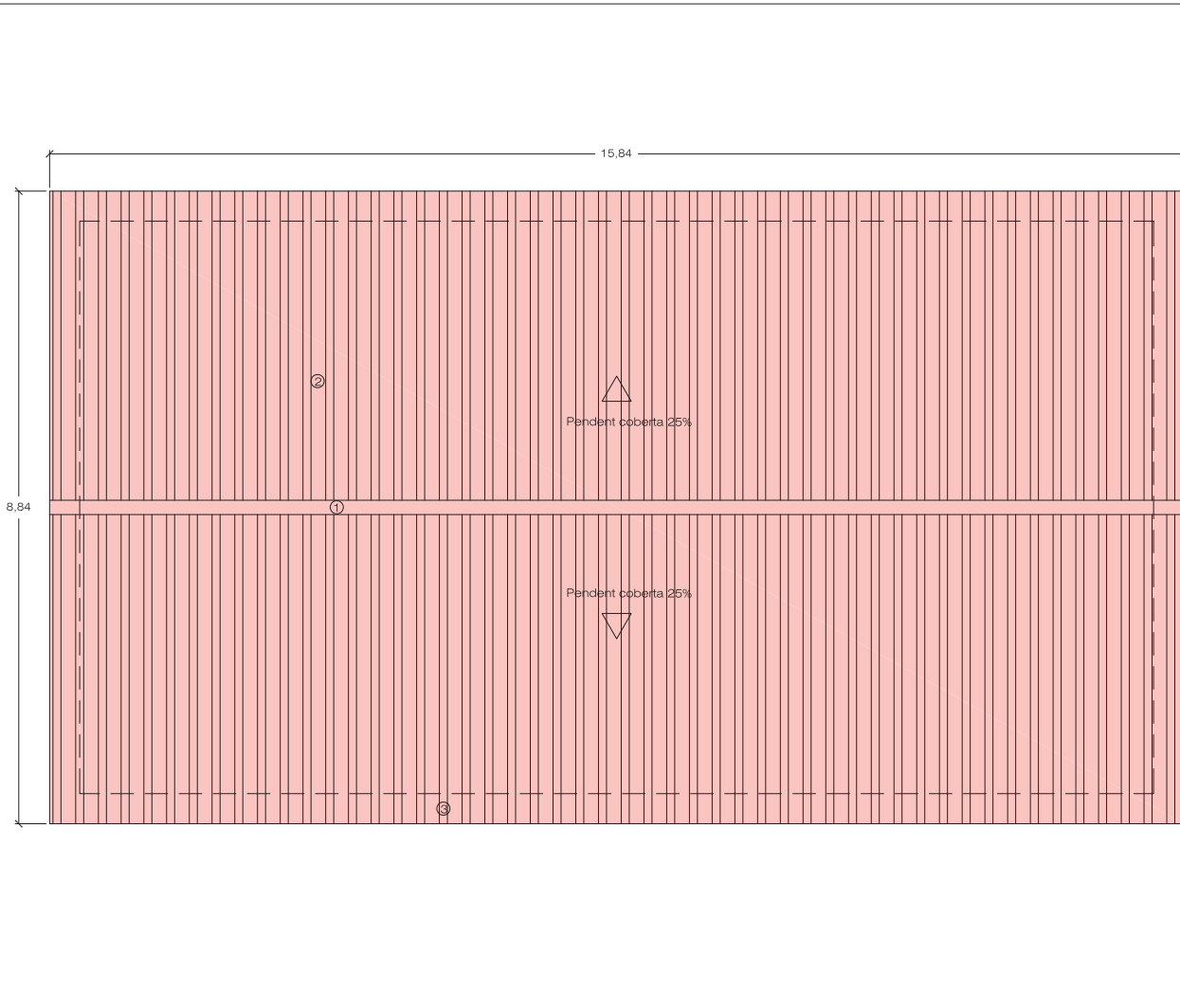
PROMOTOR Ajuntament d'Albesa							
PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA							
SANTI SINDREU PEDRAGOSA ARQUITECTURA I URBANISME							
c/BONAIRE, 49 -41-1 e-mail:esluciboncire@gmail.com tel: 973348165 Lleïda 25004							
	<table border="1"><tr><td>COTES</td><td>METRES</td></tr><tr><td>ESCALA</td><td>1:50</td></tr><tr><td>DATA</td><td>setembre de 2014</td></tr></table>	COTES	METRES	ESCALA	1:50	DATA	setembre de 2014
COTES	METRES						
ESCALA	1:50						
DATA	setembre de 2014						
PROPOSTA DISTRIBUCIÓ							
PLÀNOL N ^o 3							

LLEGENDA:

- 1.- Carener
- 2.- Coberta amb teula romana color vermell, aparença envellida.
- 3.- Ràfec de 40cm de val

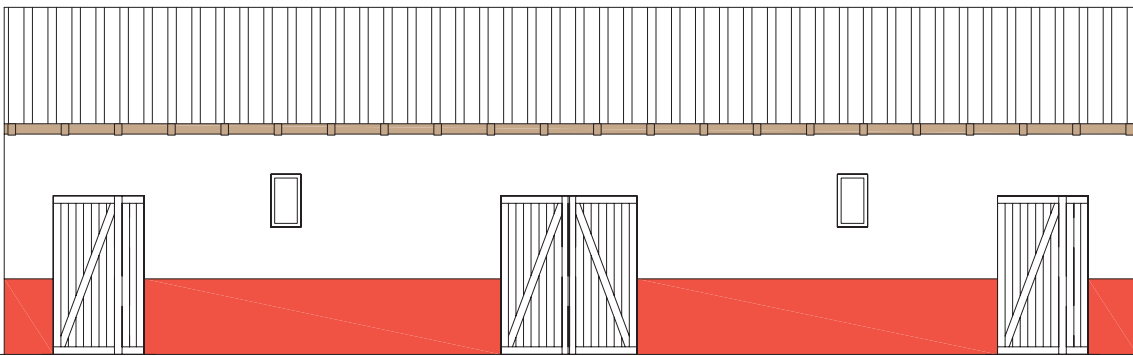
Superfície projecció horitzontal coberta: 140 m²

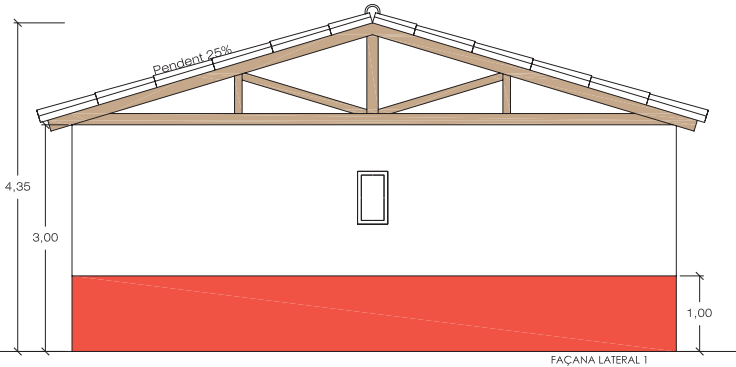
PROMOTOR							
Ajuntament d'Albesa							
PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA							
SANTI SINDREU PEDRAGOSA ARQUITECTURA I URBANISME							
c/BONAIRE, 49 -41-1 e-mail:esludiboncire@gmail.com tel: 973348165 Ibico 25004							
	<table border="1"><tr><td>COTES</td><td>METRES</td></tr><tr><td>ESCALA</td><td>1:50</td></tr><tr><td>DATA</td><td>setembre de 2014</td></tr></table>	COTES	METRES	ESCALA	1:50	DATA	setembre de 2014
COTES	METRES						
ESCALA	1:50						
DATA	setembre de 2014						
COBERTA							
PLÀNOL N°							
4							

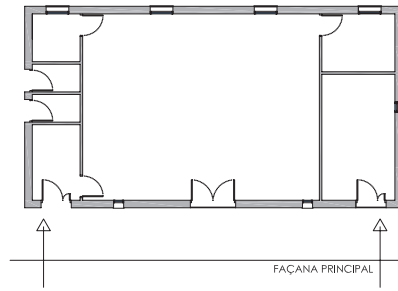

FAÇANA PRINCIPAL

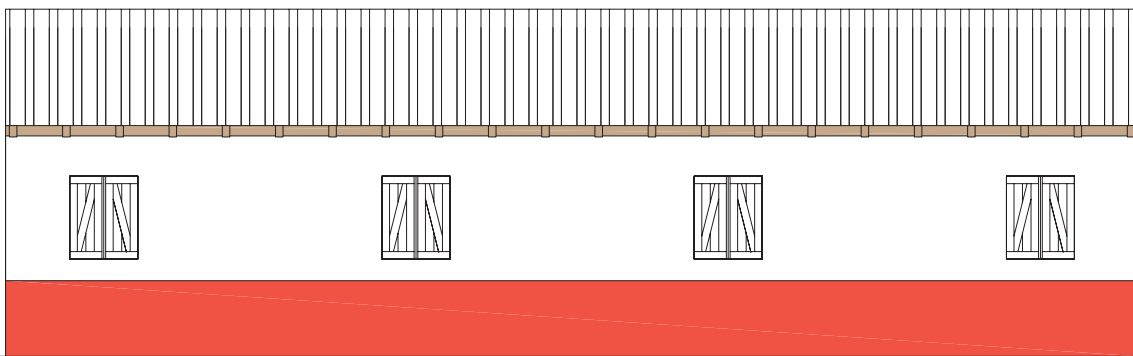
FAÇANA LATERAL 1

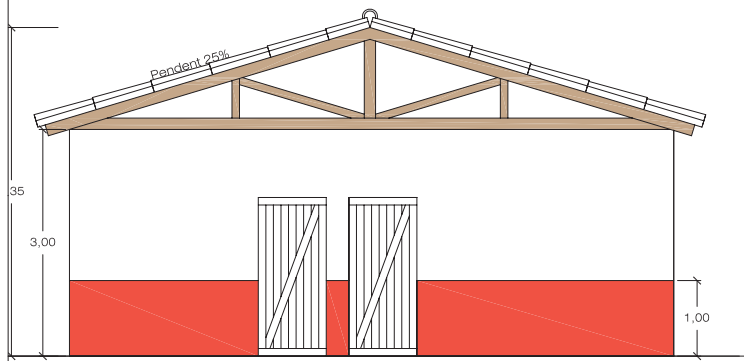
FAÇANA PRINCIPAL

PROMOTOR	
Ajuntament d'Albesa	
PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA	
SANTI SINDREU PEDRAGOSA ARQUITECTURA I URBANISME	
c/BONAIRE, 49 -41-1 e-mail:esludiboncire@gmail.com tel: 973348165 Llektó 25004	
	COTES METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014
FAÇANES	
PLÀNOL N°	

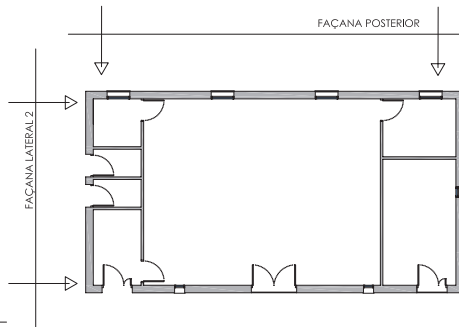

FAÇANA POSTERIOR

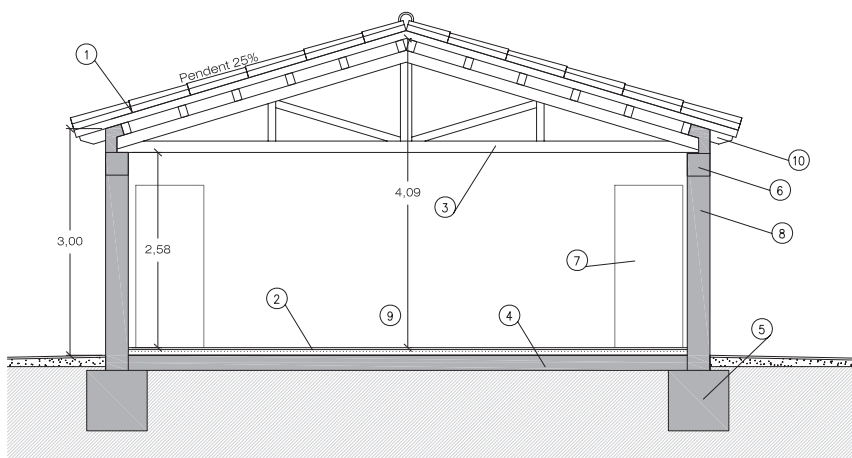

FAÇANA LATERAL 2

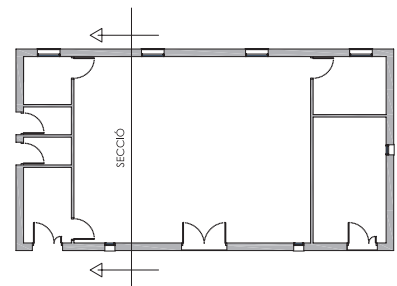

PROMOTOR	
Ajuntament d'Albesa	
PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA	
SANTI SINDREU PEDRAGOSA ARQUITECTURA I URBANISME	
c/BONAIRE, 49 -41-1 e-mail:eslu@bonaire@gmail.com tel: 973348165 Llektó 25004	
	COTES METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014
FAÇANES	
PLÀNOL N°	

SECCIÓ TRANSVERSAL

1. Coberta inclinada de fusta amb un pendent del 25% aproximadament . Coberta formada per estructura amb bigues de fusta laminada de secció 15 cm x 10 cm cada 0,70 cm, empostissat de fusta de pi de 17x2cm, aïllament amb manta de fibra de vidre de 10 cm de gruix, tauler hidrofugat de 18 mm de gruix col·locat sobre fixacions mecàniques i acabament amb làmina impermeabilitzant, i teula romana de ceràmica color vermell aparença envellida, clavada sobre enllatat.

2. Paviment Interior antilliscant de rajola ceràmica de forma rectangular de 28x14 de color vermell o similar, resistència als cops P4 o superior, el sòcol de 7 cm d'alçada del mateix material i color.

3. Encavallada de fusta laminada, de 15x10 cm de secció o similar.

4. Solera de formigó de 15 cm de gruix HA-25/P/20I armat amb malla electrosoldada de 200x200x6 mm, de consistència plàstica i grandària màxima del granulat 20 mm amb additiu hidròfug, de gruix 15 cm, sobre base de grava de 20 cm, grandària màxima 40mm, 4 cm d'aïllament continu amb poliestiré extruït o equivalent.

5. Fonament en sabata de formigó armat HA-25/F/20IIa abocat amb bomba, armat amb 30 kg/m³ d'acer en barres corrugades B 500 S. Armat segons plànol de fonamentació.

6. Cèrcol perimetral de 30x30cm, formigó HA-25/B/10/1, de 30x30 cm, 4Ø16 i estrebs Ø8 cada 20 cm

7. Porta interior de fusta, pintada, amb porta de fulles batents de DM, d'una llum de bastiment aproximada de 90x210 cm, amb bastiment de base d'envà per a porta de fusta, folrat de bastiment, fulla batent i tapajunts de fusta.

8. Les parets de façana amb el full principal exterior de paret recolzada de 14 cm de gruix de maó catat 290x140x100mm, cambra d'aire de 5cm, aïllament amb planxes de EPS de 60 mm de gruix o equivalent i full interior format per envà de 4cm. Acabat de façana amb estucats de calç i sorra de marbre blanc.

9. Paredó recolzat divisorí de 7.5 cm de gruix, de totxana de 290x140x75 mm, LD, categoria I, segons la norma UNE-EN 771-1 , revestit per les dos cares.

10. Cap de biga de fusta laminada de 10 x 15 cm.

PROMOTOR
Ajuntament d'Albesa

**PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ
DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL
D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA
VILA ROMANA DEL ROMERAL
D'ALBESA**

SANTI SINDREU PEDRAGOSA
ARQUITECTURA I URBANISME

c/BONAIRE, 49 -41-1
e-mail:esluc@bonaire@gmail.com
tel: 973348165
Ibeka 25004

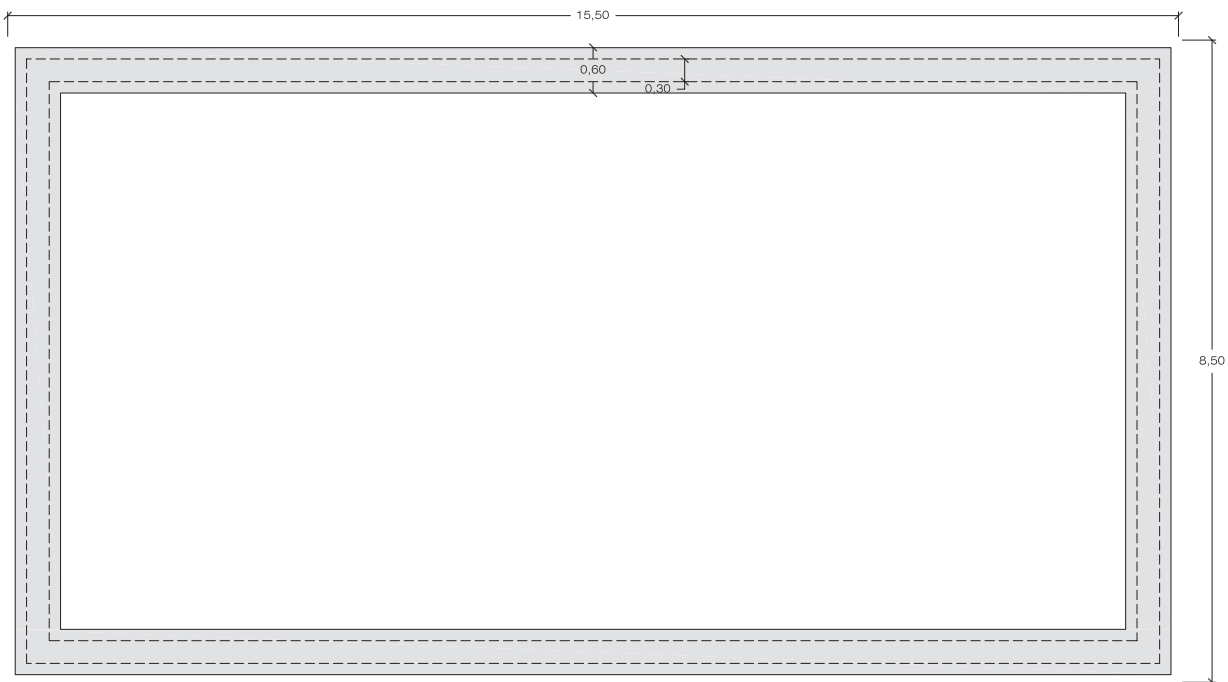
	COTES	METRES
	ESCALA	1:50
	DATA	setembre de 2014

SECCIÓ

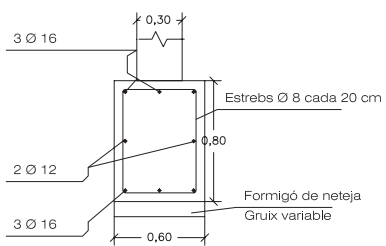
PLÀNOL N°

Sabata correguda

ESCALA DETALLS 1/25

- El recobriment mínim serà de 7 cms.

- Solera de formigó de 15 cm de gruix HA-25/P/20I armat amb malla electrosoldada de 200x200x6 mm, de consistència plàstica i grandària màxima del granulat 20 mm amb additiu hidròfug, de gruix 15 cm, sobre base de grava de 20 cm, grandària màxima 40mm.

PROMOTOR
Ajuntament d'Albesa

**PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ
DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL
D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA
VILA ROMANA DEL ROMERAL
D'ALBESA**

SANTI SINDREU PEDRAGOSA
ARQUITECTURA I URBANISME

c/BONAIRE, 49 -41-1
e-mail:esludiboncire@gmail.com
tel: 973348165
Ibika 25004

COTES	METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014

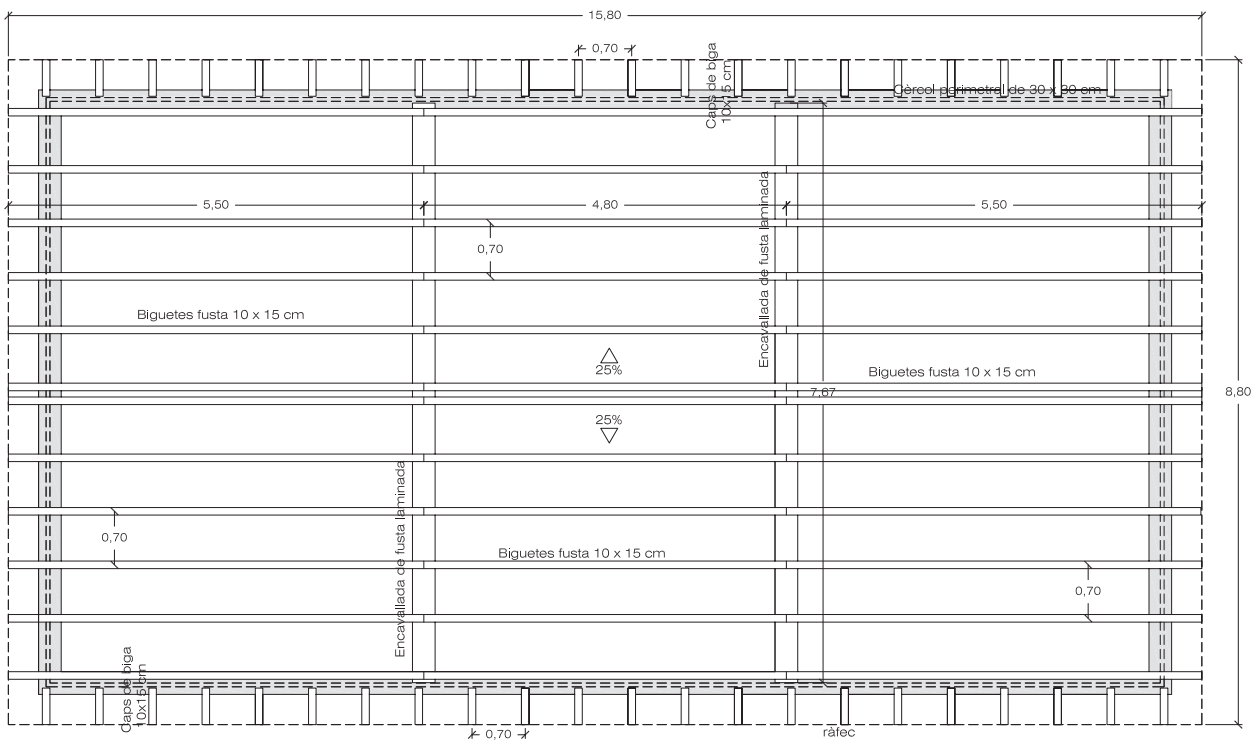
FONAMENTS

PLÀNOL N°

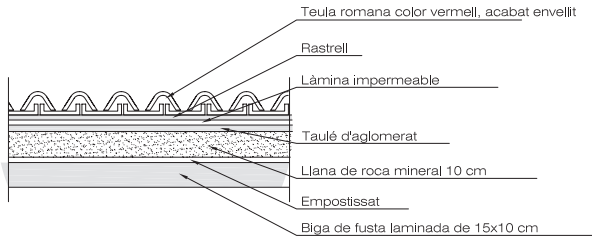

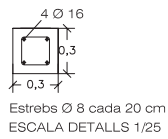

Detall secció coberta

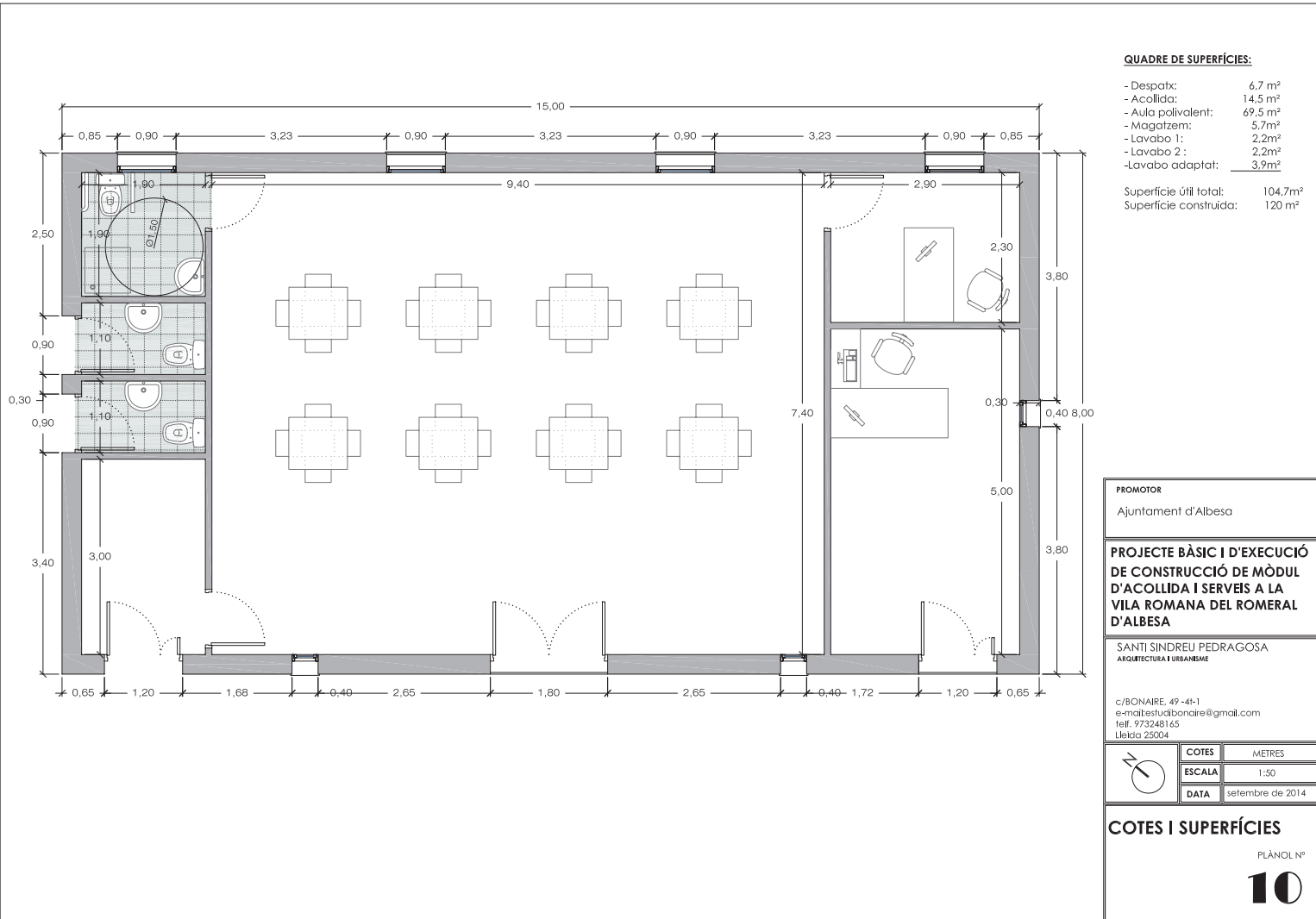
CÈRCOL PERIMETRAL

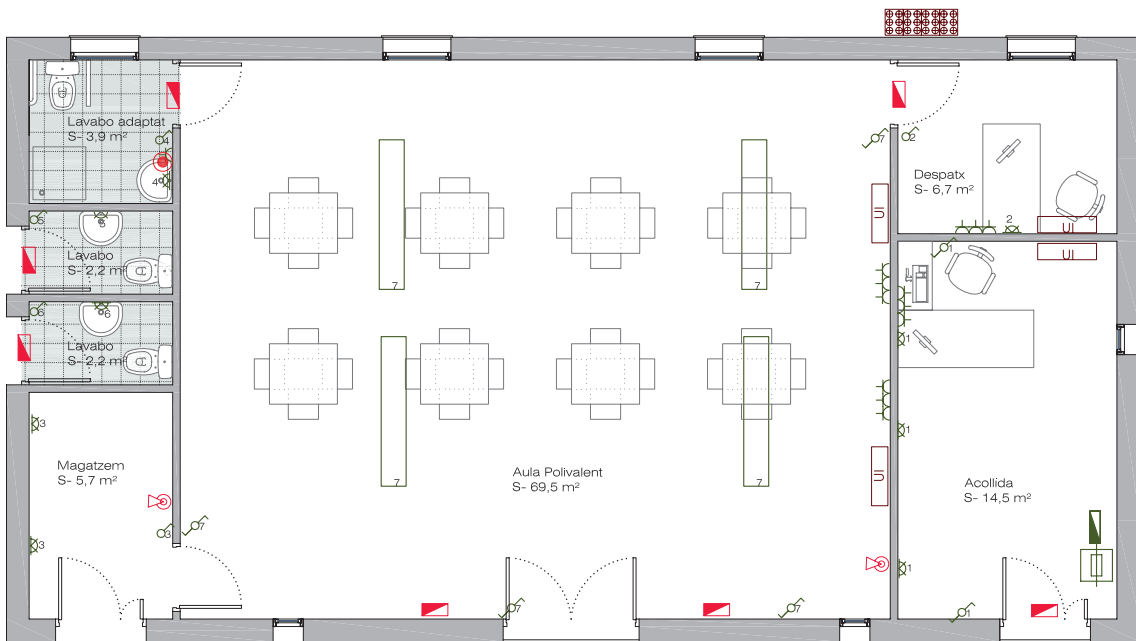
L'empresa constructora haurà de justificar les seccions de l'estructura d'acord amb els seus productes i materials.

PROMOTOR Ajuntament d'Albesa	
PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA	
SANTI SINDREU PEDRAGOSA ARQUITECTURA I URBANISME	
c/BONAIRE, 49 -41-1 e-mail:esludiboncire@gmail.com tel: 973348165 Lleida 25004	
COTES	METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014
ESTRUCTURA COBERTA	
PLÀNOL N°	

Llegenda Instal·lació elèctrica

Llegenda de protecció i senyalització

Calefacció i climatització (OPCIONAL)

- ⚡ Interruptor unipolar
- ⚡ Interruptor conmutador
- ⚡ Endoll
- ☞ Punt de llum en sostre
- ☞ Punt de llum en paret
- 🔌 Quadre elèctric
- 🔌 Caixa general de protecció
- 🖨️ Quadre de comptadors
- 🔥 Termo elèctric de 25l

- 🔥 Extintor de capacitat 21A-113B
- 🚨 Enllumenat d'emergència i senyalització

- 🔥 Bomba de calor
- 🔥 UI Unitat interior aire refrigerant / aire calent
- 🔥 UI Unitat exterior aire refrigerant / aire calent

CONNEIXIÓ PROVISIONAL
A GENERADOR
PORTÀTIL

PROMOTOR
Ajuntament d'Albesa

**PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ
DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL
D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA
VILA ROMANA DEL ROMERAL
D'ALBESA**

SANTI SINDREU PEDRAGOSA
ARQUITECTURA I URBANISME

c/BONAIRE, 49 -41-1
e-mail:esluciboncaire@gmail.com
tel: 973348165
Ibeka 25004

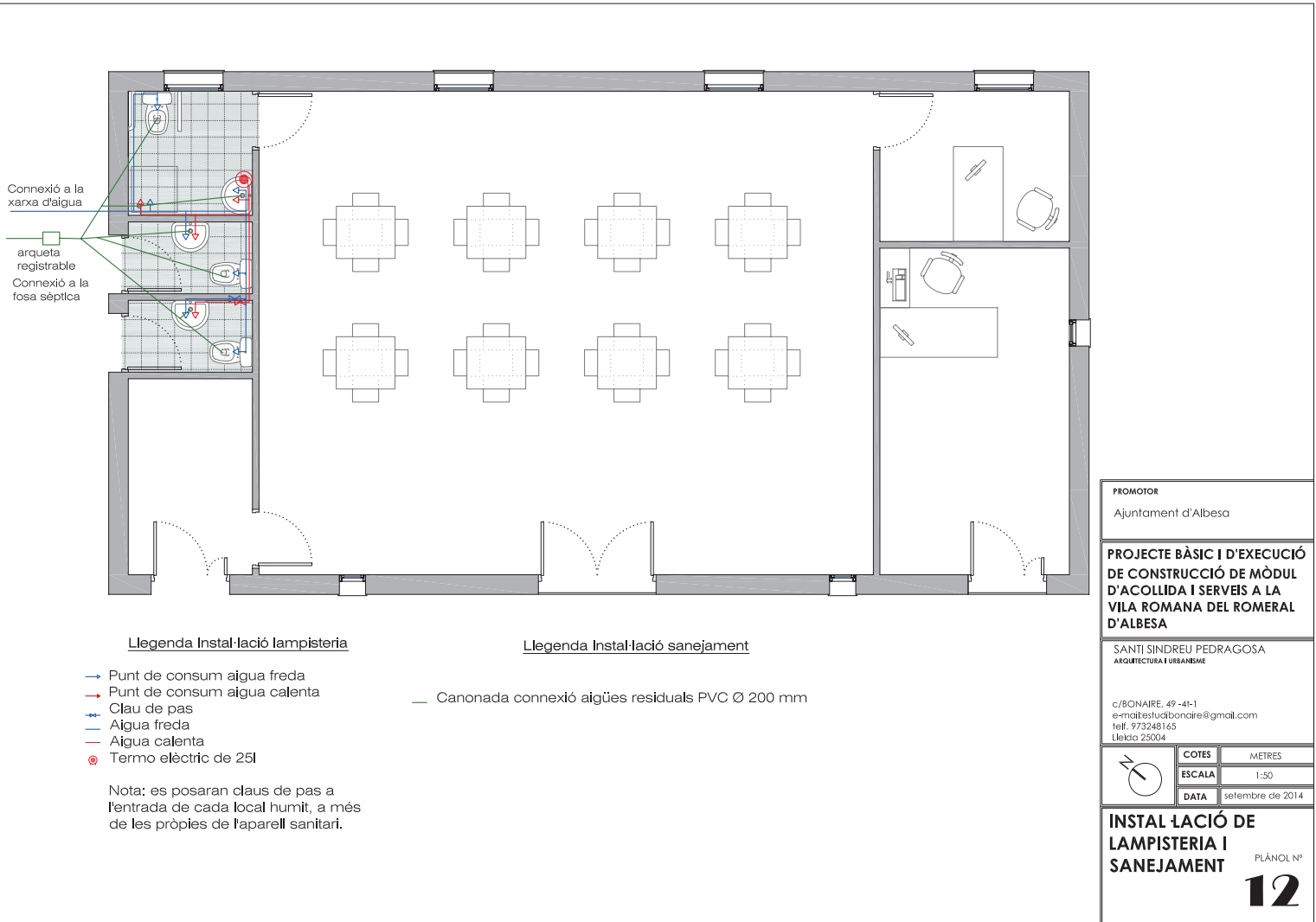
COTES	METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014

**INSTAL·LACIÓ ELÈCTRICA,
CONTRAINCENDIS I
CLIMATITZACIÓ**

PLÀNOL N°

Connexió a la xarxa d'aigua

arqueta registrable
Connexió a la fosa séptica

Llegenda Instal·lació lampisteria

- Punt de consum aigua freda
- Punt de consum aigua calenta
- Clau de pas
- Aigua freda
- Aigua calenta
- ⊙ Termo elèctric de 25l

Nota: es posaran claus de pas a l'entrada de cada local humit, a més de les pròpies de l'aparell sanitari.

Llegenda Instal·lació sanejament

- Canonada connexió aigües residuals PVC Ø 200 mm

PROMOTOR
Ajuntament d'Albesa

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA

SANTI SINDREU PEDRAGOSA
ARQUITECTURA I URBANISME

c/BONAIRE, 49 -41-1
e-mail:esludiboncire@gmail.com
tel: 973348165
Lletra 25004

	COTES	METRES
	ESCALA	1:50
	DATA	setembre de 2014

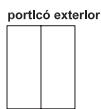
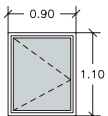
INSTAL·LACIÓ DE LAMPISTERIA I SANEJAMENT PLÀNOL Nº

12

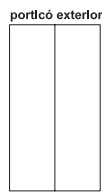
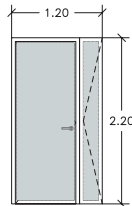

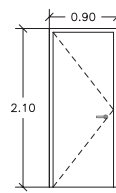
PORTES I FINESTRES EXTERIORS
CARPINTERIA DE FUSTA , COLOR MARRO.

MATERIAL: Alumini anoditzat
VIDRE: De baixa emissivitat amb vidre, vidre de càmera (4+12+LAM 6+6) amb trencament de pont tèrmic
ACABAT: de fusta
NOMBRE DE FULLES: 1
TIPUS: 1 batent amb porticó
QUANTITAT: 4
UBICACIÓ: Lavabo adaptat, despatx i sala polivalent

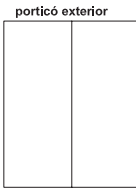
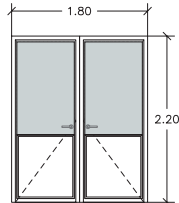
MATERIAL: Fusta
VIDRE: De baixa emissivitat amb vidre, vidre de càmera (4+12+LAM 6+6) de seguretat amb trencament de pont tèrmic
ACABAT: de fusta
NOMBRE DE FULLES: 2
TIPUS: 2 batents amb porticó
QUANTITAT: 1
UBICACIÓ: Entrada acollida

MATERIAL: Fusta massissa
ACABAT: Pintat a l'esmail
NOMBRE DE FULLES: 1
TIPUS: 1 batent
QUANTITAT: 2
UBICACIÓ: despatx, lavabo adaptat, magatzem

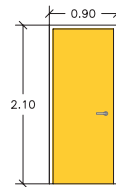

MATERIAL: Fusta
VIDRE: De baixa emissivitat amb vidre, vidre de càmera (4+12+LAM 6+6) amb trencament de pont tèrmic
ACABAT: de fusta
NOMBRE DE FULLES: 1
TIPUS: 1 fulla fixa
QUANTITAT: 3
UBICACIÓ: acollida i sala polivalent

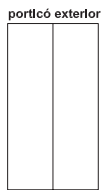
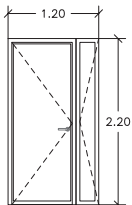

MATERIAL: Fusta
VIDRE: De baixa emissivitat amb vidre, vidre de càmera (4+12+LAM 6+6) de seguretat amb trencament de pont tèrmic
ACABAT: de fusta
NOMBRE DE FULLES: 2
TIPUS: 2 batents amb porticó
QUANTITAT: 1
UBICACIÓ: Entrada sala polivalent

PORTES INTERIORS

MATERIAL: Fusta massissa (DM)
ACABAT: Pintat a l'esmail
NOMBRE DE FULLES: 1
TIPUS: 1 batent
QUANTITAT: 3
UBICACIÓ: despatx, lavabo adaptat, magatzem

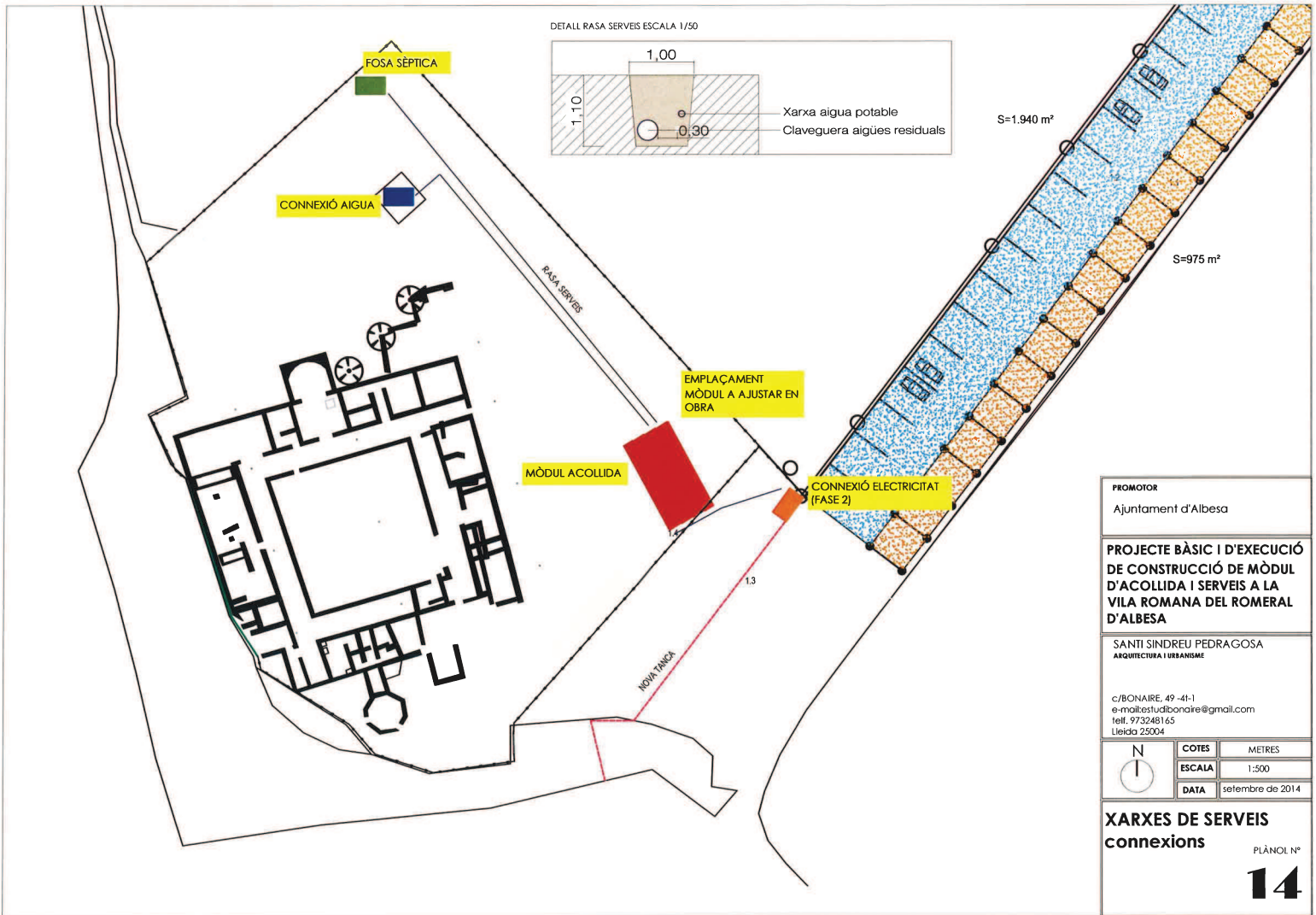

MATERIAL: Fusta
ACABAT: de fusta
NOMBRE DE FULLES: 2
TIPUS: 2 batents de fusta
QUANTITAT: 1
UBICACIÓ: Entrada magatzem

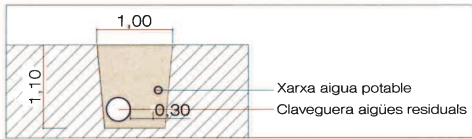
PORTICONS EXTERIORS, disseny orientatiu segons façanes

PROMOTOR	
Ajuntament d'Albesa	
PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA VILA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA	
SANTI SINDREU PEDRAGOSA ARQUITECTURA I URBANISME	
c/BONAIRE, 49 -41-1 e-mail:esludiboncire@gmail.com tel: 973348165 Ictko 25004	
COTES	METRES
ESCALA	1:50
DATA	setembre de 2014
FUSTERIA	
PLÀNOL N°	
13	

DETALL RASA SERVEIS ESCALA 1/50

Xarxa aigua potable
Claveguera aigües residuals

PROMOTOR
Ajuntament d'Albesa

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ
DE CONSTRUCCIÓ DE MÒDUL
D'ACOLLIDA I SERVEIS A LA
VILA ROMANA DEL ROMERAL
D'ALBESA

SANTI SINDREU PEDRAGOSA
ARQUITECTURA I URBANISME

c./BONAIRE, 49 -41-1
e-mail:estudiobonaire@gmail.com
telf. 973248165
Lleida 25004

N	COTES	METRES
	ESCALA	1:500
	DATA	setembre de 2014

XARXES DE SERVEIS
connexions

PLÀNOL Nº
14

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES D'EVACUACIÓ D'AIGÜES PLUVIALS DE LA COBERTA I DE
LES RASES DELS SERVEIS DEL MÒDUL POLIVALENT. ANY 2015.

**CÒPIA DE LA RESOLUCIÓ AUTORITZANT
LA INTERVENCIÓ**

Ajuntament d'Albosa

Expedient 494K121 N-016-2015/1-12157 sobre l'autorització per a 2015 de la intervenció preventiva a El Romeral (Albesa, la Noguera), segons el procediment establert en l'article 14 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Fets

1. El dia 2 d'abril de 2015, el senyor Antoni Balasch Parisi, alcalde de l'Ajuntament d'Albesa, va presentar una petició per realitzar una intervenció arqueològica a El Romeral (Albesa, la Noguera) del 13 d'abril al 15 de juliol de 2015, sota la direcció de l'arqueòleg Iban Cabrelles Albareda.
2. El dia 9 d'abril de 2015, la tècnica arqueòloga dels Serveis Territorials de Cultura a Lleida, va emetre informe favorable sobre la sol·licitud esmentada.
3. En data 9 d'abril 2015 el Servei d'Arqueologia i Paleontologia va proposar autoritzar la intervenció.

Motivació

Excavació arqueològica en extensió encaminada a l'adequació i museïtzació de la vil·la per a la visita pública i control arqueològic de les obres de construcció d'un mòdul polivalent.

Fonaments de dret

1. Article 47 i següents de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807).
2. Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594).
3. Decret 304/2011, de 29 de març, de reestructuració del Departament de Cultura (DOGC núm. 5849, de 31.3.2011) i Resolució CMC/254/2010, de 8 de gener, de delegació de competències de la persona titular de la Direcció General del Patrimoni Cultural en les persones directores dels Serveis Territorials del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació (DOGC núm. 5566, de 12.2.2010).

Resolució

Per tot això, resolc:

- 1: **Autoritzar** la realització d'una intervenció arqueològica preventiva d'acord amb les següents dades i condicions:

Lloc de la intervenció: El Romeral (Albesa, la Noguera).

Persona o institució autoritzada: Ajuntament d'Albesa.
Direcció de la intervenció arqueològica: Iban Cabrelles Albareda.
Activitat autoritzada: Excavació i control arqueològic preventiu.
Termini de realització de la intervenció: Del 13 d'abril al 15 de juliol de 2015.
Lloc de dipòsit provisional de les restes: Ajuntament d'Albesa.

La intervenció arqueològica o paleontològica autoritzada haurà de ser realitzada d'acord amb les disposicions de la Llei 9/1993, del patrimoni cultural català, i del Decret 78/2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, així com en els termes descrits en la documentació presentada per a la tramitació de l'expedient.

El termini de dos anys previst per a la presentació de la memòria, s'entendrà que comença a comptar a partir del dia en què ha finalitzat la intervenció.

2. Notificar aquesta resolució, que no exhaureix la via administrativa, a la persona o entitat interessada i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs d'alçada davant el conseller de Cultura, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació.

Notificar, així mateix, aquesta resolució a l'ajuntament del municipi afectat, i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació. Potestativament, dins el mateix termini, podrà efectuar el requeriment previ previst a l'article 44 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la jurisdicció contenciosa administrativa.

P.d. resolució CM/254/2010, DOGC 12.2.2010
Lleida, 9 d'abril de 2015

Josep Borréll i Figuera
Director territorial

ANNEX C

**MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DE L'EXECUCIÓ DELS POUS DE
FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA**

AJUNTAMENT D'ALBESA

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL. ALBESA-NOGUERA

**MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ
DELS POUS DE FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE
LA COBERTA. ANY 2015**

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DELS POUS DE FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE
DE LA COBERTA. ANY 2015.**

**MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DELS POUS DE FONAMENTACIÓ
DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA. ANY 2015.**

**Memòria: 15-ROM-03
Data: Abril 2016**

**Autors: Lluís Marí i Sala
Jesús Guevara Martín
Víctor Revilla Calvo**

Ajuntament d'Albesa

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DE LES RASES DE FONAMENTACIÓ DEL MÒDUL POLIVALENT.
ANY 2015.**

S U M A R I

DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS	2
RESULTATS DEL SEGUIMENT	3

ANNEX:

1

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA. FITXES DELS ALÇATS DELS POUS

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA. FITXES DE LES FOTOGRAFIES

CÒPIA DE LA PROPOSTA DE LA INTERVENCIÓ

CÒPIA DE LA RESOLUCIÓ AUTORITZANT LA INTERVENCIÓ

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015.
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DELS POUS DE FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA**

DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS

La construcció de la coberta en el costat NW de la vil·la l'any 2012, no era més que el primer pas per arribar a la total museïtzació del conjunt arqueològic de la Vil·la del Romeral. Quedava encara pendent finalitzar la coberta, que devia protegir els costats NW i SW, completar la consolidació i restauració de les restes, condicionar els accessos i zona d'aparcament, senyalitzar el circuit interior, l'enjardinament de l'accés, peristil i àrees de descans. Tal vegada, però, l'objectiu més important sigui la construcció del Mòdul Polivalent, destinat a acollir als visitants i oferir un espai destinat a conferències, tallers, explicacions prèvies a la visita; activitats destinades als visitants en general, però especialment a grups escolars.

El mes de Juliol de 2015, el Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, va comunicar a l'Ajuntament d'Albosa la concessió d'una subvenció destinada a la construcció d'una segona fase de la coberta de la vil·la. El projecte va ser redactat el juliol de 2015 pels Serveis Tècnics del Consell Comarcal de la Noguera i signat pels arquitectes Josep Rull Grau i Anna Rendé Mateu amb el títol de *Projecte bàsic i d'execució d'estructura de coberta per a la protecció de sector Sud-Oest de la Vil·la romana del Romeral, Albosa* (al final s'adjunta còpia dels plànols del Projecte Bàsic i d'Execució). En data 18 de novembre de 2015 es va presentar al registre del S.T. a Lleida la sol·licitud d'intervenció arqueològica, signada per l'alcalde d'Albosa Sr. Antoni Balasch Parisi, acompanyada per la *Proposta de seguiment i control de la construcció de la segona fase de la coberta: novembre-desembre 2015*, redactat per l'arqueòleg Lluís Marí i Sala (al final s'adjunta còpia d'aquesta Proposta). A aquesta sol·licitud se li va atorgar el número d'expedient 494K121 N-016-2015/2-12148. La resolució favorable va ser signada pel senyor Josep Borrell i Figuera, Director Territorial, en data 09 d'abril, previ informe favorable de la tècnica arqueòloga dels Serveis Territorial de cultura, a Lleida (al final s'adjunta còpia de la Resolució). La motivació de la sol·licitud era: Control arqueològic de les obres de col·locació de la coberta de l'ala sud-oest de la vil·la i de construcció del mur -escullera.

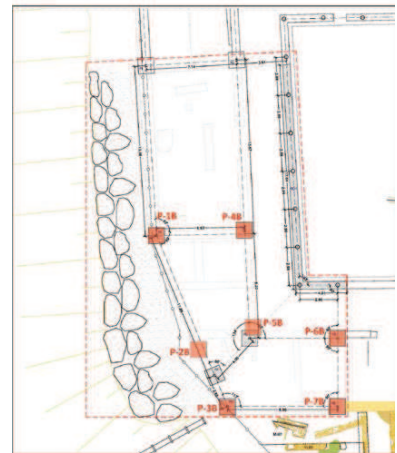
**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015.
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DELS POUS DE FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE
LA COBERTA**

Els treballs de construcció del mur-escullera van començar a les 8 del matí del dia 30 de novembre del 2015, amb l'excavació de la part baixa de l'espadat per assentar-hi els blocs de pedra de l'escullera. El dia 2 de desembre es va començar a excavar els pous de fonamentació P6B i P7B, els més allunyats de l'espadat. En els dies següents s'ha excavat la resta de pous, deixant pel final els pous P1B, P2B i P3B, quan l'escullera estigui finalitzada. El seguiment i control del rebaix va estar dirigit, d'acord amb la resolució esmentada, pels arqueòlegs Víctor Revilla Calvo i Jesús Guevara Martín, amb la col·laboració de l'arqueòleg Lluís Marí i Sala com arqueòleg auxiliar.

RESULTATS DEL SEGUIMENT

En el Projecte de construcció de la segona fase de la coberta, apart de la construcció del mur-escullera, s'havia previst que la coberta estaria ancorada en set pilars HEB-160, distribuïts segons la disposició de la Plànol 5 del Projecte Bàsic i d'Execució. Amb tot, la disposició sobre el terreny dels pous de fonamentació, s'ha modificat lleugerament – d'acord amb els arquitectes redactors del Projecte i directors de l'obra-, per minimitzar l'afectació en les estructures de la vil·la. En la Figura 01 es pot veure la posició dels pous com s'havia establert en el Projecte Bàsic i d'Execució, i la posició definitiva dels pous sobre el terreny. Dels set pous, s'ha modificat la posició dels pous P2B i P5B. Quant a les dimensions dels pous, en el Projecte s'havia establert que fossin de planta quadrada i de 100 cm. de costat; la profunditat devia ser de , s'havien establert en 100 cm. de costat i 120 cm. de profunditat. Pel mateix motiu que s'ha variat lleugerament la disposició dels

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015.
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DELS POUS DE FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE
LA COBERTA**

---

pilars –minimitzar l'afectació sobre les restes arqueològiques-, les dimensions dels pous de fonamentació han sofert una lleugera variació, sempre d'acord amb els Directors de l'obra.

Pou de fonamentació P1B

Dimensions reals: 120 cm per 80 cm de costat i 114 cm de profunditat.

Les graves comencen a aparèixer a la cota 99.51.

Afecta parcialment a les estructures M-2008 i M-2011.

Àmbits afectats parcialment: A-201 i A-206

Documentació: Alçats, P-1B-NE, P-1B-SE, P-1B-SW i P-1B-NW

Fotos, 15-CPF-01 i 15-CPF-02

Pou de fonamentació P2B

Dimensions reals: 100 cm per 100 cm de costat i 142 cm de profunditat.

Les graves comencen a aparèixer a la cota 99.27.

Afecta parcialment a l'estructura M-2002.

Àmbits afectats parcialment: A-304.

Documentació: Alçats, P-2B-NE, P-2B-SE, P-2B-SW i P-2B-NW

Fotos, 15-CPF-03 i 15-CPF-04

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015.
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DELS POUS DE FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE
LA COBERTA**

Pou de fonamentació P3B

Dimensions reals: 140 cm per 100 cm de costat i 145 cm de profunditat.

En trobar-se just al costat de l'espadat, en un espai fortament alterat, no afecta a cap estructura ni nivell arqueològic.

Les graves comencen a aparèixer a la cota 98.66.

Documentació: Alçats, P-3B-S, P-3B-W, P-3B-N i P-3B-E.

Foto, 15-CPF-05

Pou de fonamentació P4B

Dimensions reals: 140 cm per 100 cm de costat i 168 cm de profunditat.

Les graves comencen a aparèixer a la cota 99.65.

Afecta parcialment a les estructures M-2008 i M-2024.

Àmbits afectats parcialment: A-201, A-206 i A-503.

Documentació: Alçats, P-4B-NE, P-4B-SE, P-4B-SW i P-4B-NW.

Fotos, 15-CPF-06 i 15-CPF-07

Pou de fonamentació P5B

Dimensions reals: 120 cm per 85 cm de costat i 178 cm de profunditat.

Les graves comencen a aparèixer a la cota 99.68.

Afecta parcialment a les estructures M-2001 i M-2008, M-2024, M-5031 i E-2035.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIIONS DE L'ANY 2015.
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DELS POUS DE FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE
LA COBERTA**

Àmbits afectats parcialment: A-202 i A-503.

Documentació: Alçats, P-5B-NE, P-5B-SE, P-5B-SW i P-5B-NW.

Fotos, 15-CPF-08 i 15-CPF-09

Pou de fonamentació P6B

Dimensions reals: 100 cm per 90 cm de costat i 147 cm de profunditat.

Les graves comencen a aparèixer a la cota 99.45.

Afecta parcialment a l'estructura M-3001

Àmbits afectats parcialment: A-302 i A-504.

Documentació: Alçats, P-6B-NE, P-6B-SE, P-6B-SW i P-6B-NW.

Fotos, 15-CPF-10 i 15-CPF-11

Pou de fonamentació P7B

Dimensions reals: 130 cm per 100 cm de costat i 171 cm de profunditat.

Les graves comencen a aparèixer a la cota 98.78.

Afecta parcialment a les estructures M-3002 i M-3027, així com a la cisterna A-608 que s'havia excavat l'any 2006.

Àmbits afectats parcialment: A-302, A-601 i A-608.

Documentació: Alçats, P-7B-NE, P-7B-SE, P-7B-SW i P-7B-NW.

Fotos, 15-CPF-12 i 15-CPF-13

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA). INTERVENCIÓNS DE L'ANY 2015.
MEMÒRIA DEL SEGUIMENT I CONTROL DELS TREBALLS DE CONSTRUCCIÓ DELS POUS DE FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA**

El seguiment de l'excavació dels set pous de fonamentació de la segona fase de la coberta de la vil·la, ha permès documentar algunes estructures, fins avui desconegudes, que podrien correspondre a les primeres fases de la vil·la. Malgrat que en la major part dels pous la seqüència estratigràfica ja era coneguda per anteriors intervencions –cas dels pous P1B, P2B, P3B, P6b i P7B–, en els pous P4B i P5B ha estat possible excavar estructures i nivells dels que no es tenia referència.

En el pou P-4B es va poder documentar la relació entre l'estructura M-2024 i les fases 1 i 2 de l'estructura M-2008. Aquesta estructura (M-2008) s'havia bastit, amb blocs de pedra sorrenca, en la fase anterior a la gran reforma de finals del segle IV. Posteriorment, en procedir a aixecar les estructures de la vil·la residencial, damunt dels blocs de la fase anterior es va disposar una nova estructura feta amb còdols.

Pel que respecta al pou P-5B, cal destacar l'estructura E-2035 (vid. alçats P-5B-SW, P-5B-NW i P-5B-SW i Foto 15-CPF-09). Es tracta d'una conducció, versemblantment d'aigua, formada per dues línies de blocs de pedra sorrenca, d'uns 40/50 cm de llarg per uns 30 cm d'alt i ample, separades uns 25 cm. L'interior del conducte estava amortitzat per un nivell de terra marró, amb alguns carbons, i completament estèril.

Totes aquestes dades s'hauran de relacionar amb les recollides en anteriors intervencions en aquest mateix espai i, si es considera necessari completar l'excavació dels àmbits afectats.

Albesa, abril de 2016

Signat: Jesús Guevara Martín (Arqueòleg)

Signat: Víctor Revilla Calvo (Arqueòleg)

Signat: Lluís Marí i Sala (Arqueòleg)

Ajuntament d'Albesa

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DELS POUS DE FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE
LA COBERTA. ANY 2015.

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA
FITXES DELS ALÇATS DELS POUS

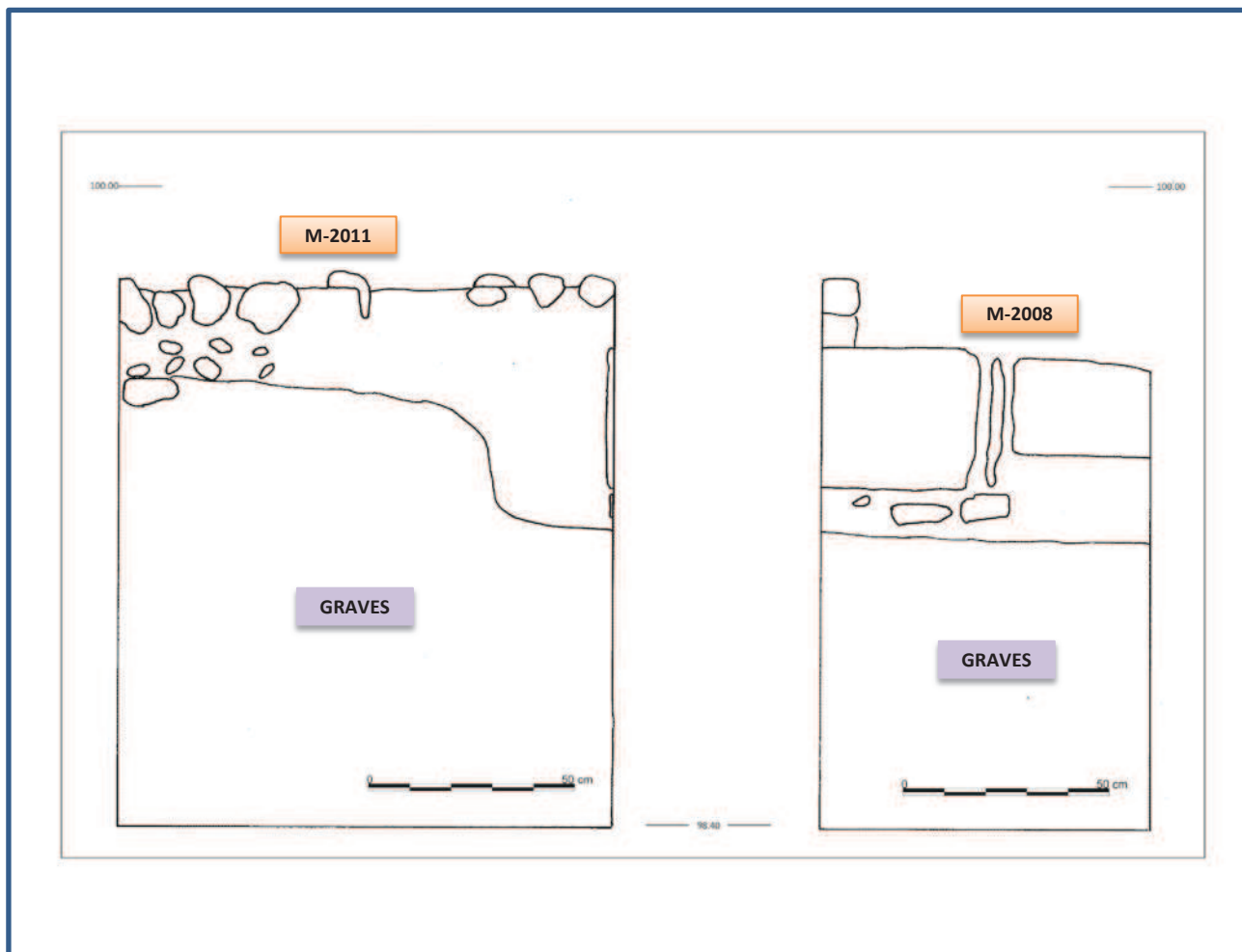

Ajuntament d'Albesa

Alçat: P-1B- NE

Alçat: P-1B- SE

POU DE FONAMENTACIÓ: P-1B

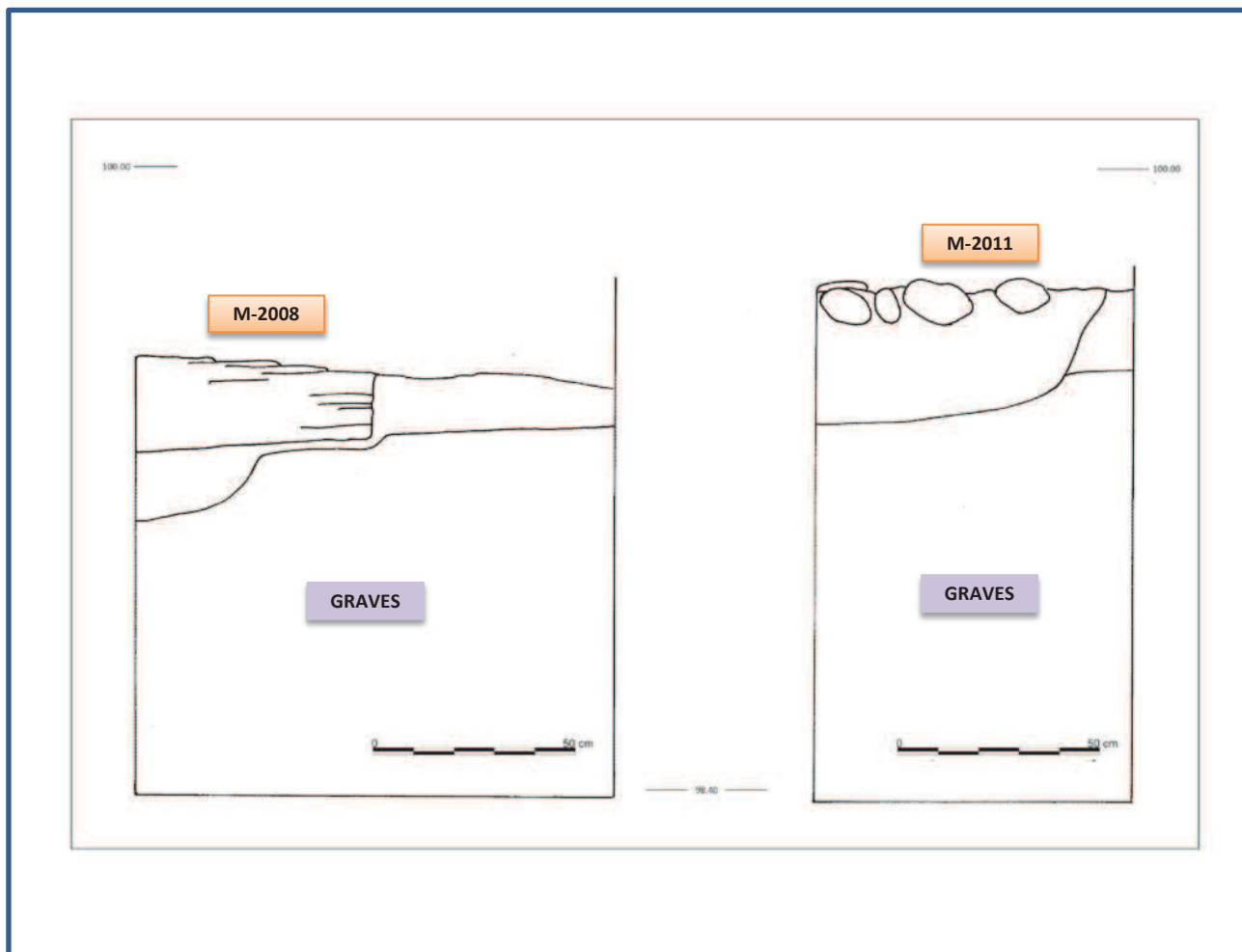
Mides pou (cm) Ample: 120 Llarg: 80 Prof: 114

Escala original dibuix 1:10

Dibuix Jesús Guevara Martín i Lluís Marí i Sala

Observacions: Segona fase de la coberta de la vil·la. Intervenció novembre/desembre 2015.

Alçat: P-1B- SW

Alçat: P-1B- NW

POU DE FONAMENTACIÓ: P-1B

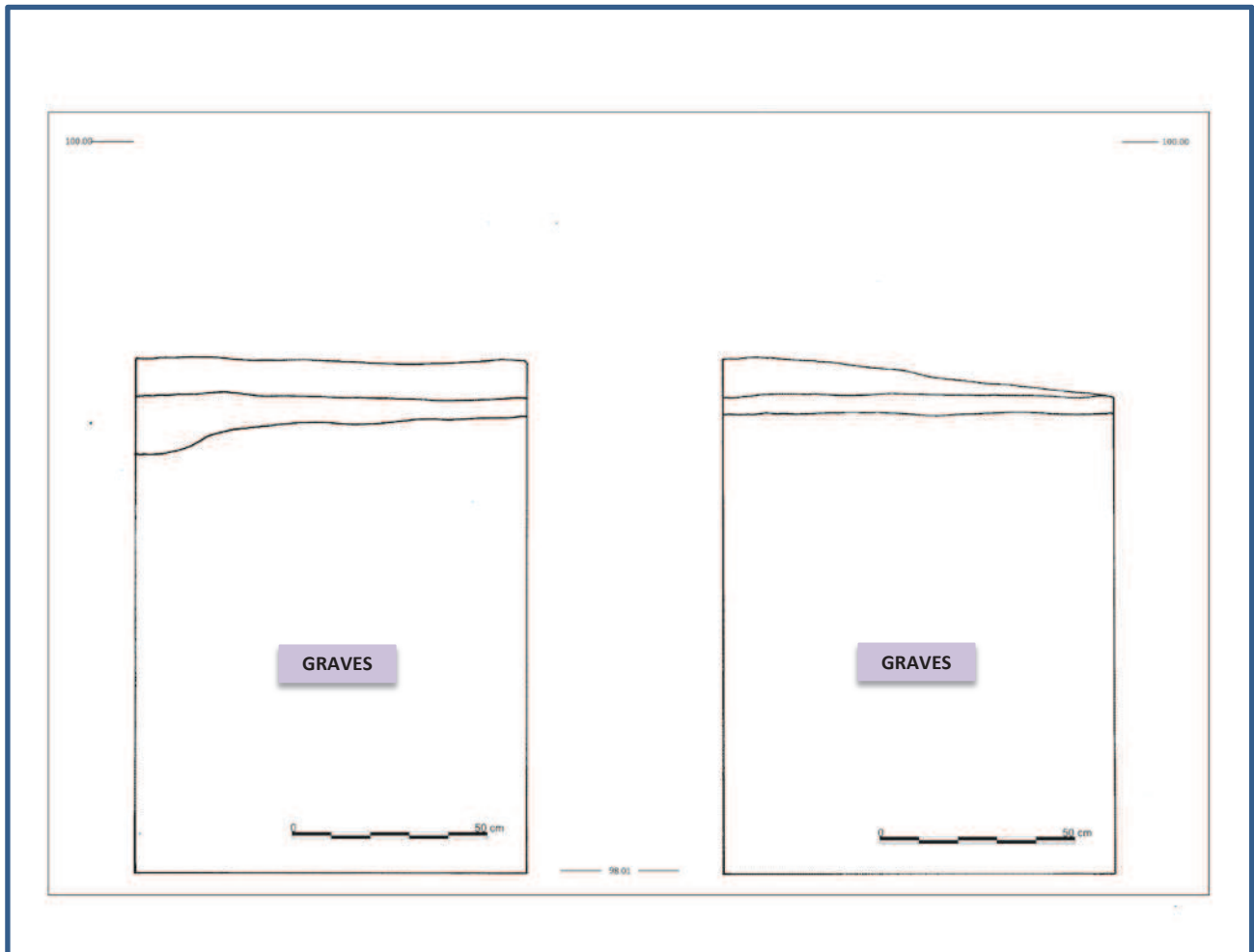
Mides pou (cm) Ample: Llarg: Prof:

Escala original dibuix

Dibuix

Observacions:

Alçat: P-2B- NE

Alçat: P-2B- SE

POU DE FONAMENTACIÓ: P-2B

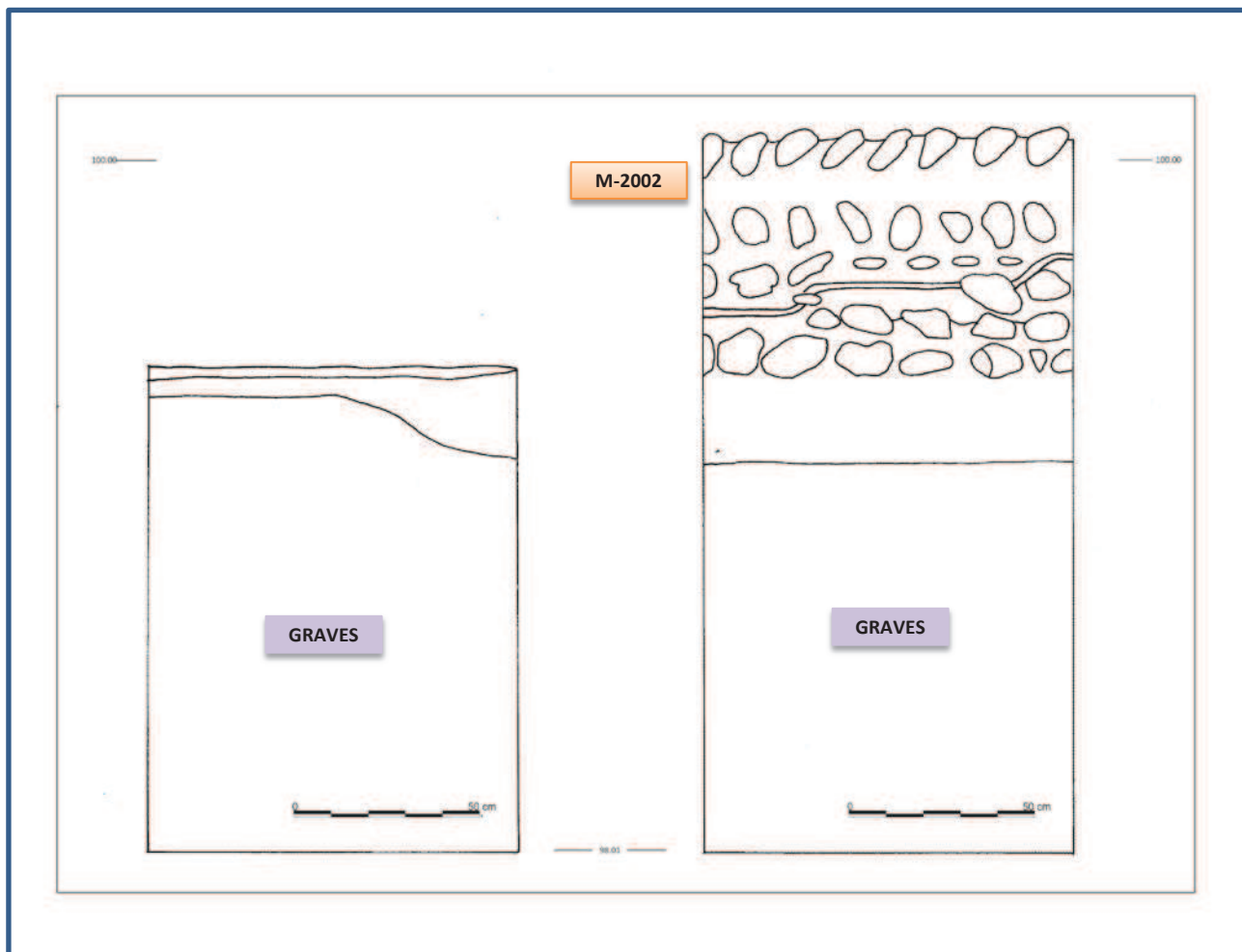
Mides pou (cm) Ample: Llarg: Prof:

Escala original dibuix

Dibuix

Observacions:

Alçat: P-1B- SW

Alçat: P-1B- NW

POU DE FONAMENTACIÓ: P-2B

Mides pou (cm) Ample: Llarg: Prof:

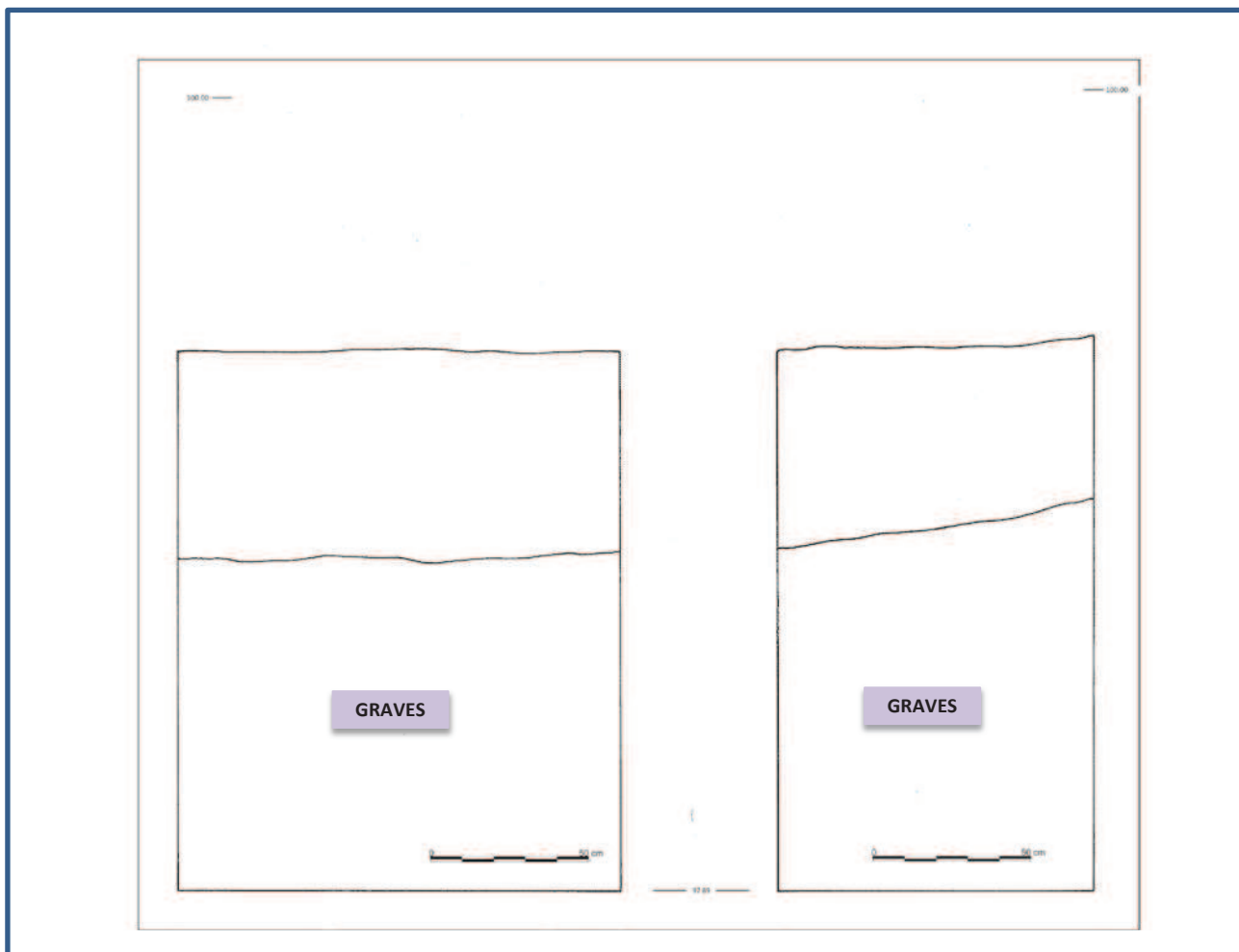
Escala original dibuix

Dibuix

Observacions:

Alçat: P-3B- S

Alçat: P-3B- W

POU DE FONAMENTACIÓ: P-3B

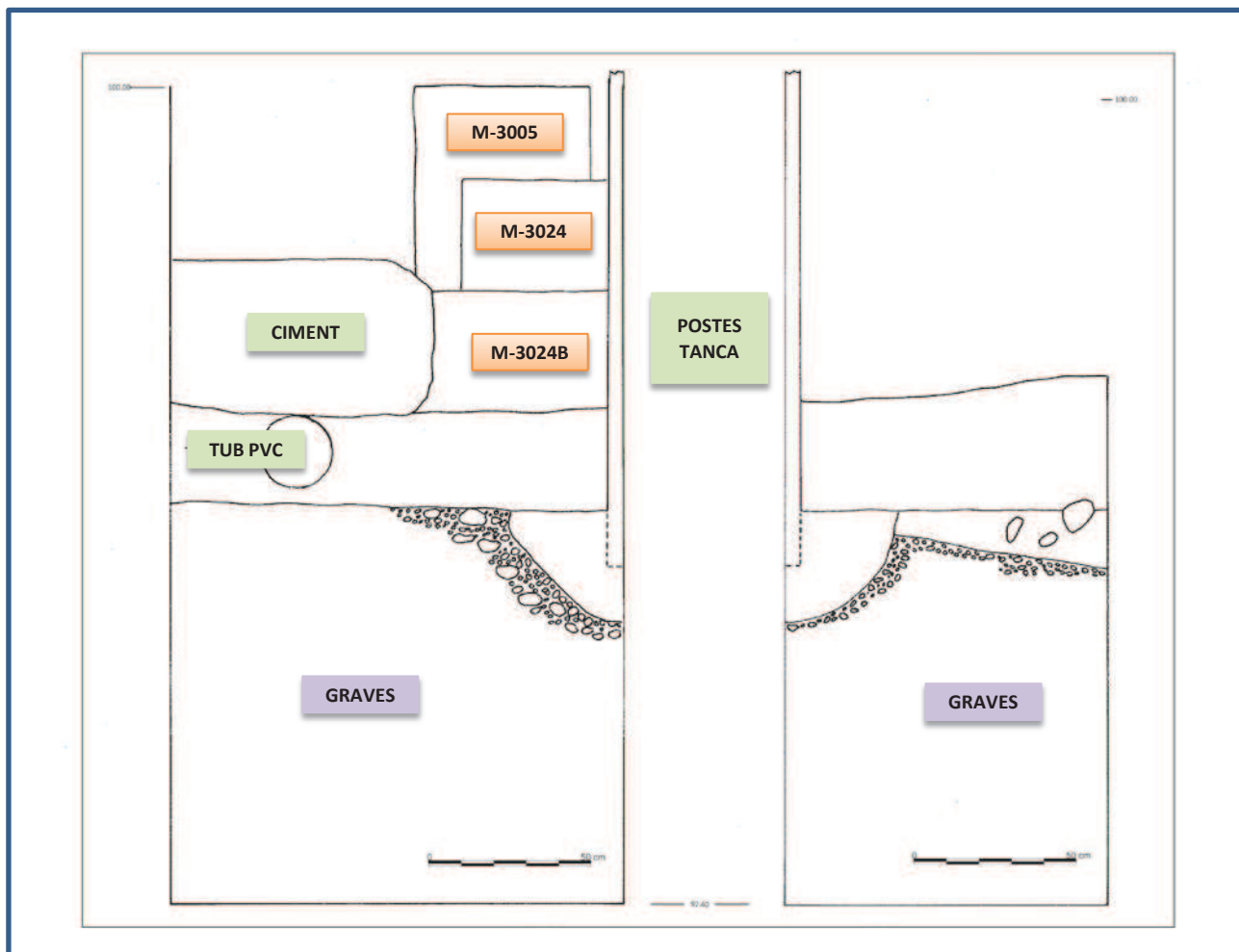
Mides pou (cm) Ample: 140 Llarg: 100 Prof: 145

Escala original dibuix 1:10

Dibuix Jesús Guevara Martín i Lluís Marí i Sala

Observacions: Segona fase de la coberta de la vil·la. Intervenció novembre/desembre 2015.

Alçat: P-3B- N

Alçat: P-3B- E

POU DE FONAMENTACIÓ: P-3B

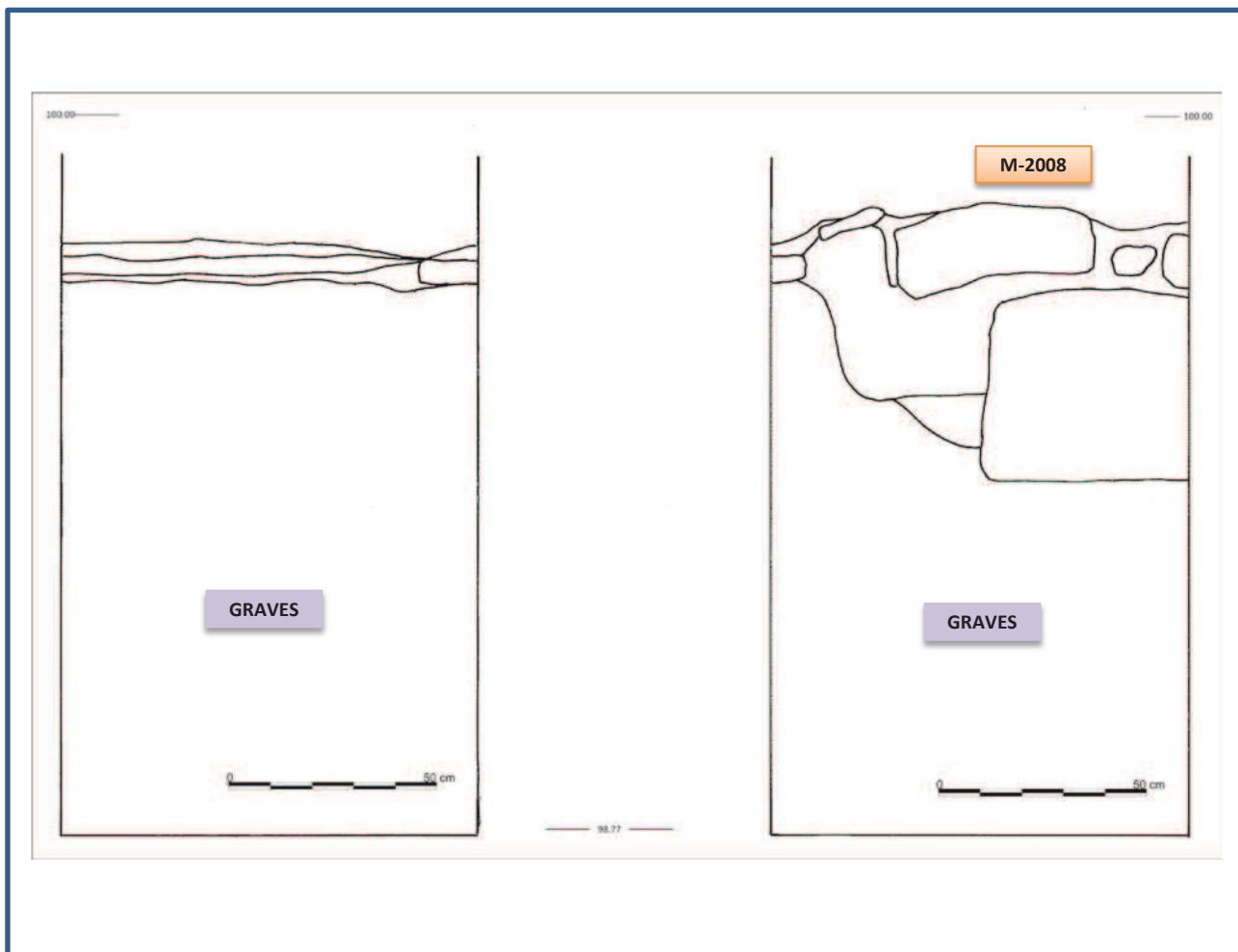
Mides pou (cm) Ample: 140 Llarg: 100 Prof: 145

Escala original dibuix 1:10

Dibuix Jesús Guevara Martín i Lluís Marí i Sala

Observacions: Segona fase de la coberta de la vil·la. Intervenció novembre/desembre 2015.

Alçat: P-4B- NE

Alçat: P-4B- SE

POU DE FONAMENTACIÓ: P-4B

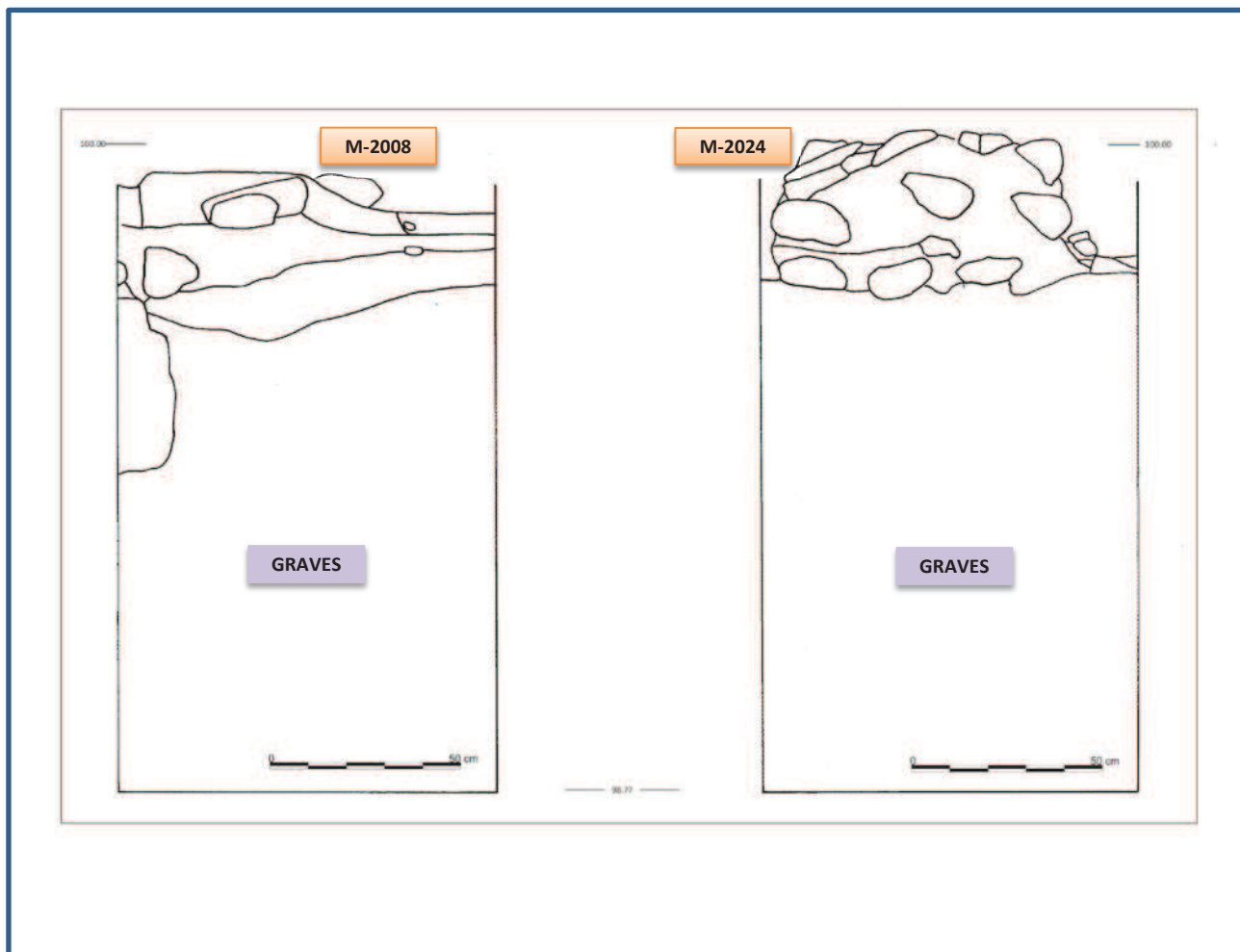
Mides pou (cm) Ample: 140 Llarg: 100 Prof: 168

Escala original dibuix 1:10

Dibuix Jesús Guevara Martín i Lluís Marí i Sala

Observacions: Segona fase de la coberta de la vil·la. Intervenció novembre/desembre 2015.

Alçat: P-4B- SW

Alçat: P-4B- NW

POU DE FONAMENTACIÓ: P-4B

Mides pou (cm) Ample: 140 Llarg: 100 Prof: 168

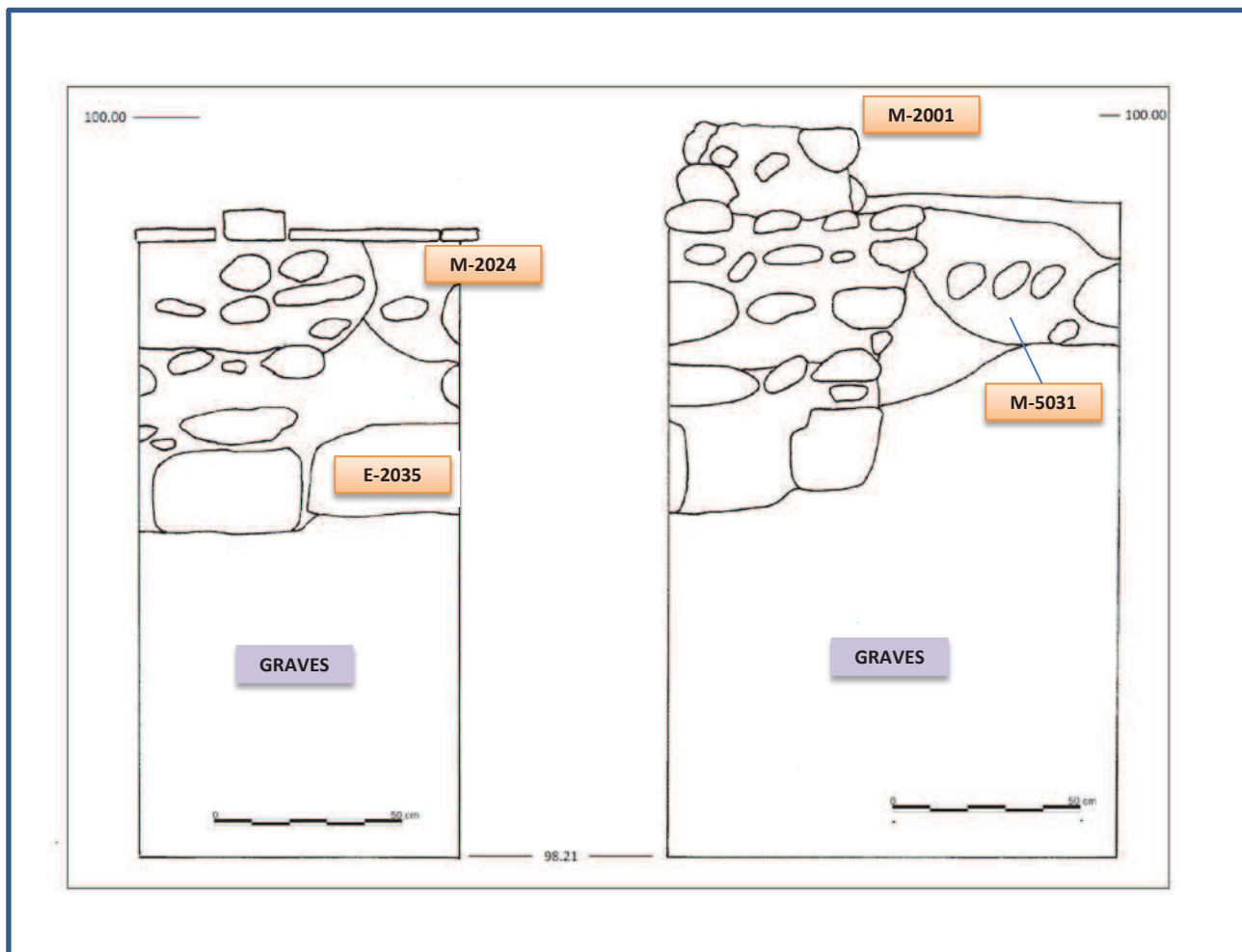
Escala original dibuix 1:10

Dibuix Jesús Guevara Martín i Lluís Marí i Sala

Observacions: Segona fase de la coberta de la vil·la. Intervenció novembre/desembre 2015.

Alçat: P-5B- SW

Alçat: P-5B- NW

POU DE FONAMENTACIÓ: P-5B

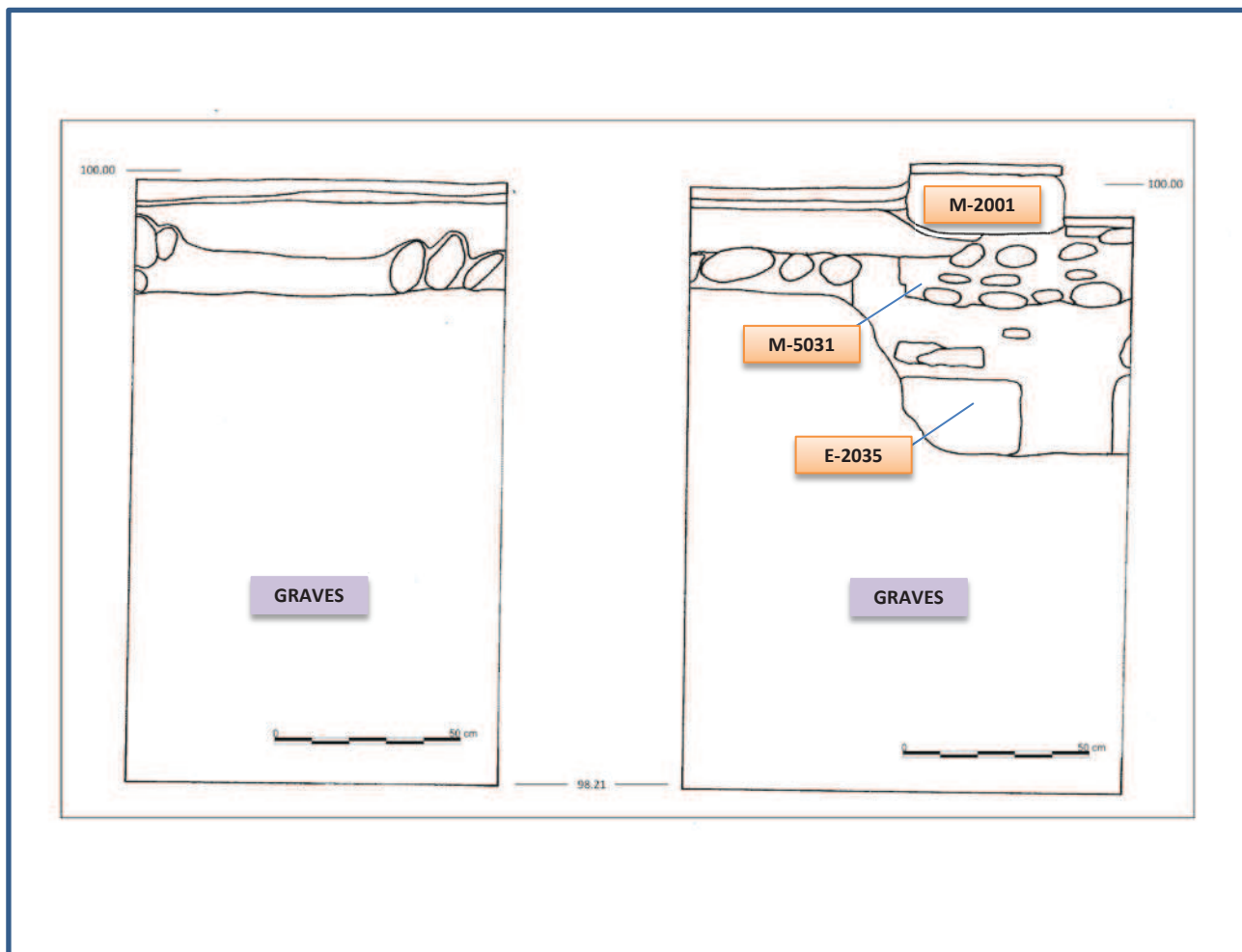
Mides pou (cm) Ample: 120 Llarg: 85 Prof: 178

Escala original dibuix 1:10

Dibuix Jesús Guevara Martín i Lluís Marí i Sala

Observacions: Segona fase de la coberta de la vil·la. Intervenció novembre/desembre 2015.

Alçat: P-5B- NE

Alçat: P-5B- SE

POU DE FONAMENTACIÓ: P-5B

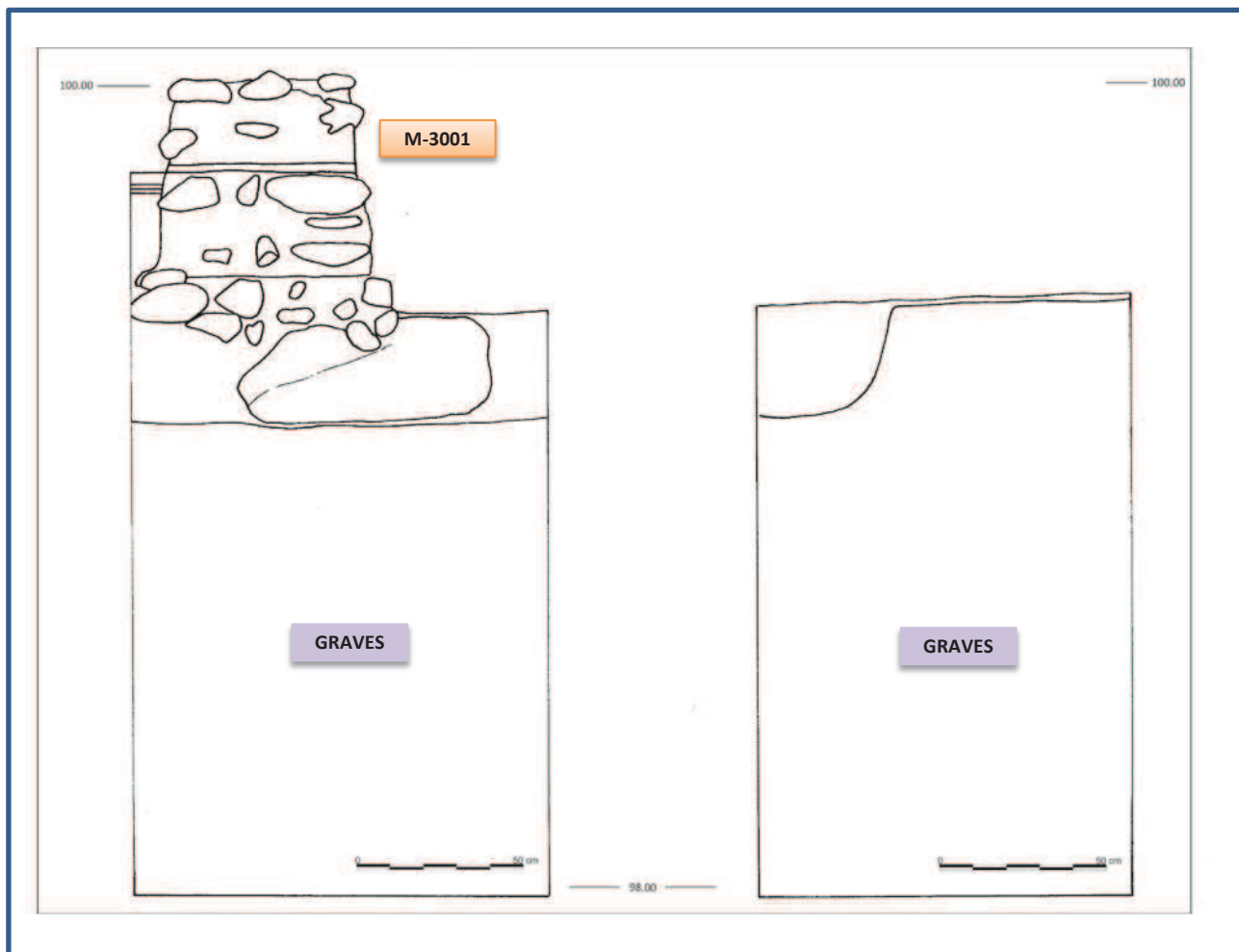
Mides pou (cm) Ample: 120 Llarg: 85 Prof: 178

Escala original dibuix 1:10

Dibuix Jesús Guevara Martín i Lluís Marí i Sala

Observacions: Segona fase de la coberta de la vil·la. Intervenció novembre/desembre 2015.

Alçat: P-6B- NE

Alçat: P-6B- SE

POU DE FONAMENTACIÓ: P-6B

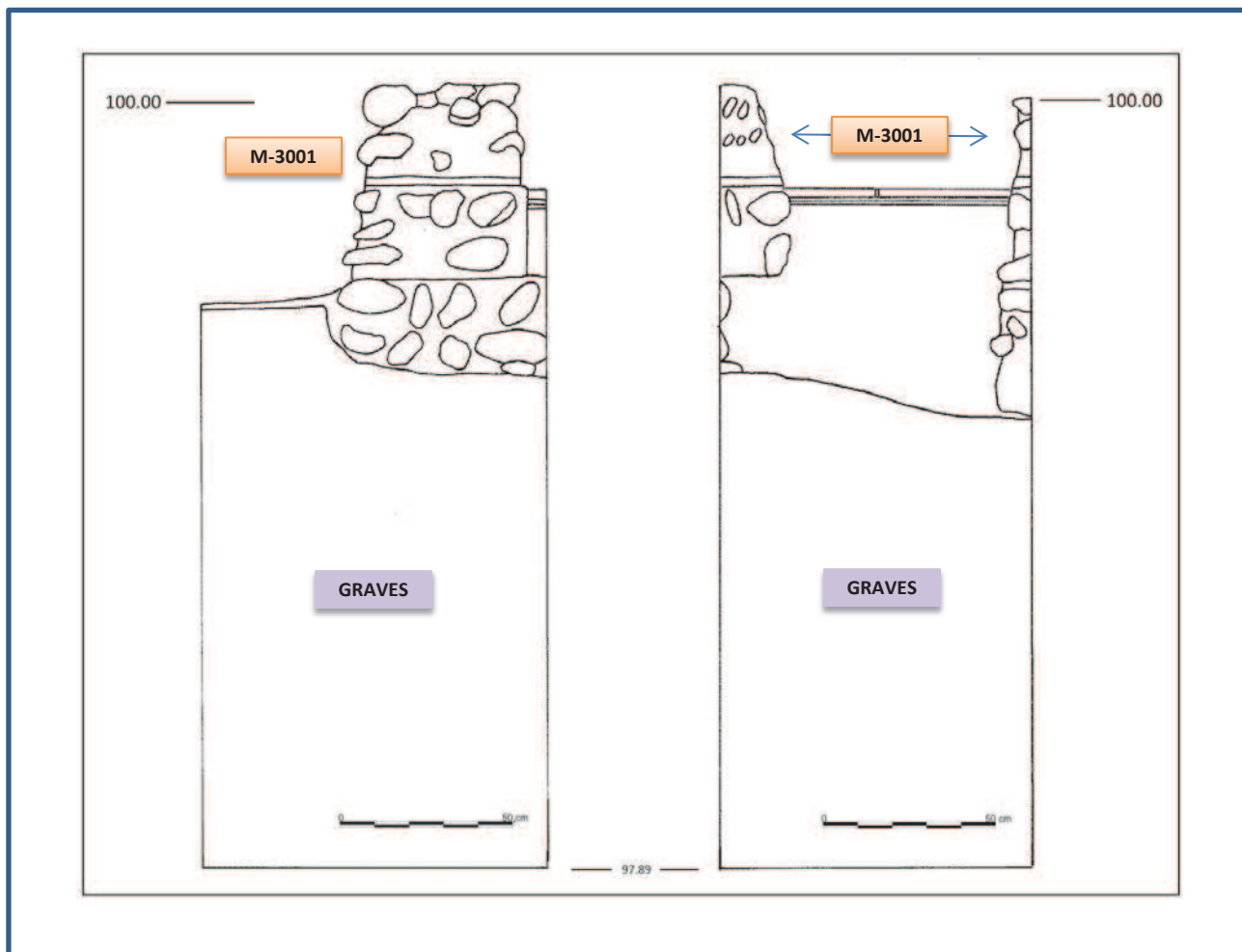
Mides pou (cm) Ample: Llarg: Prof:

Escala original dibuix

Dibuix

Observacions:

Alçat: P-6B- SW

Alçat: P-6B- NW

POU DE FONAMENTACIÓ: P-6B

Mides pou (cm) Ample: 100 Llarg: 90 Prof: 147

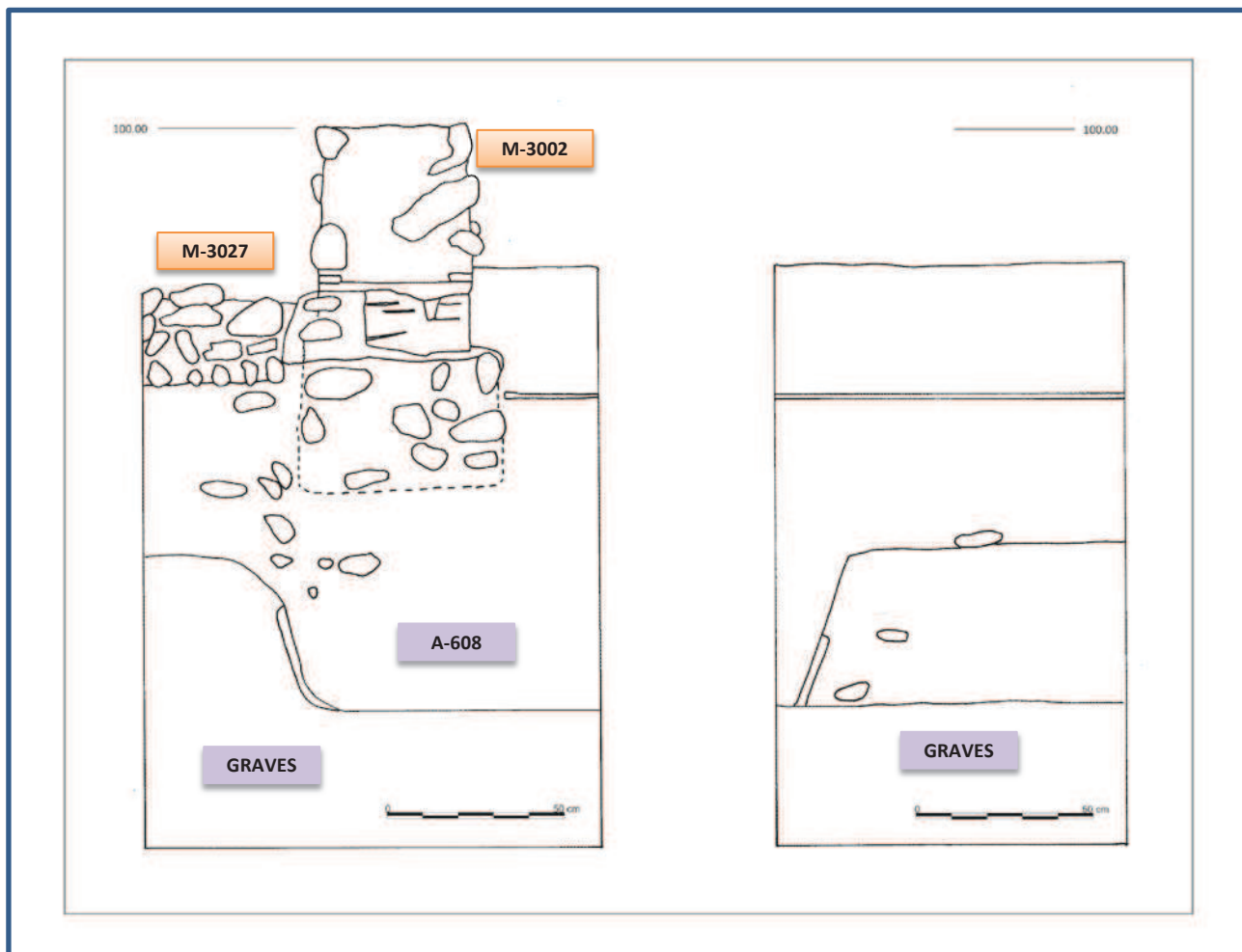
Escala original dibuix 1:10

Dibuix Jesús Guevara Martín i Lluís Marí i Sala

Observacions: Segona fase de la coberta de la vil·la. Intervenció novembre/desembre 2015.

Alçat: P-7B- NE

Alçat: P-7B- SE

POU DE FONAMENTACIÓ: P-7B

Mides pou (cm) Ample: 130 Llarg: 100 Prof: 171

Escala original dibuix 1:10

Dibuix Jesús Guevara Martín i Lluís Marí i Sala

Observacions: Segona fase de la coberta de la vil·la. Intervenció novembre/desembre 2015.

Alçat: P-7B- SW

Alçat: P-7B- NW

POU DE FONAMENTACIÓ: P-1B

Mides pou (cm) Ample: 130 Llarg: 100 Prof: 171

Escala original dibuix 1:10

Dibuix Jesús Guevara Martín i Lluís Marí i Sala

Observacions: Segona fase de la coberta de la vil·la. Intervenció novembre/desembre 2015.

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DELS POUS DE FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE
LA COBERTA. ANY 2015.**

**DOCUMENTACIÓ GRÀFICA
FITXES DE LES FOTOGRAFIES**

Ajuntament d'Albesa

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data:

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data:

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data:

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data:

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm: 15-CPC-09

Imatge: Imatge del pou de fonamentació P-5B. Al fons, la acanalització d'aigua E-2035.

Autor: LLUÍS MARÍ I SALA

Càmera: NIKON D-3100

Data: 07/12/2015

Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació: D3100-09-2221

Àmbits:

UEs:

Estructures: POU-5B

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

Foto núm:

Imatge:

Autor:

Càmera:

Data: Hora:

Velocitat:

Obertura:

Flash:

Sensibilitat:

Mida imatge:

Ubicació:

Àmbits:

UEs:

Estructures:

Mosaics:

Observacions:

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA).
MEMÒRIA DEL CONTROL I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DELS POUS DE FONAMENTACIÓ DE LA SEGONA FASE DE
LA COBERTA. ANY 2015.**

CÒPIA DE LA PROPOSTA DE LA INTERVENCIÓ

Ajuntament d'Albesa

AJUNTAMENT D'ALBESA

**VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL
PROPOSTA DE SEGUIMENT I CONTROL DE
LA CONSTRUCCIÓ DE LA SEGONA FASE
DE LA COBERTA: NOVEMBRE-DESEMBRE
2015**

CONSTRUCCIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA A LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA)

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL. PROPOSTA DE SEGUIMENT I CONTROL DE LA CONSTRUCCIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA:
NOVEMBRE-DESEMBRE 2015

S U M A R I

1 – SITUACIÓ	2
2 – ANTECEDENTS	3
3 – PROPOSTA D'ACTUACIÓ PER LA CAMPANYA DE L'ANY 2015	5
4 – VALORACIÓ ECONÒMICA	7
5 – PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ - PLÀNOLS	8

1 - SITUACIÓ

La vil·la del Romeral està situada en la partida del mateix nom, a la riba esquerra del riu Noguera Ribagorçana, damunt de la primera terrassa al·luvial, i a uns 10 quilòmetres, en línia recta, de Lleida. La seva situació li atorga una vista privilegiada sobre el territori proper, ja que la terrassa es situa a uns 12 metres sobre el llit del riu. Des d'aquest lloc, el terreny va elevant-se lentament en direcció nord i nord-est, formant una plana molt ampla i de relleu suau, que presenta condicions idònies per a l'exploració agrícola: drenatge natural, insolació i accés fàcil. La seva situació, aproximadament en el centre del peristil es correspon amb les coordenades UTM amb el datum GPRS-89: x: 302.160 y: 4.627.528

La vil·la ha estat objecte de varies intervencions arqueològiques en la dècada dels anys 60, condicionades per la necessitat de preservar elements excepcionals (concretament, un conjunt de mosaics policroms) i realitzades sense una metodologia adequada. Mai no ha estat excavada d'acord amb un projecte de recerca integral i, per tant, el coneixement actual sobre la seva organització arquitectònica i funcional i sobre la seva evolució és molt limitat. Aquest problema, que aparentment només afectaria l'àmbit de la recerca científica, també condiona les possibilitats de preservar i condicionar el conjunt per a una adequada exposició didàctica.

2

2 - ANTECEDENTS

Els treballs de recuperació de la Vil·la romana del Romeral començats l'any 1995, van tenir des d'un principi un doble objectiu: l'excavació científica de l'establiment i la consolidació, restauració i posterior museïtzació del conjunt arqueològic

Les intervencions que s'han dut a terme sense interrupció des d'aquella data, han permès conèixer tant les seves dimensions i característiques com les successives fases de la vil·la, que s'estenien per un llarg període que anava des de la primera meitat del segle I dC, fins l'abandó en un moment no determinat en les darreries del s-IV. Al mateix temps, les tasques de consolidació i reconstrucció d'algunes estructures han ajudat, any rere any a fer més intel·ligible el jaciment.

Com s'ha esmentat, la consolidació de les estructures que s'anaven documentant, ha permès que, en la intervenció de l'any 2012, s'hagi pogut completar la primera fase de la museïtzació i protecció del conjunt, amb l'aixecament d'una coberta en el costat NW de la vil·la, bastida amb material i tècnica similar a la que hauria estat l'original, com es pot veure en la imatge de la pàgina següent. Del mes d'abril a juliol de l'any actual (2015), s'ha procedit a la construcció d'un mòdul polivalent que, amb una superfície de 120 m2, acollirà els tallers escolars, projecció d'audiovisuals, conferències, exposicions, etc., així com el centre d'acollida, serveis sanitaris, despatx i magatzem.

Per el darrer trimestre de 2015, com es descriurà més endavant, es contempla l'execució de la segona fase de la coberta de la vil·la en el costat SE.

CONSTRUCCIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA A LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA)

---

3 - PROPOSTA D'ACTUACIÓ PER LA INTERVENCIÓ DEL QUART TRIMESTRE DEL 2015

Els treballs previstos per aquest període és procedir a executar la segona fase de la coberta, que consistirà, bàsicament, en el cobriment del costat SE de la vil·la. La nova coberta seguirà, fidelment, el model que s'havia dissenyat per a la coberta del costat NW, executada l'any 2012, com es pot veure en el *PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ D'ESTRUCTURA DE COBERTA PER LA PROTECCIÓ DEL SECTOR SUD-OEST DE LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL*, número AL-0715, redactat pels arquitectes Josep Rull i Grau i Anna Rendé i Mateu dels Serveis Tècnics del Consell Comarcal de la Noguera, [Plànol 2](#).

La coberta afectarà als espais: A-201, A-203, A-204, A-206, A-207, A-301, A-302a, A-303, A-503 i, parcialment, l'àmbit A-504 (Figura 01), com es pot veure en el [Plànol 03](#) del projecte esmentat. Segons aquest projecte, el seguiment arqueològic es limitarà a controlar els treballs de:

Neteja de la part baixa de l'espadat, prèvia a la construcció del mur-escullera que delimitarà la vil·la pel costat SW. Aquest mur serà la continuació del que es va bastir en realitzar la primera fase de la coberta. Segons projecte, [Plànol 05](#).

Excavació de pous que acolliran els puntals de suport de la coberta. Segons projecte, [Plànol 05](#).

La resta dels treballs inclosos en el projecte no afecten a les restes arqueològiques i per tant no requereixen del control arqueològic. Amb tot, es farà un seguiment –no arqueològic– de tota la intervenció per vetllar que aquesta segueixi fidelment el projecte.

CONSTRUCCIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA A LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA)

PLANTA DE LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL, AMB INDICACIÓ DE LA NUMERACIÓ DELS ÀMBITS DOCUMENTATS

CONSTRUCCIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA A LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA)

---

4 – VALORACIÓ ECONÒMICA

VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA)
CÀLCUL DELS COSTOS DE SEGUIMENT ARQUEOLÒGIC CONSTRUCCIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA

CONCEPTE	UNITAT	NÚMERO	PREU	TOTAL
ARQUEÒLEG DIRECTOR	HORA	40	33,50 €	1.340,00 €
TÈCNIC DIBUIXANT	HORA	8	27,50 €	220,00 €
TÈCNIC TOPÒGRAF	HORA	4	31,50 €	126,00 €
REDACCIÓ MEMÒRIA (50% DIRECCIÓ)	UNITAT	1	670,00 €	670,00 €
	TOTAL			1.686,00 €
	IVA (21%)			354,06 €
	IMPORT TOTAL			2.040,06 €

Albesa, 30 de juliol de 2015

Lluís Marí i Sala
Arqueòleg

Ajuntament d'Albesa

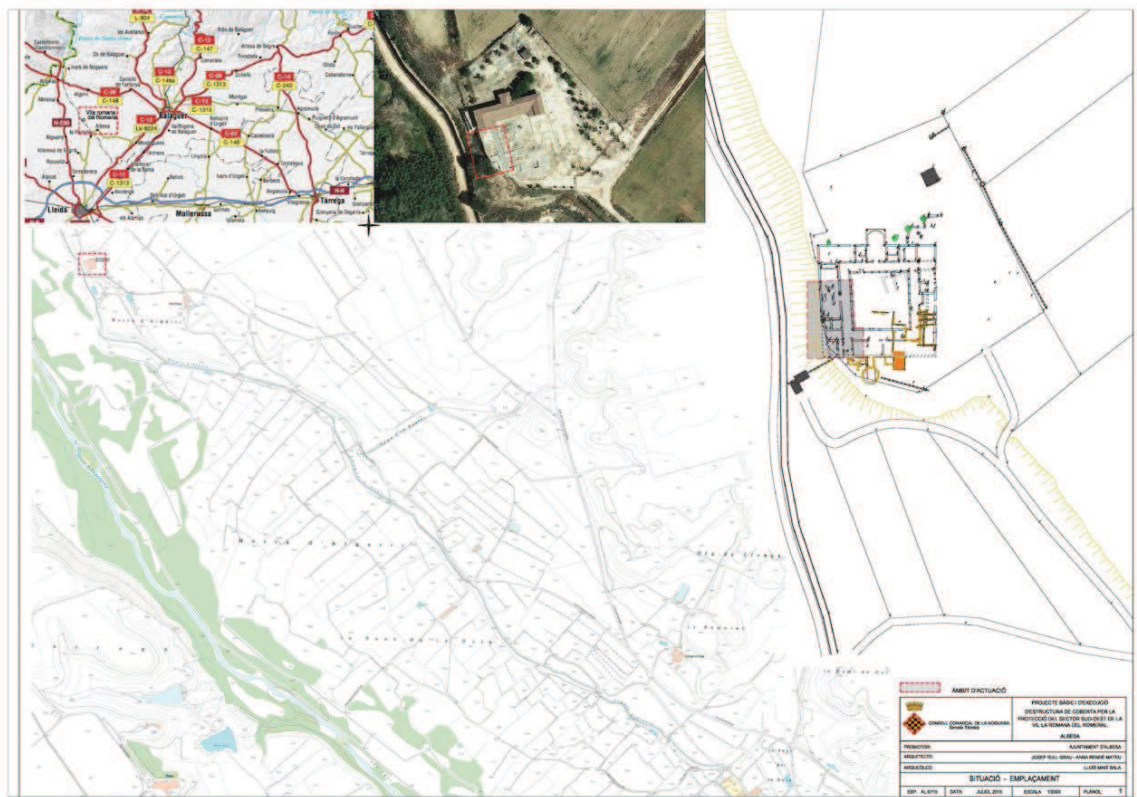
5 - PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ AL-0715

PLÀNOLS

CONSTRUCCIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA A LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA)

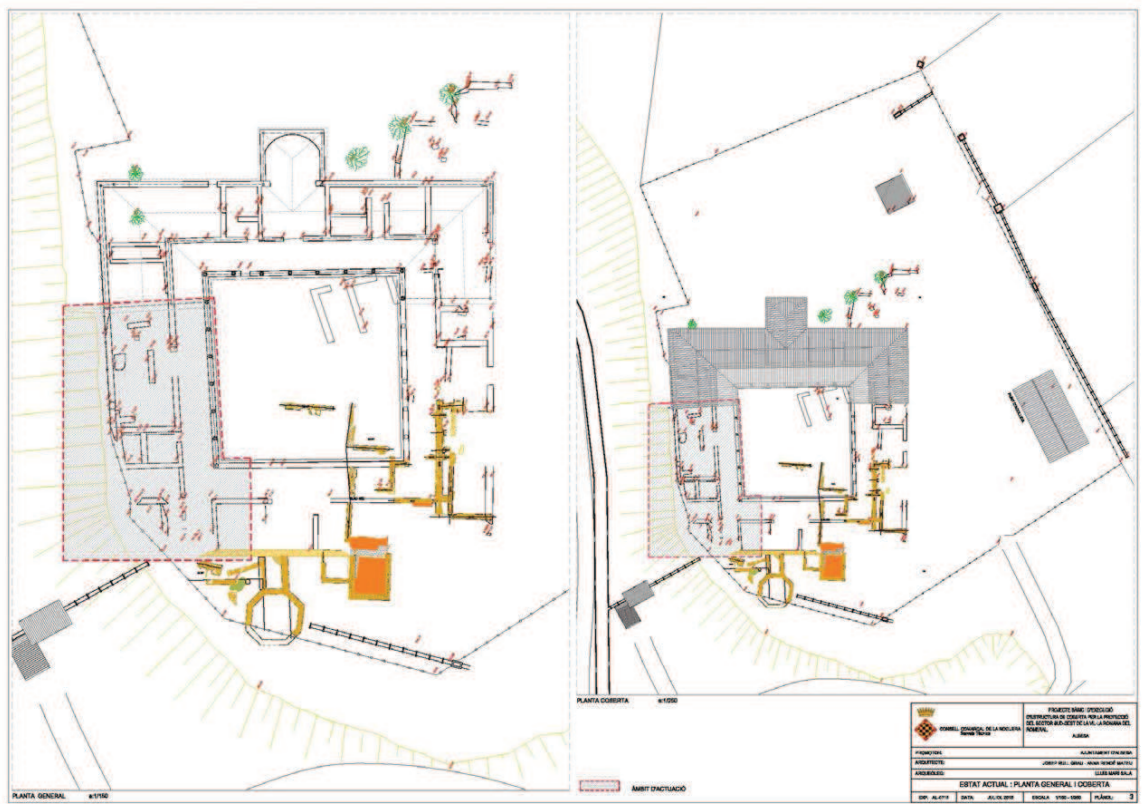

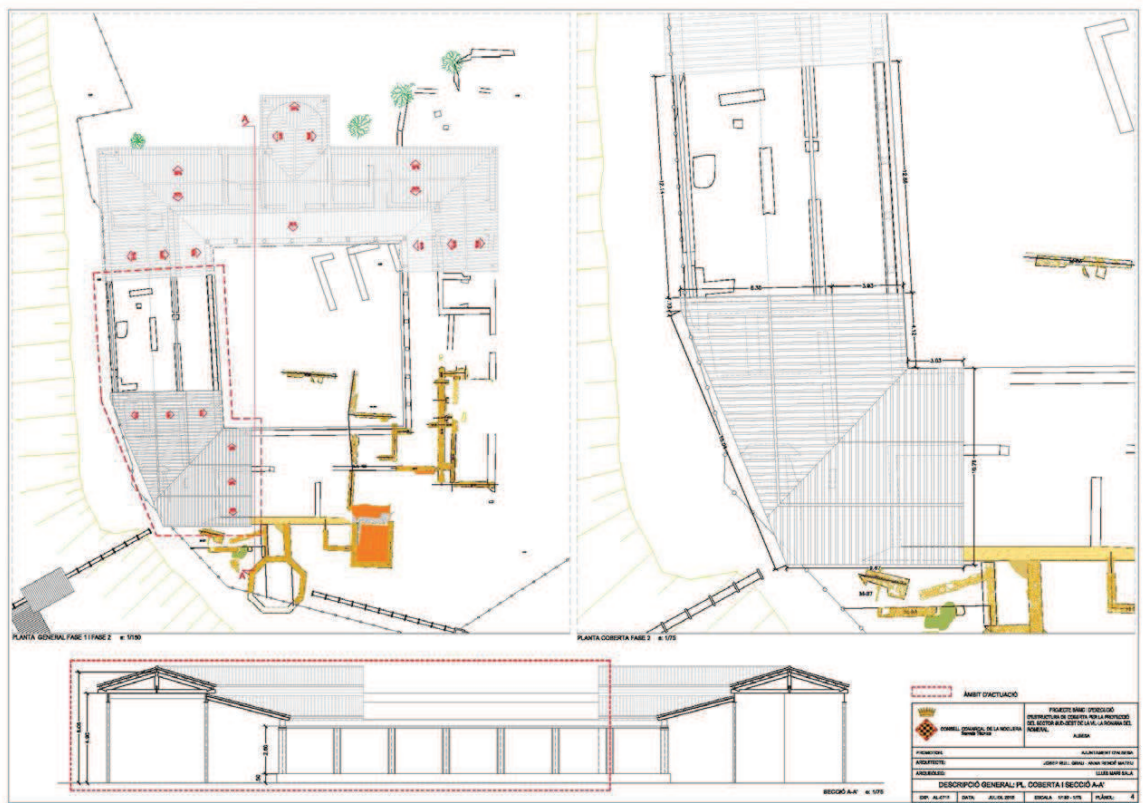

CONSTRUCCIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA A LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA)

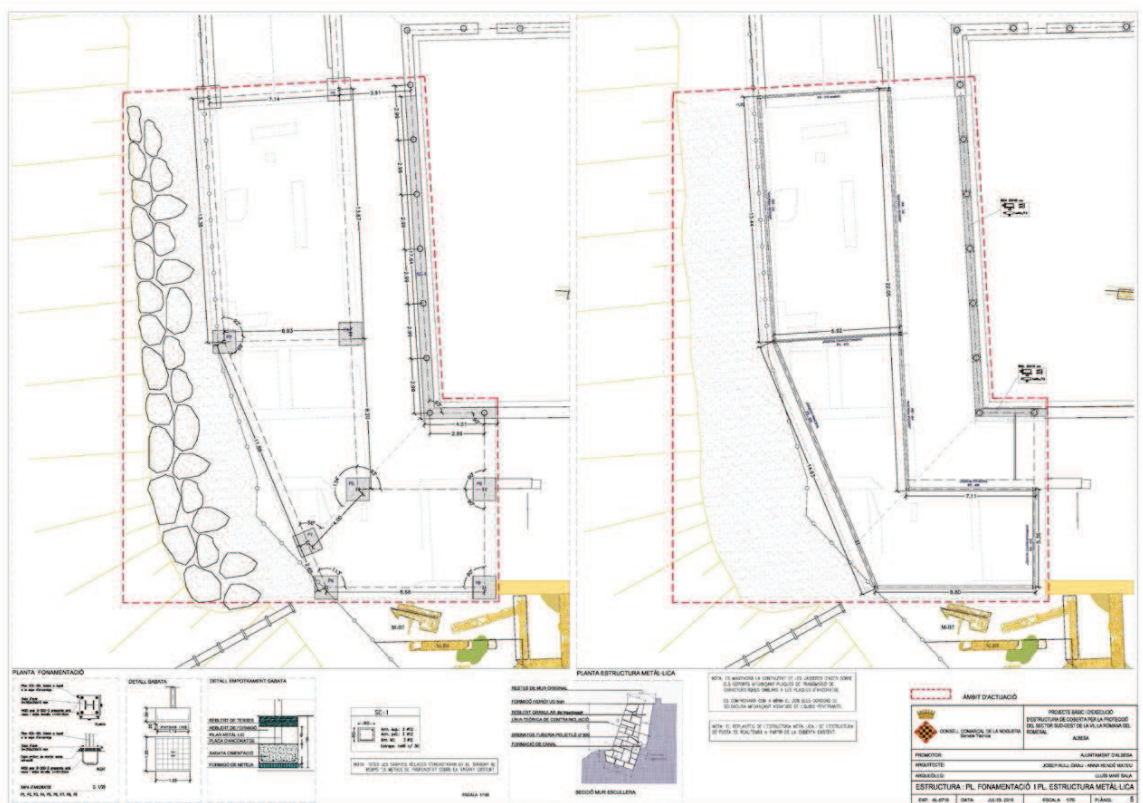

CONSTRUCCIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA A LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA)

CONSTRUCCIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA A LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA)

CONSTRUCCIÓ DE LA SEGONA FASE DE LA COBERTA A LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL (ALBESA-NOGUERA)

